

- 13 -

III 5.251

Proprietatea Bibliotecii
Universitatii Iasi
III-5.251

BC

vol 13

BCU IASHI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

UNIVERSITY

LIBRARY

LIBRARY

B 143

Complet
III 525 - R.

N. IORGA

Profesor în Universitatea din București

SCRISORI ȘI INSCRIȚII ARDELENE ȘI MARAMUREȘENE

II.

INSCRIȚII ȘI INSEMNAȚI

GRATIS PENTRU CUI SA TRIMITĂ DOZĂ DE PLĂTĂ LA ULTIMA ÎNDRUMĂRI

III 525
vol 1

23 III 1961

BUCUREȘTI

Atelierul grafic SOUCE & Comp., Societate anonimă

ca. strada Ștefan, 20

1906.

183550
B.C.U. - IABP

112 1902133

7 NOV 1981
B. C. LI, M. KILNESQUI I A S I
Qde 175.191

I 32.740
Bibl.
Publ.
r. 17.2385

Br

STUDII ȘI DOCUMENTE
CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR

XIII.
/ /

PREFAȚA

Inscripțiile și însemnările ardeleni cuprinse aici au fost strinse în cursul călătoriei ce am făcut peste munți în August-Octombrie 1905. Pe cit mi-am îngăduit timpul și mijloacele bănești, am căutat să văd toate bisericile mai vechi, și am copiat din ele, iarăși, în măsura puterilor mele. Aș fi bucuros, dacă aș putea să mai am un prilej de cercetări ca acela și să înfățișez încă un volum ca acesta. Sint încredințat însă că s'ar-putea scoate din cîte biserici ale Românilor în țările Coroanei ungurești, chiar și zecce cărți ca aceasta. Ar fi poate de datoria Asociației să strângă, cît mai e timp, asemenea materiale, care s'ar concentra în biblioteca ei din Sibiu și ar pregăti munca editorului.

La alcătuirea tablei, am fost ajutat de d. Onisfor Ghiu, care a strins o parte din nume. Ici și colo, au rămas urme din felul deosebit cum s'a făcut adunarea lor. Cititorul, ținînd samă de multele greutăți ce mă împovărează, se va mulțami, cred, și astfel.

Septembrie 1906.

N. Jorga.

UNIVERSITY LIBRARY

UNELE MANUSCRISE FĂRĂ ARĂTARE DE LOC ȘI UNELE
TIPĂRITURI EXPUSE LA EXPOZIȚIA DIN SIBIŪ.

IASI CENTRAL

BCU IASIS / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I. Manuscrise.

1. Cronograf, începînd cu Domnia lui Leon Armeanul.
2. Evangheliar slavon din veacul al XV-lea, pe splendidă hirtie, far, în legătură, cu Apostolul Matei și Răstignirea. — Bibl. episcopiei Lugojului.
3. Pe un manuscris din secolul al XVII-lea al lui *Varlaam și Ionsaf* iscălește: «eu Log[o]f[ă]tul Pătrașco ot Târgovișt[e]; lt. 7222 {1713-4}».

4. Secolul al XVII-lea. Cazanle. Iscălesc: «pop Dumitru, proestos»; «Cost[an]d[in] Log[o]f[ă]t, 1747». După o notiță, era încă în 1808 a «părintelui popi Avram din satu Băicoia».

Alte notițe:

«Au luat 2 suncși, preezul: unğuresty forincei 40.

Ssalba 25 x.

Kosoku 16 nemezesty.

Kaczavejka 4 x., 30 kreza.

Rokya 6 x.

Breiu 5 x.

10 koczi de kasy, 10, 2 nemezesty.

Î-au mai dat odate o ruble turcsasskc, 14 ducse, 14.

12 o kretynec 1 x.

13 o ferdele orz 1 x, una pecauesj 24 kr.

La nunte 6 măhrani, pre 6 marias.

Vaka kete 20 de zloczi.

Ssalba 25 de zloczi nemezesti.

Kosokul zloczi 12.

Iya kete 5 zloczi.

La nunta, pe rakiu, pe 15 kófe, kofa kete 20 de kreczari ;
ssuma zloczi 5.

Un berbecese, jare la nunta, 2 zloczi și 16 kreczari.

Pe gruu, pe 2 ferdele, 2 zloczi și 48 de kreczari.

Un breu, 4 zloczi, x. 30, czoluri, czolu kete 1 zlot.

12 upcloare 2 x., niste ssacsi care pul pe kulme.»

5. Pe o «Pravilă mare» m unteană: «Sa s[A] ști]e adasta pravil[ă] că laste a lu Maectis vărut și... că am scris eu Paraschiva Log[o]ș[ă]t... Valet... 7123 (*sic*).

«Să [să] stie că am scrisu eu Paraschiva precum să s[o] stie că amu dat banii mami Zoichii Țigancii pe ban[i] 50 dobă[n]d[ă], și banii acei ban[i] i-am luatu de la Pană Cobotă, pă 2 vite; cându i-am dat ban[i], am zis: «mam[ă] Zoică, dă-m zap[i]sul, să-l spargu», iar iă zice: «lasă, Paraschiva»... Au fost fața, că[n]du s'au dat banii.»

6. Pe un *Molitoenic* din 1689, se spune că a fost legat «de Vasile Blăganul în anul 1707, și amu dată pentru legăturii trif marieși și cinei potori».

7. După un *Molitoenic* din 1689, cuvintări manuscrise. Ca probă dăm următoarea:

«Dragă tata alu mien prea dulce,
Văzu că acumu mă vofu duce
La tatălu ce m'au zidit, —
Că așa mi-ău poruncit
De vr'o doau sau trei zile
Să mă duci în cerit la sine »

8. Pravilă pre scortu alesi den Svinte Scripturi scoasi pre rând și toemili mai vrătos pentru cele 7 tainca mari a Besearecii, careș de inae rânduit cu toate trebele ei, prin carele și pravila Sv[i]nților Ap[o]s[t]o]lii, la totă lucrul de aistvuiaste (*sic*), pre toate obiceiele că au lăsat purtătorii de D[um]n[e]-dzăire și într'un nărav cu Ap[o]s[t]o]lii, păstorii și a toati lume Invășitorii Sv[i]nții părinți de la ceale 7 săboari, — de care lucră arati și Sv[ă]nta Scripturi.

[Pe V^o foli de după legătură:] În anul 1814. Aprilie 20

de z[ile], au nins de au fos[t] neoa mare până la grunte, într-o Simbă[liă], și nu s'au luat până Miercuri; iarăși într'aceia lună, în 17 de zile, au nins mult, cîtă s'au mai toți dărâmat pruni, iară anul 1814.

[De-asupra titlului:] 1750. Enuarie 16.

[Biblioteca episcopiei Lugojului.]

9. C. 1700. *Învățătură creștinească*, copiate de cieri Bucură oț Cărstilanu, 1787.

10. După *Orologhiarul* muntean din 1715, adaus manuscris: «Învățătură pentru cliușul Pashalief» (tot din veacul al XVII-lea).

11. Manuscript de rugăciuni de pe la 1720; neisprăvit.

12. Pe un *Catavasteria* din București, 1724, se spune că a fost cumpărat «dreptu 8 marliași».

13. Manuscript miscelaneu bisericesc. Pe f° 62 V°: «Și am scris că Ionu magistratoru din Țara-Românească, anul 1765». Se află și data de 1763.

14. Copie după *Sinopsis* a Mitropolitului Iacov și după *Învățăturile* de la Snagov; din 1700, scrisă «prin mîna a popi Bucură snăi Iuga Puscașu, la anu de la Năsterea lui H[rist]os 1774» (și cu cifre). Notă despre moartea, la 27 Mart 1782, a lui Ștefan, protopopul Brașovului. «Și s'au scris [cartea] în chatitul Seaua al Brașovului, în Schodol, la Brană, Iunie anno 1774.»

15. *Pășunea oilor arințătoare*, de popa Sava Popovici din Rășinari.

16. *Cronograf*, scris în Brașov, la 1823.

II. Tipărituri.

1. *Octoiul* din 7018 [1510] (dată e adausă de o mină din același timp). Frontispiciu cu vulturul, ca în tipăriturile cele

donă d'intăia cunoscută ale Țării-Românești. Incipit răsă a.
НА ЖЕНІТКѢ КИНОМЪ НА РІІ (cu roșu).

2. Cântecică în 16, fără titlu, cu această notiță în frunte :
«Ex libris Alexander Dobra, anno 786, collegio flămîntării
(sic), Liova, 1^a Ianuaris».

Unele versuri sînt dedicate lui Wolfgang Bethlen, istoricul,
«anno 1678 feliciter ex Porta Ottomanica reducem», altele
«in album eximii dn. Gasparis Sagitarii Lüneburgensis,
SS. theol. studentis, 1666, die 13 Sept.».

Cu dînsa împreună e legată o altă broșură, care se chiamă :
«Favor aonius quondam erga d. Valentinum Franck iunio-
rem, patricium cibinensem, declaratus a nonnullis fautoribus
et amicis, nunc vero in eorundum (sic) authorum gratiam et
honorem lege talienis vulgatus; Cibinii, per Stephanum Jüngling
excusum, anno MDCLXXIX», și o a treia : «Hundert sinn-
reiche Grab-Schriften . . .; 1677, in Hermanstadt, druckts
Stephanus Jüngling».

Incipit : «Viro admodum reverendo ac clarissimo domino
Iacobo Schnitzlero, quondam in Academia vittebergenſi phil.
adjuncto, nunc ecclesiae cibinensis pastori primario, eius-
demque capituli decano, etc.». Apoi dedicațil lui I. Haupt,
Bürgermeister, lui Matthias Semrlger, comite al Sașilor, Cri-
stian Richert, judele Scaunului, Gheorghe Armbruster, *procu-
rorul*, Versuri în trei limbi, între care acestea românești :

Ferecstuy esel barbat
Kare are psi kurni,
Kaj uyevazta poete zisesi
Nu am falaut, o voințes.

Versze macar lachromilye
Fetelye si mujerilye ;
Nu gindi, fi fore gribe,
Cte amo plindve tu se pise.

Căinye are minte
Aore ăzo talur,
Si ketul ou se kadu
Seo ou tot gronazke.

Csej [gedujala
 Fero árujala]
 Treketoor, huroe,
 Fun, runt, prah emu apuue

Iare csej en maso
 Nu jesete mincaue.

Caine náre kal u kar, ase meárgé ku folonc,
 Strengge hnye picaóerelye si umblye pre aoss.

Keca oszony kuprindo cvasata lume mare,
 Csa greszaike moaria sa putara ase,
 Muncasziika makare an tot kípul vracani,
 Si tua si soapir, nul greszate lyakul.

Furiosital kui ase ascundie
 De dare dumnyezului,
 Kui biayelye nerouul dace.
 Treiná den menbersugul.

Kante alalta avucsis,
 Ius voi asa lenga mandrie;
 Avucsis ketundate lasae,
 Om^u aairiman fekendute.

Cai mendrie nu sa desparte,^u
 Ku drag omul asen hronyeste.
 Kante alalta, etc.

Nuam da stakar komoérs mare:
 Tot un jesate mi drag de ja
 Ket omul^u mi mult kestig:
 De hny maies cvasalaltue.
 Kante alalta, etc.

De multeor ocate lasae
 Gmada mare bunyilor,
 De mai mult nylusike vmasae
 Ket un tollig de esostine.
 Kante alalta, etc.

Ouă kartular nyetok gendone
De armelye pizmarului ;
Acacia tot frikose treieste
Kel asent banyl eu lauda lui,
Kaute alaleta, etc.

Arucile ma noi eu lada ;
De viuse tot ucet al mieu,
Opt soom jel mahtia vlacca,
Trekend qaseje ose voi jcu.
Kaute, etc.

Ou mai ducse din masca taru
Unde asore eu rekbeste,
Si la astreln poci cu mendrie
Trel blye kau si osiese,
Kaute alaleta, etc.

Emble makare dape puiya
Kum zlc samonyl cael pitmas,
Jcu tot lenge jo vol rumnye,
Si nu ma voi facee veeamas.
Kaute alaleta, etc

Numai Dumnyestu ilerojasske
Cseta trelni eu vlacca me
Ni o Inyima drage, drage,
Caj zlingur nurya pofteate.

Kaute alalta avacie,
Jen kau pre je, si mendrte.

3. *Penticesturia* din 7209 (1701).
4. *Octoia* din 1712. Dublu exemplar.
5. *Liturghii* din 1713 (legate la 1829, cu 3 slofi).
6. *Molitvenic* din 1713.
7. *Ceaslov* din Tirgoviste, 7223 (1715).
8. [1717-26; probabil 1724] [*Invodjatur* creştineşti despre *Şapte Taine*.] Prefaţă romino-sârbească: «Pricina şi îndemnarea facerii cârticelii aceştia. Neobişnuita lucru iaste şi

la oamenii cei înțelepți în loc de ris să socotească accaste mari lirtaze, după cum și laște această cărticeă, a le arăta cu lungă înalnte-cuvintare.» A aflat însă în visitația sa prin orașe și sate, «peste nădeajdea mea..., multe nes-puse spurcăciuni și îngreueri de suflete, ceale ce și a le pomeni cu frică iaste, — că s'au aflată bătrîni de optuzeci de ani, cari de la nasterea sa de ispovedanie și de duhov-nică n'au știut, și cîtu mai virtosă cu si[i]ntețe talne nu s'au cuminecat, biseariile, lăcașurile d[um]nezești, ce-au de rugăciune, nu le-au văzut, fără de cîtu cîndu s'au întimplatō cuiva dintru aceștia a să căsătorî și a să cununa...»

Cu mila lui D[um]nezeu pravoslavnicu epi[s]copu alu Temiș-varului și alu Lipovii și alu alutoră districturf care să cuvîna.

Vichentii Ioannoviciu Vidacii .-

La urmă: «Și s'au diortositō de Euloghie monahū, lară așzătorū slovelorū Damaschin diaconū și Ilie zătarū.» Pe foaia ultimă de legătură:

«Scris-am cu popa Sofronie din D[ă]ne[ș]u[ș].

Scris-am cu gramaticu Ze... din satul...

Scris-am cu diacul Petru din Dămșușu.

Sa să știe adasta că s'au născut Damaschin în anul D[om]nului 1765...

Altă ascemenea însemnare din 1769.

9. «Catechismu sau învățatură creștinească în folosulu niamului rusescu dinū Țara Unguriască, datu afară prin osîrdia și osteneța Mării Sale domnului d: Ioan Ioasfū de Camilis, episcopulū Sebastulū și alū Meneșului, iprod, cinulū preo-tescu unit din legea grebăscă vicarișō apostolicescu în Țara Unguriască, sîntei și înălțatei Înparății Rămului sfetnicu, lară acumū în folosulu niamului rumănescu în limba rumă-

¹ Cf. vol. IV, ep. 83-4; G. Popoviciu, *Istoria Românilor bălăntei*, Pesta, 1905, pp. 307, 322, Cf. *Bibliografie romînă*, II, pp. 22-3. Din sejarul e Ilie de la Lemnovođ din *Învățătură* de la 1726 (*Idid.*, p. 29, nr 193). E deci un tipar răsăritean. Pentru tîla, care nu se află în exemplarul expus, v. *Id. Id. rom. în st. și XVIII-lea*, II, p. 70, nota 3.

niască întoarsă și tipărită în Sămbăta-Mare, în tipografia academică, anul de la H[risto]s, 1726.

[Foarte frumoasă tipăritură, cu literă nouă ¹.]

10. *Triod* din 1731.

11. *Liturghie* de Rîmnic, 1733.

12. *Antologhion* din 1737.

13. *Apostol* din 7251 (1743).

14. *Liturghie*, Rîmnic, 7255 (1747).

15. *Craslov* din 1753.

16. Învățătură creștinească prin întrebări și răspunsuri pentru procopseala scoalelor, acum a doua oară tipărită cu bi[a]goslovenia preaoat[î]nștitului chiriu chiru P. Pavelă Aaronă Vlădicăi Făgărașului, în mănăstirea Sfintei Troiță, la Blaj, Mai 20, 1756, de Dumitru Kîmnicianulă.

[Exemplarul poartă iscălitura lui Kolosi.]

[Pe V^o, Treimea și «sf]nșita mănăstire de la Blaj», clișeu de Vlaicu. Sînt înșafășate o biserică și o clădire, unite împreună, cu două turnuri. Prefața e iscălită de «uccarnel[ul] în H[risto]s teromonaho-canonice[ul].»]

17. General-pardon în materii religioase, din 1759.

18. *Votiva appreciatio Illustrissimo ac Reverendissimo d. d. Petro Paulo Aaron de Bistru, Dei et apostolicae Sedis gratia in Transylvania et partibus eidem annexis episcopo fogorasiensi, etc., etc., patrono gratiosissimo a typographis balaufalvensibus in gratitudinis et devoti animi signum in onomastico eiusdem nominis diei facta et oblata.*

[Pe dos, stampă; sus Treimea, în planul al doilea: «Petru și Pavelu» (cu numele lor) și *Aaronă* de-asupra stemei de familie cu colful, vulturul muntean, un serpe, iar, de-asupra, pălărie cardinalice. Jos, piața Blajului cu biserică în fund, în palatul cu două rînduri, apoi dealuri, căsuțe.]

¹ În *Bibliografa* d-lor Itanu și Hudoș, cartea nu e descrisă direct.

[Pe p. 2 e lauda episcopului. Se amintesc «parvuli et magni litterarum illi cultores qui, non de micis solum, sed de comuni etiam mensae tuae pane anni die participant et duplici augmento, spiritali videlicet et hoc temporali, adoleseunt in fide et pietate, veluti tenelli aureuli in altum crescunt et pro incremento huius ecclesiae per suos moderatores cultivati in dies magis magisque extenduntur, perficiuntur, elevantur, Nos vero qui in hac typographiae officina strenue desudamus, gratia Illustratis Vestrae sumus quid sumus, tamquam e nihilo crecti.» Citat[il] Cicero[n]e și Seneca. «Praevivere quidem nos alii sua contestaturi vota, et non animo... Ita in hoc onomastico die, 29 videlicet iunii anni currentis millesimi septingentesimi sexagesimi, Balasfalvae dum demisse vovemus.»

Iscălește: «humilimi servi Petrus Tekeld cum reliquis typographis». — Bla], Bibl. canonicului I. M. Moldovan.

19. Epistola consolatoria ex divinitus inspiratis Scripturis opera Ill[ustrissim]i ac Rev[erendissim]i domini P[etri] U[]auli Aaron de Biztra, episcopi fagarasiensis, ad tempus tribulationum pro sui gregis utilitate collecta et adaptata eumque eiusdem benedictione valachico nuper vulgata, nunc rursus latino Idiomate typis edita, Balasfalvae, anno MDCCCLXI, per Ioannicium Endrédi, diaconum [E. dedicat[ă] lui Buero[w, Intrat în Alba-Iulia, de Buna-Vestire a calendarului vechi]. Ea văzut scrisorile de pace] Vidimus insuper eodem die quo isthaec ecclesia filio contrit[us] sacratum agit diem, sub fulguris tonitruique figuris te Salisburgii pacis auspiciari symbola... Opusque quod nuper noster praesul pro interna animarum sibi creditarum pace vulgari sermone ediderat, nunc latine donatum in contestationem perpetuae nostrae cum sancta romana Ecclesia unione nostraeque adversum te orientalis observantiae pignus, tibi damus, dicamus et offerimus. Clientes infimi scholastici balasfalvenses.

[Urmează epistola Episcopului către credincioși. Se citează: Mineiul de Râmnic, Viețile Sfinților, Pravila. «Cum quodam N[is]o, anno proxime laps[us] Rimikli (sic) in Valachia valachiels

typis vulgato.» La urmă, lista cărților citate, «a non unitis recepti»; Biblia din 1688, Pravila din 1652, Minețul de Rimnic, 1737, Triodul din București 1747, Pentecostariul din Rimnic 1743, Octoiul din Rimnic, 1750, Orologiul, *ibid.*, 7253 (1745), Liturghia din București 1747, Margăritul din 1691, Viețile Sfinților, Iași, 1682.]

[Blaj, Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.]

20. Exordium et definitio sanctae oecumenicae synodi florentinae, ex antiqua graeco-latina editione desumpta et ab Illustrissimo ac Reverendissimo d. P[etro] P[aulo] Aaron de Biaztra, episcopo sagarasiensi, ad sui gregis utilitatem, maius nempe Unionis argumentum, adaptata cumque eiusdem benedictione prius valachico, nunc rursus latino idiomate typis edita, Balasavae, apud Sanctissimam Trinitatem, anno 1762.

[Dedicatie lui Buccow, «victor, pacis exarchus», purtător al ramurii de măsline, adevărat Νικηλαός.] Audivimus Te deinceps pro perenni futurae etiam tranquillitatis stabilimento, pleno proceram hulus provinciae consensu, nationalem militiam erigere volentem, ad apostolicum Regiae Maiestatis thronum tantisper fuisse regressum. Videmus nunc, post secundum tuum ab eodem apostolico Throno descensum, ipsam Regiae Maiestatis plenitudinem et adversus hanc nationem gratiae et clementiae caesareo-regiae complementum tecum plane descendisse: dum in erigendo praedicto nationali subsidio, novo prorsus, eoque salutari, concordiae modo hoc cum Imperio sacerdotum commixisti; unde ecclesiastico-politica haec graeci ritus catholici natio, realiter iam pacem possidens, caeterisque eandem nunc et in futurum, te gubernante, procurans, pleno animi sui gaudio ecclesiasticum illum decantare valebit hymnum...: «Gloria In altissimis Deo»... Et, cum, iam firmato per regium quoque assensum hoc tam salutari subsidio, concordiae pacis aturani, iam uniti peritentiam legantur et conscribantur milites, selentes scriptum esse.

[E ruptă pagina următoare.]

Apoi prefată a lui Petru Pavel Aaron către credincioșii săi. Se citează *Pravila*.

Blaj, Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

21. Xilografie, supț care se cetește: «Icoana preasf[ânte] Născătoarei de D[umnezeu] carea a[un]ă lăcrămat în Ardeal, în sf[ânt]a Mitropolie al Blajului: anulă 1764, Martie 18. Petru P., tip[og]raf[ist].

22. *Ceasoslov* din Hucurești, 7275 (1767).

23. *Molitvenic*, 7276 (1768).

24. *Hucureștii* pentru deprinderea pruncilor la cetanie și la temelul învățaturii creștinești. Iproč cu bl[og]oslovenia Exceleanții Sale prea-luminatului și preasf[ânt]itului Domnului Domnu G. Grigorie Maeră, Vlădica Păgărașului și ală prea-înălțatei chesaro-crăești și apostolicești Măriei sfeat-nice dăna launtru, Iproč, Iproč, tipărită în Blaj, în tipografia M. B[unel]-Vestiri, Fevruarie 16, anif de la H[ristos] 1777, de Petru Popovici Răimnăeanulă, tip[og]raf[ist].—Blaj, Biblioteca canonicului I. M. Moldovan.

25. *Catehizatul cel Mare*, cu întrebări și răspunsuri, alcătuit și întocmit pentru folosul și procopsala tuturor școlilor normălești a neamului romănesc, de Gheorghe Gavril Șineai, directorul și catehetul școlii cel normălești din Blaj și ceall. în Blaj, cu tipariul Seminarului, 1783.

Cuvânt înainte: «Și n'ar fi și rădăcat în anul de curind trecut 1783 școlă normălească în Blaj, a căria director fufă însuș orînduit de la înălțatul erăescul Guvernău». De accia scrie cărțile de școală. «Cel șerac de carit mai mult se află în neamul nostru de cit bogat!... M'am sîrguit cit am putut ca de la cuvintele și vorbele ceale toama romănești nici cum se nu me abat și depărtez, ci se le aleg, după cum pre unele locuri mai bine vorbesc romănește decit pre altele, precum am și sicut,— nu pentru altă ceva, fără numai ca prin normă, pre carea după pre-înălța voe a chesaro-crăescul Maiestat trăbue se se îndreapte toți oamenii, se se îndreapte și se se

sporească și limba noastră, precum și a altor neamuri. Drept aceea tu, carele vei ceti cartea aceasta, nu me judeca pentru cuvintele și vorbele care doară și s'ar vedea noao sau streine, precum au făcut, fac și vor face unii carii în viața lor nici atât n'au făcut pentru binele de obște, ci numai au zăcut și au cîrțit pre alții, piznuindu-le numele și lauda care pe dreptate le-au căpătat prin lucrurile ceale bune, ceale făcute pentru obște, ci o iă, o cetește, și, dacă vei afla într'însa vr'o smînteală, carea se fie adevărată, o lartă, aducindu-ți aminte că tu încă poți în multe smînti.»

26. *Norma* adecă rînduiala veniturilor parohialului care s'au hotărîtu prin milostivul crăescu rescriptumu, adecă poruncă împărătească ce s'au dat în 23 de zile a lui Septeamvrie anul 1784 peantru lăcitorii neuniți de legea gredească, fie cătane, fie provințialiste, și peantru popli lor.

Peantru cununic, fără deschilnire a căsătorii, cea d'întîi, de a doaa, sau de a trîia, toama și într'o întîmplare ca aceea, cîndu văduva să mărită după holtealtînăru, sau văduvoiuă își logodeaște lui-să lecoară, peste totu să să plătiască — fl. nem., 30 creiț[ari].

Peantru îngropădunea pruncului, până cîndu lasă de șapte ani, împreună cu blagoslovirea apl. — fl., 24 crei.

Peantru îngropădunea feaței ce au trecut de șapte ani în susă, fie său bărbat, sau femeae, de va fi mai cu avere, z fl., — cr.

De va fi de mijlocu 1 fl.

De va fi mai săracu — fl., 30 crei.

Iară de la cei ce sînt de totu săraci, nimica plată să nu să iă, ci în daru să să îngroape; și despre abasta maghistraturile locurilor, și mai mare peste legheoane, și peste reghimenturi acuratu să la samă.

Aceasta slujbe sfînte, care acuma vor veni înapoate, nime altul va fi detoru a le plăti, fără numai acela care dinu a sa bană voe și rîvnă li-are pofti.

Fiestcărui preot, de va chemat, afară de paroh, și va fi la petrecania mortului — fl., 7 cr.

Cine ar vrea să sărbiască sărătătoarea (*sic*) sau praznicul sîntului său, peantru blagoslovirea ferturilor, a grăului și a colacului să plătiască — fl., 3 crei.

Peantru molitva și stropirea cu sfeștanie a căsi unde au zăcută muere chendelă — fl., 7 crei.

Peantru o lăturghie — fl., 12 crei.

Care poșteaste rugăcunele celea de patruzăci de zile care să facă după sfîrșitul lăturghii, adecă parastasă — fl., 30 crei.

Peantru pomelnicul morților peste ană — fl., 12 crei.

Cîi stîlpi a evangheli vrea cineva să să cetiască peantru mortă, peantru totă stălpulă — fl., 30 crei.

Peantru cetirea a toatei psaltiri, 1 fl.

Peantru un paraclisă — fl., 3 crei.

Cindă umblă cu cruca la Bobotiază pe la căsi, botezându — fl., 3 creștari.

Care va vrea ca în toate Duminecile în casa sa să să facă apă sîntită, va plăti peste ană, adecă peantru 52 de Dumineci, în care să va blagoslovi apa 3 fl., 7 crei.

Iară care mai araru va poști aca blagoslovire, va plăti deschilnită pe fieștecare blagoslovire — fl., 3 crei.

Protopopulul, peantru ce va da testimonie la prilegula căsătorii, că s'au strigatu-să în biszarică de trei ori — fl., 7 crei.

Peantru ună sărindariu întregă 5 fl.

Peantru jumătate de sărindariu 2 fl., 30 crei

Peantru paruzie care de bună voe să face la mănăstiri, la parohii, sau la vlădici, cei ce nu sîntu porțiasă să plătiască 37 fl.

Iară cari sîntu porțiasă și cătanele de pe la margina, adecă militarii, începîndu de la strajomeașteră în jos, paruzie nu mai multă va plăti fără 12 fl.

Însă ca popi tăcsile, adecă preturile aceastea, nice a le mai rădica, nice după voia sa a le lua, sau care n'au fostu în obișai, a le aduce în luntre, să nu fie slobozi, tare să porunceaste.

Mîncările celea peste măsură, și uspeșele celea cu cheltuel mare, cari să facă la praznicile Sfantului (*sic*), sau a patro-nului familii, la nunte, la îngropăcuni, și la botezulă prunciloru, toama să oprescă, așjidirea și cinștea sau darulă care

proști la nunte de la mire și de la frații au fostu obișnuită a ceare, de'îba înainte să opreaste, și intru atâta să strînge, ca mirele singuru mireasă peantru increaderea căsătorii acelu' dară să-l deace, și nu mai multu intră proști, ci, de vor fi mai bogați, până la 1 zlotu'.

Iară, de voru fi mai sărnci, până la 7 cr. să poată dăru'i.

La Sibiu s'au tipăritu prinu Pătru Bart. (După exemplarul în proprietatea mea; 2 fol în 8° mare.)

27. *Postanțe* sau dreapta oglindă a păcîf, dragostii și unimii, prin carele cu dreapte dovediri cei uniți să mintuescu de hulele carele lor li să aruncă, iară neuniții, nici iriticii a fi, nici schismaticii, mai ales în neamul românesc, a nu să putea ave zice, să arată [adaus manuscrîpt: mai anteu latinéscu tipărit în Viena, în 1786; opul lui Niceta ¹ Horvát, canonicul eclesiaru a besericii catedrale a Oradli-Mari, érô] acum *fidem*: în limba romana] întăi tipărită în împărătescă cetate Vienna, prin cinstitul și de neam losiv de Curtșbec, tipograful împărătesc, la anul de la H[risto]s 1787. Pentru a neamului românescu folos și mîngăiare. [În prefață se spune că s'a publicat cartea pentru că «cu acastă poslanțe prea neamul mîeu cel întristat și doșădit a-l înbucura am propus».] Se păstrează numai 168 de pp.

28. Viena, 30 Ianuar 1787. Decretul lui Iosif al II-lea pentru serbători ². — În proprietatea mea.

29. *Pravila de obște* asupra faptelor reale și a pedepsirii lor, tipărită în Vienna cu tipariul lui Iosifu noblu de Curtșbecu, împărătescul și crătescul al Curtșii tipograful, 1788.

[Ca prefață, e decretul imperial din 13 Ianuar 1787.

Pe copertă, se scrie, pe la 1803:] Serisă în catalogul cărților lui Petru Rátz.

¹ O scurtă notiță asupra lui (canonic de la 23 Maiu 1777, + 8 Februar 1789), în *Enciclopedia română*, II, p. 725. Contemporanii îl pomenuie între scriitorii iluștrii (*Lit. lit. române în sec. al XVIII-lea*, II, p. 409 — după Samuil Klein, în revista *Instrucțiunea publică*, p. 72)

² V. p. n° 26.

30. Dezvoaltile și tălcuitele evanghelii a duminecilor, a sărbătorilor și a oareșcăroră zile, spre trebuința cateheților și a dascălilor neuniți ce să află în mare prințipatulul Ardealului printu Dimitrie Eustathieviciu, directorulul școlilor neunite naționalicești în limba rumânească puse și întocmite cu blagoslovenia preasfințițului domnului Gherasimu Adamovicu, episcopu neuniților în Ardeal. Să vinde fără legătură cu 14 crețari, Sibiu, la Petru Bartu, chesaro-creșcucul privilegheatul tipografu a cărților celor școlasticești neunite rumânești, 1790.

{Autorisația de tipar a consistoriului e din 1789.}

31. *Octohul* din Blaj, 1792.

32. *Calendarul* la anul de la Nașterea lui Iristos 1794, cari e prost ², cuprinzând în sine 365 de zile, făcut spre întrebuințarea norodului slaveno-sărbesc și rumâneș cari se află în Ținuturile chesaro-creștine a leagii Răsăritului. În Vienna, la slaveno-sărbescă-românească privileghiata tipografie. Le gat stă cu 12 crețari.

{Cuprinde, în partea literară:

«Cel doi ecessuri a Amerii, o istoriolă adevărată, supra cele dozo esiri din măsură a fubirii, tradusă de pre alte limbi» ¹.

33. *Filosofia cea lucrătoare a rândulalelor dreptul fi-rei*, II, Sibiu, Bart, 1800.

34. *Theologia dogmatică și moraliască, despre taina căsătoriei*, după învățătura bunilor credințoși dascăli, întocmită cu măturii din Sf[ă]șita Scriptură, SS. Părinți și din tradiția Bisericii întărită, spre învățătura clerului celui tînăr rumâneș așezată, tipărită . . . în Blaj, la Mitropolie, anul 1801 [și cu arabice], cu tiparul Seminarului ⁴.

¹ Nu are autoritate până acum această carte a scriitorului benevol, despre care am dat știri în *Id. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, în *Sate și proști în Brașov și Rumâneș* și în vol. precedent (v. tabla comună).

² *Ordnar, aruzet*.

³ Traducere din ale lui Clain. Cf. *Id. lit. rom. în secolul al XVIII-lea* II, p. 172: scriitoru a lui despre această ediție.

⁴ Altă traducere a lui Clain. Cf. *Id.* II, pp. 169-70.

35. 1805. «Kugaciune¹ în vreme de foamete și de război.» — Tipărită.

36. Povățuirea către economia de cîmp pentru folosul școalelor romînesti celor din Țeara-Ungurească: Buda, 1806, Tipografia Universității.

37. *Polunoștința* din 1808.

38. Forma clerului și a păstorului bun, după învățătura Domnului nostru Is[us] H[risto]s, păstorului celui bun, pilda SS. părinți și dascăli, cu strădanie, etc., Ioann Bobb..., așezată în Blaj, la Mitropolie, anul 1809, cu tipariul Seminarului.

39. A Thomi de la Cîmp, de urmarea lui H[risto]s patru cărți..., tipărită în Blaj, la Mitropolie, anul de la H[risto]s 1812, cu tipariul Seminarului.

[Prefața e iscălită de «Vlădica Ioann» (Bob). Urmează o dedicație către el, semnată de «cel mai mic între preoți, fi Exselenții Tale, canonicul a Scaunului episcopesc, profesorul Vasille Filipan, a canoanelor, Dimitrie Valda, a moralistului și a pastoralșului, Dimitrie Caian cel mai tânăr, a dogmaticii, Theodor Pop, a SS. Scripturii, Gavriil Stoica, al dogmaticii al doilea... Binevoind Exselenția Ta ca această cărțica, cu cheltuiala Exselenții Tale tipărită, să o dăruiești clerului spre învățatură, supț titulu examenilor acestui an, ai poruncit noao celor ce învățăm și procopsim tinăru cler în ceale de lipsă la treapta preoții, să punem acia theșeurile învățaturii¹.»

40. *Triod* de Blaj, 1813.

41. *Enchologhiul* de Blaj, 1815.

42. *Strasnic* de Blaj, 1817.

43. *Deutsch-wallackische Sprachlehre* de Molnar, ediția a 3-a; Sibiu, 1823 f.

¹ Și pentru această traducere a lui Clab, v. c. c., II, p. 412.

² V. c. c., II, p. 289.

44. *Biblioteca românească*, partea I, 1829, «cu inchipuirea prințipului Dimitrie Cantemir». Dedicatie către Mitropolitul Dionisie. Colaborator al lui Carcalechi e Bojinea. Se anunță că cele 12 părți costă 4 flor., 48.

Se începe cu *Istoria Romanilor*. Bojinea mai anunță: «Diregătoriul bunel creșterei». Urmează *Viața lui Dimitrie Cantemir*. Se pomenește Barbu Vacărescu, «cel ce a închinat 90 de mil de lei la școalele Bucureștilui». La Pesta, de vre-o cincisăzece ani, «în tot anul să așă cite 15 până la 25 de studenți români cu deosebite talenturi». Se cer burse pentru alții. Se laudă pictorul C. Leca, care e abia de un an la Viena.

Volumul II e din anul 1829. Dedicatia se face lui Grigore de Băleanu. Cuprinsul e: *Istoria Romanilor*, *Istoria lui Radu Șerhan*, traduceri din nemțește.

Volumul III, din 1830, e dedicat lui Alexandru Filipescu, «cea un înmă pentru dreptul patrii». Dă «Cuvintarea de rugăciune a nației românești către strălucitul boer al Țării-Românești și a Moldaviei, întocmită de Emanuel Gojdu, jurat a Ungariei, la tabla cr. advocat»: «Vol, dreptelor stăpări românești, vol adevăraților strănepoși a mult-vestiților Romanii, au înfrint pe vrășmași... Aveți doaa prințipaturî binecuvintate de Dumnezeu, aveți din însuși sinul nației voastre doaa căpeteniî stăpinitoare, aveți patrii fericeite care cu însuș pământul Hanaan se pot bărăbări, aveți o limbă națională dulce și prea-plăcută, carea e rea mai credincioasă și cea mai de aproape fiică a vechel limbî române». Vine apoi un studiu despre Mihai Viteazul, de Bojinea.

Volumul IV, din 1830, e dedicat lui Veniamin Mitropolitul. Urmează *Istoria Romanilor* și *Istoria lui Mihai Viteazul*. Iarși se laudă C. Leca, care a zăgrăvit moartea lui Mihai Viteazul «pe o pinză de un cot și jumătate de mare», dăruiind-o școlilor din București. «Dialog între doi tineri românești.» În el se arată starea lucrurilor în principatul muntean: «Țaranii sau plugarii sint foarte supuși și apăsați de zapcii... O academie [în București], intru care am avut și eu norocire a auzi ocașmene de obște în 20 Iulie 1827, intru

care au fost de față și prințipul în cel mai mare ceremonie, cu toți boerii patriei, ascultând în limba patrii filosofia, retorica, gheografia, loghica, gheometria, alilodidactica (înprumutată-învățatură), dar, cînd au venit la legile romane, au fost cea mai mare prevedere, și cu lacrimi ascultă tot însul legile strămoșilor noștri Romani; aceiula ce numai o picatură de sînge de Roman au avut, i-au pricinuit cea mai mare zi de bucurie, dînd toți profesorii cite o cuvîntare publică, din care s'au și tipărit în Filosofia românească ce s'au tipărit de d. profesor Efrosin Peteca, și una ce s'au zis de d. profesor Simeon Marcoviçi se vede în partea a treia a bibliotecii¹. Și altele se vor da. — Venitul vechiu al școlii era de 130.000 de lei pe an; s'a adăus acum cu vreo 60.000 de la venirea ca efor a lui Alexandru Filipescu. Barbu Văcărescu a dat 90.000 lei «pentru înmulțirea cărților românești». «Mare mulțămire să aducem răposatului Lazar, că dînsul au început a sămăna griul cel curat, din care acum secerăm». Acuma se hotărește 500.000 de lei pe an pentru școli. «S'au făcut în Slatina și Craiova, unde să da învățaturi înalte. — Ce profesor este acel Grigorie Pleșuianu, că văz multe cărțile românești de dînsul, pentru luminarea neamului? R. Un tînar prea învățat și scolar al răposatului Lazar, și acum o se tipărească tot acel tînar și *Telemahu* românește cu 24 de ieoane. — Eu auz, frate, că acolo ar fi un lăcusus foarte mare. — R. Cu adevărat mare și nesuferit, dar și în același nu sînt de vine Romîni, ei Grecii, că ei au adus mîndria între Romîni și au stricat portul cel românesc național, și l-au prefăcut în cel turcesc, iar acum și acesta se va îndrepta» — Despre spitalele bucureștene: Pantelimon, Cismecoaia lui Mavrogheni, clădită pe un loc dat de Banul Grigore Balcanu. «Auz că [Banul] are un patriotismos mare, și am cetit

¹ E intitulat «Cuvînt ce s'au zis la deschiderea școlii naționale din București, în 1827, Septembrie] 15 de d. Simeon Marcoviçi, profesor de matematică în numita școală.» Se spune că Marcoviçi a învățat septe ani în Paris, «care sînt greșită poate să adănumească săvîrșirea omenirii». «Limba, numele născuturile și chestia poeziei noastre sînt dovadă netîgășului pentru cea mai proasă și cîntăreașă știință că ne tragem cu adevărat din Romani».

și într-o «Povățuire a Tinerimii», ce s'au tipărit în Buda¹, și îi este dedicată, unde văd că multe vrednicii de laudă ar fi făcut. R. Acest nobil cu adevărat este născut pentru apărarea și norocirea patriei, că nu caută nici-un interes de metal, ci numai dreptatea neamului și luminarea tinerimei române.» Are un fiu Hatman și altul la Paris. Se laudă lăncu Văcărescu, «un Anacreon românesc». Se vorbește despre tipografia Mitropoliei «și cea politicăască privilegială, supț eforia a dot vrednicii boeri». *Curierul* se tipărește la Mitropolie. Se pomenește ca iubitori de literatură Gheorghe Oprian și C. Breboveanu, «negotitorii, regulați»: «Pe acest om deacă l-ar cunoaște Stăpînirea, cu adevărat l-ar incredința finanțul negotătorii, fiind Român adevărat și pentru patrie aprins.» Din partea sa, Solomon e un «adevărat ostaș românesc, cavalier și comandant catanelor românești». Nu se uită Mitropolitul Veniamin și Asachi. Se menționează pentru Moldova Tipografia Mitropoliei unde se tipărește *Nuova Pompilie*, cea de la Neamț, unde apare *Descrierea* lui Cantemir. Biblioteca promite din partea ei «Viata lui Stefan-eel-Mare», «Calătoria lui Martinell la Paris» (întîia oară dată la lumină de Zaharia Caracalechi).

La urmă vin prenumerații, între cari la lași: «De marit neam născuta Doamna Maria de Drăghieș... Domnul Vasilie Alecsandru... Marele Postelnic Manolache Drăghieș, Marele Ază Constantin Drăghieș... Căminarul Costachi Negruț... Sărdarul Grigorie Drăghieș... Sărdarul Vasilie Drăghieș... Botogăni: dumnealui Ioan Dimitriu, psalt și dascăl școalelor naționale.» Se anunță «Fabule în versuri de d. Mois Bota» (Buda)². De același, Cuvint la instalarea episcopului Nestor Ivanovici, «Calendarul românesc cu litere latinești de d. Stefan Niagoi» și *Autropoleghia* lui Vasilei, «medicinăr»³. Anunță și un calendar cirilic pe 1831, cu lupta lui Huniade «și cu povestii de a lui Napoleon Bonaparte», pentru 24 cr.

¹ V. *lit. lit. rom. în secolul și XVIII-lea*, II, p. 526.

² Cf. *ibid.*, II, p. 471.

³ A apărut în 1830, la Sibiu. Căreia are numai prenumerații din Ardeal și Ungaria.

de argint, «Doi prunci părăsiți, o istorie morală de I. Theodor» și *Telemacul* lui Pleșolanu.

45. [1829.] Calendar (pe al doilea an) cu litere latine, dedicat lui «de bunu genu născutu-lui Domnu (Georgiu Mucio, localu-lui directoru a scole-i romanesce și grecesei din Pesta, qua adevăratu-lui patronu al aqwestu-lui calendaru». Ieșind și anul trecut, «șantă datorință dară a fi am ținut... Și despre aqwesta am fostu cercetat, qua țesetura aqwestu-lui calendaru ai o invrăstեսu, unu sau doi ani, și cu scrisóre-a cirilicéscă, qua o mēdiocire, prin quarē mai ușor și foră¹ diferen]țiă fieșque quare Romanu, trăgēnd folosu-l din iel, să se agtunga doritu-l scopu.» Urmează un «Dialogu sēu vorbire între învęțiatoriu și scolariu despre Romani și Romāni sēu Daco-Romani». Are și ilustrație : o casă cu doi cini și soarele, cu devisa : «din întunerie lumiaă». Aruncă cuvintul Rumun (răspindit «prin focoasele gurī ale unora»), citind prea laudata istorie a nemuritorului Petru Maior și aducind înnalte pe «collisalt» = călușari, precum și versurile despre ei făcute, la jorul a unsprezece flărăi, «la începerea bătăli frățosesci».

«Saltă, măi Romane, saltă,
Ca jucarea cea naltă,
Jucarea cea rumanească,
Fieciue s'o cunoască.
Așa Romulus striga,
Cu picioru 'n pământ da,
Cu soșile ce-avea,
Cind citatea o făcea.»

Termină cu urări pentru Împăratul Francisc. Răspuns și la cartea germană din 1827, Buda, a lui S. T. : «Arătarea că Vlahii seau Ruminiți nu-s de viță Romani, și că rădăcina a-rcia din limba lor slavenească mestecată cu talianesească nu se urmează, — din limbă neuțaseă pre cea ruminiaseă întoarsă și cu mai multe mărturie înmulțită prin S. T.» (traducere a unei cărți din 1823). «Autorul ei se numeră între Aristotelii (nebunii) a seculu noăsprezece, a căruii creeri prin doctoriile nalt învățatulu domn Damaschin T. Bojinea din anul 1827 și 1828

¹ Unele din aceste semne, ca în cuvintul de față, sînt forma de virgulă.

deplin s'au vindecat.» Citează, deci, de acesta, «Animadversio in dissertationem hallensem sub titulo: Erweis, dass die Walachen nicht roemischer Abkunft sind, etc., vom k. Kath v. *** 1823 editam. Respondere desgursetor (?) la certirea que in Hale in anu 1823 sub titulo: Aretare quomche Romanii ambe-loru Dacii nu sunt viță de Romani, de cr. Consiliar, de *** făcută ¹. Discuție despre numele «Vlah», Controversă dacă trebuie să se scoată buchile, «Aceasta nu noi, fătul mieu, vom face, ci timpul, . . . Literile nu fac legea, ci sînt numai unele sămne prin care însămnăm vorbele limbii. Că de ce puartă el vestminte frăncesești au turcesci, de ce cumpără în casa sa vase și scule de la vînzători de altă leage, au doară este el pentru aceea Frănc seau Turc? (p. 111) . . . În Bucovina se ață un lesicon și o gramatică cu literile latine de Măria Sa (fie-ertatul) consilier Budai, a cărora urzire, după cum unii din persoanele cele luminate cu scîntă (care le au văzut) mărturisesc că eșirea la lumină acestor două cărți va lua întelū loe ².» Citează gramatica din Sibiu a lui Eliad. Face glume cu grupa litere = literatură, de o parte, iar, de alta, slove = slovenire. La urmă se arată folosul literelor.

O altă parte dă statistica Romînilor și Sîrbilor din die-cesele Arad (292.897, față de 11.621), Timișoara (254.540, față de 170.432) și Virșet (220.746, față de 28.959). Vin apoi «o istorie» (anecdote), «epigrame, monoloage». Toemal la capăt: «Scurta ortografie a limbii daco-romane cu stre-moșesele latinesci litere, 1829» (și în nerușeste). Se cetește un: «Imprimatur de I. Theodorovits», din 13 Octombrie 1828. Nu lipsese nici modelele de calligrafie latină.

46. Dîregătorul bunel creștere, spre îndreptarea multor părinți și folosul tinerimei romane țesut de Damaschin T. Roșineă, Buda, 1830.

47. Trista predicare care la îngroparea Feteleții Sale prealuminatului și preamăritului domn Ioann Bobb de Kapolnok-Monostur, . . . în luna lui Octomvrie, la 7 zile, 1830, în

¹ V. o. s. p. 205.

² V. *ibid.*, pp. 302-3.

s. minăstire a Blajului s'aă cuvintat de Theodor Pap de Ujfalu, 1830, Sibiu, Hochmeister.

[Se pomenese nepoata lui Bobb, Hristina Dunca, și fiul ei, apoi Gheorghe Bob, paroh și vice-protopop în Turda. Numele de Unguri stăt scrise cu litere latine.]

48. «Widerlegung der Abhandlung welche unter dem Titel vorkömmt: «Erweiss dass die Walachen, etc.»¹, verfasst von E. Murgu»; Buda, 1830.

49. Poemation de secunda legione valachica sub Carolo barone Enzenbergio, Magno-Varadnai, excusum in officina typographica Ioannis Tichy, 1830.

50. Psalmii traduși din evreiește de canonicul Teodor Pop; Blaj, 1835.

51. Preatenul sau voitorul de bine al pruncilor și al tinerimii romanești, o carte de citire foarte folositoare, care pre sanna școalelor și a norodului românesc din nemțe spre romanie aă tradus-o I. M. Mecheș, paroh evanghelicesc la Ruscioru; Sibiu, 1837, Hochmeister.

52. Cărticea năravurilor bune pentru folosul și trebuința tinerimii, de pre nemțe în rominie întoarsă de Moisi Fulea, directorul școalelor neuniților din Ardeal, protopopul 2-lea a Sibiului și consistorial asseassorul; Sibiu, 1837, Gh. Klosius.

¹ V. mai sus, n° 45.

II.

INSCRIPTIÎ ÎN ORDINEA ALFABETICĂ.

BCI

LIBRARY

I.

Abrud.

A. Biserica unită.

1. Pe un *Antologhio* din 1737:

Anii D[omnului] 1738, lun[a] lui Mai în —, de acfasta scriem să să ştie cum acfastă sf[ântă] [carte s'a cumpărat] în 28 fl. ungureşt[i] de l[a] popă Ieremie din Cluj, şi o au cumpăratu Abrudenii besereci lor, şi bani ce au rămas sau cari i-au lăsat răpăosaşii c[et]itor[î] ai s[fin]tei beserici Abrudului cu pomenire veşnică: Gurca Dumitru, nemes din oraş, 1, şi Toma Simion din satul Abrudului; şi jumătate s'au dat dispre partea oraşului, jumătate dispre par[tea] satului, pîntru ca să le fie pomană veşnică [a celor] numiţ mai sus, Luna şi zioa sîntu scriş mai sus, Tôbliaş pop[a] Nicolae cel tinăr din Abrud.

Acfasta carte iaste a sîntei biserici unite din Abrud, fiindu parohu sîntel bisericii Tobiasă Alexandru, şi dilacii fiindu eii la biserica: Nicolae Popovici, Ciemăian ¹ (*sic*), şi lăcitorlu în casa sîntei biserici.

S'au scrisu de mine, smeritul şi mult-păcătoşul robul lui D[um]nezeu Nicolae Popovici, Ciemăian; Dicbeamvrie 24 zile, anno 1800.

Ieh schrrips Nikolaus Pop von der Abrudban, Tsikmujan.

2. *Calevenderul* din 1824.

3. Pe *Chirilacofoniul* din 1699:

Acfasta sfîntă şi d[um]nezeiască carte ce să cheiamă Cazanie iaste a sîntei biserici unite din Abrudbania, fiindu într'a.

¹ Din Cizmă.

ceala vreme preot Tobiasu Alexandru, în zilele înălțatului împăratu Franțiscus . . ., a. 1800.

4. *Evanghelia* din 1817.

3. 5. Pe un *Evangeliu* din 1784:

Aciaș[ta] carte iaste a [păr]intelui popa Alexandru Tobias, paroh în Abrudă; 1801.

6. *Penticostarul* din 1743.

7. *Polnoștinea* din Klînnic (?).

8. *Strucnicul* din 1817.

9. *Triodul* din 1813.

B. Biserica ortodoxă.

4. 1. Pe o icoană la cetașpetearmă:

S'a'u zugrăvit de Dimitrie Dimitriu zug[rav]; 1838.

5. 2. În *Mînciul* de pe ianuar:

[1786], fiindu dascăl eă, Ioan Popoviciu, normalistu neunit, ot Abrudă.

6. 3. În cel de pe Mart:

1822. Teleguș Toader, din satul Abrudului, dascăl . . . Broina Todor.

S'a'u scrisu de mine . . . Necolae Popovici, Clemăian, ucenicul j. Ioan Fulca de la Belgradă, fiindu dascăl neunitu eă înu Abrudbanlia . . . Moisi Nistea, paroh la Bucsumi . . .

7. 4. În cel de pe Mai:

1782. Dascăl Avraam Muntean, unit.

8. 5. În cel de pe Iunie:

[1803], m'am întocmit eă cantor.

9. 6. În cel de pe Novembre, din 1778 (1779):

Sî[nt]ii Sale părintelui protopop Ghedeon Nichitiu.

Acest sfânt Mînciū iaste a sfintei bisericii a legi grecești neunite din alobodulū și priveghiatul oraș Abrudbanlia, fiind parohi la aciașta sfântă biserică pe vremea cînd s'a'u cumpărat accașta 12 dărașe de Mîncae Iosif Adamovici și popa Petru, din Feaneș mai nainte lăcitoru, și, după răpăosarea popi Petru aă fost paroh la aciaște parohie popa Ioan Mic de la Vinăgard, care popa Ioan Mic numai în doi ani aă fost aicla parohu, și de aicla s'a'u mutat paroh la Sibiel, în Mărlînime, și după răpăosarea și a protopopului și paro-

hulul Iosif Adamovici, pă care bine au volt D(u)mn[e]zeu a-l
 chema la veacnicile sale lăcașuri, la 26 Ianuarie 1790, într'a-
 cestas an 790 s'au preotit fecforul său Nicolae Adamovici pe
 parohia aciasta neunită Abrudbanii, și lingă numitul precot
 Nicolae Adamovici la 23 Mai 1799 s'au așezat precot și pa-
 rolt la aciastă parohie și Dimitrie Adamovici, tot fecfor răpăo-
 satului protopop Iosif Adamovici.

[1788, dascăl Nicolae Adamovici.]

7. Octolul din 1760.

8. De un *Feticatură* din 17—1

S'au scris de mine smeritul și mult păcătosul Gheorghie
 Popovici, dascăl normalicese și cântor neunit în vestit oraș
 Abrudbania.

Todor Huțovici din Poeni.

Gheorghie Popovici din Deva, dascăl normalicese.

9. Pe un *Trăd* din 1761 :

La anul 1817... s'au vândut pătrariul de griu, care ține
 24 de copuri, aici în orașul Abrudbania cu 24 de zloț...
 și cuceruzul cu 20 și cu 21... funtul de carne de vită cu cite
 12 crăitari, carnea de porc cu cite 30 crăitari. Dar carne
 de porc foarte arare ori să afa, că nu era cu ce ținea și
 îngreșa porcii. În vreme aciasta umbia bani împărătești: pu-
 lince, galbină de aur și huseși, adică... bani de hirtle, așa
 numită valută. Iară și cu bani de hirtle așa-numită băneută...
 Seurpeație creșeasă și să lățisă, încit murea oamenii de
 foame.

[În 1804 s'a pus] «frăsânul cel de lingă crucea de piatră a
 răpăosatului și, ca în viața, protopopului neunit eparhii Abru-
 dului, Iosif Adamovici, și a preotescii acestuia, răpăosatii
 Almăsan Marincea, dript oltarul bis|e|ricii... Casile lui Bălos
 Nicolae... Cel trăi frasină... Trăoșul [= finațu] doamnei Ră-
 coșoi...

[1837]: slobod și preveleghiat oraș...

[1805]: Ex libris sanctae ecclesiae disunitae graeco-catholicae
 abrud-banyensis. Petrus Szumutz, parochus cornensis...

Maș în gos subscribenșul...

[1817, visita Împăratului Francisc și a Împărătesei.]

Au fost spre vedere și la Roșia la băi și anumit la cetatea.

10

11.

(22 August st. v.), la amiază, întorcându-să iarăși aici în oraș. (Apoi merge la Zlatna.)

II.

Abrud-Sat.

12. 1. Pe un mormânt
Aici s' odihnește r[ă]posatul în D[omnul] Costandin Bi-
diguț, a[n]i[st] v[ie]t[is] 80; s'a[un] mutat din lume, Octombrie întâi
zi, anul 1828.
2. Pe altul, Bidiguț Ioana, 1826.
3. Altul, din 1813.
4. Pe altul: Drumarii Elisabeta, 1827.
5. Nicolae Dălguț, 1827.
6. Și altul din veacul al XVIII-lea.
7. Icoană la catapiteaxmă din 1790-4, compărată de Mece Gavrilă. Una e fă-
cută în -1794, de mână mea că de țără, Simoan Silaghi, zugrav, ajutând
și Cenușe Onu cu șase sloți.
8. În altar, pe o icoană:
Oprea zugrav, la Rășinari; 1820.
9. Lăcă dată de Varna Gheorghe și Moia Zamfir (scris în rugăcâțe); 1765.
10. Anghis din 1773, cu data adună pe păpăritura [v. vol. XII, p. 301, n^o
XXIII], din 1762.
11. Pe un altul manuscris:
S'a[un] o sfințit jertvelnicul Domnului și Montuitorului nostru
I[su]s[us] I[ri]sto[su] întru Uspeniia preasf[î]ntei de D[umne]zeu Năs-
cătoarei și fecorei Mariei în Abrudfalva, în vremea stăpânirii prea-
puternicului Îm[părat] Iosif și Cralului d[omnului] Iosif al doi-
lea, cu b[la]gos[lo]venia și lucrarea d. preasf[î]ntului e[pi]-
co[pă] neuniților în marele prințipat al Ardealului, Ghedeon
Nichitici, în anul 1787, ... luni lui Iunie, adică spre ziua Sf[î]n-
tului ... Eusebie ep[iscopu]l[ui] de la Samosată¹.
12. Pridvorul, cu anolimpurile zugrăvite, o din 1798.
13. Vasile Azun, *Patimile lui Hristos*², 1805.
14. *Antologhia* din 1766.
15. *Apostol* din 1751 [1743].
16. *Evangelii* din 1760.
17. *Molitvenic* din 1750 [1741].
18. Pe un *Ortă* din 1760.

¹ Cf. vol. XII, pp. 301-2, n° XXII.

² V. *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, p. 472.

Aciastă sfi[n]tă și d[um]nezeiască carte anume (Cetoihu iaste a sfi[n]teli bisereci din satul Abrudului, a bisereci[i] neunite și s'au scris aice într'aciastă carte cu mîna mî, anume Ioan Punoți, dascalul oraș Abrud, luna Mai in 5 zile, leat 1783. Preot popa Lazaru Ștefu.

[Pomeni:] Simulețu, Todor din Buceșu, hoțu.

19. Pe n[is]ta *Casarii* din 72—8:

În vremea cireșilor s'au scris cu zamă de cireșe, la ano 1805; ce minune mare; faină tîntă: luna lui Junie.

Cu am venit preot la aciastă biserică a satului Abrud la ani 1785, Aprilie 28.

Popa Nicolae Huțovici, Satul Abrud.

Teodorus Telegutz, ludinagister Abrudfâlvi.

20. Alt *Octach* din 1760, și e[st]ul Prodan Solomon, cantor, d[ie]scu.

21. Pe un *Penticostar* din 7251 (1743):

La annu 1848 preste vară mare împărăchiiare s'au făcut întră nașile țărilor, și mare frică purta una de alta. Numai Atotputearnicul să ne milulască și să ne păzească de rău.

La 1834 au înscamă preotul N. Popovici.

III.

*Agnita¹.

Pe un manuscris din «*Finstra Xămintelis*», la Ucoptz:

Aciastă carte care cuprinde întră dănsa mai multe Vistierii ale sufletestii dohtorii, din care neamul părintestii meale patril, s'au talmăci prin ceale de lutu mîna mea cea nevrednică; care carte umplîndu-să dă focul dragostii, și cu Savva Marea o o trlbul pentru sine, acum o au hărăzit-o părintelui popii Crăcliu, parohul[u] din Agnita, pentru ca să albu datorie a-l pomeni la jertva ce nu sângerază, pentru ertarea păcatelor dum[ne]scule și neamului dum[ne]scule. S'au dat in Brașou, [1]790, Mai 10. Savva Baciu tineru... Fîind de față și e[st] dascalul Radul Duma, cîntăreșul biseriei ot Braș[ov]²; și mart[ur].

M'am învredni[ci]t și e[st] eu multi-păcătosul și nevrednicul, la biatele batrînceatele meale ceale de 73 de an[î] și 40 de zile,

¹ Cu notăși se înscamă cărțile vîdate la Expoziția din Sibiu.

² V. *ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, pp. 324, 450.

de am cetit pe aciaștă sf[ân]tă carte, și am aflat mulți mă-răcin[și] inghimpoș într'ansa, dară eleaștele crediați oei pra-voslavnice le trage din gura hulitorilor ca pe măseaca cea plină de dureri din gura celua ce slăte durearea.

Smeritul și mult-păcătoșul Theodor Dălbea, paroh în Da-neș; 1813, Ian[uar] 24.

Volna Pitiș, paroh Bolgar[sec].

Aciaștă carte s'au petrecut citindu-să toată de mine, popa Savvu Deșoreanul, de satul Merghindeal, și s'au petrecut la anul 792, și am însemnat fiind în Agnita; 792, Mai 28 zile

La anul 1812, Aprilie 5 zile, am cetit aciaștă carte toată, popa Crăclun Fecheatică ot Șoimuș, nameasnicul tractului de șus al Cetății-de-Baltă, și aș fi scris și mai mult, — dar să răcea mânăliga.

La anul 1789, Noem[br]ie] 3, de când s'au stricatu capela Grecilor [din Sibiu], și s'au dus la bisearica eia noao,

Popa Savva Popovici ot Rășinariu, acesor cons[istoriumu-lui] ep[iscopesc].

IV.

Aiud.

1. *Apostol* din 1814.
2. *Evangelhii* din 1784.
3. *Liturghii* din 1807.
4. *Mincii* din 1838, dat în 1852.
5. *Tricul* din 1813.
6. *Strucnie* din 1817.

V.

Alba-Iulia (Băiograd).

A. Biserica neunită din Materi.

19. 1. Pe un mormânt:
Suptă acestu mormântu iaste... Măia... și au răposat la anul 1806.
20. 1. Pe altul:

Sunt aciaști cruce iaste in Domnul să odihnească știutorul păstor parohul Maerilor, preotul Stoica Ioan. . .

3. De-ssupra apă cu litere latine:

S'au zidit la 1795 in hramul S. Troitze.

4. Pe un *Autoleghiu* din 1766:

1768, Dechemvrie în 3 zile, în noaptea spre m[uj]cenicița Varvara, cându am[eu] fostu la preoția și s'o arătatu o vedenie în notea d'întâi, la diaconile, că umblam[eu] singură pîntr'o grădină, și era u răpă, și grădina era totu plină de pomf in-floriți, și pe g[os]u era totu flori, și eu umblam[eu] singuru pître flori. Iară a dooa noapte, la preoția, am[eu] văzutu în visu acfasta vedenie, că mă dug[am] după obicei în biserică, și aflaiu doi arhierii bătrâni în biserică; arhierii era amândoi cu barbe sure, unulu ca altulu de o potrivă. Și mă luară am[eu]ndoi arhierii, și mă dus[er]ă în mijloculu bisericii, aproape de sfecnecele cele mari, și ținea amândoi cu mânilo o corună toată de auru, frumoasă, camu veche, mucedă, și o ridicară amândoi arhierii coruna cea de auru, și o pus[er]ă în capu la mine, și intră coruna în capu la mine p[în]d la g[um]stare nasulu. Și ei totu ținea de coruni amândoi, și cară o luară dinu capu de la mine. Și am[eu] cu am[eu] zisu: căci o luați corona? Iară arhierii grăiră cătră mine: că nu este a ta, ci este a Craiului Apafi Mihaiu. E[eu] zisău că n'au fostu Craiu acia, că icia iaste Țara-Rumânească, ci au fostu la noi în Belgradu. Iară ei zis[er]ă: acia o fostu înt[îi]. Acfasta vedenie cine ar putea să o dezlege plinu de Duhulu Sfântu? Popa Nicolae neuntu; la Belgradu înt[ar]i[t]. . .; 1768.

5. *Apustul* din 7251 [1743].

6. *Canonul* din 7216 [1748].

7. *Evangelie* din 1760.

8. *Evangelie* din 1729.

9. *Liturgie* din 7257 [1759].

10. *Minciu de Razonic*.

11. *Moltve* din 7276 [1768].

12. *Orate* din 7282 [1774].

13. *Penticostar* din 1743.

14. *Psaltira* din 1764.

15. *Psaltira* din 1820.

16. Pe un *Straznic* din 1753:

21.

22.

23.

Data «sfintii bisericii neunite al Maicilor Belgradului...; 1784, Martie in 21).

B. Biserica unită din Maieri.

24. 1. Pe o icoană la catapiteomă:
 W KADKE X[POCTE]CTE AS MKA TPOH | = o Doamnă Hristoase,
 cu robul tău] Iosif ermonah, zoğraf, leat 7225 [1766-7].
 2. *Autoleghia* din 1766.
 3. *Apotei* din 1775.
 4. *Cotuzieria* din 1777.
 5. *Euhologhia* din 1784.
 25. 6. Pe un *Motivense* din 17—2
 Ecclesiar graeco-catholicae Majoriensis.
 7. *Maltovic* din 1764.
 26. 8. Pe un *Ocoia* din 17—2
 Monasterii B. V. Mariae Anuntiatae.
 9. *Ocoia* din 1750.
 10. *Penticasteria* din 1743.
 11. *Penticasteria* din 1768.
 12. *Strustiu* din 1753.
 De la seminarul Sf. Trema.
 13. *Triod* din 1731.
 14. *Triod* din 7290 [1782].
 15. *Triod* din 1813.

C. Biserica neunită din oraș.

1. *Cufaziar* grecesc și românesc, Sibiu, 1817.
 2. *Custoi* din 1777, împart de «prototerei Mitropolitii Serbicești, scazând Mitropolitii».
 Notă din 1839 că e «sfintii neunite bisericii a Grecilor din oraș Belgrad».
 3. *Evanghelle* din Sibiu, 1806.
 27. 4. Pe o *Liturghie* din Iași, 7267 [1759]:
 Au datu Nicolae 10 zloș camită la Ioan Tomaș până la
 târgul Belgradului, pântu 50 de zloșu. fiind eu chizeaș, popa
 Avraamă, și pentru aciasta am însămnat...; 1809.
 28. 5. Pe unul din *Minele* de Râmnic:
 Acest Minei și cu celea 11 ce sint, s'au dăruit s[an]ctei bi-
 searicii neunite din oraș Belgrad, la biserică grecoască, și
 hramul Bunel Vestiri Iaste; anno 1807...
 29. 6. Pe cel de August:

Sin theo [= σὺν Θεῷ], în Bălagrau, în 27 Diehemvriu.

Dăruitu-s'au aciașcă sôfântă carte dă Sufinția Sa părin-
tele Neofitū arhimandritu, ca să fie dă pomenire la sôfânta
biserică neunților, prin mine, Stoan Chițulu.

7. Octoiă din 1750.

8. *Prud* din 1762.

D. Biserica unită din Lipoveni.

1. *Autologhia* din 1737.

2. Octoiă din 1817.

V.

Alțina.

[C. 1770.] Conscripția fameliilor rumănești neunite în Scau-
mulă Nocihilul, în protopo[|]atul Săcă[r]imbului]; 30.

Numela satului.	Numărul caselor.	Numele și poreca fameliilor.	Numărul fameliilor.	Vădovii, văduvele.
Alțina	1.	Simion Frăției	1.	
		Opre Frăției	2.	
			3.	
	2.	Opre Tecotă (<i>bis</i>)	4.	
	3.	Stan Tatu	5.	
	4.	— —	6.	Măcinca Tatoe.
	5.	Ioană Tecotă	7.	
	6.	Matheiu Jimănu	8.	
			10.	
	7.	Stan Buceș. I. Buceș	11.	
	8.	Matheiu Petrișor	12.	Opre Tatu.
		I. Petrișor	13.	
	9.	Matheiu Mărie	14.	Nitu M[ărie]
		I. Mărie		
	10.	Gavrila Băsarabă	15.	
	12.	Radu Brezac	17.	
		Matheiu Morariu	18.	
	13.	Matheiu Cazan	19.	
14.	Todor Prede	20.		
15.	Nicu Prede	21.		
16.	Mană Prede	22.		
17.	Todor Tichidleanu	23.		
18.	Matheiu lui Jimănoe	24.		

Numele satului.	Numerul caselor.	Numele și poreca familiilor.	Numerul familiilor.	Văduții, văducele.
Alțina	19.	Irlmie Tatu	25.	Mă[rie].
	20.	Ion Toma	26.	
	25.	Toderu Marcu	31.	Stana.
	26.	Toma Mărgineanu	32.	
	27.	Simion Baltă	33.	Măria.
	28.	Mihailă Toda	34.	
	29.	Mihailu Bușe	35.	Eva Brezăoi.
	30.	Pătru Comanțel	36.	
	31.	Nițu B[r]ezac	37.	Eva Brezăoi.
	32.	Opre Brezac	38.	
	33.	Ene Bărsan Gociu	39.	Eva Brezăoi.
	34.	Nicu Caman	40.	
	35.	Onca Rău	41.	Eva Brezăoi.
		Simionu Dișaculu	42.	
	36.	Pătru Tatu	43.	Eva Brezăoi.
	37.	Silon Bărsan	44.	
	38.	Opre Ștefan	45.	Eva Brezăoi.
	39.	Toder Bărsan	46.	
	40.	Toma Mihailu	47.	Toder Lungu.
	41.	Todere Berezac	48.	
	42.	Simion Brezac	49.	Toder Lungu.
	43.	Ion Moraru	50.	
	44.	Moisă Jimăn	51.	Toder Lungu.
	45.	—	52.	
	46.	Opre Tatu	53.	Toder Lungu.
	51.	Toder Jimăn	59.	
	52.	Mathei Băsarabă	60.	Toder Lungu.
	53.	Ion Fauru	61.	
	54.	Dană Monda	62.	Toder Lungu.
	55.	Ionă Jimăn	63.	
	56.	Mathei Bărsan	64.	Toder Lungu.
	57.	Adreiū Moraru	65.	
	58.	Văsiu Corneaciū	66.	Toder Lungu.
	59.	Opre Băsarabă	67.	
	60.	Todere Bărsan	68.	Toder Lungu.
	61.	Aranea Lazarū	69.	
	62.	Stan Tecatu	70.	Toder Lungu.
	63.	Costa[n]din Petrișor	71.	
	64.	Stan Băsarabă	72.	Toder Lungu.
		Ion Băsarabă	73.	
	65.	Toma Monda	74.	Toder Lungu.

Numele satului.	Numărul casei/orii.	Numele și potera familiei/orii.	Numărul fașicilor/orii.	Vădușii, vădușele.
Alțina	66.	Ion Dobră	75.	
	67.	Ion (Iova) Toder	76.	
		Săva Toderu	77.	
	68.	— —	78.	Ioană Bărsă-nănoe (<i>sic</i>).
	69.	Pătru Petrușorū	79.	
	70.	Simionu Bucșe	80.	
	71.	Matheiu Bărsan	81.	
	72.	... [Mond]a	82.	
	73.	— —	83.	Comăneasă.
	74.	... Stannăc (!)	84.	
		— —	85.	
	79.	— —		Toder Dragată.
	80.	Sta[n] Rogoza	90.	
	81.	— —		Lica Rogozoe.
	82.	Micle Frățiel	91.	
	83.	Toder Jimân	92.	
		Nan Ighistofeanu	93.	
	84.	Dumitru Petrișor	94.	
		Ion Petrișor	95.	
	85.	Opre Căzân	96.	
	86.	— —		Ionă Căzânoe.
	87.	Avram Pascu, Țigan	97.	
	88.	Pătrușu	98.	
		Criciunu Pătruș Ț.	99.	
	89.	Gheorghie Nan Ț.	100.	
	90.	Avra! = Avran! Ț.	101.	
	91.	Nan Ț.	102.	
92.	Lepădat	103.		
	Gheorghie Ț.	104.		
93.	Tradafir Ț. Trif	105.		
94.	Țirjadar Țigan	106.		
95.	Rosolim Ț.	107.		
96.	Pavel Ț.	108.		
	și Tascu	109.		
97.	Achim Rata	110.		
98.	Ion Rata	111.		
99.	One Nunl	112.		
100.	Avram Rotă	113.		
101.	Stan Ț.	114.	[
	Pătru Rotă	115.		
102.	Pili Trifu	116.		

VI.

Apoldul-de-Jos.

A. Biserica de lemn.

31. 1. Pe o icoană tipărită:
Icoana schitului Prodromul moldoromanesc, acum din nou se prezintă Botezul Domnului, 1858, la biserică ci să zidești în Sf. Munte Athos.
32. 2. Pe apa din pământ în nouă, înălțatură:
În numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duhului aminu zugrăvită-s'au această sf. biserică în zilele înălțatului Împărată Iosiv al doilea, fiindă arhileretă neunită d. Sofronie Chirlovici, pro(to)po(p) Dobroțā ot P'olanā, și s'au zugrăvită de Simonă zugravă ot Cratova, cu cheltuială și portarea de grije a titorilor sfintei] b[iseric] Ionu Bălțeanu, Ionu Lazărū, Iosivū Bălțeanu, Ionu Cāndea, Moisi Bula; 1772, Avgustu în 10.
33. 3. Pe aier:
A plătitu Mariaa lui Moisi Romanu, împreună cu fiessa Ana, 1821.
4. *Apostol* din 1814
5. *Adunarea Casacilor* din Beeli.
34. 6. Pe un *Carole* din 1725(?):
Acestă clasoslovū lamū cumpăratū cu Comanū Dragomirū, la bescarecā la Chisū-Apoldū.
7. *Chiriacodromia* din 1732.
8. *Evanghelic* din 1806.
9. *Ortoak* din 1750.
10. *Pentecostarū* din 1743.

B. Biserica cea nouă

35. 1. Pe cataplasamă:
Ioan zugravu [ol] Poianā, anu 1820; au plătit Onea Toml Rădoae.
36. 2. Pe un tetrapod:
Cu ajutoriu Sfintī Troiță s'au făcut prin normirea lui Ioan Cofocariū, și au plătit de împreună cu alți făcători de bine acest sfint leonoastas, din 18 Fevrorie 1828. Ioan Lindorean, zugrav, Poianā.
37. 3. Pe un *Antitechra* din 17 — :

Să știe de r[ă]n[ic]ul acestii s[fi]n[te] cărți anume Minei, și cine l-au [cu]mp[ar]at anume, care să vor scrii : Stancul Maniș cel tin[ă]r[ă], Stanu al Stancului Maniș trei str[ă]mbe, la Sioniu al lui Dumitru lui Mih[ă]iță ban[ă] trei str[ă]mbe, la Ilină a lui Coman Maniș 50 de bani, la Bucur Onoșe 50 de bani, la Moga Oprilanu trei str[ă]mbe, la Ilie Oprilanu, la Bucur Oprilanu un florint, —cel bătr[ă]n; la Bucur Oprilanu cel tin[ă]r..., la Ion Oprilanu, la Oprea Suciu . . . , la Bucur lui Stanu Șerbu, la Coman Negru, la Ioanusu Prodan, la Moga Șufan, la Stan Ghi . . . , la Oprilanu a lui Ion Dobrota din Dealu, popa Ion trei m[ă]rfias, Bozdog, la Ion al popi Maniu, la Oprea Nicoară, la Istenle al Opre Nicoară, la Ion Dobrot[ă], la Bucur Nicoară, la Oprea H[ă]ndoreanu, la Ionășu Onoșe, la Bucur Bozdogu, la Oprea Oprilanu de la Poduri, la Ion Negru, la Bucur Bogdan, la Mihăil[ă] Șof[te]a, la Ion Ba... , Ilea Jini, [po]pa Maniu, Mihăil[ă] Banu, Mihăil[ă] Băjea cu genere-s[ă]n; la Bucur Str[ă]rpu, la Moga Mitos, la Coman F[ă]nt[ă]n[ă], la Ion Hanu din Hondor, la Oprea Șerbu, trei str[ă]mbe . . . , la Coman Hanu cel tin[ă]r, la P[ă]r[ă]l[an] [al D]ragoli, la Ion B[ă]jea, la Dumitru St. . . , și așa . . . cump[ar]ătorii să fie alohozi . . . să fac[ă] . . . știr[ea] . . . a s[ă]m[in]ții lor . . . , undeva să o dezlepească [de]la s[ă]m[ă]nța lor care o cump[ar]at și f[ără] de voia lor cine o're lua, să fie afurisit . . . Anul Domnului 1756, m[ă]si[ș]ta Fevruarie in 25 de zile. Și după a[ce]asta s'au milostivit Ion Orășteanu, împreună cu soțila sa Stană și toți ai dumisale căsac, de l-au cump[ar]at și l-au dat de la acesti oneni, și l-au dat s[fi]n[te]i be. searecf a Apoldului-de-jos, la cea neunită . . . , anume popa Căran. Și s'au scris a[ce]astă s[fi]n[te]a carte fiind de lațu eu protop[ro]p, Ion Dubr[ă]o[ă]ta ot Polană . . . 30 de florint, 1768, m[ă]si[ș]ta Noemvrie doaozeci și șas[te].

4. *Trud* din 1761.

C. Biserica unită.

1. Pa un *Apofol* din 1721 [1773]¹

Să știe precum a[ce]astă s[fi]n[te]a carte o au cump[ar]at Tudur Fleșeariu ot Apold-de-jos cu zece florint și o au dat s[fi]n[te]i be. searecf celei neunita a Apoldului-de-jos . . . Cine s'ar ispiti a o dezr[ă]dăcina de la neunita a[ce]astă be. searecfă, să-l

fie a să teame de afurisitura de cei 318 părinți... Și anul
Domnului 1765, Sept. în 4 zile, fiind jude Ion Vormanul, ju-
rați Ioan Bălceanul și Tudur Nicoară cei tînăr.

39. 1. Pe un mormânt :

Hospes momento quod fueram non sum. Kis-Apoidia, Max nil eram, sed
nunc sum quod fueram...: post breves maior ero. G. E. P. MDCCXIII.

40. 3. Pe un *Antologhia* :

Pomelnic; Prde, Ană, Salomie, Vlășle, Keje, Simdan.

4. *Chirkaredromul* din 1699.

5. *Osakul* din 1714 [1706].

6. *Enăitru* din 1709 (sic).

41. 7. Pe *Prîndul* din 1734 :

Sfântă besărieă să nu fie slobod a lua... Scris-am eu
protopop Gheorghe Dăianul în anul 1730, în luna lui De-
cembrie în 4 zile.

VII.

A m i a ș.

42. 1. Pe o cruce :

Mateiu zugravu, Vale; leat 1811, Ovthovrie 12. Acfastă
s[î]n[tă] respectie o aū plătitu robul... [*prinsă în strand*].
Respectie lui Is[us] H[risto]s.

43. 2. Pe iconul Sf. Nicolae :

Aciaște sfinte loane le-aū plătit Ioan Chiparū din Să-
liste, cu muiarea sa Brăduse, ca să le [fie] portană lor și la
tot neamul lor; 1829.

Vas[ile] zugr[avul]; Ianuar 3, 1822, Săliste.

44. 3. Pe un *Antologhia* moldovenească din 1603, citit :

Oașu Pavelu, Achim, Bucur Cocariū, Coman Chiparū,
Oprea Căsa, Ioan Morariū, De la Tilișca; Jurea al Jurei,
Ilic Grecu, Oașu Birzanu, Vasălie Cîndrea, De la Galeșu...
Simion Luduranu, Ioan Loamnaș.

45. 4. Pe u *Căminie* din 1792 :

Orașle Crăcelunului.

Deci tu, spată dinpenată [grasă],

Și tu, șuncă dafumată,

Esti afară

Din cămară

Să nu mineci înt'astă sară

Cel cîrnațu murat
 Ce e bine pipărat.
 Da pogoră de pe pingă,
 Da să nu să prea așa frigă,
 Că e mai bun, mai mustos,
 Cumu-l rumen, fript frumos.
 Încă ceva voiă mai spune
 Heangheșile {prăjituri cu ou și unt, lipit} încă-s bine,
 Toate celea]-s] gata pe mine,
 Socotimu că voru fi bune.
 La ulaită să venimu.
 Nașterea să prăznuimu
 Pentru nașterea lui H[risto]s,
 Să ne fie de folosu.
 Amin.
 Și o cupă doao de vinu,
 Să avem voia deplinu.

Doamne Iis[sus]e H[risto]se,
 O H[risto]sul meu,
 Tu ești rază prea-frumoasă,
 O H[risto]sul meu,
 O prea-mare împărate,
 O H[risto]sul meu,
 Și rază prea-luminată,
 O H[risto]sul meu,
 Cumu din ceriu te-ai pogoritu,
 O H[risto]sul meu.

5. *Evangheliile din 7258* [1750]¹.

6. *Pentecostarile de Blaj*, din 1808.

7. Pe un *Stratonic de Blaj*, din 1802

46.

Această carte s'au cumpăratu la anul 1816, fiindu preotă
 Athanasie Sava.

8. Pe un *Trud de Blaj*, din 1813, cutoară

47.

¹ Cf. *lit. rom. în secolul al XVIII-lea*, I, p. 354.

Cine va fura această carte, să fie afurisit de Dumnezeu, și va merge în Iad.

Și zice:

Lasă-mă, drace, că acé căce am făcut, n'oiu mai face.

Aceste cuvinte le au scris Ioan Oprea din Atulașu.

49. Cumpărat sept preotul Atanasie. Cutori -

Dan Chiparú, Oprea Jitilan, Ioan Bloț, Nicolae Jurj, Gheorghia Rosca, Nicolae Sirbu, Dan Sorá, Alexandru Lupea, Ilie Soară, Bucur Măgan, Ioan Știreacl, Dumitru Răsoú, Coman Galás, Oprea Hășigan, Dumitru Răcucl, Toma Rus, Ioan Zeale, Iacov Schlopu, Dumitru Barbu, Alăman Hira, Dumitru Birzá, Ioan Ciuca, Bucur Cristu, Oprea Borcea, judele de la Săliște.

Și s'au răscumpărat în judecata lu Oprea Borcea.

Săliște, 27 Fevruarie 816.

Și s'au scris prin noi mai sus numiți, și s'au plătit Triodu împreună cu Straznicu cu bani 55 zloți.

Aceaste 2 dărabe de cărți . . . s'au dat la besecarea de la Annaș prin șliința noastră a preoților de la Săliște, P. Ioan Pv. ¹ și Dumitru Răcuclu, ostănitoriú p. Nicolae Pv. Săliște, diaconu Moise Pp., Popa Danil Pp. ostănitóri.

VIII.

Arad.

A. Biserica episcopală.

1. *Cerlov* din 1753.
2. *Canonic* din 1797.
3. *Evangheliu* lui Șerban-Vodă.
4. *Liturghis* din 7276 [1768].
5. *Penticostarú* din 7275 [1767].

IX.

Arpașul-de-jos.

A. Biserica neunită.

49. 1. Pe poartă inscripția din 17 — 1
2. Pe ușa, una din 1823.

¹ Popovici?

Ambale au fost înmulate la 1877.

3. De-asaupra țășii:

50

Cu ajutoriul lui D[u]mnnezeu și cheltueala poporului întregu cu c... zicind[ă]u]-mi, la Sf[ă]nta Evanghelie, la Math[er], c. 17, asemenea este Împărăția Cerului comorii ascunsă în holdă, care aflându-o omul ascunsă, și de bucurie merge și toate cîte le are, le vinde și cu[m]pără holda aia, asemenea este și poporul acesta prin cumpărarea acestui clopot; s'au ostentit și au dăruit: parohul Ioanne Cucu au dat 20 f. v. a., Ioan V. Pavel 40, Gf. T. Șandor 30 f. v. a., d. pretori Toma Țip 10 f. și G. Gavrilă 10 f., I. Irimie Vas. Vasile Cucu, Ion Ioja Leancu, Vasile C. Bogdan, Toma T. Boer, Nicolae Ij. Dobrin, Vasile S. Bogdan, Vasile N. Vas, I. Irimie Raț, etc.

4. Alta din 1844, alturea.

5. Tot acolo, chipul lui Ioann Vas, paroh al Arpașului.

6. Pe un *Autograph* din 1777:

51

Acestu sf[ă]ntu Mineia este cu[m]păra[t] de mine ermonah Isaita Arpașanu de jos, lăsat măn[ă]stiri mele în veaci, să n'aibă nime a-l luaa au a-l mișca de la această măn[ă]stire a mea, care iaste hramul Sf[ă]ntei Adormiri[!] a Precistii...; 1756, mart (?) 7 zile.

7. Pe un *Octoih* din 1709 (= 7240), ăpărit de Stoica Iacovici:

52

Să s[ă] știe că acestu Octoih... din Arpașu-de-jos, și lam cumpărat pe seama sf[ă]ntei mănăstiri de la Arpașu-de-jos cu a mea cheltuială, neajutorindu-mă nimenea, și după moartea mea las cu blăstăm, oricine s'ar întâmpla din preoți, să ră măie la sf[ă]nta mănăstire, pân va sta bescareca...; 7242 [1733-4].

8. Pe un *Triod* din 1731:

53

Să s[ă] știe că aciastă sf[ă]ntă și d[u]mn[e]zeiască carte ce să chiamă Triod, lam cumpărat eu popa Ion snă popi Rad din Arpașu-de-jos și lam cumpărat pe seama sf[ă]ntei mănăstiri de la Arpașu..., [să n'aibă] a o muta aieca...; 7242.

9. Pe .. *Evanghelie* din 1723, notă de la același, cu data de 7236 (1727-8) la pomeșicul de lemn:

54

Sanșon, Măgdalina, Isaac, Samoil, Eva, Asinefta, Iosiv, Evdochia, Hangu, Filip, Lazar, Martha, Rahira, Irimie, Lupu,

Domnica, Zahעיă, Safta, Severina, Simeon, Rucsanda, Șăr-
lan, Paraschiva.

55. 10. Pe un *Căminocroniu* din 1691:

Să s[ă] știa că am dat eu popa Stan ot Porumbac[ul] de-
sus 8 florinți vonaș Opri fiilorului popi Aldea din Arpașu
de-sus.

Inscrisure de la «Neculșe» în Neculșe zugrăvite.

B. Biserica unită.

56. 1. Pe un *Antologhia* din 1745, în pomenire:

Ion, Binca, Ioachim, popadiia Mărluca, popadiia Anghela.

2. Pe un *Apostol* din 17 —, înscrisură că s'a luat de mal mulți, între care
«Costandiu Jancal din Arpaș de jos», la biserica Arhanghelilor Mihail și Ga-
vrilă, din anul 1777, Martie 21[e] 69.

57. 3. Pe o *Evanghelie* de la 1742:

A popi Vasilie de la Arpasul-de-jos, și o am cumpărat-o
de la Mihail Șăbișanul cu florinți ungurești 15, și, cine ar
cerea a face vre-o scandală, să fie afurisit [sec. al XVIII-lea].

58. 4. Pe un *Penticosturii* din 17 —.

Această sfântă și dumnezeiască carte ce să chiamă Penti-
costario, datu-o-am eu Spiridon monahul, ce am fost chețaro
la sf. episcopie, nepoților miei, anume Dumitru și Radul . . .
în zilele prea-sf[î]nțitului părinte chir Climent, episcopul Rim-
nicului; Ianuar 29 dni [1738-48].

5. *Trost* din 1761.

X.

Băsești.

59. 1. Pe *Apostolul* din 1734:

După testamentarie dispoziție cândva în Domnul răpăusa-
tului diaconului popii Gherghie l-au cumpărat rămasa soața
sa, Popu Petca, pă sama s[î]nțitei besereci de la Iiștaiva, în
anul Domnului 1785.

2. *Evangeliile* din 1770.

60. 3. Pe alte *Liturghii* din 1775.

Dătorile de hant: la Flontaș Flore zece zloți, și iară tri
zloți la nora Radul, un zlotu la Lupu Rusulu, dozeeci
de potori la Marcăș Ilie, un zlot și dozeeci de potori la

Ursuțu l Fântâneșe, tri zloțl la gîncerele lui Niculae, doi zloțl și dozăcl de poturi la Gigul, zece zloțl la Natu, zece zloțl... La Varja 3 zloțl.

Această s[ă]ntă carte o'ū cumpărat Homorodan Anuță pomaniă lui popa Ghiorghie de Bărgău-de-sus, anul 1794, din Blaju.

4. Pe *Liturghiile* din 1775:

Popa Vasilie, parohă în Șuncuța-Mare din vicicul Chioarului... Popa Grigorie, paroh și v. protopop al Băsăștilor... anul 1808.

Această s[ă]ntă și d[um]nezăiască liturghie o am cumpărată cu șapte mărișl eu popa Vasilie din Șuncuța-Mare, din varmeghie Chivarului, ani D[omnului] 1778, Martie zile 6.

5. Pe un *Mineia*:

... Fără numai a mieu mărădie; iară cine o ară lua fără voe mă saă a prunciloră inel, să fie afurisită.

[Alta.] De moșu-meu rămasă, pre tată-meu, adecă pre domnul Pop Petru de la Besesți, care aū slujit cinstita varmeghea Solnocului-de-mijloc, cu solgabirărea 25 ră ani, ca birău de tablă 3 ani, perțeptor crăesc 12 ani, vitișpan 13 ani; pă lingă aceasta dă Exelenția Sa Ioan Bob, Vlădica Făgărașului, au fost rînduit fi-curator besericilor Salajului, în carăla s'au și răpăusat în Domnul, în anul 1823, Decembrie 13 zilea. Care cartea, precum de moșu-mecău rămasă tătinea-meu, de Domnia Sa rămasă mie și soru-mă..., în vecinica pomeanirea pă sama beserici din Besesți. De străparea (*sic*), păntu mal încredințare celor viitor[il] cu iscălitura numelui meu a o cunoștea a fi adevărată. Pap Intrea, fiul răpeosatului în Domnul Pop Petru și notariuș de cinstea al varmeghii, în anul 1824, Aprilis a 3-a zi.

6. De un *Molitvenic* din 1741:

Ioan Prodan au venit popă în Ortelec, 9 zile August 1819. Mihai Gura asisdereca, în anul... August în 25, au prîmit s[ă]ntă] preoție.

7. Pe un *Ortaș*:

[Dat blacicil de] jup. nemis de Băsăști Pop Zaharie Mihai... Preot Dimitrie Moga, zioa... lui August, anul 1803.

65. 8. Pe un *Octoih mic* din 17 — :

[Cumpărat] driptu 8 florințu și un măriaș, și o amu datu în mâna lui popa Ionu din Șeredițu, să aibă a ne pomini la Ieturghia; de va muri popa Ionu și vor mărădi din feciori, a[ă] d[ă]n rodina lui popi, să fie în brâncă lor, de nu vor fi din . . . popi. Alta, de să va străca legătura cărțai, să o lege unde va fi carte; cine o va vinde să fiea proclat de 318 de sf[i]nți ce au fost în Vănecheia ¹. Anul 1797, 19 Iunie.

Aciaștă s[ă]ntă carte anume Ohutoihă, aflându-să suptu zapisu stricatū și viclianū, săbornicește am judecat ca să rămăe vecinicu — săborulu, popa Ilie parohu din Țiganl.

¹ *Pentizatoriū* din 1808.

66. 11. Pe un *Stratnic* din 17 — :

. . . Sfinți Troiță de la Blaj, cinstitului protopop Grigorie de la Băsăști cu alu său telșigū, ani 1796, Iulie zi[le] 3. Aciaștă carte anume Străgnic cumpărindu-o moșu-meu cu a sa tel-tuială, carele lăține-meu rămîndū, de tată-meu mic și soru-mē fiind rāmasă, noi cu înțelegere noastră și a maichi noastră Răcz Susăna, în veglică pomenire o lāsămu pā sama besceci de Băsăști, unde și tată-meu s'au (*sic*) și moșu-meu s'au rāposat, sint îngropați. Seris-am în anul 1824, 3 Aprilie, Papp Imrea, fiul rāposatului în Domnul Pap Petre, care au fostu fi numitului protopop Pap Grigorie.

67. 10. Pe un *Triod* din 1771:

Aciaștă carte s'au datū . . . besceeci unite d[ă]n satu Tranș, varmeghia Solnocului-de-mijlocu, anul 1782, Aprilie, prin mine, Iacov Aron.

XI.

Becleanul Bistriței.

68. 1. Pe o tablă:

Hanc s. ardem in honorem veri Dei sub reg. Aug. Cæs. Francisci II ex gratioso indultu I. possessoris, scilicet Ill. d. C. S. Cæs. r. et ap. Maiestatis Camerarii Francisci Bethlen acqve (*sic*) ac Ill. d. suæ uxoris, B. Banffy Susanz, Ill. d. c. vid. Kristina: Kemeny, Ill. d. c. vid. Dusardin Borbanc, Item

¹ După slavonii: «а ІІІІІІІІ.

sp. d. Sigismundi Jekel, archidiacono Constantino Gyulai et popa Maxim in agentibus, cursu 4 an. Sütő Pintya, mutuo consensu suae uxoris, Topan Varvara, propri[o] are construere fecit].

2. Pe catapiteazmă:

Benedixit Excell. Ill. ac. Rev. d. Ioannes Babb, eppus Fag[arasiensis].

Marjan Tohder Malin, etc. [ungurește].

3. Pe un *Aktologhia* din 1766:

Să se știe că amu datu pe acestu Mene[itu] eă popa Ilie dinu Păuca, amu datu 25 de florinți, le-amu luat[u] de la Dumitru dascălu dinu Cocova [c. 1790].

4. *Apostol* din 1802.

5. Pe o *Evangelie* din 1776:

Această sf[ântă] evanghelie aă cumpărat-o, pe sama Frății sale p. Maxim Șuteu Pinteș cu opt florin[te] de la mine, Koztantin Ghiulai, protopopul Betleanului, 12 7bris 1803. După aceeaia iară aă rămas la stăpinu cel dintie pântru datorie cu care să aia popa Maxim.

Această sf[ântă] evanghelie am vindut-o pe sama besearici Betleanului cu șasă zloti și patru șustaci... bani de argint, și s'au cumpărat cu bani besearici: pentru aceeaia această sf[ântă] evanghelie de astăz innainte nime să nu îndrăz. nească a o instrăina de la besearica Betleanului, supt grea afurisanie. Sig[natum] Bethleni, 25^a Augusti, a[anno] 1825. Constantin Ghiulai] protopop.

6. Pe un *Molitvenic* din 17—.

Pachomil Szilasi, anno 1827.

7. *Liturghit* din 1713.

8. *Molitvenic* din 1813.

9. *Ortiă* din 1770 (dublu exemplar).

10. *Pentecostariu* din 1768.

11. *Practice* de Sibiu din 1791.

12. Pe un *Nevestnic* din 1753:

Scris-am eă popa Ioan, paroh in Beclean, că in Sămbăta Paștilor aă fost Sfn. Gheorghie, anul 1793.

Eu Cean Ștefan din Racla.

11. *Trid* din 1731.

69

70

71

72

XII.

Becleanul Făgărașului¹.

1. *Liturghii* din 1713.

73. 2. Pe un *Malitziencic* din 17— (la urmă : s'a dat în zăpadă prin îndemnul curciorului lui rectoratului său (Grigorie Ionescu Mitropolit) :

În Cernatul-de-jos, la anul 1830, Iulie 25, după cărindarul nostru, au fost arsuri, de au ars 50 de case, și cu totul au ars olaturile 268, și au ars și turnul Ungurilor, de au căzut și clopotul jos, doao, de s'au topit.

Acțiaste pravile au luat de la popa Ioan Buceșu, la anul 1818, în patru zile Iunie, cu popa Mihail Cărăcă, paroh la Alșo-Cernat.

3. *Octoihul* din 1750.

4. *Ugănda* omului celui din Lăuntru, cu chealtuiala frașilor Bljocoveni : 1835. București.

5. *Pe Noul Testament* din Bălgrad :

† Acțiasta ești[n]tă carte Ev[an]gh[el]ic[ă] iaste a mea, a popii lui — *{șters}* ot Hofbay.

6. *Trinoul* din 1761.

15. 7. Pe un manuscris de catehism, «Înaintea Păstres :

Acest Catehism mare l-am căpătat de la directorita, de cinste, Sibii, ș Noemvrie 812. Simeon Jinar, normal[teesc] dascal la Sibii². [Manuseris de] Otecnic de via[ța] preapodobnicilor și celor de Dumnezeu purtători părinții noștri... [Dăruit la Beclean de parohul Ioan Taflan; 1806.]

XIII.

Beiuș.

B. Biserica unită.

1. *Antaloghia* din 1745.

2. *Capovizieria* din 1793.

3. *Catavasiisii* greco-românii din 1818.

4. *Evangheliu* din 1817.

5. *Liturghii* din 1807.

6. *Liturghii* din 1756.

7. *Octoih* din 1750.

¹ Cărțile vechi se află în păstrarea p[ar]oh. paroh.

² V, vol. XII, cap. II.

8. Pe un *Stravanie* muntean din 1707, note din 1770:

76.

Ağutat-ău cu banf în prețu cărți, ca se le fie pomană pă vită, pă sămință, până a septe sămință:

P. Ion din Cumpani³.

Peter Gheorghie.

Chișu Istoc.

Dan Giușu, ispan.

Chișu Pal Ursu ză dat, Pavel Ilisie, Crețu Vasolie Șpanu, Laza Petru Erdő, birău, popa Vasalie din Șuncuiuș. De taș banf de pomană s'au datu într' aciastă carte florințu 4, iară 6 florinți au plinit popa Dimitrie Papoții, ani 1770, în luna lui Septemvrie în 14 zile.

De cindă au răposatū chiru Grigorie Vidrai, protopopu alu Beaișului iproci, în luna lui Martie, în 28 zile, în anul 1782. Ioanū Popovici, dascălu și cantoru la Beaișu.

9. Pe un *Stravanie* din 1773:

77.

Acestū sflijntū Strajnicū s'au datu pă sama băsericii cel pravoslavoice din Beiușu, de pomană, de gupănu lu Borchii prețiptoriul, ca să-i fie pomană în veaci, în luna lui Martie în 21 de zile, în anul 1784, anno Domini 1783.

Acestă sfântă carte s'au dat pă sama besericii cel pravoslavnice unite din Beiuș, de pomană, de gupănu lu Borchii prețiptoriul, ca să-i fie pomană în veaci, în luna lui Martie în 21-a de zile, în anul 1784. Ioannes Popovics cantor (?) g: r: catholicujs; Bellenies.

S'au dăruit sfintei pravoslavnicē băseareci din Vașcoih, de spre partea Țării Ungurești, eparhiē a Mării Sale fratelul episcop Mosei¹, pomană și pomenire vecinică; din Blaj, de la Mitropolie, dzile 28 Noemvrie 1779. Vl[ă]d[î]ca Grig[or]ie Maerū².

10. Pe un *Stravanie* din 17—:

78.

Ioanū Popovici lădimaghistrū; 1784.

Aciastă sfântă carte este a besericii cel pravoslavnicē de la leage greccască din Beiuș, și cine o a fora, să nu știe deagti-de gura.

¹ Moisa Dragoș, de Oradea-Mare.

² Autograf.

³ Cumpania greccască.

11. *Tried* din 1800.

B. Biserica neunită.

79. 1. Pe o carte slavonă urdună :

Scris-ani eu popa Iosifu în anii de la Hristoje 1733, când au fost blagoveșteniile în ziua de Paște, și au și brumiat pă la ziua de Ispas ; și atunci la acest anu am începutu a face besecarea cea rumâniască, când au fostu strănsu toată varnegia de au prinsu vidicul Beiușului mai multu de 80 de oămeni, și au robii 12 săptămâni, și pă unii i-au dus la Oradie, să robască acolo, și pre alții bătutu și i-au slobozit ; și atunci au și peritu 4 omeni, cari au furatu cal și au fugit cu mueri ; pă doi i-au tăfat, iară pă doi i-au spânzuratu ; și atunci amu legatu Psaltirea de noaci, fiind popă în Beiușu.

[1814.] Într'acesta annă de cu primăvară au fostu mare bătăc la Galia, că de totul au bătut și surpatu binea-credinciosul Alexandru Pavloviciu, Împăratul Muscalilor, pesumetul și falnicul Romaparte Napoleon, Împăratul Frâncilor, carile asămenea era lui Darie și lui Porțu cu mândrie și cu sumeție, și i-au izgonit din Scaun, și i-au trimis rob la ostrovul Elba. [Scris preotul Nicolae.]

80. 2. Pe un manuscris :

Înstăntare cându amu incredințat mirlasă în Șebiușu, la ani Domnului 1769, iară căsătorie deplină la ani 1770.

3. *Evangelic* din 1697.81. 4. Pe o *Konaghelic* din 1783 :

1783, Γανουαρίου 26, ταύτο τό θείον και ιερών κήρυγμα είναι της εκκλησίας της μόνης των ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ. ε-
πού είναι εις την Μπελένσιν των όρθοδόξων χριστιανών πραγμα-
τευσών βίωματων, και όχι των ούκίων. Κατήγγραται δι' έμού τού
Μάρκου Δημητρίου εις Μπελένσιν, όντος τότε δι' [αοκάλου] χρόνου
δύδεια : ήτοι εις μνημν [⇒ 1783, 26 Ianuar. Această dumne-
zeiască și sfântă Evangelic este a mânăstirii căpeteniilor de
îngerii Mihail și Gavriil, care este la Beiuș, a pravoslavnicilor
creștini negustorii greci, și nu a Uniților. Și s'a scris de
către mine, Marcu Dimitriu, în Beiuș, fiind eu atunci dascăl,
de doisprezece ani : să fie spre amintire].

82. 5. Pe un *Oclisă* din 7214 [1706] :

1781, Iulie 12. Actastă carte am luatü ieu Athanasie a lui Hagi Gheorghie din Beinsu de la Ianeu din Miziesu, a lui popa Romano, și o Psaltire la oialtu.

6. *Pentecostarü* din 1743.

XIV.

Berivoiul-Mare.

A. Biserica neunită.

1. Pe un iconaü de la catapneasmă; 83.

Ionü zugravü ot Turcheș; 1789.

2. *Antologhin* din 1786.

3. *Apostol* din 1784.

4. Pe *Cosamile* din 7256 [1746], Kinnic; 84.

Actastă s[ă]ntă Cazanie este a mea, a popi Ioan Rădule, din Berivoi-Mare, neunit.

5. *Evanghelie* din Bucuresti, 1775.

6. Pe un *Octoih* din 1742; 85

Să s[ă] știe că acestü Octoih l-am cumpărat cu popa Șarban, pe hanü bunü, florinți 10, și l-am cumpărat de la popa David din Berivoi-Mic de pe baltă, și l-am cumpărat cu popa Șarban Răzeans [criptograma], în anul 1763.

Acest Octoih l-am cumpărat cu popa David ot Berivoi-Micü cu 10 florinți și 5 potori și un banü.

B. Biserica unită.

1. Pe un *Antologhin* din 1777, Bucuresti; 86.

Dăruit-am eu Matei Novac acest Mineu la sfinta biserică la Berivoiü-Mare, ca să fie ale sfintei bisărici în veci, sfânta be[se]recă să aibă a le stăpăni, sfinti besericii le dăruesc. Iar nu altui, nimirui, să nu abă a să face nimin stăpănu pă aceste cărți, Mineiü, și un Treod, și un bräu care să încu[te] cu paf[ta]le de argint, ale sfinte[i] bes[er]eci, să fie în veci pomenirea părinților noști. Și pentru credință ne am pus și pece[stea] pe cesteä, ca să fie ale sfinte[i] besereci Berivoiü-Mare. Eu Matei Novac, Mart 1, 1782.

2. *Evanghelie* din 1742.

3. *Treod* din 7277 [1769], Bucureșü. Notă cu și mai sus.

XV.

Berivoiul-Mic.

A. Biserica nouită.

87. 1. În capitlașul
Ioană zugravu ot Turches† 1789, Fev. 6.
88. 2. Pe un *Apostol* din 1774, însemnare din 1820, de la «Thunter Popovus, deskul normalist și compactor de kertz. Iscătoște și Vastie Fulea.
Acestă sf[ă]ntă Apostol iaste a părintelui Ruvim ermonah...; anul 1792. Eu cel mai jos iscălit, fiind rănduit la biserica cea vechie în Berivoi-Mic, m'ast chemat părintele Ruvim ca să scrie toate cărțile câte le are, și le-am scris cu afurisanie, de s'ar întâmpla o primejdie ca aciala, măcar să ferească D[um]nezeu, și le-am însemnat toate.
1792, August 5. Eu popa Iosif Titu din Săsciori.
89. 3. Pe *Canonile* din 1768:
Aciastă cașanie s'au d[at de] M. Logfi., 1783, Iunie 25.
90. 4. Pe o *Evanghălie* din 1775:
Acestă sl[ă]ntă și d[um]nezeiască evanghelic este a mea. anume Chira Ioaan, și am dat pă în talere 6. Leat 1785, Octomvrie 20 zile.
Cind eram în București, la dum[nea]șul Banu Ghica¹.
Să se știe cind m'am călogărit eu Iustiu la leat 1785, Dech[e]mvrrie 2. [Hirotonit preot de Grigore Sidis², la Mitropolie], fiind cu lăcuința în sf[ă]ntul lăcaș Robaia schit sud Arges, fiind starețu în viața de obște Sf[ă]nția Sa părintele Savva erochimonah și în sf[ă]nța m[ă]n[ă]știre cea mare în Argeș fiind arhimandrit sf. părintele Parthenie. Acestea am scris ca să să ștle... S'au scris de mine nevrednicul și mai micul între iermonaș [iscălitura].
5. *Ortă* din 1742.
6. *Penticostariu* din 1800.
91. 7. Pe un *Trid* din 1771:
Acestă sf[ă]ntă Trid I-au dat Mihal Tânasie din Comana-de-jos biseareci cel noao din Berivoi-Mic, anu 1792.

¹ Dimitrie, fratole lui Grigore-Vodă decapitanul și totă lău Grigore Dimitrie-Vodă și Alexandru Dimitrie-Vodă.

² Asupra lui, v. tabla în *Est. lit. rom. în secolul al XVIII-lea*.

5. Pe un *Testament Nou* din Belgrad se găsește ea e dăruit de un căpitan de grănicerii din Orșani, David Belo.

B. Biserica unită.

1. Iconă din 7255 [1747].

2. *Antologhion* slavon din 1643.

3. *Apostol* din București, 1784.

4. *Evangelii* manuscrisă de pe la 1500.

5. Pe un *Mineit* slavon, hrineovenesc, citori :

Bajan, Duca, Vasitachi, Ivan, Haraba, Avramu, Merăuț, Vășii Tichilest. 92.

6. Pe *Ménotoghit* din 1751, Blaj, luna Septembrie :

... L-au cumpăratu poporanii, boerii și nemesii din Berivoi-Mic spre trebuința besericii unite de legea grecească, cu banii buni de argintii, 25 florinți, mense Aprilis, diaș 1ma, 1812. 93.

7. *Octoih* mic din 1578.

Pe el se adăuga un Cruz, din care în grabă am putut extrage atât :

Crezū într'unul Dumnezeu, tatălū putiaronecul, făcătorul ceriului și al pământului, văzătorul tuturor și nevăzătorulū, și într'unul Domnul nostru Is[us] H[risto]s, fiul Tatălū, nascuto, ci de in tată nevăzutu; venit-ău mai denainte de tote viacurile, lumină de in lumină, Dumnezeu dreptu... 94.

8. *Psaltire* coreșiană slavo-română, deosebită de cele cunoscute, precum se vede din ce urmează (ps. 43) :

Dumnezeu noao scăpare și putearea, ajutoriū în scrăbi, ce ne aflari foarte; dreptū aceeaia nu ne spămîntămū cândū turburi-se pământulū și se bagi munții într' inema Măriei; sunari și turburari-se apele lor. 95.

9. *Psaltire* slavonă coreșiană [1576].

Pe titlumele lui, — dintr-o legendă — Sfinței Paraschiva :

Sântă o creștină botezată, numele-mi iaste Petra. Și zise celu împărat cătră lă : Nu grăi așa, ce mai bine te pleacă Dumnezeuului mieū și te închină lui de face-te-voiū Doamnă și împărăteasă casclorū mcale. Sifănta Vineri răspunse și zise lui : Anădina numele celuiia ce grăiaște așa [către] tine. Și atunci mânăie-se cel împărat și zise slugilor lui : Prindeți-o, de o legați și răstigni-o-vrem în cruce ca și Dju[m]nezeul ei, și vedea-[v]rem : folosi-i-va. Atunce Sifănta Vineri rău g... și 96.

zise: Doamne, Dumnezeul meu, caută și spre mine, să nu laude-se dracii spre [tine]; și trimește ingerul tău cu a... loră tale, și miluiește sufletul meu. Și plecă se cu fața la pământu, și rugă-se cu in psalom de in... tre, și zise: judeeă, Doamne, cea ce luptă-se cu mine. Și, la sfrășitul rugăciuneii psalomului, sculă-se și zise: Amin. Și iară zisia apol: să laude-se și el cu tine, Doamne. Și atunci în acela clas ivi-se o Ț naură [=un noură] din ceriū și esi un vihor mare dein aur | = nour], și luă-se o platră mare foarte diin el, și o purta vântul ca o fronză, și suna, și atunci ivi-se ingeru Domnului inaintea el, și rupea legăturile de in [mă]nile el, și grăi cătră lă, și zise: [nu] te teame; cea ce dă sila domnului, împărat[ului]. ||

Deainte și pleci-se... ri de lacrămele el... acel împărat și... [mul]ți oameni... nu te închină Domniei... trăia acel împăraz... [în]tre[bă-o și zi[se]... răspunse... || și atunci s[if]ănta... [că]tră el și... te... închinător... și s[if]ănta... credea întrăinsul... toți oameni... [t]inert în cel... || ce-i fa[ce] de ple...

97. 10. Pe un *Trind* din 1708 [1700]:

Triod, carte de slujba sfintei adevăratei bisericii Răsritului, [a pravoslavnicii] creștini o închină și o dă domnealul... [C]ostan[din Cantacuz]inô Vel Stol[nic] Ț bisericii rumânești.

Aciastă sfintă carte dată de blagocestivul boiar din Țara-Ruminească, și [pentru] milostenie, și pentru veacnică pomernirea [de cel ce este] scris mai sus [domnealul] Costandin Stolnic Cantacuzino.

[Leagă Ivan Ostășu], 1742 în 23 de zile.

XVI.

Beșimbav (Beșimbac).

98. 1. Pe o *anotimpă*:

Să s[ă] știe că adă datu Petcu, Dumitra Paulus Abrahamj; 1695.

99. 2. Pe un *clopot*:

Ț Cunoșcerea scriitor.

Cu ajutorulul lui D[um]nezeu noi sateanii din Beșimbaciu am făcut acestu clopotu la anul 1770.

3. Pe un alt clopot :

Gloria în excelsis Deo ; 1718. Dobre Ioan Koina.

100.

4. Pe icoană din 1708 :

Mathei zug[ravul].

101.

Aceasta icoană a plătit B[o]goslovă mon[ahia], popa Costandin, Mihal, Ionu, Samolă, Ghiorghie, Merinica, Bucur.

5. Carte de învățătură creștinească, 1806, Blaj.

6. Pe *Cumane* lui Varlaam :

102.

S'au adus 'oloni robi în Țara Oltului, în anul 183—, luna lui Mai 25 de zile.

Ion Bolovanu ot Beșibavu.

Popa Ion Bolovanu ot Beșibavu.

Această sf[ânt]ă și d[um]nezeiască carte anume Poucenie au cumpăratu Radul Bolovan. [Aforisenie,] și de sfânta înpărăteasa noastră Maica noastră Preaceastă.

7. *Liturghie* din 1775.

8. *Minologhiul* din 1781, Blaj, al V[ă]dicăi Grigore Muer.

9. Pe un *Molitvnic* de la 17— :

103.

† Să să știe că acestu molitvnic l-amu cumpăratu eu smeritul și multu păcătosul robul lui D[um]nezeu, și l-amu cumpăratu din București dereptu costand zeace, bani bunl de argint, și l-amu dat părintelui popel Crăstei, de poman[ă], eu Toma Făgărășanul, și l-am legatu eu Davidu, snă popa Neagoe ot selo Dol-Comana, cândr au fostu cursul anilor de la Adam până acum 7192, iară de la H[risto]s 1684.

10. *Penticostarul* din 1743.

11. *Psaltire* din 1784.

12. Pe un *Strastile* din 1753 :

104.

Să s[ă] știe că această sfântă și d[um]nezeiască carte anume Strastile l-au cumpărat Beșimbăcenii, să fie al sfintei bisereci...; leat 1753. Aprilie zile 8.

XVII.

Bistrița.

1. Pe *Biblia* lui Bob :

... Simionci, dlu prețu căsii ceii căplănești¹, care era a

105.

¹ A capelanului,

protopopului singur s'au... în Bistrița, și așa acei trezăci de zlot, care i-au dat pe această sf. Biblie nevoeaste...

105. 2. Pe *Casașite* din 1730 [1742].

E libris Ioannis Major.

Protopop Costandin Făgăraș, nepot popi Thomiț din Făg[ă]ras. meas[i]t[a] Septem[|]rie) 9 dni; 1748.

Apoi o notă, ștearsă, cu privire la prețul din Voila.

107. Această carte o am cumpărat, fiind de vânzare, anno [1]796.

108. 3. *Casașit* din 1791, cu notiță est sim date

de la popa Vasile Horhodar de la Arcașie, cu 14 florinți vonaș, și bani să ad datu în mâna feti popi Toma în ziua de Răsali... Și falonul l-au lăsatu pomană la biseric[ă] de la Ilrube, să fie a bisericii.

109. 4. Pe o *Evangheliu* din 1742:

Această sf[ă]ntă ev[an]gh[e]lie s'ad cumpărat de jupânul Ionică Iberaiteru¹ din Bistrița, și cu[m] o au cumpărat în bani buni, să-i fie pomenirea după aceea, fără un mărieși dolsprăzece florinți, pentru sufletul dumisale și a soțului dumisale, și a toată rudenie, și nimene să nu îndrăznească a o muta sau a o vinde de la sf[ă]nta biserică a Măceronilor de la Bistrița; afurisit să fie unul ca acela care va îndrăzni a o lua sau a o vinde. Marturi: Petre Rebrîșoreanu, Moroșan Grigore, Vasile, în anul [1]797, Februarii 3 den.

Această sf[ă]ntă vanghelic o am vândut eu Oprea din sat popi Vasile din Gufateleac, cu bani b[uni].

3. *Liturghie* din 1807.

Apoi o notă, ștearsă, cu privire la prețul din Voila.

6. *Evahlogiu* din 1784.

7. *Octoih* din 1712, dat în 1725, de Iain I'aracheva.

110. 8 Pe un *Pentecostariu* din 1768:

În anul 1780 s'au cumpăratu această carte Pentecostariu cu 13 florinți vonașu la sf[ă]nta biserică a Bistriței, și prin multă osirdie și îndemnul meu p. On. s'au plătitu de acești buni creștin[i] săraci, poporani Maori Bistriței, să le fie pomană lor și la tot neamul lor, în vecl să fie ai bisericii nemutată; ajutori și ctitorii aceștii cărți: Și d'intă

¹ *Cherchire*. curier.

sintăm aceștie: Eu popa On., Ioanū dilac, Tănasie diiacon. Petru Cozmi, Floare Petri, Nichita Ghindian, Moise Solovăstru, Ghio[r]ghie Selenar, Rusu Gavrilă, oameni care au cumpărat clopotul cel nou la biserica Bistriței, aceștii toți au îndemnat de acastă carte s'au cumpărat; D[u]mnezeu să-l pomenească la împărăție cea cerească.

În anul 1780 s'au milostivit Excelenția Sa d[omn]ului Vi[ș]dica Maer Ghigore și au dat potiră nouă, discosă, pocrovețe la sf[ânt]a biserică a Bistriței, să fie pomenit, și în vecl să fie a bisericii. Și prin multă osârdie și rugare noastră a preoților s'au dat, și multă ustenința părinților Al[c]exandre Fiscuti, s'au adus din Blaj.

De acum până în vece
Mila D[omn]ului să fie,
Să esimă din săracie.
Много прашке Р. Он., Бистриці.

9. Pe un *Strasnic* din 1773:

Lupul Senfolcanul și cu Floreliănesă au plătit 4 scânduri și un stăp... One Bumbul..., Călimon..., Aldrofan Onusă..., Maștei Vădanci.

111.

Acestu Strasnicu iaste cumpărat de săraci Maeri Bistriței la sf[ânt]a biserică în vecl, să fie a bisericii nemșcată.

10. Pe un *Triod* din 1771:

Acăstă sf[ânt]ă carte, anume Triodū, am cumpărat săraci oameni Maeri Bistriței, cu preoți și diiaci de la Bistrița: pop One diiacon, Petre Cozmi Iătū, protopopu Alexandre Fîscoti, să fie a bisericii în vecl, nemșcată; 1782, Fevraie 8 zile.

112.

XVIII.

Blaj.

A. Biserica parochială.

1. La iconostas, iconce din 1770.
2. *Evanghelie* de Blaj, din 1817.
3. *Liturghie* din 1807.
4. *Minoleghie* din 1781.
5. *Octoih* din 1807.

B. Capela lui Bethlen.

113. 1. Pe o icoană la catapiteasmă ;
S'au zugrăvit de Grigorie Ranite de la Craiova, Sep. 20,
1764.
114. 2. Pe un *Triod* din 17— :
Aciastă carte [ce se zice] Triod au dat Stana nuera Opro
la sfânta beașer[e]că a Galeșului pentru feciorul care s'au
[prăpădit].

C. Catedrala.

115. Pe catapiteasmă :
Stefan Torețchi, zografu aradschi¹.

XIX.

* B o b i l n a.

116. Pe *Noul Testament* din 1648 :
Să sa știa c'au luat aciastă carte fratele pop Ion din...
de la pop Saia, bani 5, uricu meredic dinainte în Kapoltă,
la casa lui. Mărturie: întâiu, popa Pavel, a doa Lască...
a fré Lucaciú Ursul....

XX.

Boholț.

Biserica neunită.

1. *Ajavitia mihalească.*
117. *2. Pe un *Antologie* din 1745 :
Acestu sfânta și d[u]mnzeescă Minei Iaste al smeritului
preot anume Radu din Satu-Lungu ; aciasta am scris pă
vrea[mca] când vrea să s[ă] închiză Brașovul, Mai 13 zile,
[ca]t 1756.
[Copie după Cazania lui Varlaam.] Aciastă Cazanie este
a sfintei biserici neonite a Boholțului întru pomenire veșnică,
și cine ar îndrăzni a o instraina, va fi proclat și anafema cu
toată casa lui, și ccia ec vor indamna a o finca....

¹ Din Arad.

3. Pe un *Apostol* din 17—:

Au datu Nicolae birsagu flor[in]ți 2 p[e]ntru tată-su. Protopopu Vasil[ie].

4. Pe *Cazania* lui Vardan:

1745, Iun. 8 zile. Aciastă carte la besear[ica] Bohorțului, fiindu-să ficlori popi [Mi]hal, că ar hi la ei, pe opt florinți; au avu[t] judecată cu sâtcanii cu Bohorțanii, și, neputând jura, au rămas cartea siobodă a sâtcanilor și a besearicii de l[a] Bohorțu; care lucru fiind innaintea mea, dau și eu arest[ă] scrisoare a mea pentru credința. Protopop Man[ea] Monca Vințeanul.

An 7242, 1734, Iul. in 6 ză[e] [criptogram].

5. Pe alt exemplar din *Cazania* lui Vardan.

Să să știe că aclastă Cazanie o au cumpărat cu popa Ioan Popovici, parohul unitu dinu sat Bohorț, ficloru popi Irimie, tot din Bohorț, cu 12 florinți ungurești, ca să fie a mea și a copiiloru mei de moșie, nu de la copii părintelui popa Matei dinu sat Calbornu, în anu 1803, luna Mai 24.

6. Pe o *Evanghelie* din 1742:

Să să știe că aclastă sf[ă]ntă și d[um]nezeiasca evanghelie o amu cumpăratu cu anume ermonahu Zosinu, ficlorulu lui Sf[ă]ncu Crețu din Părău, cu florinți 15, și o'm datu la beseareca Bohorțului ca să-mi fie de pomenire. [La afurisanie, aduș innainte și Maica Precista și Sf. Ion Hotezătorul.] Scris-am eu popa Ion de la Bohorțu, în luna lui Decheamuvric în 5 zile, de la Zidirea Lumii 7285, del[a] Hristojs 1777; aminu.

7. Pe o *Evanghelie* din 7238 [1750]:

De la ficloru popi On din Băla, cu 9 măriș[ă]și și sasă potori.

8. Pe o *Evanghelie* din 1844, ca citori:

Zachi Zaharie paroh, Gheorghie Zaharie paroh, Ioan Ioanta dascal, Moisce Macruș corator, Ioan Bilbă corator, Vasilie Bija corator.

9. Pe un *Octoiu* din 1750:

Aciastă sf[ă]ntă și d[um]nezeiască carte ce să chiamă Octoiș, iaste al micu, al preotulu pop Samoil din sat Hurez, din Tara Oituluș, și I am cumpăratu cu preț florinț vonaș 15;

- pentru aceasta am scris ca să să știe; anul Domnului de [a] H[risto]s 1751, iar de la Facere 7259, luna lui Aprilie 17 d.
 10. *Penticostoria* din 7290 [1782].
 11. *Proșvedantile* lui Petru Mațur, Iscoții «Ioan Zamantegucman», în 1834.
 12. *Triod* din 7277 [1769].

XXI.

B r a d.

A. Biblioteca gimnasiului.

125. 1. Pe *Alfonsita infelcusa*, Sibiu, 1803:
 Aici am scris cu Dimitrie Diliacu din Hărău; am scris în luna lui Aprilie, în 8 zile, 1808.
 Aiciastă carte este a lui pop Laurentie, 1824.
 S'au scris în Horău, 20 Inuoriu.
 Nu iaste bine să să fircaluiescă pre cărțile cealea foloșitoare.
126. 2. Pe *Măgăritul* fraților Grecii:
 Aiciastă sfântă carte ce să numește Măgărită... Și or cine s'ar îndura să aibă dragoste asupra acesti sfante cărute, să o citească, să aibă dragoste către dinsa, să fie slobod și neoprit a o citi, dar alară din Orăș[ti]e să nu să dea.
 S'au dat aiciastă sfântă carte în zilele luminatului Domn și stăpănitor a totă țara Ardialului — fiindu Vlădica preosfințitul chir Dionisie.
 ... Anno Domini 1791.
 3. *Noul Testament* de la Băgrad (fragment).
 4. *Poluoptința* din Timișoara (acufală).
 5. *Simplicie* adică cuprindere în scutul a ceii vechi și a ceii noua Scripturi (de Atanasie de Alexandria), 1783.

B. Biserica.

127. 1. De-asupra ușii de intrare:
 Cu ajutorul Tatălui și al Fiului și al Sf[ă]ntului D[um]nezu, au făcut aiciastă sf[ă]ntă biserică întru cinstea Adormirii de D[um]nezeu Născătoarei Mariei, fiind Împărat Iosif al 2 și țspan varmeghii Zăraud Maria Sa Ladislaus Marafi; și s'au făcut cu ostencala tot satul[ui], la an. [leat] 1783, Iun. 2.
 2. *Triod* din 7234 [1726].

XXII.

Brașov.

A. Biserica Sf. Nicolae.

1. Inscripțiile de la intrare sînt date în Stîngiu, *Istoria bisericii Școlilor*, Brașov, 1899; apendice.

a. Pe o icoană:

128

СІЯ ІКОНА СОБРАНА РАВ КОЖЮ ПЕТРА СЫНЪ ІАКОВЪ КИДЪ ХАНЪ ГРЕ-
ФАНЪ КОСТАДИНЪ... И ПОСЛАНАЯ КО ХРАМЪ СЪСЪ ІІАК... [=această
icoană a făcut-o robul lui Dumnezeu Petru fiul lui Iacov,
nepotul lui Hagi Costandin..., și a dat-o la hramul Sf. Nico-
lae; c. 1680.]

3. Pe alta, de pe catapleasmă:

129

Інбръчат асфаст[ă] с[ă]н[ă]т[ă] ікоан[ă] де дум[ă]еал[ă] јуп[ă]н[ă]л[ă]
Іоан Іебу і дум[ă]еал[ă] јуп[ă]н[ă]л[ă] Дум[ă]ітру Ђорчу; fecit Io-
hannes Benckner, a[nn]o 1783.

S'au ferecat асфаст[ă] ікоан[ă] cu chelt[ă]n[ă]la d[um]i[s]ale ј[up]ăn[ă]
Theod[or] Іvan і d[um]i[s]ale ј[up]ăn[ă] D[im]itrie Moisi, anno
1785, d[ie]i 30 Іuni.

4. Pomelnic:

130.

... La anul 1753, Sep[tem]vriej і d. s'au înnoit acest pomel-
nic alu sîntet bisericii de la Bolgaria Brașovului unde iaste
hramul Adormirii Preacist. și al sf. făcătorului de minuni
Nicolae. S'au scris de pă un izvod de la anul 7184 [1676].

Io Neagoe Voevod і gspjda ego Despina і snă ego Theo-
dosie, Io Radul Voevod і gspjda ego Voica, mo[na]h[ia] Sofro-
nia, Neacsa і dăstir ego Anna II. і snă ego Vlad Voevod, Io
Petru Voevod, Io Pătrașcu Voevod і gspjda ego Voica і
Mărita, Io Petru Voevod, Io Alexandru Voevod, Io Petru
Voevod Dunitrie і gspjda ego Soitana, Ioann[ă] Voevod і
snă ego Radul[ă], Io Gheorghie Voevod і gspjda Safta, Io
Alexandru Voevod, Io Aaron[ă] Voevod і gspjda ego Stanca
і snă ego Bogdan[ă].

Pomencaste D[oa]mne sufletele robilor tăi: Io Mihai Voevod
і gspjda ego Stanca, Io Nicolae Voevod і sestr[ă] ego Flo-
rica, Io Stefan[ă] Voevod і gspjda ego Maria, Io Radul[ă]
Voevod, Șerban[ă] і gspjda ego Elena, Io Matei Voevod і
gspjda ego Elena, Io Vasille Voevod і cead ih, Io Evstratie

Voevod i gspjda ego Dafina, Io Duca i gspjda ego Nastasia i cead, Io Grigorie Voevod i gspjda ego Marta, Io Șerbanu Voevod i gspjda ego Maria i cead ih Solomonu, Anna, Io Costandinu Voevod i gspjda ego Marica i cead ih Nicolae, Aneuța i cead ih, Io Grigorie Ghica Voevod i gspjda ego Zoi i snănovl ih, Io Grigorie Ioan Voevod, Io Costandin Mihai Ghan Voevod Rac[o]vițea.

Pomenescu boerilor Rac[o]vițesti, însemnat de acum, den leat 1807, Fevr. 16.

+ La leat 1774, cînd atuncî au răposat aici în Braș[o]v răposata întru fericire numă-mea și s'au îngropat la biserică cea mare din Scheid¹, și de atunci s'au făcut așazămint ca pe tot anul să i să dea din casa noastră la biserică cite ti. cincizeci, ca să hie pentru pomenirea răposatei și acelorlalți răposati, și de la mormint să nu lipsească candila și făclia la sfintele slujbe; căt pentru aceia să dau acești bani de mai sus arătaț, și, fiindcă pomelnicul cel vechiu s'au răpus, pentru aceia, acum de întâmplarea vremi aflăndu ne noi aici, am însemnat de iznoavă toate numele răposatilor cum și a celor ii, ca să să pomenească.

Cel răposati:

Dumitrachi, Despa, Sultana, Dumitrachi, Espraxlia monahi, Mihail, Mihailu, Marga, Theodora, Casandra, Andronache, Bălășa, Ioan, Ana, Ioan, Elena, Kadul, Maria, Chesariile arhiercu, Martia, Filacton ierei, Ana, Maria, Mihailu Voevod, Ana Doamna și cu tot neamul lor.

Cel vii:

Dumitrașcu, Smaragda, Gheorghie, Despa, Costandin, Dumitrachi, Sevasti, Mihail, Ana, Alexandru, Emanuil, Gheorghie, Costandin și cu toată sinodia lor.

Dimitrie Racovița Ban.

Aici am însemnat și un rând de odăjdii ce am dat la biserică, adică:

Odăjdille:

Un felon de stofă grea cu fir galben. Un stihar de atlasu

¹ V. *Brașovul și Rumîni.*

piersiciu cu floricele, un patralbir iar de stofă galben cu fir, cu șireturi dă fir pân prejur și cu cfucuri iar dă fir. O pereche rocavițe, iar de stofă galbenă, o becleruiță iarăș de stofă galbenă, asemenea cu șăreturi de fir pân prejur și cu trei cfucuri, un aer iarăș de stofă galbenă asemenea, două procovețe de atlatu piersiciu cu floricele.

Acestea le-am făcut și le-am dat aicea la biserica cea mare din Scheiū, unde este îngropată răposata întru fericire mămă-mea, ca să-l fie pentru pomenirea răposaiilor părinților noștri. Dar am pohtit și pă părintii preoți de aici de la biserică, ca acestea să le aibă mai la păstrare, iar nu să le metahirisască is urdinarica¹, ci la praznicile împărătești și la sărbătorile cele mari să le metahirisască la sfintele slujbe, și nici să le instrăineze la vre o parte pe afară, pân alte locuri sau prin alte sate, ci să fie numai trebuința bisericii cei mari de aici din Scheiū, aciasta, 1808, Iulie 10.

Dimitrie Racoviță Ban.

Mai însemnăm acum și aici ca să să știe că, întâmplându-se la leat 1810, Sept[em]b[rie], dă s'au mutat către Domnul și răposatul întru fericire tatăl meu, dum[nca]lui Banul Dimitrie Racoviță, tot aice la Braș[ov], unde s'au și îngropat iarăș la biserica cea mare din Scheiū,—drept aceea prin așăzământ am mai făcut și noi adăogire pe tot anul ca să să dea dă la casa noastră încă tl. cinzeci, ce să dă mai denainte pentru pomenirea răposatei moasei noastre, precum mai innapo în ceialaltă soaie să arată însemnatu așăzământu acesta, dă ră[po]sa-
[tul] tată-mieu, care să face tl. una sută pă tot anul a să da dă la casa noastră la biserică, pentru pomenirea răposatului tată-mieu și a moasă-mé și a celorlalți răposai, și dă la mor-mănturi, atât alú tată-mieu, cât și alú moasă-mé, să nu lipsească candile și făclia la sfintele slujbe, ci pentru aceia sănt dați acești bani dă mai sus arătați. Asemenea să fie știut că am mai hărăzit la biserică pentru pomenirea răposatului tată-mieu și o sfântă cruce frumoasă, ferecată cu argintu șarmă, și poleită cu auru; am mai adăogat către aceste la bi-

¹ Еле оубываеиэ, де ординар.

serică încă tl. doăzceaf pă tot anul, ca să-i mai dea dă la casa noastră, pentru ca să-i fie datorii să-i facă o sfeștanie pă toată luna, la morinântul răposatului tată-mieû, și să-i pomenească. Așa dar am trecut și numele răposatului între cei morți, la pomelnecu nostru ce să vede înapoi însemnatu, și adevărat supt iscălitura răposatului tată-mieû, ca să să pomenească. Și am adevărit și noi acastă condică dă noul aşăzământu ce am făcut.

Dum[itrachi] Raç[oviță] Log[o]j[ăt]. 1810, Noemv[rie].

131. 5. Alt pomelnic :

S'au prefăcut acest pomelnic de pre altulū la anul 1828. asemenea cu celū vechiū, întoama cu toate numele; iară vâleatul celū vechilū nu s'au găsitū.

[Aici și] Scarlatū Voevod, Păuna..., Alexandru Voevod, Doamna Ecaterina.

132. 6. Pe chivot :

1768, Ghen[arie] 12, chieft[ui]ala[] faceri acestū sf. chivot est[ic] de dum. Hağ[i] Radu Pricop și de dum. Ioanū Lebu, dar argintul e[ste] de la biserică.

133. 7. Pe o cruce :

Haği Radu inasu, Șandru inasu, Haği Dumitru Ciurca, Todorū Ciureu.

134. 8. Pe cunună :

Aceaste cununī le-au făcut Pătru Giu[țu], și le-au dat s[fin]ti bisăreçī de pomean[ă]; 1709; ot Scheai, să-i fie.

135. 9. Pe alte cununī :

Aceste cununī de dascalul Pătru, anno 1742, dăruit[u] s'au.

136. 10. Pe o icoană :

Radu, Elena, Nicolae, Nicolae; Huc[urești], 1807, Aprilie 10. Dinu argintar.

137. 11. Pe icoana Mîntuitorulū, în biserică :

Această s[fin]tă icoană făcutu-o-au roaba lui Dumnezeu Ilina fata pupei lui Ghiorghī, 1688.

138. 12. Pe icoana Mîncōl Dounalul :

S'au făcut la anul 7072 [1564] de robul lui D[um]nezeu Dimitrie, Ilina i fica dum. Stanea. S'au învit la anul 7269 [1761] de robul lui D[um]nezeu haği Radu Pricop, hağ[ica] Anastasia i fica dum. Maria.

13. La paraclis, pe o iconă : 138.
 Ordama (sf.) leat 7164 [1656], msta A[p]rii dni 8.
14. Pe altar : 140.
 Făcutu-s'a'n acIastă sf[ă]n[tă] iconă d[ă] robu lui Dumnezeu Ioan sinu Dumitru Croitoru ; [c. 1650].
15. Pe catapiteasmă : 141.
 Iancul zugrav, Ioan zug[ra]v.
16. Pe locul bisericii celei vechi : 142.
 Fiindcă în locul acesta a'd fost biserica Bolgarilor cea veche, așa în locu sf. preastol s'a'u ridicat acIastă sf. cruce în zilele stăp[ă]niri Î. Î. nostru Franțisc II, cu blagoslovenia preasf. arh[ie]reului nostru Gherasim Adamovici, spre ajutor creștinilor.
17. Pe cruce : 143.
 AcIastă sf. paraclis, 1795, s'a'u zidit din temelie și s'a'u zugrăvit cu toată cheltuiala d[ă]nac Costandin Boghina.
18. La ăntina de lângă biserică, pe o cruce : 144.
 În zilele sf. Troițe înnoitu-s'a'u acIastă sf. cruce în zilele Î. C. Mr. Terezii, și în zilele Î. Împ[ă]ratului nostru Iosef II de dom[nul] căpitan Ilie Bird, în[tru] vecl[ni]ca pomenire, anul de la H[ri]sto[s] 1780, în 22 d. r. d. i. s. 7.
 Cu vreaea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săv[ă]rșirea Duh[u]lui Sf[ă]n[tu] rădicatu-s'a'n acIastă sf[ă]n[tă] cruce întru cinstea hramului a Sf[ă]n[t]ei Troiței cel nedespărțite, în zilele înn[ă]l[ă]țatului Împ[ă]ratu C. R. [litere latine] VI . . . an 1738. Fiind comandr în Ardeal Serenisămul graf Gheorghius de Lubcovit, de robul lui D[um]nezeu Căpitanu Ilie Birt i robu lui D[um]nezeu Neacșa i snă ego Ilie, Radul.

B. Biblioteca bisericii Sf. Nicolae.

(mase slavone.)

1. *Cuvintu*. Poartă începutul titolul lui Petru Șchiopul. 145.
2. Pe un *Mincă* de luncar :
 WT IICTYHO CIE KИИК, WT MWAДAKKCKOИ [= de la Putna a-
 ceastă carte, din Moldova].
3. Pe un *Mincă* de Mart-August : 146.
 Să s[ă] știe de când am scris eu Costia dascal, snă pop
 Staicu ot Brașov, vIeat 7187 [1679].

Eŭ Cr[ă]stea dăscal.

поче меца рѣн. и съркъше меца ар. къ акт съни] = s'a început în luna lui Ianuar, și s'a încheiat în luna lui Mart. în anul 7088, 1580].

Ūdmit de popa Mihu, pentru sufletele protopopului Constantin și mamei lui, Maria, la 7137 [1629], Februar 16.

Același a mai dat :

и. книгъ : Сѣремъ Оубри и Карасѣани] = 2 cărți : Efreem Sirul și Cantacuzino].

147. 4. Pe un *Minea* de Novembre.

наколивѣмъ оца и поскрѣпѣлемъ енкъ и съркъшѣмъ етѣо дѣдъ пеннеа са еѣ кнѣра къ дѣи барочастиваго и хѣоубниаго рѣдна къси земаи вѣрѣкляушесен Іу Нѣросъ Кокода и тотъ поскрѣпѣиъ и при прѣосвѣщеннѣмъ архіепѣскѣмъ кѣръ Шакарѣи покомъ къ настоицѣмъ градѣ Тѣркошири, и приажеи етѣ рѣднѣ Іу Нѣросъ Кокода къ поужа митроп[о]ліа; и дѣже пеннеаса и актъ ѣки] = cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului Duh s'a scris această carte în zilele bine-credinciosului și de Hristos iubitorului Domn a toată Țara Ungrovlachiei, Io Neagoe Voevod, și cu a lui poruncă, și supt preaosfințitul arhiepiscop chir Macarie cel nou, în cetatea de Seam a Țirgovistei, și a închinat-o Durania Sa Io Neagoe Voevod la noua Mitropolie ; unde s'a scris în anul 7025 ; 1517].

Insemnare de la «Miloș Mehedințul» (secolul al XV-lea).

† Млетѣю ежѣи прѣосвѣщеннѣмъ митрополитѣмъ кѣръ Серафимъ.

Млетѣю ежѣи прѣосвѣщеннѣмъ митрополитѣмъ кѣръ Мнѣхана.

148. 5. Pe un *Minea* de Novembre (1530-50)?

Дѣу зѣдъ писа рѣкшии Новока, къчѣмъ маѣ павѣрь] = până aci a scris greșitul Novac ; veșnica lui pomenire].

A fost a Mitropolitului Filipopolei.

149. 6. Pe un *Molitvenic* :

Dat de popa Constantin fiul lui popa Mihu, fiul lui popa Dobre, nepotul de fiu al erma[onahului] Timoftei, fiul lui popa Petru, fiu lui popa Alde, fiul popei Petru celui bătrîn.

[A dat și altul:] поужъ и дѣбѣжи матрѣицѣмъ сѣтъ даи ит прѣкѣчь итѣ прѣдѣкѣи еднѣмъ рѣвошесан, дѣрѣгын дѣрѣкоканъ, тѣнарѣнкъ ; итъ къскѣ сѣтъ тѣи матрѣицѣмъ даи ит

свѣдѣніяхъ нашихъ ; —căci și alte Molitvenice sînt date de stră-
bunul nostru prea-bun: unul manuscris, altul în țipar: de
toate sînt trei Molitvenice date de rudele noastre]; 7138
[1630], Ianuar 21.

S'a cumpărat cu 13 cloți tătărăști de la discipii Ion și Eftem ут
памяти свѣдѣн. къ дни парикостоваго рендѣя Ппрѣ Кои-
кода же приде ут (Портѣ, в ато не зѣур, меца ан. в
день [= din Țara-Romanească, în zilele bine-credinciosului
Domn Petru Voevod, care a venit de la Poartă¹, în anul
7093 [1585], luna April 20 de zile].

7. Pe *Văsiile Sfinților* (manuscris de la începutul secolului al XVI-lea) pe
Decembrie:

исписанъ азъ мисергиркинѣ Василѣ даскалѣ утѣ стѣ цѣкѣкѣ ут
Шкѣнѣ, меца дѣн. в дѣнѣ, в актѣ мѣхѣ [= am scris eu mult-
greașitul Văsiu dascalul de la sfînta biserică a Șcheilor; luna
lui Decembrie 20 de zile, anul 1695].

8. Pe altul:

Să [să] știe că am scris eu Văsiî snă Hoban, msta Ghen[arie]
14 dni, care am fostu diec la bisere[ca] ot Șcheî; 7159 [1651].

C. Biserica grecească.

1. [Hic recubant Stephani
Iuvenis valida ossa, triennis.
Stephanus magnas in-
venis de stemate natus,
Hic oblit floreus iuvenis,
Tellure remota a genitore
George procul Caminar Vakareko.
Die 12-ma Mart. 1823.

3. Cu aciastă peatră în cernuri clophtă
Hrancovan Elena e acoperită,
Tinăra de ani doazdec și doi,
De Domnui chemată fiind înapoi.
Își aseză trupul în groupă cernită,
Întru obidare nespusa gătită.

¹ Urnașul sânt, Mihnea.

Abiea trecu anul de cînd fu răpit
 Și Cantacuzenu, al său soț iubit.
 Unul după altul întorcînd din lume,
 Arată că vîrsta și vestitul nume,
 Frumuseața, avcarea sînt deșertăciune:
 Toate prav, cenușe, toate putreziciune.

Brașov, 18 Martie 1809.

154. 3. Aicea odihnește robu lui Dumnezeu! Neacșu Gușu Pană
 de la București.

3 August 1812.

155. 4. Ὁ τρυφερώτατος ἑλαστός Στολνίκου Γρηγορίου ἡδὲ καίτοι.
 Γεώργιος, ὁ ἐκ Βουκουρεστίου, μέγας δὲ ἔξ ὅν ἔτσι δύο ἐν κόσμῳ
 ζῆσας, ἀπέβη πρὸς τὸν Κύριον, τὸν ἐν γῆ μὲ φροντιστάς 1821.
 Ἰουνίου 5· σοῦ πικάλου δὲ Παλλιάδης.

Adloc:

Prea-gingașul copil al Stolnicului Grigore aiei zace: Gheorghe,
 din București, care a trăit șase luni peste doi ani, [și], viețuind
 după cuvîntă, a plecat spre Domnul, desprețuind ale pămîntu-
 lui; 1821, lunie 5.—Al său prieten: Paladî.

156. 5. Basarab Emanuel princeps de Brancovan altus
 Felix hic iaceo plaudoque sacro Deo.
 Hic requiesco, ducum genus alt' ab origine natum,
 Praestantes titulos, nobile stema gerens;
 Sexagesimus est mihi tertius annus in Orbe,
 Dum mihi magnificum contexerit ossa sepulcrum,
 Quo simulacra levo Elysiumque peto,
 Nec cessare velis benedicere, docte viator;
 Fas etenim est tibi, cras hoc quoque carpere iter.
 Vir utique fatis Phoebus delapsus Olympo,
 Lux fuerat tenebris pura Corona tuis.
 Die 24-ta Aprilis [1811]

157. Ηλέξη δὲ καθῆκε τὸν Δουσίθεον νέκυν, ἀρχιεράρχη πρόσθεν Ὁύγ-
 τροβλαχίης, ἡ πάτρα κόμη Βουκουρεστίου, πέλει. Τυχὼν δὲ τιμῶν
 ἐν τε Βουκουρεστίοις καὶ ἐν κρατίστῃ Ῥουσιῳ, κλειστῶν ὄσων ἔστι

¹ Copiile mi-ai fost date de d. Neagoe Pojă, profesor.

ἐπίστασ, πλὴν ἢ ἐπιτάκις δεκατέσσαρες ἡμερησίως ἀνακρίσεων πόλην, πρῶτος δὲ τὰς τοῦ δ' ὄρα ἢ ἀξίους λέγει. Ἰὼν Στεφανουπόλην τῆ 14 Δεκεμβρίου 1826.

Adeci:

Această piatră cuprinde pe răposatul Dosoftei ce a fost Mitropolit al Ungrovlachiei, a cărui obitșie e satul Pogodriana. Și, dobîndind locuri de cinste în București și în preaputernica Rusie, trăind ani mulți, peste norăzeci, spre a locul veșnic în cer (?), iar faptele lui cine or putea să le spuie prin cuvinte. Brașov, 14 Decembrie 1826.

Pentru acest nr au avut și o copie a sfânt Năgure Popoa, profesor. — Toate Emisile se pot găsi în volumul *Brașovul și Români*.

Inscripțiile de la biserica Sf. Nicolae se dat în anexa *la. bisericii Schărilor*, și părțile de stonă stăghe.

1). Aidaos

(din Arch. de Stat din Buda).

Extractus summarius demonstrans numerum familiarum vallachicarum in universo districtu saxonicali coronensi existentium, iuxta singulorum subsequentium locorum libellos confrontatorios, anni militaris 1761-2 confectus; 158.

Prejmăr: 129. Hirman 63. S. Petru 44. Bod 64. Feldioara 117. Vereșmart 60. Măgherus 50. Satu-Nou 23. Crijba 88. Apața 49. Virdâmbac 32. Kereztenyfalva 79.

— [Altă statistică din anul 1760.]

În districtul Brașovului: Brașov 667, iar văduve, 6 preoți, Satul Baieșalu: 88 f., 1 pr., fără biserică. Satul Turchișul: 156 f., 2 pr., bis. Satul Lungu, satul Cernatulă: 127+80 f., 2 pr., bis. în primul. Satul Tărlungenit: 92 f., 1 pr., bis. Satul Purcăreni, satul Zezinul: 84+16 f., 1 pr., bis. în primul. Oraș Prejmerul: 96 f., 1 pr., bis. Satul Hermanul, satul Scimă-Petru: 63+34, pr. 1+1, bis. în primul. Satul Bodul, satul Hălchilă: 55+40 f., 1 pr., bis. în primul. Oraș Feldioara, satul Rădbavul: 69+38 f., 1 pr., bis. în primul. Satul Apața, satul Măeruși: 32+42 f., 1 pr., bis. în primul. Satul Crizbavul: 60 f., 1 pr., bis. «nu iaste», iar apoi: «pro. 1». Satul Nou: 20 f., 1 pr. și bis. Reunit cu Crizbavul. Satul Vlădenii, oraș Cotlea: 160+80 f., 3 pr., bis.

în primul, iar (pr. 1). Satul Vâlcănuț: 84 f., 1 pr., bis. Satul Ghimbavul: 41 f., 1 pr., bis. «Iaste intru atârnată (sic)». Satul Tohanul: 178 f., fără vâd, pr. 2, bis. Satul Zărnești: 364 f., 6 pr., 2 bis. «Din sus de Bran»: 543 f., 11 pr., 7 bis. «Din jos de Bran»: 155 f., 2 pr., ajutori 2, 2 bis. Răjnovu: 151 f., 2 pr., bis. Satul Cărstianul: 82 f., 1 pr., biserică.

XXIII.

B u c i u m,

169

1. Pe un *Apostol* din 7251 [1743]:

Acest sfânt Apostol l-am dat la sf[ă]n[ta] biserică la Bucium, la care Iaste hramul Sf[ă]n[ti] Troiț, care o am vădit eu Hagi Isalia ieromonah, și am mai scris la list 25: caută de vezi ce spune, ca să nu cazi supt blestem.

Eu Hagi Isalia ermonah din Margineu.

Ani Domnului 1747, Mai zio întâi.

Să s[ă] știe de cându am cumpărat acest Apostol sf[ă]n[ti] eu Isalia ermonahul de la părintele Vl[ă]d[ă]l[ă]șca de la Mitropolia Bucureștilor drept florinți 8... l-am cumpărat eu odată pe munca mia... De s'ar tâmpla să-l lasu la vre o besecareă, să fie acolo până la o hârtie, sau la preot, el iară să-l dia la preot, iară la mîncî nici de cum să nu să dia; iară cine l-ar vinde sau cine aru strica acastă scrisoare a mia, să fie afurisit și de mine păcătosul, și să s[ă] prăpădiască ca Sodomul și Gomorul.

Isalia iermonah Tempia... Ilina, Aldia, Bucura.

2. *Amelochiu* din 1745.

180.

3. Pe *Canon* lui Varlaam, Isăllieru: G. Ivanovic, 1759. Apoi:

Să s[ă] știe de cându am untrat Neamtii în Tar[ă]-Rumănească de au făcut jav, 1737. Eu Iacov ot Bucium.

4. *Octava* din 1740.

5. *Pentecostarii* din 7251 [1743]

din 1701.

* Manuscriptele în Alexandru Dascălul.

* Poachile din 1665.

* Carastii și bisericile pentru anul 1684-1813.

* Minoie manuscrise de Radu Iujna, 1780.

* Evangheliile manuscrise de Radu Tempoa (1722).

XXIV.

* Budila.

Pe o *Cazanie* a lui Verbanan;

161.

cu *khira* εκήραχ υσαχικ Καρη Διὰκ, πρ απ. ερηος, ακηκ Δικκ κ [= această carte a legat-o Carp diacul, în anul 1787 [1679], luna lui Decembre 20].

Legatu-s'au aciast[ă] *Cazanie* acum a doa ora cu chiel-tueta dumnealui Ștefan Sămbotin și jup[ănesi] dum[nealui] Dumitra, pentru pomenirea dumnealui și a părinților dum-nealui; și aciastă sf[ă]ntă carte este dăruită sf[ă]ntei biserici de la satul Budila, pentru învățatur[ă] și ascultarea tuturor oamenilor; 1774, Avg[ust] 23, Brașov.

XXV.

B u l a .

Pe o *Liturghie* fără început (Incipit: «Kănduiala vecendei celei mari») 162.

Aciastă sf[ă]ntă și d[eu]mnezeiască carte, anume *Liturghia*, iaste a mea, a lui Matei diacul de la Bula, cump[ă]rată cu bani buni, cu șase florote, în anul de la Hristoje 1771, de la Ștan diacul de la Sardu.

XXVI.

Bungard.

1. Pe un mormint din Hndă 163

Ἐυθότῃς κείτῃ: ὁσβλοσ τοῦ Θεοῦ Ιωάννη Νάρκου ἀπὸ Μεσοποτα... ; 1763, Ἰεροσολίον [= aici zace robul lui Dumnezeu Ioan Marcu din Mesopotia... ; 1763, Ianuar].

2. *Antologhia* din 1737.

3. Pe un *Chiriacodromion* din 1699: 164.

Și aciasta să știe toți preoții, din în preot în preot, cari vor fi la aciastă sf[ă]ntă beserecă din Bungardu, iar Sfintele Voastre alte pomealnice streine să nu mai scrie întru aciastă carte a nostru, fără numai ce am scris noi, a noști să s[ă] pominească, iar cine mai p[ă] de asupra fără de voia noastră are scrie pre alți streinii întru aciastă pomeană a noastră, Dumne[zeu] va plăti unul ca acelaia. Aciasta am scris stă-pănul aceștii sf[ă]ntă carte.

Ianos Bălaș, secret[ar]ul rom[ă]nescu al cetății Sibiiului.

Aciastă sf[ânt]ă păcucenie iaste a mia, anum[e] a lui Ianos Logou[ș]ă[ț]ului, să s[ă] știe; ani 1706, ms. Făr. 20...zapis precum aciastă sf[ânt]ă carte a mea care nime altul hăbă (!), ce iaste a mia numai, și, unde mi să va tâmpla moartea mea, să mă îngrope din Iontru în besearecă. Și cartea acașta să fie acei besearece; întru carea besearecă mă veți astruca pre mine și pre soțul meu, Marita: Ianos Bălaș, scriitorul cel rom[ă]nescu al cetății Sibiiului, ani scris ca să s[ă] știe.

185. 4. Pe un *Mărgărit* din 1794 [1686]:

Acest Zlatoust iaste al micu, al pop[or]ii Gheorghie del[a] Hungardu, vofeat 1731, 1739.

Și mi-au rămas de [a] tată-micu popa Macavetă.

Acest Zlatoust est[e] al meu al pop[or]i Ion Aron de la Hungard, și mi-au rămas de la soerul meu popa Gheorghie. Scris-am eu popa Ion Aron de la Hungard, anul 1766.

Acest sfânt Mărgărit îl las la fiu-meu Gheorghie Aron; scris-am eu popa Ion Aron de la Hungard; 1770.

186. 5. Pe un *Pentecostaric* din 1751 [1743]:

1765, Martie 1-ia. Aciastă sf[ânt]ă carte eu amu cumpărată, Ianachie Theodoran Cincu, și o amu dată de pomână la sfânta biserică noastră a Hungardului, unde și răpusatul meu, Dancuzău să l pomenească, Theodora, și răpusata uaică-mea, Dancuzău să o pomenească, Hrisantia, care la aciastă biserică s'au îngropat.

187. 6. Pe un *Phœnix* de la Govora:

Eu popa Ion ot Hungard; 1737.

7. *Print* din 1730.

* 8. Protocol din 1811.

188. * 9. Pe o foaie de Evanghelie amestecată în *Trandaf* din la 1731, din Kuplaci:

Ἐπειὸ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκ ἀπέρωσαν ὁ Ἀλέξιος εἰς τὸ Μπουναγάρει εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ μαθητόντων τὸν πατέρα του Δραγκάν, τὴν μητέρα του Χρηχίνα, καὶ μαθητεύονσαι τὰ τρία ἐνόμια ἐν ἐσπέρα, καὶ πρωί, καὶ μεσημέρια. Ἐτος τῆς Σ[ωτη]ρίας ἡμεῶν 1691, Σεπτεμβρίου 15, ἀπὸ Ἀδῶν 7200¹.

¹ Această evanghelie a dăruit-o Lazăr la Hungard, la biserică, pentru amintirea tatălui-său, Drăgan, a mamei sale Hambașu, cu să se pomenească cele

XXVII.

Calborn.

A. Biserica neunită.

1. *Însemnare de zugrav.*

169.

† Slavă unuia D[umnezeu] în Troiță că ne-au agutat de la început până la sf[âr]șit, de amfi făcută acestă sf[âr]șită lucru de mână de țărăni la anul 1813. Sava zugravul.

2. *Apostol din 7251 [1743].*

3. *Ceasul din 1768.*

4. *Octob[ri] din 1750.*

5. *Pe un Triod din 17 —.*

170.

Aciasta să să știe [că acest] triod lăste cumpărat de robul lui D[umnezeu] Coman Grecu din —, cu roaba lui D[umnezeu] Măria, cu ban drepti 15 florinți, dat de pomeana sfintei biserici cel din Calbor, ca să nu să înstrăineză.

[Nume:] Mărica; iar purtător de grijă să fie popa Ilie, iar în vremea slujbi neoprită să fie tuturor, și cit preot să vor afla în Calbor, pân va trăi aciastă carte să facă pomenire... Anul 7262 [1753], luna lui No[ie]mbrie 20.

Și am scris cu popa Ilie ot Calabor.

B. Biserica unită.

1. *Pe un Antologher din 17527*

171.

Protopop Ionascu Mane dinu Venetia-de-glos, Av[gu]st 22 zile. Aciastă biserica o a făcut protopop Ionaș[te]u din V[ene]tie-de-glos, cu cheltuiala cu toată, iară cu agiutorul satului, fiind domno în Cincul-Mare Surtis Marton și statul lui, Ion Grecuțu, de în zilele Înaltatului Împ[er]at Carolus VI; să pomenescă în veci părinții noștri: Iuon, Ana, Isăil[ă] (?), Ion, Ancă, Ana l' ced mol [copiii miei] Manea, Iuon, Marica, Mara, Anca, Salomie, Ana, Iona, Samoil, Ion; 1737, die 7 8-brls. Rarionces (*sic?*) Nicolae... est.

2. *Apostol din 1766.*

3. *Ceasul din Sibiti, 1807.*

4. *Pe un Chiriacudrowia din 1699?*

172.

Vreme frînoasă și caldă ca în dricu veri (1850).

toți nume sacra, și dimineața, și la amiază, Anul Mîntuirii Noastre 1691, Septembrie 15, de la Adam 7200 [1691].

5. Pe o *Evangelie* din 1776, facșit: Moise pop[a]: 509.
 6. *Enchiridion* din 1704.
 173. 7. Pe *Liturgiile* din 1755 [1747]:
 S'au încăsătorit la anul 1809.
 174. 8. Pe un *Detach* din 1750:
 Prin d[u]mnnezeesc ajutoriū mă aflu aceștii cărți legătorii,

Precum mai în jos să va arăta,
 Și numele mieu îl voi însemna.
 Iară cine din streini s'ar ispiti
 Aclastă carte a o primi, —
 O am legat cu dascalul
 Simion de la Mitropolia Făgărașului.
 Iar oricine s'ar afla, mi cărți
 Mai da, bucuos le-as lega.

S'au legat ano 1800, Martie 21 zile.

9. Pe un *Tractat* din 1768, la 1864, menținea învâdării Dimboviții.
 «Nico un flitaril de most n'au eșt din strugri.»
 «Foarte riu limuose și calde.»

175. 10. Pe un *Tract* din 1734 [1726].

[În 1838] au zdrobit piatră pe la Calbor foarte tare, holdele pe dudet și după deal, și veazzeale, și în sat, și cucuruzele pe rimături, cu coasta din preună, și vîlle pe supt meai, și toate legumile le-au zdrobit... gînște s'au prăpădit de potop, garduri s'au rupt de ghiță și de ape multe.

Al lui Samuil Iermonah par[a]clis[i]arul ut Mitr[opolie].

176. Aclastă sfântă carte o am cumpărat cu Ion grămatic de la părintele Samoil în talere doao pl., 1754; și au fost martor părintele Afanasie, și părintele Bogoslov, și au eșt să aibă — învăluială acest sector anume Ion... Samoil, Iermonah al sfîntii Mitropolii, ca să să știe; leat 1754.

Vremuri de ploaie (1858).

177. Anul 1858 au fost foarte rodos, și stupi încă au roit bine, dară de la Simpetră n'au mai cășt nice o pleătură de miere, de s'au prăpădit de foame. De abia adună de s'or fi băgat a to parte în tot Ardeal... Toamna au fost foarte secetoasă, de numai pe la Sinedriu, 3 zile, au putut plugari sămîna grîu cel de toamnă, și apoi îndată au cășt zăpadă.

11. Pe un *Vrînd* din 1774: 178.
 «Lumina luni zăduș cu ploaie în jos și cu carnea la dilaș urmează
 moșco...»
 «Nu gerasă, săd nu vintomasă»
 «O vreme săfi un potop.» «Podenciu» = podol, «Zica de Dragubete.»
 «Vreme timpurie» = bună.
 «Așa un ger de tare, de tot într'oa adânat.»
 «Pînășt.» «Pietroșile roșie.» Nainu; Roban «Sînșitul de Iară.»

XXVIII.

Caransebeș.

Biserica din cimilit.

1. Pe un mormint, sfârșit: 179.
 Aicea odihnește roaba lui D[umnezeu] Martha, fâmeia a
 j[upânului] Manoileea Stancovici, lăcut[or] în Caransebeș, care
 aș viețuit 50 de ani; aș răposat în 17 Martie, anul D[om-
 nu]lui 1815.
 a. Pe altul: 180.
 Aicea odihnește robul lui Dumnezeu Balaci Băju, fostu ne-
 goșitor în Caransebeș, aș viețuit 70 de ani, și s'aș mutat
 la vecinicele lăcașuri în 26 August 1823; lângă dînsul o-
 dihnesc și doi soșii de 1-a și a 2-a căsătorie a dumisale,
 Anna și Talia, fie lor vecinice pomemire și odihnă intru în-
 părâția cerurilor; cu a treia soșie, anume j. Stanca, aș vie-
 țuit 20 de ani.
 3. Pe un al treilea: 181.
 Pomemeste, D[umne], pro robi tăi aceștea care sânt mutat
 la odihna cfa veciniceă intru Împărăția cerului, j. Martin
 Rusu, fostul negoșitor în Caransebeș, viețuind ani 53, și aș
 răposat în 22 Iunie, ani di la H[ristos] 1825; j[upânca]s[a]
 Costanda, socra sa, aș răposat în 23 Iulie, ano 1820, — cu
 familia dumneale să odihnesc aicea.

4. La altar: 182

Zugrăvitu-s'aș acest sfânt oltar, cu tâmpla împreună, în ză-
 lele și stăpânirea prealuminatului și stăpânitorului nostru
 Doonu Domnul Iosif cel de al doilea, Împăratului Romanilor,
 Craului Ungarilor și al altor țări, ūlud în zilele aceștea ar-
 hiepiscop și Mitropolit Scaunului Carloveșu Escelenția Sa

domnu Muiși de Putnic, cu blagoslovenie și îndemnarea ocăr-mitorului acesti eparhii Înalt Preașfinții Sale domnul Iosif Ioanovici de Șacabent, pravoslavnicului episcop al Verșeț[ulu]l, Caransebeșului, fi[ul]d protopresviter Gheorghie Iargovici[el] și nămesnic Theodor Ilievici; Septevrie 8, 1787.

CF. Andrei Glădu și Iosif Bălan, *Monografia orașului Caransebeș*, Caransebeș, 1903 (extras din «Foata diecezană»), p. 27.

183. 5. La stana din aduga:

În anul 788, în rezmerița cea cu Turcul, au fost tare stricăta zugrăvitura besearicii aceștia de Turci: pentru aceia acuna de a doao oară în zilele prealuminatului Împărat Franțiscus I, fiind ep[iscop] al Verșeț[ulu]l, Caran[sebeșulu]l Pesele[n]ția Sa Domnul Peter Ioanovici de Vidac și protoprezviter al Caransebeșulu]l Ioann Thomiciu, iară cu toată cheltuiala d[um]nealul jupinului Manollo Stancovici și a jupinesei d[um]nealul Martha, născ[utu]tă Ioanovici, iară s'au priinnut la anul de la Hr[isto]s 808, Octov[rie] 13, Ecaterina, Elena.

V. *ibid.*, p. 28.

184. 6. La ptosecuțiile:

Pomeneste, Doamne, și zugrăvit: Ion zug[rav], Ioan zug[rav], sin ego, Ion ucenic. Iulie 10, 1787.

CC. *ibid.*, p. 28.

185. 7. Pe sfînta masă:

† Aceistă sf[î]ntă prestolu s'au făcutu cu cheltuiala domnului Ioannu de Groza lăltinantă alu slăvitulu chesari-ct. valah. illir. reghimentu, și s'au dăruit sf[î]ntei bisearici din Caransebeșu, hrumul Sf[î]ntulu Ioannu Botezătorulu, cu bl[agoslovenia] preașfințitulu ep[iscop] alu Caransebeșulu și al Verșețulu]l d[um]neulu Vichentie Popovici, pentru pomenirea vecinică a părințiloru lui, Avraamă și Anna, în 13 zile a lui Augustu anul 1780.

Exemplu. *ibid.*, p. 28. — Acolo v. și alte inscripții din această localitate.

186. 8. Deasupra usul moratulu:

Acea odihnescu cel la ceale vecinice lăcașuri mutați robi lui D[um]nezeu Iova Jacob postmaistor, carele după petrecerea de 76 anni întru aciaștă vilată ș'au dat sufletul său în mînele făcătorulu]l în 3-lea Martie 1779, și Anghelina, soția lui, carea au viețuit 60 de ani, și în 3-lea Ianuarie 1782 au ră-

posat; dinpreună și filii lor Iova Jacob, carele în vîrstă de 30 de ani s'au mutat la ceale vecinice, în 30-lea August 1785, Iovanca, carea după 26 de ani a vieții sale au răposat în 21-lea Aprilie 1789, și Nicolae Jacob, negușitor, carele, viețuind 69 de ani, au răposat în 1-lea Aprilie 1838; cărora s'au pus acest monument de următorii lor spre vechnica aducere aminte.

Cător Ioann Sîrb, lub[iliter] caprară.

XXIX.

Cetatea-de-Baltă.

A. Biserica unită.

1. *Apostol* din 1814.
2. *Casa* lui Varlaam.
3. *Evanghelie* din 1760.
4. *Molitvenic* din 1855 [1747].
5. *Octoi* din 1792.
6. *Octoi* din 1825.
7. Pe un *Pentecostar* din 1808, menționează că s'a cumpărat de «Stolan Vasile, preot unit Cetate-de-Baltă, în anul 837».
8. *Psaltir* de Sibiu, 1806.
9. *Triod* din 1771.

B. Biserica neunită.

1. Pe o icoană: 187
Nicolae zugrav sin Ionu [c. 1750].
2. Pe o *Casa* slavonă din a. 1559: 188
Să știe, eu Ionu Inochentie, când amu șezut în casa moș popi: leat 7259 [1751].
Să știe de când am venit din Moldova eu Ion, vă leat 7181 [1673].
3. *Evanghelie* din 1776.
4. *Evanghelii* manuscrise din secolul al XVII-lea.
5. *Octoi* de Blaj, 1783.
6. *Psaltir* de Hălgrad.
7. *Straznic* din 1773.
8. *Triod* din 1800.

XXX.

Cîlniciș (V. Delarf).

XXXI.

Cîmpeni.

A. La parohul ortodox.

189 Pe un ms.: «Băduțala spevedaulu»:

La Sfântul Nicolae am murit Dumnu' episcopu' Ghedeonă Nichitici, și rămăind eu ipofdiacon, în primăvara ad venit poruncă de la împăratul să mergă dijeci] la preoție la Timișoara, și săptămăna c]a marc o plecat, și în 12 zile pre 100 dol ne-ău preoțit răposatul Vlădică Petrovici; și la Mesteac]an] am fost preot în 6 ani de am slujit; la Abrudfalva am vent preot la anu 1795, Aprilie 22 de zile.

Popa Nicolae Popo]vici], paroh neunit Abrudfalva.

B. Biserica ortodoxă.

1. Icană făcut cu cheltoiata lui «Dănea Andilău» «Nicolae Corchi, pictor».

2. *Antoleghin* din 1781.

190. 3. Pe un *Calendar* din 1818 se amă că lipsie «prin răpirea sau furarea a unui om fără cunoașterea lui Dumnezeu». Dat de Bobar Săntica Corcheș

Asemeneaș cine va face, să-l bată și să-l afurisască toate cîntările care s' într'aciastă carte... Eu Samoil Corcheș, fiind și eu deac și cîntăreț. Corcheș Nicolae, gornicul de pădure la Sotodol, cu soșia dumnealui, spre lauda lui Dumnezeu ad cumpărat aciastă carte.

191. 4. Pe *Cantata* lui Mihai Rasoviș, 1742:

Aciastă carte cu nume Mineiatul s'ău cumpărat de răpăosatul Moruța Onuța, cu zice numărături, de pomian]ă și de învățătură acestuiaș] poporu de sat Căenpean[1], numit]i beserec]i din dealuri, in anul 1768, Martie 20 de zile, prin mâna pop]ii Ion Morar, Cănp[etan].

5. *Evanghelie* din 1817.

6. *Mineie* de Buda, dăruite de Mihon Gavrilă, Orlea și Gligorie Avram, «Leah Ule, cu soșu săș Stănziana», «Mașia Ion a lui Toma».

Insemnare că la 7 Novembre a fost lațuac]ine de soure (ca]i rămas]i fără vedure), de «Mihai Nicolae Holes, înprenă cu soșu-săș Ilona».

7. *Mineie* pe Septembrie, Buda, dat la 1806 de «Patiș] Petru și cu fiul săș Patiș] Iapua, înprenă cu soșile fore, cu 7 sloți, 20 kr. în Cîmpeni săș Topanfalva» «Vasilie Motora, paroh la Cîmpeni».

și 20, în zilele[re] lui Craiu Apafi Mihai și arhiepisc[opolu] Varlaam, anul Domnului 1686.

Dascăl Ștefan.

194. 10. *Octoih* manuscrisă slavonă. Pe o pugină, titlu cu roșu:

КА КТОРИНКА КИЧКА НА ГИ КАЗЕА.

Scrisă aș dilac Dumitru, și am scris cu cernială roșie.

11. *Psaltierul* din 1808, dat la 1824, de Metruș (nemesanilor).

195. 12. *Triod* din 1734 [1720]:

Acăsta carte anume Strastnică i-aș cumpăratu Dandea Ionu cu 7 flori[n]ți, și i-au datu biseri[ci]i (nu s'a mai scris).

196. 13. Pe un *Triod* din 1753:

Acăstă sfântă carte bisăriciăscă să dăruiaște nepotulu Murariu Ioan de la Câmpenaf; Dech. dni 22, [lea]t 1759. Dobre Petru den Zlacua.

14. *Triod* din 1790 [1782].

XXXII.

Cluj.

A. Biserica neunită.

197. 1. Pe un *Apostol* din 1774:

Spre lauda și mărire a lui D[umnezeu] s'aș închinatū acăstă carte, Apostol, bisericăi Răsăritulu din Cluj, de Ioan Molnar de Millershain, doctor de ochi și professor de obște... Scris în 16 Ianuar 1797.

198. 2. Pe o icoană:

Costandin zogr[av], Brașov, 1796.

199. 3. Pe un *Mincă* de Maii, din Buda:

Τὸ παρὸν βιβλίον πέλας Ἀθανασίου Ἰωάννου, Καλαοῦργου. Ἱ Φαέρ. 1806 [și 1809].

4. *Octoih* din 1811.

5. *Paracletek* (fără titlu).

6. *Psaltierul* din 1727 [1764].

B. Biserica unită.

1. *Strastnic* din 1773.

2. *Triod* din 1800.

3. *Triod* din 1813.

¹ «Cartea de față e a lui Atanasie Ioan; Cluj, 4 Februar 1806.»

XXXIII.

Copăcel.

1. De-*asupra* uși, inscripție ungurească, cu *anuu* 776a.

2. Pe o icoană litografiată :

200.

Aciastă s[ă]ntă] icoană a Adormirei prea-sfintei Născătoarei de Dumnezeu s'au făcut cu toată cheltuiala domnieilor Gheorghe, Ioann și Fi. Țibiși, și negoțitorî din Brașov ; cari s'au dăruit sfintei beserici rominești din cetatea Brașovului spre a să da în dar drept-credincioșilor creștini pentru binecuvintarea și vecnică pomenire a d[um]aniilor și a tot nianului ; Viena, 1835, Iunie 1

3. Pe un *Apostol* din 1743 :

201.

Legatu-s'au această s[ă]ntă] carte de mîna m[ă] Aaron, fiind iliac Alt Adămuș, la let....

4. *Antoleghia* de Rîmnic, 1786.

5. *Chiriacodromia* din 1699.

6. *Liturghia* din Rîmnic, 7267 [1759].

7. Pe un *Octoih* din 17— :

202.

Acest *Octoih* laste a s[ă]ntii] bisericii a Copăcelului, dat de dumnealui boiaru Matel Strezea, în Domnul răposatul, pentru care am scrisu ca să nu-l înstreineaze de la s[ă]nta] bisăria ; anul 1781, zil[e] 2 Dich[emvrie]. Protopop Costandin Ivanovici, Mit[ropolie] Făgărașului, etc., iscal.

8. *Feticarnia* din 1718, de Blas.

9. *Stratnic* din 1783.

10. *Noul Testament* din 1648.

11. *Triod* ardălean din 1771.

XXXIV.

Corabia-Ciceu.

1. *Apostol* din 1767, dat de Simeon Broder ; 1789.

2. *Canare* din 1768.

3. Pe *Evanghelio* din 1746 :

203.

La hramul S[ă]ntului Dimitrie, ia Corabia.

4. *Misă* de Rîmnic.

5. *Octoih* din 1792.

6. *Stratnic* din 1753.

XXXV.

C o r b i.

204. 1. Pe căldărușă !
I'p. Io[nu] Tă. ; ano 1807.
205. 2. Pe un pomelnic de lemn :
Leca, Enachle, Rodion, Despa, Anastasie, Antonie.
206. 3. Pe un *Antoleghiu* din 1737 :
Să s[ă] știe că această sfântu Meneiu l-am cumpărat cu pop[a]
Aldea din Arpaș[ul]-de-sus, drept bani zloț 20, de l[a] Ion
Suma din Cărța oia săsească, pentru ea să fie de slujba
bisericii cât va fi viața mea, iar, după morte mea, să rămăc
feciorilor miei. . . Și am scris eu Amfilofie iermonahul de l[a]
schitul Arpaș[ul]-de-sus, în luna lui Ianuarie dñi 9, și au
fost lt. 1749.
4. *Apostol* din 725? [1743]
5. *Casovic* din 1768.
207. 6. Pe un *Caslov* din 17 — :
Alicia amu însărcinat ea să s[ă] știe cum că amu cum-
păratu eu popa Ioanū acestu claslovu de la Niculaie Curu-
luțu împreună cu Catavascariu, dreptu 10 mariași, cu bani
mii; 1797, lunie 30 de zile.
7. *Evanghelie* din 1776.
8. *Penticostarū* din 725? [1743].
9. *Pultire* din 1767.
10. *Triod* din 1761.

XXXVI.

* Corbi (Făgăraș).

208. Pe *Oviriile* din 1775 :
Să s[ă] știe cum că la ano 823 au poftit înălțatul Împărat
de la oamenii marcului prințipat Ardeal să dea în porție banii
de argint.
- Aclastă sf[ă]ntă și dum[ne]zeiască carte iaste a lui Psamp-
son din Corbi și popa Psamsonu al Oprîș din Corbi; și am
scris eu popa Marcu din Viștea-de-Jos.

XXXVII.

Crișcior.

1. [Pomenit un] Nicolaevici din Hinedota, *le-ă-țu (sic) dregător de cărți* (Cristova)
2. Pe un *Antologhia* din 1745: 209.
Aciastă s[ăn]tă carte s'a luat de neamul Ficheresc, popa Danil, 1776.
3. Pe un *Apostol* din 17—: 210.
Aciastă s[ăn]tă carte ce s[ă] cheamă Apostolu, s'au cu[un]p[ar]at[ă] de acestu pravoslavnicu creștinu Turcinu Iuvan[ă] și cu soțulu meu Borița la s[ă]nta, besărică noastă a Criștorului pomnire, și lam[ă] cupăratu cu bani buni și drepti 1 flor vonași, și nime s[ă] nu îndrăznească să-lu strămute sau să-lu fure... Ani de la H[ri]sto[is] 1778, Aplibe in 4 zile.
Să s[ă] pominească Turcinești și, de spre soțulu mie[ă], Hurdești, policra de spre Turcinești: tată-meu Iuvan[ă] și Eva, de spre soțulu meu Borița: Iujgia, Măriica.
4. Pe o *Evangelie* din 1784: 211.
Aciasta s[ă]ntă ev[an]gh[e]lie s'au cumpărat pe s[ă]ma s[ă]ntei bisericii de la Crișcior cu 14 flor[in]ț ungurești, de la mine popa Sava din Rășinariu, februar 23 lea, 787. [Legat la 1834.] Compactor Anton Stefan, Zalatna.
5. Pe un *Ortă* din 1742: 212.
Eu popa Pătru dinu Criștoru am[ă] datu 15 florin[ț] pe acestu Ortăiu; eu s[ă]m datu... A[nn]o 1786, Noevriă 12 zile.
6. *Pentecostariu* din 725? [1743].
Cu încemări din 1807.
7. Pe *Propovedaniile* lui Clain: 213.
Aciastă propoved[anie] s'au cumpărat ca să-mi rămăe de pomană, la beserica Criștorenilor, la Rîmănească, și un Motievnic anno 1787. Lucaci Pătru și Otini (P) Pătru.
8. *Pultire* din 1786.

XXXVIII.

Cuhea.

Copie a *Evangeliei* lui Ștefan Cantacuzino, — Notă de la d. I. Mihály, în Sighet.

XXXIX.

Cunța.

1. *Autograful* din 1766.
 2. *Apostol* din 1774.
 3. *Chiriacadromul* din 1699.
 4. *Chiriacadromul* din Sibiu, 1855.
Citer: «Șofron Văslu din Conța».
214. 5. Pe o *Evanghelie* din 1806:
Acestă sfință și dumnezeiască Evanghelie iaste a beseareci neunite de la satul Sărăcsău din varmeghia Belgradului, paroh popa Aron, paroh unit la Sărăcsău popa Aron de la Cîrna.
6. *Estorgălt* din Sibiu, 1809.
215. 7. Pe un *Octoih* din 1712:
Seris-am eu protopop Petru Dăian, în [a]nul 1725, Fevruiar.
8. *Penitenciarul* din 1890 [1782].
 9. *Tried* din 1771, legat, la 1832, de Măcinle Mărjineanu, Ioan Zelea, Lazar Flores.

XL.

Dănsuș.

1. Pe *calpescenă*:
1789; popa Simeon zugr[av].
217. 2. Pe un *Apostol* din 1814:
Acestă s[fință] carte s'aū cumpărat de Bizantie Maclou p[aroh] Demșușului p[ă] sama biseariei Demșușului cu 13 Rf.; din bani biseariei s'aū cumpărat; 1844. 19 Septemvrie.
218. 3. Pe o *Evanghelie* din 1776:
Acestă sfință vaughelle s'aū cumpărat de dumncalui Pătrut Iștioneseu de la Dîmșuș, cu unsprăzce florinți vonasū, pe sama sfinței biseareci de la Dîmșuș... Din Hațeag, 10 Iunie, innaintca mea s'aū cumpărat de la popa Avraam din Mărtinești...
- Darurile și pedepsele cu care Dumnezeu în viața m'aū certat. Mi l-aū dat daru preoții fără venitu dî la popor, visterie după truda minilor de ajuns mi l-aū dat, din carca am zidit biserica, am învățat 3 fĩ eu cheltuiala pe la școalele

cele mari: pe Vizantie parohu Demșușului, tlicolog, pe Moisi prințipiștî — și au murit la 1823, de 15 ani —, Aron sintaxiste — și au murit la anul 1830, de ani 18, amar mie! Am zidit casă mari, am lubrăcat 2 fiice în cinstea, și le am învățat și carte. Am avut fiu 13, dintră care 8 au murit pe dreapta mea, și mai stă 5, nu știu până cău(d). A 3^a, mi l-au dat învățătură retoricăscă și tlicologicăscă și astronomi-căscă și sănătate 32 de ani.

Pedepsele.

1. Moartea filor, toți în știință. 2. Răle și pagubă de la vrăj-mași, părăle cele mincinoasă, care cu mari teluiale și pa-gubi le-am așezat: 2 vrăjinas mi l-au tăiat via de 60 de hieri, 3 mi l-au vărsat 100 de hieri de viu noaptea, și or tăiatu coadele la vite. Număru filor: Vizantie, Treja, Vasili, Treja, Vasili, Hia, Moisi, Aron, Elisaveta, Efrusina.

4. Pe un *Pentecostariu* din 1808:

219

Acest *Pentecostariu* iaste compărat de e[instila] jupăniasa Cerna Iliana . . . a e[institului] jupîn în Domnul răpăusat N... fosta odinioară soție.

Eu mai mikul și mult șzmeritul între precoci poppa Niko-laje de Mateu unit, mam nescut la annu 1773, Ienuarie 3, mam keszetorit la 1796, Noembrie 3, m'am hrotonisit, adeka preutit la 1798, Aprilie 11.

Fiu născut la 1824, căsătorit la 1844, preot la 1847, trăind unși.

220

Anno 1798, Iulie 28, sau nescut fiul meu, Vizantie; 1801 September 8, Tresia. Fil: Vasilie, Iulia, Moisc (1812, 25 Maiu), Aron, Elisaveta, Efrusina, Trudi, Iosif, Moisie.

Mortua fuit mea mater anno 1777, September 6.

Mortuus fuit meus pater: 1817, September 2.

5. Pe un *Nou Testament* din 1648:

221

În anul D[omnului] 1767, în luna lui . . . le în 2 zile, eă acesta, anume popa Sofronie, am venitū din Răchitova aicla în Dîm-șus, murindū popa Pascu, și, rămănându satul fără preotū, s'au legatu de mine să le fiș preotū, și m'am tocmitū cu satu dinaintea parșoșirilor de-aicla. anume gîupănu Luca, Gheorghie domnișoru, Lucael Ioja, jupănu solgabirău Bocosnițu Lascū, gîupănu lu Autali Ioja, și celalalți toți m'au voltū, întărindu-mă

cu contractul, prin care voi și arăta unde va fi lipsă, de va zice cineva ceva. La acest an aș nins în noaptea de Sînzorzi; care aș stătut trei zile.

Însemnare de la popa Bicheantic; 1801.

Fomeica din 1813.

Luna lui Mai sîntariu cel d'întîi... Începutu lui Marț cu Babelc.

6. *Tried* din 1734 (1726).

XLI.

* Delari.

222. Pe un *Penticostariu* tipărit la 1566, supl. Mitropolitul de Smederevo Zolaria și egumenul Sava, la mănăstirea Văzucenina:

Să s[ă] stia în ce lun[ă] s'au scris; scrisu s'au în luna lui Fev[ruarie] 20 de zile, s[î]fea[tago] m[u]jefnica Ilia. Aciastă s[ă]ntă și d[um]nezeiasca carte estă a mănăstiri Ojgori, *книга о донъ монахуахъ*. Aciastă d[um]nezeiască carte, anume Penticostariu.

Aciastă s[ă]ntă cartea anume Penticostariu l-au legatū părintele popa Stan din Cîlniciș; Domnul s[ă] l pomeniască pre d[um]nelui, că l-au legat de domani (*sic*). Писанъ еъ днъ оу днъ оу днъ оу [= am scris eu, diacul din Delari].

XLII.

D e v a.

A. Museul.

223. Pe un pomelnic de lemn:

Pașculi, Barbăru, Isimie, Paraschia, Floric, Cortină, Ispas, Rafil.

B. Biserica.

224. 1. Pe o iconă:

Prina strădanla și ostăniala Sfinți Sale părintelui popa Ioan, paroh Dev[i], 1784, s'au zu[gră]vit aciastă s[ă]ntă leuană cu cheltuiala dumisale răpăosatului Șipoș Șamu din Deva.

225. 2. Pe o stă:

S'au zugrăvit acastă s[ă]ntă icoană cu chețuiala dumi-
sale j[upănul] Sabău Ianășu, criznic, anno 1784.

3. Pe un *Apostol* din 1683:

226

Acăstă s[ă]ntă și d[umnezeiască] epistole iaste... bisericil
nostre a Devii, și am scris la 29 de zile a lui Mai, anul 1795,
cuceritul între preoți Alexandra Popp, parohu al Devii, ne-
unit.

Accest Apostol l-aă cumpărat popa Patru ot Deva cu patru
lei și un tultu, din bani cari aă datu Măria Sa Gheorghie
Cantacuzinô pomană la biserica Devii, fiind titor Măria Sa
și neamul Măriei Sale, cu să s[ă] pomenească neamul Măriei
Sale la acăstă s[ă]ntă biseric[ă]; iară cine ar îndrăzei a o
lua de la acăstă biseric[ă], să fie anathoma de 308 părinti
s[ă]nti: 1721, Fev[ruarie] 2 zile.

4. Pe o *Rețetă* din 1688:

227.

Notu că a fost a lui •Tovle Perlan, parohul Săltetii și Cajaneu, datu lui
Ivan Uerian, spanol Frestia. Marturi: •Crăciun, Istior, mătura noastră, Perlan
Ehuaveta, proteasa de la Tâbea.

Iară după ce odată să biruisă puterea Ungurilor, venind
din Țara Ungur[ească] un ghenecal ungur cu nume Biem, aă
biruit Țara Ungur[ească] și tot Ardealu cu Ungurii săi, atit
pe ai Împăratului, cît și pe Romani; numai un prefect cu
nume Avram Iancu aă ținut bătae cu Ungurii în partea Mo-
țului, Muntenilor Abrudului și Ofănbăii, carele au și bătut
în trei rinduri pe Ungurii ce s'au fost dus pe ei multime
multă ca să-l birue; i-aă bătut, zic, foarte rău, într'atit cît
nice p'aproape de partea Moților nu cutezau Ungurii să prea
șază. Iară în anul 1849 după Simpetru, venind ajutor de la
În[nă]lțatul, Împărat Muscănesc Nicolae, și in jos de la În[nă]l-
țatul nostru Împărat cel tiner Franț-Iosif, în care de odată
să frinsă puterea Ungurilor, fiind cel mai mari ai lor pe
la Turci și pe alte locuri străine.

5. Pe o *Liturgie* din 7267 [1759]:

228.

Acăstă s[ă]ntă și d[umnezeiască] liturgie s'au cumparat
prin mine prot[opopul] Mibăiă ot Deva, neunit, la anul 1766,
a hmi lui Mai 2 zile, s[ă] s'au cumpărat dreptu florinți vo-
nasi 9 fără unu groșițo... Mila d[umne]loru părintelu popa

Mareș din Lejnicu... Stoica Iosifu... ca să fie de pomenire dumnelorū.

La anul 1829, în Sîmbăta slăbănogului, m'am făcut diacon, și în ziua de Rusalii preot desăvârșit, tot într' acelașu an. Nicodim Popp, parohu Devi.

Actastă sfișintă și djujmeziască liturghie iaste a sfiintei bis[ericii], fiind paroh Petru Budi; lunye 24, 822.

229. 6. Pe un *Octoih* din 1763:

Notișă din 1850, de la sinochente Clușa, învâpescă.

Cu ajutoru lui Djujmezeu întru pomenir[e] popa Gheorghie, Anița, irel Gheorghie, creș Jiva.

230. 7. Pe un *Pentecostariu* din 1743:

Cu toată chieculiala bisericii Devi, la anul 1800.

Scris-am eă Ghiorghie Popovici din Mleajnic, ano 1810, Aprilus, și s'au tipărit de mina dumisale: Ghiorghie Popovici. Insumare de la Iornu Sîntuhreanu (1860).

231. 8. Pe un *Froz* din 1731:

... Și dată de pomana la sfișinta beserică a Devi, hramul lui Sfiștii Nicolae, ca să fie dumnealor celor ce l-au datu, spre veachnică pomenire, lară cine s'aru întâmpla de la aefastă sfișinta beserică a îl streina satu mal vrătos a-l fura, și zicându cum că iaste ai lui, unul ca acela să fie într'un loc cu luda vânzătorul și cu Arila nebu|nu|l.

XLIII.

Dobîrca.

A. Unită.

232. 1. La catapiteasmă:

Aefastă sfișinta cruce s'au fiert de robu lui Djujmezeu Nicula Alăman din Topârcea, ca să-f fie pomana lu și la totu niamu lu, amin. Și sau datu s. besiareci dinu Dobîrca; 1807.

233. 2. Pe o litografie:

Hristo!s judecătoriu vine, cum Evanghelie spune.
... Vlet 1809.

234. 3. Pe un *Apostol* din 17—:

Actastii Sfinu Apostol l-au cumpărat Logofăt Ion Ungu-

rean de la Sibiu, de la popa Ionu Brătoli de la Robeani, cu 12 lei, 41 de parale.

4. Pe un *Chiriacodromu* din 1690: 235

Aciastă pocenie-i a lui Gavrilă popi Lupi dinu Grebenișă ... Aciasta Cazanii, a popi Gravidă.

5. Pe o *Evanghelie* din Sibiu, 1806: 236.

Aciastă s[ă]n[tă] evanghelie a[u] cu[m]p[ar]at-o Stano Crăclonu dinu Dobârca, și o dă beserlei Dobărei de pomană ... Ion, Marcu ... alină, și s'a[u] cu[m]p[ar]atu cu 3 zloț, ano 1808, Nu[em]brie 20. Anu scris e[u] popa Nicolae [*litere latine*], Dobârca, popa unitu.

6. Pe *Liturghile* din 1741: 237

... A popi Toaderu dinu Șalmu, și elu a[u] murit, și o lă-satu lui Nistoru.

7. *Mărturie* din 1669 (Ruzău).

8. Pe un *Ostaie* din 17—: 238.

Acest Ostaie iaste al bisericii Doborci, la hram Sfinților Ingeri, și cine s'are intipla a-lu fura, să fie afurisit de 400 de sfinți părinți de la Nichifă; Doborka, 16,808 (*sic*). Și s'a[u] scris prin mine, mult-păcătoșul Ioan Popovici, dascal în Dobârca unit.

Aciastă s[ă]l[ă]tă carte Ostaie o a[u] plătic pentru legătura ei Dumitru Preda din mitul (*sic*) Galeș de pomană, ca să fie și lui pomeană și la părinți lui și la tot neamul lui... Oprea, Opreanu... Galeș, 10 Februarie 1807. Palci (*sic*) Ilie.

Deosăbit veți ști și pentru procoviță și pentru aeru, că cît de curînd vor veni iară de pomeană.

9. Pe un *Penticostariu* din 1808: 239.

Acest Penticostariu a[u] ajutorit cu bani Păcurar Petru cu fâmeala sa Ană, Ioan Munteanu, văduvă Ana Comșoc, Cătarina.

10. *Propovedaniile* lui Cladu, lecărește în ale Dumitru Micășel. (1808)

11. Pe un *Trozol* din 1813. Copiate versurile din *Părtirea* lui Dăsoțol: din apa Vădilorului.

12. Neunită.

1. Pe o icoană: 240.

Aciastă s[ă]n[tă] icoană o a[u] dăruit Oprea Boreia din Să-

liște și soția dum[nealui] Dobră, s[fi]ntei] bisericii de la Dobră.

241. 2. Pe alta:
Vasilie zugr[av]. Săliște, anul 1823. Ianuarie 3.
242. 3. Pe un *Apostol* din Iași, 1835:
Nicolae Prida din Lojodă l-au adus din Moldova, și cu mare
frică l-au trecut prin vama (1851).
4. *Evangelie* din 1784.
243. 5. Pe un *Defois* din 1729:
... Cu 8 florinț... Preoți Ioan Dobrot[ă], protop[op] popa
Nicolae Dobrotă, fratele protopopului, popa Nicolae fiul pro-
topopului; anu Domnului 1792, 10 - .
244. 6. Pe un *Triod* din 1813. ctitori.
Dumitru Blot din Săliște, Dumitru Borcea, Ioan Chiparu
cel bătrîn. Înaintea bisericii de la obște s'au căpătat (Sze-
listye, 1833). Fiind față preoți Danil Mark, paroh neunit în
Săliște.

XLIV.

Dobra.

245. 1. În dosul altarului:
S'au făcut cu cheltuiala jupinului caplari Thoma Nand,
din Dobra, în anul 1828.
246. 2. De-asupra bisericii:
Această s[fi]ntă] bis[erica] s'au rădicat întru mărirea S.
Troia în nemeșul și preveleghiatul oraș Dobra prin chel-
tuiala comunitasului a legi nevoite, sub stăpînia I[nnocențiu]lui
Împărat Franțisc I-lea, ep[iscop] Vasilie Moga, prot[opop]
Iosif Nemeș, ctitor Iosif Olar, Iosif Craji[n]iș, goșman Agi-
Gheorghii Hriste; 1815.
3. *Evangelie* din 1760.
247. 4. Pe un *Miseră* budan, de Maiș:
Olar Iosif căplariu au cumpărat această s[fi]ntă] carte...;
4 Mai 1807. [Întărește Nemeș.]
248. 5. Pe cel de August:
Această s[fi]ntă] carte, August lună, din Minciul Mare au
plătit-o Nicolae Horbeai, împreună cu Murtcan Adam junere-

său, dăruindu-o de pomenire veacnică la sf[ă]n[ta] biserică neunită a Dobri, în anno 808, Iulie 24 de zile,

Iosif Nemeș, protopop.

6. Pe un *Mineit* de Octombro, din Buda:

249.

Scris-am eu Diiac Crăciun.

Scris-a[m] eu Iucă Glurca din Gura-Sadului, cându am[ă] fostu la popa Pavelu în Rădulești, Duminecă în [ziua de] Blagoveșt[enie 17—]. Patru sute și zece de h[ă]rti s[ă]nt[ă] într'aciastă carte.

7. Pe un *Mineit* de Buda pe Novembra:

250

Nemeș Theodor, c[ă]l[ă]torul fiindu bisericii, a[ă] cump[ă]ratu aciastă lună, și a[ă] d[ă]ruit-o de pomană maic[ă]i bisericii noastre din Dobra. Martie în 25 de zile, anul 1807.

Iosif Nemeș, protopopu al locului.

8. *Tract* din 1731.

XIV.

Dragomirești (Maramureș).

1. *Usterek* slavon tipărit, de la

251

Titlianu și Turcuș Ștefan d[ă]nu Dragomir[e]ști . . . și o a[ă] dat în bes[ea]r[ic]ea de Dragomirești, nu popilor de acum, nief cari vor fi de acum înainte, ce prea sama bescaricei să fie, să slujiască d[ă]ntr'ânsa, nice. . . să u v[ă]ndă, să să u pue în z[ă]log, satu mac[a]r[ă] și noi satu rămășite[e] noastră, sau să o cumper[e] . . . Datu-am[ă] aice în Maramorăș, în satu în Dragomiriășt[ă], cum estu scris mai sus. Scris-am în zile[e] luminatului și tem[ă]toriu de D[um]nezeu Cralul Ardeiiului Apafi Mihailu, Mitropolitul Ardeiiului Sava Brancovici, lu[na] A[v]g[ust] 25 z[ă]i[e], 1672. Bogdan . . . Irinea, Ivan. Anişora, Mihoc, Maric[a], nepot[ă] lui Turgus, Hna. — Col. d-lui I. Mihály, din Sighet.

2. Pe un potir:

252.

Acest potir închină și prinosește M[ă]ria Sa lumieatul Domn al Țerii-Rumănești Io Șt[efan] Cant[acuzino] VV, sfinte[m] n[ă]stir[ă] de la Maramurăș, unde se pr[ă]znuiește hramul înăl[ț]area Domnului H[risto]s, spre pomenirea numelui și spesenia sufletelor D[om]niei Sale, lt. 7224 [1716]. — După cetirea d-lui I. Mihály, din Sighet.

XLVI.

Drăguș.

A. Biserica neunită.

1. *Autograful* din 1737.
2. *Apostol* din 1712 [1704].
3. *Căminu* lui Varlaam.

253 4. Pe un *Chitacodrumen* din 1732 :

Acăsta să [să] știe că aciasta păucenle o am vândut eu Toma dascălul de la mănăstirea Arpașului-de-jos cu 18 florinți popii Stroe din Drăguș; 7251, ot H[rist] 1742.— msta Noem[ie] 6 dni.

254. 5. Pe *Evanghelia* din 1682 :

Acăstă *Evanghelia* s'ău prinsu de furat in sat in Fofeld[ca], și aū venit după ii de o'u prinsu, cși aū adevărat pe ia, și o am dat iarăș să o ducă la mănăstirea cea veache de la Drăguș. Acăsta aū fost inaintea noastră; anul 1736. Octom[ie], zii[c] 14.

Protopop Rad[u] Coian. jurător'i] aū fost; călugăru] Mihail Botar Andreiaș din Drăguș, Aldea Toean, Rad[u] Husea, Ion lui Moisi din Sămbăta-de-sus.

6. *Evanghelia* din 1754 [1746]

255. 7. Pe *Liturghiile* din 1728 :

Acăstă sf[ă]ntă leturghie s'ău dat de pomană [de] popa Ioanu Codru, și să i fie [pomenirea] in veacū; 1798. Dechem[ie] 23.

8. *Psaltire* din 1756.

256 9. Pe un *Stratnic* din 17— :

Să s[ă] știe de c[ă]n]dū am o sezut la mănăstirea Drăgușului, anul 1763.

B. Biserica unită.

1. *Apostol* din 1683.
2. *Căminu* lui Varlaam.
3. *Evkhuaghin* din 17—.
4. *Infaticon* din Rimnic, 1760.
5. Manuscris despre Anticrist.

257 6. Pe un *Octoih* din 1712 :

Să s[ă] știe că accăstă sf[ă]ntă și d[u]mnezeiască carte Oht[oih]....

7. Protocol menit din 1781.

8. Pe o *istorie Trandaf.*

258.

Nevreadniculă Voilcanulă Matei, gramaticul.

* 9. Pe un exemplar din *Viețile Șușilor* ale Mitropolitului Dosoftei:

259.

Scris-am eu cel mai mult păcătoș decit toată lumea Matei Voilcan, și mă rog tuturor să rugaț pre D[um]n[e]z[ău] pentru mine; 1741, Iul[ie] 24 d.

Mă rog, tot cea ce va ceti pre aciastă scrisoare, să zică: D[um]n[e]z[ău] să-l iarte. Ia m[â]n[ă]stirea Drăguș[ul]or.

Eu Log[os]făt Matei Voilcan am scris, Aciăsta am scris pentru ca să știe că multă viață m'am cheltuit eu la m[â]n[ă]stirea Drăgușului; în copilărie m'am pomenit aici și, umblind prin multe locuri, mă venit vreme, fiind de 22 de ani, anul 1740 și 1741 și 1742 și 1743, am șzut far aici.

Eu Log[os]făt Matei Voilcanu] am scris, și în anul 1747, m[ie]ș[ie] 11[le] Mart 24 d.

(Cf. Matei Voilcanu, *Codicele Matei Voilcanu*, Sibiu, 1891.

XLVII.

Dridif.

1. Pe un *Antologiu* din 1766;

260

Aciastă sf[ă]ntă și d[um]nezeiască carte anume Mineiă l-am cumpărat de la Molitva Sa p. părintele Daniil Ieromonahul de la schitul Racoviță, cu doaozei de florinți ungu-rești, zicînd că mă ertat 3 florinți din cheltulală, ca cine va sluji pe dinsul să fie dator a pomeni acestu nume mai sus numit: Februarie 13 zile, anno 1769.

2. *Evanghelie* moșă din sec. XVII-lea.

3. *Evanghelie* din 1765.

4. *Decei* din 1712.

5. *Penticostoriă* din 1751 (1743).

6. *Străniie* din 1753.

7. Pe un *Tridif* din 1751:

261

Să știe că acest Oht[oih] l-au fost cumpăratu pop[a] Dobrin ot — 6 florinți; după acia eu pop[a] A[l]de l-am întorsu 3 florinți; acum iaste depreună la amăindot. Scris am pop Alde în luna lui Cirișartu zil[e] 13, anul 1725; martor pe acest lucru săint eu, Grama, fecior popei Bucse.

. . . că Hangu.	Matei Piltea.
[To]ma Hangu.	Avram Piltea.
[Sa]vu Ruja.	Nica Ioi Achim.
[Ni]jeulac Ruja.	Ionaș Văraru.
[Va]sile Roșeo.	Gheo[r]ghe Vasca.
Onea Vlăgăra.	Adam Roșu.
Nicu Pătrășeu.	Nica Bucureanciu.
Adam Sârban.	Adam Bucureanciu.
Achim Filpă.	Iordan Tudor.
Iordan Filp.	Grigole Tudor.
Bucuru Filip.	Aldea Ilieo.
Grigole Bărbătoi.	Ion Comănicu.
Mateiu Usoe.	Dinu Comănicu.
Nițu Usoe.	Ștefan Barbalea.
Nica Usol.	Gheorghe Cojocaru.
David Usolă	Inache Simionu.
Nițu Aron.	Nica Răja.
Mateiu Comănicu.	Mareșul Gaură.
Silea Nicoră.	Toma Gaură.
Samoilă Păltea.	Sandu Gaură.
Silea Piltea.	Nica Lichi.
Costa[ș]tin Piltea.	I. . . Mutul.
Nițu Opri.	Dumitru Usu.
.	Todear Greățea.
Grigole Pascului.	Irimie Hureza[ș]ni.
Nica Radului.	Savu Hurezan.
Mihaiu Bărbat.	Silea Hurezan.
Savu Tudor.	Ninul Flori.
Pătru Pătraș.	Nica Ioi Toder.
Savin Piltea.	Naftanailă Piltea.
Adam Piltea.	

Și am scrisu eu Adam dascalu satului, al popa Mateiu Roșea, paroh la hramu Adormiri Preciști.

XLVIII.

Făgăraș.

A. Biserica unită.

262 r. De-asupra intrării;

Acestă sfântă și dumnezeiască beseaerică a Răsăritului Io Costandin B. Hăsarabu Voevod, Dumnu și oblăduitorul a toatei Țării-Rum[ă]nește, in slava și lauda prea-sfintei șc ne-

cuprinse în trei [i]postase și una hîntă Troiță și într-o cinstea sfântului și de ciudese făcătorului Nicolae episcopului Mirelechie, a cărui și hramul iaste, den temelie cu toată chiel tuiala sa o au rădicat și o ziditu la anul de la Spăsenia Lumii 1698, la al zeacilea an al Domniei Sale; și s'au început la luna lui Iunie 17 zile, și s'au sfârșit la luna lui Septembrie 30 zile, la anul [nesăpat].

Și au fostu ispravnic Neagoe Pitar Rătescu; leat 7206, 1697.

[Vultur cu] I. C. B. V.

2. Pe d'umuntra:

263.

Cu vrăria Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Duhului Sfânt s'au zugrăvit aciastă tindă în zilele prea-înălțatei Chesaro-Craiasii noastre Marii-Theresii și a iubitului ei fi Iosif i prea-înălțatului Împărat al doilea, fiind arhieru țării Ardealului și părților ei înpreunate Exelenția Sa prea-înălțatul, prealuminatul și preaosfîntul d. d. Grigorie Macr de Sorvad, al sfîntei Împărății al Rămului sfeadnic din launtru și a sfîntei Mitropolii aceștia a Făgărașului arhieriscop și vicaru-ghinerales al Exelenții Sale și a tot clerul Mării Sa d. Filothei Laslo, al doilea vicarius a tot Ținutul Făgărașului d. Ignatie și gubernator Exelenția d. Samoil de Hrucîntal și ghinărar Prais, iară preot au fost la sfînta Mitropolie cins[ti]tul protopop Costandin Ivanovicî, al eparhii Făgărașului, înpreună cu popa Gheorghie Pătraș, cinstitul nameasnic al eparhii Făgărașului, din Vistica-din-jos. Și s'au zugrăvit aciastă tindă cu toată chiel tuiala dumisale jupânului Ion (?) Pătraș[eu din cetate din; Făg]ă[raș, cinstitul meșter bătrân din cinstitul țeh [al tînaților:] și [s'a ispravit la...].

3. Pe lada pomoniilor:

264.

Lada săracilor de milă, ridicată la anul 1792.

Cassa pauperum, erecta in annum 1792.

4. Antologhia din 1843.

265.

Ischîit la 7247 [1739]:

Mielăuș Vel I.[o]g[o]l[ăt] ot Târgovișt[c].

5. Antologhia din 7213 [1705].

6. Evangelia din Rălgend.

Îndemnat din 7256 [1748].

7. *Evanghelic greco-rumînă* din 1693.

8. *Evanghelică* din 7258 [1750].

266 9. Pe un *Minea* din Mai 7206 [1698]:

Am scris alef la această sfântă și dumnezeiască carte care să chibamă Minei slovenesc în anul de la Întruparea lui Hristos Dum[nezeu] 7245 [1737], cu Stan ot Hurezi am scris. [După 118 ani scrie] popa Rafail de la Hurizi, ermonah.

Ia sf[ă]ta Mitropolie de Ia[și] Ardealu [e darul Domnului, poate însemnat cu mîna lui].

Nutî despre scrișitul Iobăgilei.

Menționem lui «Adam Cojavei, dascal în Făgăraș» (1843).

267 10. Pe un *Minea* din Septembrie 1706, lărgit cu dedicație:

Anul 1781, Sept[embrie] 29, s'au scris de mine, dascal Nicolae Botrocozi.

268 11. Pe un *Minea* de Decembrie, din 1698:

1707, ms. Ap[rilie] 23, un rândul de odăjdii vi[ș]dicești a Mitropolii Belgradului Ardealului sînto zălog în Sibiu, pîntru zloț 2 sute, la giupănu — ; care bani i-au dat lui Dumitru Moldovan pîntru fer albu, table 15 sute, cuc 6.000, să s[ă] ucoapără Mitropolia Belgradului; ferul iaste în Țar[aj]-Rumânească la Ocuș, la saună dat lui Mateiu Grecul din Belgrad, Dubra Anghel de Zlacna, Dumitru Moldovean.

Și o mitră cusută cu seofium, împlută cu mărgăritar.

Un patrahir cusut cu seofium cu 12 Apostoli.

O cădelniță de argintu poleită.

O evanghelică ferecat[ă] cu argintu și poliță.

O bederniță cusută cu seofium, împlută cu mărgăritar.

Un sacos de la Moscú, de sarasir ruș cu flori de aur.

Un stihariu de atlas albu cu flori cu primuri roșii.

Un potoriu și un discos de argintu, poleite cu aur.

Matricula ștampii, instrumenturi tipografii.

269. Menționem din 1777 a numelui lui Ivanovici ca proto-pop.

Cătu i hiara de buiacă, încă-si pleacă corne[te].

Aceste-s cele ce s scrisă de-asupra odăjdii, învâluite într'un stihar spart.

O cruce de chiparos ferecată cu argint poleit și zimăț.

Scriș-am Vi[ș]ăd[i]ca Athanasie.

12. *Minolăghiu* din 1781, Blaj.
13. Pe un *Octoih* din 7208 [1700]: 270.
Să s[ă] știe că am scris cū pop[a]... să s[ă] știe că aciastă
sfântă și dumnezeiască carte ce să chiamă Ostał, iaste a sfintei
bescariicii domnești de la Făg[ă]raș, a căriia iaste hramul
Sfântul Nicolae... vlet 7217 [1709], mstă Iul[ie]i z — dn.
14. *Octoih* din 1712, legat în 1834: 271
Supt goțmăniea dumnealui Luca Mănișor, cinstitului meșter
bătrîn din cinstitul țeh al timnarilor din Făgăraș.
15. *Octoih* din 1750.
16. *Pentecostarâ* din 7209 [1701].
17. *Psaltir* din 7251 [1743].
18. Pe un *Triod* din 1731: 272.
Stefan ot Hurez, eg[u]m[en] ot Bucovăț; Stefan Iermonah
ot Hurez, ig[u]m[en] ot Bucovăț; Oc[et]tomvrie] 1 dni, leat 1731.
[Notă din 1847 despre legarea priu] Jupinul Gheorghe
Ganea, cinstitul meșter bătrîn din cinstitul țeh al timarilor
din Făgăraș și jurat al sfintei bisericii unite.
19. Pe un *Triod* din 1813: 273.
Accest *Triodion* iaste a lui Dimitrie Popp protopopulul Ai-
dului, precum și a Scaunului Ariășului, și notaresului S. Con-
sistoriului, dinpreună și prefectus tipografii Seminariului; Blaj,
813.

B. Biserica neunită.

1. Pe un morobit: 274.
Lingă aciastă cruce odihnescu oasele răposatului dumnea-
lul coconului Gheorghie Șo... negustor din Făgăraș, și s'au
mutat dintru această lume — .
2. Pe stit: 275.
Supt aciastă piatră odihnesc oasele răposatului robului lui
D. pro. pe. ieromonah Gherasim Petrașcu, carele ajungînd
virstă ani 65, în anul 1800, Iulii 9 z).
3. Pe al trelea: 276
Supt aciastă cruce să odihnesc oasele răposatului robu lui
Dumnezeu Ioachim Bărdălace, neg[ustor] din Făg[ă]raș, care
ajungînd de virstă anilor 70, și s'au mutat cătră Dom[nul]
la anul 1806, Iunie 16 zile.

277. + Pe al patrulea:
Pană Borșoș, 26 Okto, 1792.
278. 5. Pe o criptă:
Cu ajutorul Tatălui și al Fiului și al Sfîișatului Duh ziditu-
s'au această criptă cu toată cheltuiala dumnealor chir Ionu
Zamfir, negustor din Făgăraș, denpreună cu soția dumnealui
cocona Ana, la anul 1824, și s'au zugrăvit la anul 1828, pentru
ca să fie pomenirea veșnică.
279. 6. La proscamdie:
Acestu sfișintu oltaru s'au zugrăvit prin toată cheltuiala
protupopului Gheorghie Petrașe din Făgăraș, preot bisericii
n. orașului, fiind paroh la anul 1793.
280. 7. Pe candelabru din mijloc:
Acest policand cu cheltuiala dămnealui Nicolae Nicole
Gheorghe, și s'au dăruit sfîntei biserici Făgărașului neuniu,
ca să fie pentru vecinica pomenire.
281. 8. Pe o cruce din biserică:
Ion, Zamfir, Anna, Pop; anul 1824, Iulie 9.
282. 9. Pe un *Antefoghitu* din 1737:
Anno 1738, die 15 Martie, că această Miniaș am cumpărat
cu ban[ă], etc.
10. *Cosnir* din 1781.
283. 11. Pe un *Evangelhiu* din 17—:
... Smeritului și mult-păcătoșului pope Gheorghie Făgă-
rășan, iară acum parohu în Ūoară, cumpărată cu bani buni,
florinți vaneși [=vonași] 6.
284. 12. Pe un *Octoih* din 1750:
Și i-am dat de pomean[ă] sf. bisearici neunite grecești de
aci din Făgăraș,
13. *Penticostaria* din 1743.
14. *Fried* din 1731.
15. Ectoniș pentru Rași, liparito de Mitropolțul Neohi, 1849.

XLIX.

Feldioara (Făgărașului).

1. *Antefoghitu* din 1745.
2. *Cosnir* din 1756 [1748].
285. 3. Pe o *Evangelhiu* din 1784:

Aciastă sfi[ă]ntă carte ce să ch[ie]amă Eva[n]ghelie o au cumpărată Pavelu Comănicu pe ban[ă] hubi, do[sp]răzece florinți, și o datu sfi[ă]utei besareci.

4. Pe un *Măneș* de Rîmnic, luna Ianuar:

286.

Eu ieromnabul Isăia din Feldioară amu vă[n]dut acestu Măneș săteanilor noștri d[re]ptu 22 de florinți, până va fi o hărte, a lor să fie...; 1764, Iunie 3 zile. Birăul satului: Pavelu Comănicu, jurați: Maniș Cârstea, Ionu Stancu, Lăpadat Stancu.

5. Pe un *Moldjéni*; din 17—:

287.

Preoților și săteanilor, tinerilor și bătrânilor.

Aciastă carte s'au dat de Ștan Țiganu, de pomrană, la Feldior, la biserică.

6. Pe un *Ocoș* din 17—:

288.

[Cumpărat] fiindu jude Bucur Curluțu, a satului să fie. aru părintele Danăila, pintru ce au făcut pomeană de au lăsat de al treile florintu... fiindu preoți satului popa Andreiș, popa Ion, luna lui S[e]ptemvrie zile 18, jurați satului: Ion Stancu, Bucur Cerna, Oprea Purdu, Bucur Pulesu, Orea lui Maniș Cârș[ă]c, Coman Silca, pargariș fiindu Nicolău Miclea, Bucur, Oana.

7. *Ocoș* din 1750.

8. Pe un *Triad* din 1777 [1769]:

289.

O au cumpăratu Bucur Puria sfi[ă]ntii beserici pe ban[ă] bun[ă] do[sp]răzece florinți, a beserici, să fie până va fi o hărție... 1778, fiind preoți popa Ioanș și cu popa Daniil, jude Oprea Stancu; luna lui Aprille zile — (*sic*).

B. Biserica unită.

1. Pe o *Canonic* a lui Varlaam:

290.

Besareca noastră din Feldioară s'au pus un malu al besareci cari-i in brazdă cu Bucur Miron, pe 22 de zloți, și Iliaș Lăpadat au dat ban[ă] 21. Aciastă sfi[ă]ntă carte fiind lip sită, să-i dea hazna până i să va da bani, iară, până [atunc], să stăpânească cu pace. Și această legătură s'au făcut prin mine protopop Nicolae, anul opt sute 17, luna lui Noemvrie 30 zile.

2. *Liturghie* din 1267 [1759].
3. *Octoih* din 1736.

I.

Feleac.

291. 1. Inscrispție:
Anul de la H[risto]s 1770, mesia Marție 11 zile.
2. *Catopeteaxmă* de Nistor zugrăvit, 1769.
3. *Intefoghiu* din 1737.
4. *Apostol* din 1814.
292. 5. Pe un *Apostol* alvoo din veacul al XVI-lea
Să o deriagi, și cine va o citi de la sv[ă]nta ministira, să
gilugir, săi popa, săi diiac, săi ficine, acela om se hie
trecliat și procliat de 318 de sv[ă]ntu pirlintu și se hie ca și
Iuda Scaritățchi, în zilele Apafii Mihail Craiu, și Mitropolit
Sava Brancovici, voiant 7189 [1681], mașta Iulia dni 24.
293. 6. Pe o *Carte* din 17[2-]:
Acăstă carte anume Învățătoare o să cumpărat popa Du-
mitru din Feleac pentru 20 de zloți, pe bani lui cel drepti,
iară că popa Tudor feciorul lui popa Dumitru o am lăsat be-
scareci Feleacului de pe locul Clujului, hramul Cuvioasei Pa-
raschevei . . . ; a[no] 1738.
În numele Tatălui și a Fiului și a Duhul Sv[ă]ntu amia,
cu vreci lui Dumn[e]zeu adici acăstă sfinta carte anume
Pracevii și o cumpărată cea c[ilug]i[ri]ța anume Magdalina, pen-
tru peccatele sale și pentru rodul mieș, se fie lor pomana, și
o'mu datu la sv[ă]nta ministirea Feliagul, unde este hramul
S[ă]v[ă]ntii Troițe; iată că las acăstă carte în ministire, se n'aibe
nime o citi din loc; iară dupl morțe mē se aibi grije de
dinsa cine va fi purtitor ministirei, cîn sa va strica
7. *Cartea* de Blaj, 1751.
 8. *Idem*.
294. 9. Pe o *Evanghelie* din 1682, notiu că a fost cumpărată de
Macavei și Nicola Toma din Feliag, de la popa Iosif ti-
pograf, Rusu, pîntru douăzeci și trei de florintu, și o dat în
mână lui popa Toader din Feliag. [c. 1700]
10. *Evangelhin* din 1815.
 11. *Evangelie* din 1817.

12. *Liturghia* din 1775.

13. *Octăvii* din 1760.

14. *Penticostarîi* din 1766.

15. Pe un *Stratnic* la părintele protopop al (Tejului, Dăiana :

295

Инокъ азъ мнѣго рѣшении и опредѣленіи сдѣланихъ къ іерархъ Іованъ отъ епархъ Кашк Манаширскъ, покъ пакимъ наѣ-ккъ [= Am scris cu mult-greșitul și netrebnicul, smeritul între prociți Ioan din satul Cluj-Mănăstur; anul Domnului 1732].

La: «lu biserica Tiară» (1771).

16. *Stratnic* din 1753.

17. *Stratnic* din 1817.

18. *Nov. Testament*, fără titlu, din epoca Mitropolitului Antim. Evangheliile merg până la p. 93, apoi până la 201 se include Apostolul, Pe toate (e un frontispiciu cu Mlăniștorul, Borș și stela — La părintele protopop Dăiana.

19. Pe un *Triad* din 1731 :

296.

Hriș Ion din Fellac, și aș dat 15 florinți pe dânsa...

Scris-amă cu popa Ianc, împreună cu popa Toder... Fătu aș fostu Iancu Ștefan; Săp[temvrie] 4 zile.

Cartea a fost a bisericii Sf. Paraschiva.

LI.

Geimar.

1. Pe așer :

297

Paroh Nicolae Drăgoșal.

2. Pe o iconă :

298.

Această sf[ă]ntă ic[on]ă cu cheltuiala dumnezeului căstitor Iosif Bălășeanu; 1831. Zug[rav] Ișirim].

3. Pe crucea de de-asupra caprichezel :

299

Această sf[ă]ntă cruce; trea... la leatū 1777, etc.

4. *Octăvii* din 1763.

LII.

Georgiul-de-Jos.

A. Biserica unită.

1. Pe un *Apostol* din 1883 :

300.

Hic liber emtus est ex fundo ecclesiae unitae sekerembiensis per 9 fl. rh.; die 21-ta May 1801, a popa Dudas Ioh[ann]e Franzenau, R. M. praefectus.

Vă leat 1733, să s[ă] știe că am dat cu pop Iosif din Răhău preautesei popei Anghel din Șibișin pe această sf[ă]ntă carte

7 florinți și 4 potori. Scris în Martie 29, martor popa Mihăilă și popa Oprea din Râhău.

301. 2. Pe un *Catavasieră* din 1793:

Pe alta să ș[a] știe că acastă sfântă carte ce să chiamă Păucenie eată al lui — din Bozăș, locat g[ospod]r[ă]șu 1745, msta Noem[br]ie, 12 dni.

302. 3. Pe o *Catanie* a lui Varlaam:

1687. Părătu-s'au Boldoc Mărian în curte Mării Sale Gră-lăi Miclăușo cu — Ioan — pântu acastă carte, înainte protopopului Rusului, și au festu popa Ioanș din Bolna și popa Vadeșu din Rapoltu, și popa Anghelă din Ciemău, și popa Mărian din Bozășu, și pop Ghiorghie din Mad[a], și birau din Gjoagiă cu 3 oameni, cu Măriaș Dumitru și cu Costiană, și s'au plăti acestu păucenie cu 24 de florinți, de oricū, de moșie dinainte Mării Sale și dinainte acelor popi, cum această carte să nu să iă din mâna săminții . . . lor; iara, de va *[interup]*. Scris-am eă popa Ghiorghie.

303. 4. Pe o *Evanghelie* din 1723:

1733, mes. lui[e], eă popa Mihailu dină Hărău dau scrisore mea lui popa Opre dină Ciemău că amu luat dela popa Opra dină Ciemău 13 dubce. Eă popa Ion din Ge[org]iu înărturie, o[ste]ștu eă popa Ionu dină Ciemău, Ilesescu . . . Dau cu moșie numa mărturie, nu zelogu.

5. *Ortodoxul* din 1746.

B. Neunță.

304. 1. Pe un *Chiriacodromiu* din 1699:

A[nnu] Doms[ini] 1720, Mai 18. Acastă carte au dată de pomănă Olar Stau di[a] Bucsumi la besereca Geogiului, să pomenească sufletul lui preuți la girte[ș]nică, și cine are înstrelna acastă carte de pomănă, să aibă păcat di[a] D[u]m[ne]zău. Scris-am eă prot[oc]op Toma din Vinț.

305. 2. Pe oștipitenamă:

Francisc I.

De boterul din Grita, Mihail din Roșia, 1832.

3. *Evangelhia* din 1729.

4. *Evangelhia* din 1744.

5. Pe o *Evangelhia* a lui Bob, otocul din 1844: Pănuț Iosif, Bob Pătru, Luca p[ă] lui Pirchos Pătru.

6. *Ortodox* din 1792, H[ă]ș.

C. Biserica din Suseni.

1. Pe o icoană: 306.
Aciastă s[ântă] icoană au plătit Lupu Aronă, spre pomenire în vîlc; 1790.
2. Pe o altă icoană: 307.
Aciastă s[ântă] icoană au plătit Șofronie Io..., spre pomenire nămurilor lui în vecie; a[nnu] 1790.
[Cu litere latine:] Popa Ioan Moler. Deva.
3. *Antologhia* din 1752.
4. *Apostol* din 1774.
5. *Casnet* din 1768.
6. *Evangeliiu* din 1760.
7. *Liturghia* de Blaj.
8. *Mărturisire* din 1776 (1768).
9. *Ortodox* din 1750.
10. *Psaltierul* din 1775 (1767).
11. *Psaltier* din 1779.
12. *Trisod* din 1790 (1782).
13. Inscris în ortografie latină, din 1803.

LIII.

Geoagiu-Feredu.

1. Listă manuscrisă: 308.
Ileaș Petru Potura, Boenț Iosivă, Beanța Iosivă, Robu Ionu, Buda Ionu a lui David, Filipetru a lui Avramu, Lazar Andrelă, Bija Avramu, Moga Ana[stasie], Ferduș Ionu criznic, Beanța Niculac, Ileașu Samoilă, Bude Tănasiu, Cantorul Petru, Lazar Niculac birău, Lazar Nistaru, Lazar Aracu, Lacurecheaș Pavel, Josanu Ionășu. Dinu nanu trecut au rămasu Lazar Custandinu cu ferie să deace z feri împărțit cu *cupe* . . . Anu datu slăină pe vinu la aceastea omenu, anu[e] unu fant de slăină pe o ferie de must, 3 fanti de brinză, iară pe ferie de must.
Nistoru Laru, Robu Alisandru, Benda Nicolae, Buda Păluca, Filipu Avram bătrinu, Neanță Iosivă, Ana Moniți, diaconu Ionu din Roșu . . . Onu fant . . . Boenț Cica, Bocășu Ionu Cătana, Sănuș Pavelu.
2. *Antologhia* din 1706.
3. *Apostol* din 1743.

4. *Catavunciriă* din 1793.

309. 5. *Pe Caxatit* din 1781:

... Boldor Ioan unu galben ad dat, și Boldor Ispas 3 mariași, Buda Lazărū ad dat șasă mariași, Cioran Mihai florinți 2, Buda Pătru, Techeran Vasilie, Iacă Marie, Ioana lui Barbă, Moța Ștefan, Hătrăna Iosiv, Bătrăna Ioan, Sirbu Ioan; 1781, Noem[br]ie; 13 zile... Și am scris eu Ioan diiac, p[re]tătoriu de cart.

310. 6. *Pe o Evanghelie* din 1723:

... La sf[î]nta beserecă a Bozoșului, și scriu cu blăstăm, cui o va instraina din besereca aciasta a Bozoșului, să fie afurisit de soborul neuniat. [Ctitori:] Murar Pătu, Muntian Ioanu, Armond Ionita, diiac Toder, 3 horgoș, Muntian Ivan, Cioran Mihaiū... Și acestia toș[i] ad agitat pentru ca se le fie pomemire in vece; noi mărturi si[n]tem: popa Andrei ot Ifinedora, i popa Ion ot Bozoși, i popa Avram; anul 1761, Fevruarie 7.

[La legal] Cioran Mihai, Boldorū Iosivū diiaculū.

7. *Evanghelie* din 1713.

8. *Liturghie* din Sibiu, 1798.

311. 9. *Pe un Methevic* din 1725 (1747):

... Din Bulbucū, și o datū pe ia 10 florinț, și o datū... Să fie moșia besăreaci Bulbuculū, iară, de s'arū tăpla cineva... Și anu scrisu in Bulbucū popa Pătru, crăznteu din Bulbucu, și sintemu marturi acestoru cărti; 1751.

312. 10. *Pe un Obită* din 1720:

Scris-am eu cutare cu nume mare; 14, 1759.

Acest Ohtai l-au cumpărat Anuța, moșulū Boldoreștilor, cu [flo]rinți, și l-au datū la biserica Bozoșului, de pomeană...; 1733.

11. *Obită* din 1770, Blaj.

12. *Penitenciarū* din 1758.

13. *Pulstareă*, după (s[er]b) rinduin; nocent: Kășă; cu Vlă; prea-Iun; și prea: D[um]n[eu]l d. Iosun Boșb vlăk; Făgă; in Blaj, anni Dom[ini] 1793. Compim[ent]ă cu 3 sloj, 17 creșari.

14. *Tried* din 1734 [1726].

313. 15. *Pe un Tried* din 1771:

Moța Ștefan, Stan zugravu, cei ce alți hanf ad insuma tu i alți creștint stenf..., și de cele 7 săboară de sfinți pă-

riții și de toate praznicile și de tot sufletul pravoslavnicilor creștini, și am scris eu, Ion Diacu din Bozeș, ani Domnului 1.

LIV.

Geoagiul-de-sus.

A. Biserica ortodoxă cea nouă.

1. Ioane din 1779.

2. Pe o *Evanghelie* din 1697 :

314

Să s[ă] știe că ac[est]a s[ă]ntă evanghelie o am cumpărat din Hucurești de la diaconul Manea, cu Simion din Banabie, snă a lui Neagă Ion; și am dat bani drepti a miei, ca s[ă] fie pentru treaba mea; și am scris când au fost Măria Sa Domnă în Țara-Rumânească la Costandin Bes[a]rab Voevod, fiindu episcop la Râmnicul-de-sus chir Damaschin; și au fost cursul anilor de la Zidirea Lumii leat 7219 [1711]. Iohanes Borzagi.

Să s[ă] știe că ac[est]a s[ă]ntă evanghelie am vândut-o eu diacon Manea drept ban[ă] gata l' 9; l[et] 7219 [1711], ms. Mai 3 dn. Pomeni gdi: irodiaconul Manea, irodiacon[ul] Rada, irodiacon. Negre, irod[ul] Iliana, Cernat, Căstina, Costandin, Anca.

3. Pe o *Evanghelie* din 1723 :

315

Eu cel mai jos iscălet dau ac[est]a carte de adevărta întru acesta chip cum că popa Machei din floagiă, viind la noi la Blaj, l-am legat o evanghelie pentru patru florinți venas. Blaj, 19 Mart 1793.

Ioann Clacian, legătoriu de cărți.

4. Pe un *Ortă* din 1750 :

316

În anu 1739 Bubăila Nicula a luat, Noemvrie 5 zile, s[ă]ntă evanghelie de la biserica Geoagiului, și s[ă] o dee pe altă tocmială, și tocmială au avut așa, până va fi neinsurat, să nu-l arunce pe cap în dare împărătiască, și la tocmială (nici într'alte cărași să nu-l minată), au fostu Bologă Crăciun, crăznicul biserec[ă], și Reapede Crăciun, jurat[ul] satului, și Beldianu Gheorghie, om sătian, și au dat[ul] mina pe ac[est]a în casa lui Tecșa Mihailă, și cartla-l dată la biserecă Geoagiului de pomiană, și o au dată Bubăila Nicula, fiitoru lui

Bubăilă Ionuța, și au dată pe la 16 vonași bani dreupți, să-i fie pomiană lui și părinț[î]lor lui, și cine va strica această tocmială, să fie [stearsă afurisenia] rămas 24 de florinți; și am fostă și eu fielorul lui Popa Stancă la această tocmială; care am și scrisă acia[s]ta tocmielă in casa mia.

317. 5. Pe o Icoană la altar:
1779, Noemvrie 20 zile; Simonu Zugravu.

B. Biserica ortodoxă nouă din vale.

318. 1. Pe un *Trilod* din 1531:

Acestu s[î]n[t]u Treodion l-au cumpărată popa Ioan cu bani satului, și au datu pre dînsa 17 lt. florinți, și au da[t] Simion Morariu un muntenu cu capu, și Beldenu Ion altu muntenu, și Teoșa Gheorghile altu muntenu, și Mărie al lui Teoșa Opre 2 hergoș, și Teoșa Ion altu muntenu, și Teoșa Petrică altu muntenu, și Teoșa Iacă altu muntenu, și Onilă — 3 hergoș, popa Iones 3 hergoș, Gruită Ion 3 hergoșu, Gfuncanu Gavrilu 3 hergoși, și cari au făcutu, cu câte unu hergoșu, bine, să le fie pomian[ă], pe nemu, pe semănța.

Acest a. trilod iaste altu bisereci din sat a Jeogfulu-de-sus, ani 1815, luna Martie, la 3 zile, am scris eu Chiril Popovici din Jeogful-de-sus.

319. 2. Pe un *Apostol* din 1712 [1704]:

Această sfântă carte o'ă cumpărată anume Teș Petrică de la feciurul popii Staculof derepto 15 florin[ti], și o a dat-o la sfân[ta] besereaca la Gloaglo, până va fi besereca Gloagfulu, și să s[ă] pomenească aceste nome.

[Afurisenie pentru cine va fura-o], den frați lui, sau popii satului.

320. 3. Pe un *Chiriacul* din 1699:

Această carte este a bisereci Jeogfulu.

4. *Dudașile* lui Lie Minia, Iași, 1837.

5. *Evanghelie* din 1754 [1740].

6. *Liturghie* din 1767 [1759].

7. Pe un *Octavă* din 1742, însemnare de la Danil Popovici din Gioagfulu, 1787.

LV.

Gherla.

A. Biserica parohială.

1. Pe un *Antologhion* din 1737:

321.

Să să știe că acestă Minca rumănească l-am vândut cu Dumitrașco Munteanul și cu Anghel diac de la Sad popel Simion din Săboiu, din varmeghiia Sucului, din Sămărtin, din varmeghiia Dăbăci, cu flor[in]i vonaș 35, ca să fie carte de moște dumisale și la tot neamul cit s'ar trage după dumneasa; și am scris la Aprile 21 dni, 1742.

1. *Evangheliu* din 1817.3. *Evangheliu* din 1746.4. *Liturghii* din 1786.5. *Liturghii* din 1807.6. *Penticostarul* din 1768.7. *Trod* din 1800.

B. Capela episcopală.

Casaleu de Sibiu, 1790.

LVI.

Grădiște.

1. *Catastroarul* din 1777.2. *Chiriacotromia* din 1699.3. *Liturghii* din 1807.4. *Molitvenic* al lui Bob.5. *Ostoa* din Blaj, din 1783.6. *Psaltir* din Sibiu, 1807.7. *Trod* din 1813.

LVII.

Gura Rului.

1. Pe un *Mărgăritar* din 1746:

322.

Acest *Mărgăritar* a lui Ioan Zlatoust este al *aflișter* besearelei neunte din Gura Rului, hramul *aflișterilor* îngeri, fiind preoți *aflișter* besearelei într'acea vremea când s'au legat Petru Hanzu și Șerban Manta paroh, și s'au scris prtu mine cel cu mâna proprie iscălit.

Fiind arhieresc în marele prințipat al Ardealului Vasilie Moga.

323. * 2. Pe o *Evanghelie* din 1742, legată la 1811, cu ro zlojî:

† Aclastă sfântă și dumnezeiască evanghile o au cumpărat Șerbanu Bratul de la Dumitru dascalul de la Rânnic, cu florinți vonaș 18, și o au datu sființei besearici dinu Gura-Raulul ca să fie la sfânta besearieă de cectire, și mie, și părinților miei, și și neamulul micu, de veacnica pomenire, și orice preotū va fi slujitori la sfânta beasearieă, să fie ade-tori a pomeni accaste [nu]me: Opre, Dobra, Opre, Sora, Stana, Opre, Lupia, Sora, Șerban, Opra, Bucur, Ionăs, Ana, Ioana, Ioanăs, Soră,—acestea sântu vii, de aici înnaite [morșii]: Șerban, Floarea, rei Arsenie, ereița Soră, Bratul Stana, Mane, Mărină, și, de s'ar întâmpla vre-o răutate au altă primejde dinu neamul meu, care va fi preot să o păstreze, dar să nu u iă de la besearieă, și cine s'ar isoti să o fure, etc. și să-l fie părișe preapodoamna Parascheva la a dooa venire a lui H[risto]s, amin. Și am scris aici la Noemvrie, în zloa d'intăi la an[ul] Domniului 1742.

Într'acest an au fostu ajunsu grău ferdela cu duce patru, și vinul copul cu potori trei.

324. * 3. Pe un *Canon*.

Acest clasoslov e a besearecii cei unite din Gura-Raulul, cumpărat în 4 Ianuarie 1831, cu bast de aramă,

325. * 4. Pe un *Pentecostarū* din 1743:

Să să știe pentru aclastă sfântă carte, cine au sărguitu de o au cumpăratu cu îndemmaria preoților, anume popa Dumitru și cu popa Arsenie, iară cine o au cumpărat, sântu aceștia, anume: Stancu ocinicu și soru-sa Mărie și Ion, și Dani Tăban o au dat-o la sfânta biserică în Gura Raulul, cei iaste hramul Prepodoamnei Paraschivă, să-l fie de po-menire pentru spăsânla sufletelor lor, la anul 1742, Mai 14 zile.

326. * 5. Pe un *Testament Nou* din Bălgrad:

Acest Testament Nou este al sființei bisearicof neunite din Gura Riului, hramul sființilor Ingeri, și s'au cumpărat prin stradauia popi Stefan, popi Costantin și a lui Ioan Manta, gecuuan bătrina, să să grijască de goful bisearici, precum și alte toate.

LVIII.

Gura-Sadului.

1. La intrare :

327

† Cu ajutorul Tatălui și cu îndemnarea Fiului și cu purcederea D[u]hului Sfântu, s'au zugrăvit această sfântă biserică în zilele înălțatei Chesaro-Crăesii noastre Mariei-Therezii, și fiind episcop țării Ardealului neunit priosfințitul D. D. Dionisie Novacovici de la Huda și fiind protopop eparhii chir Iacovă den Dobra, și fiindu preot acești bisericii popa Gheorghie ot Câmpur[1], și crâșnicu Olaru Ionii ot Gura Sadului, și s'au zugrăvit de smeriți între zugravii ierodiacon Ioan ot Deva și de Nicolae zugrav ot Pitesti, anul Domnului 1765, anno Domini 1765, msta Octomvrie întâia zi.

1765 M CM XC BZ MOE ANAOSTHAI ANE EPO

	ИИ КА	
M		A
	K.	

КЪАИ[ТЪ [23]АКС, МІА ... ТІРОН И АНІ.

2. Lusemnări de la Alexie Popovici paroh și de la Sofronie Olari diac (cu litere latine),

3. *Albia lui Bob.*

4. *Mincie alo lui Chesarie.*

5. *Ceafe opt placuri sară Octoiul sri Mîc, SMIL, 1808.*

6. *Penticostoria din 1743.*

7. Pe un *Triod* din 17— :

328.

Această sfântă și dumnezeiască... biserică ce am făcut-o la unele... (scrisoare munteană),

Acest *Triod* este a lui popa Ioan Olari din Gura-Sadului, și să nu zică nimenca că-I a lui, că are păcate de moartea că-I munca lui lui Ioan Olari, dat pe acest *Triod* cu baui gata, 60 f...; 1790, Otobar.

Scris-au eu Stanci Nicula din Apoltă Săsăsc, dascal de normă, școala neuniților.

8. *Triod* din 1800.

LIX.

Hațeg.

A. Biserica unită.

329. 1. Pe sfeșnicare :
Acestea sfeășnice s'ad plătit de dumnealor Ūcef Maria, din-
preună cu fiul său *Ianos* ; 1842.
330. 2. Izuană la altar din 1777 :
De popa Simeon zugraf.
331. Pe alta :
Vasilie Theodorovici, malăr ; 1828.
332. 3. Pe un *Antologia* din 1766 :
La Buța, în Târnova, la Solovăstru, la Răpa, la Călugheru,
la Lupu, etc.
Poppa Mathias Sorrae, Hatzeg, anno 1800 (?).
† Cu multă plecăciune mă închin, s. părinte, și mam[i]
preotesi și Onuți, sănătate. Alt n'am a slugi cu scrisoarea,
numai fără căt, vindu părintele Budia din Sadu și Stan
diac, mă rog s. ca să faci bine să ei ostenială pân la Jădovu,
să vez ce va cere pentru cai fără nici-o greșală să dați cai
în mâna lor, să mi-i aducă, că și eu oi veni cu voia lui Dum-
nezeu la Vineria a Mare, și oi aduce mam[i] preotesi mătase,
cum am vorbit. Al Sfinți Tale de bine voitoru.
Sep[temvrie] 1765.
... ști].
- Acestu sfântu Minei teate a sfinți biserici acei dinu jos, și
cine s'ară ispiți a-lu înstreina de la acIasta sfintă biserică și
a-lu . . . , să fie afurisitu de trei sute de sfânti părinți și de
mine păcătoșul. S'au scrisu de robu lui Dumnezeu Maței
Sorran de Hatăg ; 22 Octomvre 1798, 22 Octomvre 1738 (*sic*).
333. 4. Pe *Biblia* lui Bob :
Sfânta Biblie acIasta este a sf[înte]i biserici a Hatăgului,
și s'ad cumpărat prin mine Matiaș Sora, parohul orașului
Hatăg. S'au scris la anul 1816, 13 8ber.
334. Pe o altă notă :
Lodăncariu].
335. Însemnare de la

(Dimitrie Danci, hodnogl la pcanzion.

Expresii: «Fămede carvealnice», «pentru îngălțarea curvelora».

3. *Avakologhin* din 1724, de Blaj.

6. *Liturghii* din 1775.

7. *Liturghii* din 1807.

336

Aceiași notă din 1811 ca la *Penticostarid*.

8. Pe un *Octoih* din 1783, Blaj:

In usum ecclesiae sibin: concessit Cyr. Czupa.

9. *Octoih* din 1825.

10. Pe un *Penticostarid* din 1808:

337.

Acest *Penticostarid* au rămas pe sama sf[inte]i bisearei a Hațegului de răposatul prea-c[on]stitutul d[omi]nului vicarcs Chiril Țopa, împreune cu un *Octoih*, un *Molitvenic*, *Claslov*, *Catavasiarid*, *Psaltire*, *Liturghie* și un *Catehism*. adică cu numărul 8; anno 1811, Dechemvrie 15. Iosif Laslo, Nicolae Gomfe (?).

11. *Psaltire* din 1651.

338.

12. Pe o *Psaltire* din 1759 [1751]:

Aciastă *Psaltire* este a lui Ion din Jibătu, cumpărată cu bani buni; ani de la H[risto]s[an] 1776.

Aciastă *Psaltire* este a lui Adam Chindea din Jibot.

Au vie, au mortă, înainte se o aduc; s'au rugat de oameni de omenie ca se fie chizes p[er] la numi[ta].

13. Pe o *Psaltire* din 1759 [1751].

339

Ex libris Papp Demetrii graeci rithus unitorum parochiae haegensis, anno 1781, die 25 augusti.

14. Pe un *Triod* din 17—, înscunare de la Sorz, 1 Februar 1808 și 21 Ianuar 1808.

340.

Ano 1838, Ianuarie în 11, s'au cutremurat p[er]ământul, și am sămnat în acestu sf[ânt] Triod eu, robul Domnului, Gheorghc Găină, cantoru sf[inte]i bisearei unite a Hațegului.

15. Pe același:

341.

Că au auzit ca scr . . . , dară alt nu știm: noi s[un]tem aproape de p . . . dară put[em] j[udeca] că aceia nu . . . ; așa socotim că de aceia nu s'au făcut casa, și să facă casa, să să mute, că o tras nădejde că va rămâne într'o popi . . . brobajni, așa socotim . . . mică, dară...

LX.

Hirseni.

A. Biserica unită.

342. 1. Pe *Cazaniile* din 7256 [1746], de Râmnic:

Fă popa David Rinea amă dată lui Șărbănu alu popi Ioan Andreiașu în noao florinți și o jumătate de argintu pe aciastă sfân[tă] Cazanie în anulă 1787, Decheamv[rie] 24 zile; mărturii Ioan Răchliaru, Iacov Rinea, Matei Fătu cătana; și am scris eu popa Ioan din Sebeș.

2. *Liturghii* din 1775, ale căpriului Aaron Răceș. «În șama părintelu David Răceș.»

3. *Crosos* din Râmnic, 1781.

4. *Mincii* de Râmnic, pe Maria.

343. 5. Pe un *Mînolughiu* din 1781:

Acest Mineiu l-am cumpărat cu popa David Rinea din Hirseni cu bani miei, cu 17 zloți [șters], cu 22 de florinți și un mărtas, și cu bani bunți, în anul 791. Scria-am eu Ioan al popi David Rinea.

344. 6. *Manuscris de Parimit*:

Glăorie grămatic ot Buc[uj]reștă scris-am ca să s[ă] știe; aciastă sf[ă]ntă carte s'au făcut de părintele popa Tofi [stari ot Rucăr].

Ca s[ă] și că aciast[ă] carte ce s[ă] chiamă izvod de Parimit, laște a lui Theohii, cu toată truda lui și cheltuala, ca s[ă] fie de învăț[ă]tur[ă] lui, și, aș va da Dumnezeu, iar, de s'ar pierde, și or [ajunge] la cineva și nu or colăci sămzda H[ri]stojs, vă dvua iut., vă dnă Ioan Costandin Volvod î Mitropolit nas Theodosie. Ști pisah ot Rucăr, la Chiia, lt 7208 [1700].

Popa Dimitri.

345. 7. Pe un *Pentecostar* din 1743:

Aciastă sfântă carte ce să chiamă Pintecostar, s'au cumpărat cu 9 florinți ungurești de acești oameni — [an]no 1759, Aprilie 11 zile, ce să chiam[ă] Pintecostiar, și lăschina sfinte besereci din Hărseni., pomenire în vecie... Smeritul popa Mihai cu Marica, Mariș[ă], Anușă, Maria, Jofia..., jupănu Gheorghie diiac cu jupănesa Eva, Anișca, Jofia ad dat o

100 de ban[î], jupânul Toma cu jupâniasa Maria..., pop[a] Ion cu soția sa Eva..., Comanile boer cu [so]ția sa Maria, un fi al lor, Gheorghe, una, Eva, au dat o 100 de ban[î], Miron boer cu soția sa Stan au dat optăsprece ban[î], un ceenle al lui Ignat 60 ban[î], Nițul Grama cu Bucura, soția sa..., Ion Munton cu Măria .., Neacsă, Mihai Îlea cu Măria 12 ban[î], Gheorghe Piția cu Stana 12 ban[î], Bueur Ciocan..., și Avram frate său..., Stoica Kănea cu Măria..., Stoica Bânelulea..., Gheorghe Dobolița, Lăscu Cărlan cel tină[r], cu soru-sa Maria..., David Roșca, cu numă-sa Maria..., Tămaș Piția cu Dafina .., Savul ginerile Îlchi..., Lazăr Juncul cu Bucura..., Mihai Cărlan cel bătrân..., Gheorghe Popa Oncea..., Alde Bădăllă..., Gheorghe Cărate cu Dochia, Maria Puncioe..., Matheiu Coturos..., Matheiu Fătu..., Tămaș Oprîș cu Dobra..., Stana Iuşoe, Stănea Făroce..., Gheorghe Răchiarul cu Marina.

8. *Trind* din 1731.

D. Biserica neunită.

1 Litografie a Mintătorului, de Pop Gheorghe, 1806.

2. Pe un *Catavasiarî* din 1754:

348.

Caravasiarî iaste al mieb, al lui Stan din Toderița, fecloru lui Zahit Mișa, la leat 1788.

3. Pe un *Chiriacadrumion* din 1699:

347.

† Iermonah Stefan 1768.

Să să știe că această plăcenie este a mea, a popii Bucur, de la Șterchi, și che o'r fura, să fie afurisit de 300 și 18 părlași sfinți, și lăcasu lui să fie într'un loc cu dracu, în beznă și în temnițele Iadului, în toț veci.

4. Pe *Liturghie* din Râmnic, 7267 [1759]:

348.

Aciastă sfântă liturghie o am închinat popa Simion Todericianul, și o am dăruit sfintii bisericii cei neunite unde hramul m. mucenie Gheorghe, cîndu a veuit preasfințitul arhierul Ghecasin Adamovici, fiindu atunci mai înainte preot neunit sfintei biserici și satului în partea neunită... Eu preoul Simion, anul 1793. Aciasta a Domnului D[um]nuzului și mântuitorului nostru Is[us]u H[risto]s[u] la hramul sf[î]ntu m. muceniei Gheorghe, înclinată biserica din satul Herseani, skvită diș-riciula Făgărașului, s'ad sfințito în luna lui Iunie, ziua a

patrelea a s[ă]nt[ului] părintelui nostru Mitrofan, anul una mie șapte sute nouăzeci și trei, în vremea prea-puternicului și prea-luminatului Împăratu alu Romaniloru Franciscu al II-lea de Smer[fe]nia Noastră Gherasimu Adamovici, pravoslavnicul neuniților din Ardeal, episcopu. Gherasimu Adamovici ep[iscop]u.

5. *Strasnic de Blaj*, din 1753.

LXI.

Hodoș-Bodrog.

1. La înmărire, data de 1766.
2. *Casație de la Carlorți*.
3. *Buvanghelie* din 1742.
4. *Estorchiș* din 1713.
5. *Ostoriș* din 1723.

LXII.

* Hundorf.

349. Pe un volum manuscris din *Vespile Sfinților* pe Iunie.
Scris în Hundorf, 1757, Mart 26 dn[i]. Log. Matei Vol-
I[eanu].

LXIII.

Hurez.

1. Icoană din 1749.
350. 2. Pe un *Actologhem* din 1766:
Acestu Menel leste al popi Nicodim Mărginean cânduva,
iară acum din Hurezu cumpărat însuși de mine, cu al mei
banl, 14 zloțf nemțești, și cine l'arū fura să fie anathema; a.
1768. Și să să știe că s'an înmoltu acestu Menel de Ionașcu
al popi Nicodim, feciorul însuși, cu a mea cheftuală, la lt.
1820, fiindu dascălu la biserica unită.
351. 3. Pe un *Apotei* din 1766, Blaj:
C[on]stitul p. Iacovo Aaronu, vi[ca]r[e]șul ep[iscop]iei Fă-
gărașului. Blajū, 1771, Oct[ombrie] 30.
352. 4. Pe *Cartea de învâpătură* din 1648:
Scris am eu popa Ion ot Hurezi, pântru ea să s[ă] știe

că 'm dat acăstă cartă⁷⁹ în besiarecă pântru pomiana, iară într'alt chip să n'a[i]bî nime a să scula a o vende din sat; iarî cine s'arî scula într'alt chip, să fie neertat de H[risto]s, amin. Eu Ion popa; 1717.

5. *Cataxistariu* al lui P. P. Aron. Ulaș, 1762.

6. *Caxstic* slavonă din 1582. La urmă:

353

as amwropoκimny npw λaυpκtn de κaμnnc pwδnα (?) noκw-
kix (?) cim knnp n αα χ αψ αα [= eū mult-greșitul popa Lavrintie
 de Camenița am dat această carte, în anul de la Hristos
 1734]

Cur mundus militat sub vana gloria.

7. *Evangheliu* din Ulaș, 1765. Dăruit de Iazov Aaron.

8. *Liturghă* din 1775.

9. *Octoiă* din 1750.

10. Pe un *Nou Testament* din Bălgend, 1628.

354.

...cu dare lui Dumnezeui amin; irei Stancul [secolul al XVII-lea].

LXIV.

Ibașfalău.

A Biserica unită.

1. Pe un *Evangheliu* din 1723:

355.

Să ș[ă] știe că acăstă sf[ă]ntă E[v[an]gh[e]lie este a bise-
 reaci Ibașfalăului, dată de Mărie Sa domnul Ioan Sendra,
 ca ș[ă] fie a bisereci în vecl... Leat 1730, msta Noemvrie 20
 de zil[e]. Scris-am eū pop[a] Pătru din Ibașfalău.

2. *Liturghă* din 1775.

3. Pe un *Minologhim* din 1751:

356.

O au cumpărat Maniă Ilș din Ibașfalău, supt blăstămă...
 La anul 1788, fiind preot biseareci protopop Mihailu Mica-
 sasi.

4. *Octoiă* din 1783.

5. *Penticostar* din 1743.

6. Pe un *Triod* din 1731:

357.

Să ș[ă] știe că acăstă sf[ă]ntă carte este a popăi l'ătru,
 carea carte să chiamă Triod, și-l cumpărată dă pomar[ă]
 ...tru din Ibașfalău, adeacă cumpărată de robîl lui Dumn[e]-
 zeu cel mai jos numit, adecă de fiul Andreai din Ho-

ghilag, fișorul lui Coșeși de soșielui, Petcă; car[c] preț au dat ei am[ă]n]doi zece florinți ungurești; mai prea urună fiu Ion din Zăgar, împreună cu soșie lui, Nazarie, fișoru Toaderoaș, din Senereaușu, au dat acești 6 măriiaș ce scrie aice mai sus.

Adec[ă] eă Ion Moldoveuul, fiindu pomenit de părintele meu celú sufletescú, de popa Pătru din Ibașfalău, Iproctae.

Să s[ă] știe precum aicastă s[ă]n]tă carte este Triod, și așa să numeste; este cumpărată de rohiú lui D[um]nezeu cel numiú, adec[ă]: de întâiu cultor cărți Ion Moldoven, fișorul Kocșki din Zăgarú, împreună cu soșie dumnelui Nazarie, cu ajutoriu din mila dumnelor amândurora, 6 măriiaș, și dată la mână noastră de [pop]ulana în veacú, împreună cu cel ce sântu soșie la aicastă ca[r]te ctito[r]. adecă mie popi Pătru din Ibașfalău; leat 1732, Dec[em]brie 13. Au dat acești 6 măriiaș ce scrie aice mai sus. Mai pe urună Lupu, cu nevasta lui, Vasilea, și cu tatá-său One Cuelșu din Dumaldi; au dat Lupul 3 măriiaș și 4 potot[ri]. One Cocuș 8 ban[ri], Ion Bărbi au dat 2 florinți, cumátru Rad[ul] 6 duc[e]; aceste toț ctitor[ri] la aicastă carte; și ad dat mie, popi Pătru din Ibașfalău, să fie a m[eu] în veacú, cumpărată dreaptú 19 florinți și 50 de ban[ri]. Leat 1733, Noem[br]ie 8. Scris-am eú popa [Pă]tru din Ibașfalău. Dat-a Ion Stan Miculu un măriiașú, să-í fie pomană.

B. Biserica nouăltă.

358. Pe un *Antologhim* din 1737; pe unul din cele două exemplare:

În anu 1796, luna Iulie, s'ad întocmit cum că acestú Mi-neiú să-... s'ad cumpărat satul Rumincu (?).

LXV.

I I e n i.

Biserica unită.

359. 1. Pe catapheaxmă:

S'avu zugrăvit cu ajutoriu Tatălui și cu al Fiului și cu al Sf[ă]ntului Duh... la anul 1838 și s'ad săv[ir]it la anul 1839, fiind preoți bisericii Nechită Metea cu fiul său Alixandru Metea.

2. *Antologhia* din 1737.
3. *Apostol* din 1767
4. *Chiriacadreniu* din 1699.
5. *Evchologhia* din Ulaș, supt Iosif al II-lea.
6. *Liturghia* din 1776 ([1768]).
7. *Penticostarîi* din 1768.
8. Pe un *Strastnic* din 1753, Ulaș;

360.

Inscriptus catalogo librorum Mon. B. V. Mariae Annuntiatæ.

Acestu Strastnicu, dându-să de pomană beserici a Bașfalăului de la prea-c[instit] p[ro]pa] Iosafat[ă]... beserici aceeași p[ro]pa] Stan Floare mai . . . o au schimbat cu mine Ion Ileni, în chiliia p[ro]pe[ș]i... și cu Gheorghie Pa—; 1767.

9. Pe un *Triad* din 1746:

361.

Acestu Triod s'au cumpărat de popa Gheorghii și de popa Vasilache din Ileani, dreptu fl. 12, și partea popi Vasilache o a pus zălog popa Gheorghii dreptu fl. șase, și, puindu-li-să fecitorilor popi Vasilache zi ca, până în 8 zile, să întoarcă acci 6 fl. popi Gheorghie, și, neintorcându-i până în 8 zile, au rămas la popa Gheorghie, ca să fie în vece al Molitvi Sale. Afasta s'au așezat prin noi cari mai jos iscălit; 1763. Noem[br]ie 34.

Popa Sandru Mărginean, jurat.

LXVI.

Indoara.

A. Biserica unită.

1. De-asupra usii:

362.

Cu vreața Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu săvârșitul Sf[ânt]ului D[eu]ș[ti]nd întemeiatu-s'au această sf[ânt]ă și dumnezeiască beserecă pre hramu Sf[ânt]ului Nicolae, în zilele prealuminatului Craiu Ardealului Gheorghie Racoti cel bătrân, în cursul anilor 1634, cu osteneala și împreună cu tot[ă] cheltăiala a protopop[ului] Ianăși ot Ilinidor[ă] și protopop Nicolae și Vasilie snă protopop Ianăși și Statie gineri-său, și cu mila a mult[or] neguțători s'au zid[it] ca să fie poman[ă] parinților și sulle[țelor] dumnealor și cari în cursul anilor 1654 aflatu-s'au lângă titor, cel bătrân, iar niș[c] neguțători creștini,

Dumitru Mărcocetanul di[n] Hînidor[ă] și cu Nicola Crăcun, de o'ă zugrăvit și o'ă înfrumustătat (*sic*), iar cheltuiala di[n] osteneala dumneelor, ca să fie pomana[ă] părinților și sufletelor lor pînă în veac, amin. Pis msta Avgusta dnl 20, vă leat 1654. Varul și aurul la păreți și la stâlpișor au dato iară pop[a] Nicola.

свѣ стасѣ и пожитъеном црковъ иернеахъ] азъ мнѣгогрѣхнѣи по Каинѣ Константинѣ и Станъ зогрѣхъ [=această sfință și dumnezeiască biserică am scris-o eu, mult-gresitul cu Caian Constantin și Stan, zugrav].

363. 2. La catapetensă:

свѣ иконѣ иернеахъ азъ Константинъ зогрѣхъ къ лѣт 1684. [=Această icoană am scris-o eu Constantin zugrav, în anul 1684].

364. 3. Pe o bucată:

De la Brosz György și Boér Barbára.

365. 4. Pe o candelă:

De la jupănă Vlăduțelū Suljerulū, jupănite An[î]lca, să fie unide vorū fi osele dumnelorū; leat 7182 [1674].

366. 5. Pe altă:

Anu [latin] Domnului 1688 să știe, aciastă (*sic*) candelă au făcuto cti... Iuvă din Slac. (*sic*), peîntu pomana la beserica[ă] dela Hînidora.

367. 6. Pe un *Antologhîr* din 1737.

Din dreptū checlugul dumnilor... Sfințiilor Sale cinstitul protopop Zaharie și fratele... răpăosatului măi sus numit protopopū c[institutul] erie Stati; și am scris eu măi micul Sfințiilor Sale popa Gheorghe gfuneril[e] popi Ion Crișan, care au fost nepot de sor[ă] Nicolae cel gros, măi înainte răpăosat.

7. *Biblia* lui Bob.

8. *Evangelhie* din 1817.

9. *Liturghie* din 1728.

10. *Penticostarū* din 1743.

368. 11. Pe un *Triod* din 1731:

Aciastă sfântă și dumnezeiască carte ce să numește Triod o au cumpăratū Sfinția Sa părintele protopop Ghiorghe ot Hînidoră, împreun[ă] cu al Sfinții Sale fiu trupesti, care dum..., dară încă dumnelor oseblîr sănt..., învățătura și în-

telepciunia de la Dumnezeu împodobit... Tocmai sânt mai de cinste și mai înălțați decât toți, legiutorii și listurile țării aceștia; după aciasta acest al dumnealor din neam și dintru preoți mai cu evlavie și de cinste și sărguitor spre ocale dumnezeescu, și fiind și el plin de d[um]hul blândetilor, fost-au îndemnatu din răvna cea dumnezeiască ca și el prinu ajutoriu lui Dumnezeu și de săvârșit de la dumneavoastă să aducă puțantē roada cătră sfânta biserecă acest părinte Ianășu; cu îndemnaria D[um]hului Sfânt au venit la ai dumnealui mai marea, la părintele protopop, carea anume, să-l zicemū Zaharie Istrate, și a cerșit bl[ag]oslovenila de a ubiāt pre la creștinii aici în orașu și pre la neguțitorii streaf[im]ni, și prin ajutoriu creștinilor au strāns aciastă m[un]d[ost]en[im]ia, și au întorsū din bani protopopului florinți 18 și 1 marlasū, și părintele Ianoshi nu i-au întorsū, ca să fie al Sfintii Sale, ci numai pinu mila creștinilor ce s'au făcutu, și cu ajutoriu dumneavoastră, prāntu osteneala Sfintii Sale să iibă parte împreună cu toții carii au ajutat la aciastă carte, să rămānā la sfânta biserecă... Skripsi ego Gabriel Vinci.

B. Biserica noualtă.

1. *Antologia* din 1766.
2. *Cusanii* din 7256 [1748].
3. *Chiriaco-romani* din 1699.
4. *Ve o Evanghelie* din 17—?

369

În aoi D[omnului] 1754, Mai în 8 zile, în Hinedorā, în casa unuia de noi, a protopopului, fiind de față feciori lui Vlad Ianăș, anume Iosif, Simlon și Mielăuși, de o laturē, de altā parte, fecoru popa Iovan din Teliucū, anume popa Ianăș, și cumnatā-sa Cātuța Lucăcāseca, ca feator sale, de rāpāosatul popa Moise, iar fecorul popi Iovanu, după nāray purtātoare de căștigu tot fiind, din Teliucū; care, pentru aciastă s[sf]ntā carte și pintru o pāucenie de multā vreamē cu gludecata învălōindu-sā, și dindu-sā jurāmāntū VI[ș]deșilor prin îndemnaria a mulți oameni de tra[bă], pintru prepusul ștersului slovelor cī-au avut mai în multe forme scris, să împācarit așca fără giurāmāntū, cum aciastă s[sf]ntā Evanghelie să lasă

să fie a rămasăți răpăosatului popa Iovanu, iară-păučenila nu voia tuturor să închină de iznoy s[fințel] bisearicii Telucului, de stătă pe pomenirea și agintorul sufletescă a celoru ei-ău cumpăratu-le, și acestorū ce acum fără mai multu propus o asază; mai multu nice s[fințata] bisearică, nice rămasăite Vlădeanilor să nu poată căuta a le în[stăina] de la locurile ce s'au acumășezat, suptu grea pedapsa judecării lui Dumnezeu și suptu globă de 24 de florin[ți], care are cerca a strica acăstă pace; pe care cu duria minii de bună voe plătă mai buna mărturie am scris și noi, aiciă întărind cu iscălitura noastră: Protopopa Zaharie din Hinedoară.

370. 5. Pe un *Evangelie* din 1700:

Aiciastă s[finț]ată și dumnezeiască ev[an]gh[e]lie s'au dăruitu de preacșințitul Dionisie Novacovici, pe sama s[finț]itel bisericiei neunite a Hinedorii; [cinc o va jură] își va cunoaște vîno vâștie sa. Și s'au scris de smeritul dascăl Ion Brancanovici

6. *Iduzghit* din 17—.

371. 7. Pe un *Mineiu* din August, 1804:

Dumnezeilor jupăneasa Lojădi Mărișca, împreună cu dumnezeiel jupăneasa Dima Eva clopotărița, cu 7 zioț și 30 de crețari... S'au scris la 4 Iunie 805.

Cel din *Octombrie* e dat de șapăitul Voiaa Mibuț, împreună cu sora dumnezeiel, Ileana.

Cel din *Februar*, de «Clărită Pătru».

8. *Penticostariu* din 1743.

372. 9. Pe un *Penticostariu* din 1768:

La anii Domnul[ui] 1774, fiindu de lipse acăstă carte la biserică la Teluc și la sat, și îndemn[an]du Dumnezeu pe trei fețe de omei, anume: Zăvoian David, al 1 Zăvoian Maja, al 3 Zăvoian Ianași, au cumpărat cu ban[și] drepti, 15 florinț, iară, lipsindu-să dumnezeilor din lumea acăstă, să nu albi nime din neamul dumnezeilor a o înstrelna de la sat, iar, întâmplându-se vre o sminteală, să nu să iac de la sat, fiindu mărturii popa Gheorghie..., pe Predă, al 3 Hărban Andraș, al 4 Nandra Mihai, al 5— Mihai, fiind crăznic az Lucaiel Pătru, diaç az Bur Gheorghic, a 8 Blaș Niclăus, a 9 Lucaiel Ștefan, Și am scris eu Simeon diaç din Orăștie, cu zisa dumnezeilor; Martie 30.

10. *Penticostarâ* din Sibiu, 1805.

11. *Rîndulula diaconiei*. A lui «popa Petru din Hinedorâ».

12. *Strasnic* din 1753.

13. *Triod* din 1816, Huda.

14. Pe legătura unui *Triod* slavon din vremea lui XV-lea.

373

SA s[ă] știe acestu Triod că iaste alu Nicolaei fiidului protopopu Nicola, și iaste la pop Dancul di[n] Josani [c 1600].

Apof:

374

Alu besearecii Hunedorei, împreună cu ale mănăstirei de la Plosca cîa din gîos, sîntu cărți: 3 Ev[an]gh[e]lii sîrbești, 3 Ohtae, 2 Trioduri, 1 Pănticostariu, 2 Săbornice, o Leturghie, 3 Molitavenice, un Mărgărit rumănescu bătrân, 3 cărți grecești le-am dat in sama părintelui Simon și a părintelui ermonah Varnava; eu le 'mî datu protopopu Gheorghî ot Hinedorî, an 1709, Feurari 16 zile.

La sfîrșit:

375

† Acestu Triod este al mănăstiri din Plosca ca să s[ă] știe, ermonah Simon ot mou[ș]tir чго съ зекк¹ Niamătul, wr мѡлѡвѡвскѡ зѡмѡѡ, да се зна² [sec. al XVI-lea].

Pe legătură:

376

ѡВ ѢМОН НЕКѡ (= am iscălit eu, Simon).

LXVII.

Josani.

V. *Taidora*.

LXVIII.

Lancrâm.

1. *Autoleghion* din 1737.

2. *Chirovoană* din 17—.

3. *Ceaslov* din 1758 [1750].

4. Pe un *Chirovoanion* din 1699.

377

Cînd am luat această pănecenie a popi Gherman, și o am dat a fectorului meu, lui Ionasc, an fost ani Domnului 1701, m[ă]. Noe[m]vrie 21.

¹ «Care se zice»

² «Din țara Moldovei, să se știe»

5. *Învățătură pentru ispovedanie*, Kîmnic, 1813.
6. *Alfabetnic* din 1798.
7. *Detalii de Klusac*, 1811.
8. *Panahidă*, împreună și lîua mică; 1809, [Noiembrie] 20, Kîmnic.
9. *Psaltirea* din 1756.
10. *Trilei* din 1761.

LXIX

L e t c a.

A. Biserica nemeșască.

378. 1. Pe o icoană:
Pricopu Ignatîi și cu Luca Eremie, Papiță Grigorașu și cu Luca Vasalica, Sabou Marie.
Cu soța sa Mărie..., Frenț Iuvon, Franț Daidu, Todoru Măricuți, Simlon Morariu zugrav, Mihail..., Nemeș Vonuț a Vanți..., Nemeș Ștefan a Vonuțul și cu Zaharie.
379. 2. Pe o icoană:
A Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, aciaștă iconă au plătit Luca Simlon cel bătrân și Luca Mihail Pricop, Gheorghile fiu lui Mihail, ca se le fie pomână.
3. *Apostol* din 1781.
380. 4. Pe un *Apostol* din 1784, București:
În Letca, la biserica cî veche, nimenia să nu albă triaba și atîndere la acest Apostoleru în veci, ci rămie pomînire vecnică mie Bucov Mihail; așe mărturisăște Papița Damian, Sava Costau, popa Costan et reliqui; Letca, anul 1819, în 21-a Octomvrie. Protopop Lup.
381. 5. Pe un *Apostol* din 1802:
În anu 1808 au stîtut dița pînă în luna lui Marutie 27 de zile.
382. 6. Pe o *Evanghelie* din 1776, Blaj:
De la cîinstita preacîiasă a răpăusatului cînstîtuului preacîitului popa Grigori cu 14, adica cu patrușprăzăce zloți, pe sama besereci cel vechi din Letca..., anul 1819, în 21-a de zile Octomvrie. Protopop Lupp.
7. *Evangelistu* din 1784.
8. *Liturghă* din 1756, tipărit de „Mihailu Reclcherchle”, în Blaj.
9. *Detalii* din 1760, Blaj, tipărit de Petru Sibilanișle.
10. *Penticostariu* din București, 7291 [1783].

11. Pe un *Struțnic* din 1753: 383.
 Aciastă carte anume Strășnic l-am cumpărat eu popa Ioan,
 împreună și cu Sabadiș Onușe și cu ... Nicolae...; 1818.
12. Pe un *Struțnic* din 1773: 384.
 Sava Dermanu au dat..., Patcă..., Sava Ona Onucl... o
 pataca, Rusu Grigorașco..., 5 potori și o pătacă..., Rusu Onu
 3 potori și o raită..., Nemișu Ursu..., Isă On și Isă Mareo...,
 Iarco Budăchilă..., Frențu Hitru, Vala Matheiu, Tripou Ște-
 fanie, 2 grîțari.
13. *Tried* din 1800.

B. Biserica iobagilor.

1. La intrare: 385.
 Acias[c]i s[ă]n[ț]i beserecă o'ū ficută Iacobu Ionașcu și cu
 popa Văsiu, în at Domnului 1665, m[ă]s[ă]r[ă] Ma[ș]i i i dnă.
 I[su]s I[risto]s.
2. Pe d'umuntru: 386.
 Aciastă beserică (?) s'au zugrăvită...ului... Și s'ao scrisu
 de... Pricopu zugravu, let' 1806.
3. Pe zugrăveală, la Duminea Florilor: 387.
 Pruncii evreiașii tăia ramuri dinu copaci, iară alți așterne
 pe cale hainele sale.
4. Pe oicoană: 388.
 A lui popă Onisica și cu soța sa, Marie.
5. *Antologhia* din 7213 [1705].
6. *Antologhia* din 1760.
7. *Liturgie* din 1775, foașă în 1821 a lui «Constantin paroh venit Pe-
 sișă». Leu de cîntor din 1834: 389.
 Coste Tudor, Achim Ioan, Morîșan Todor, Zuri Onuș,
 Mărian Lăcă, Zuri Vonuș, Zure Onuș a Petri, Cinpan Iosif,
 Avram Gog, Mărian Petrăcă, Cosma Mitru, Trif Annă. Baște
 Onuș.
8. *Octoiă* din 1709, 7240 (sic!): 390.
 În anul 1834, luna lui Ienuarie în 13 zile, au trăznit și au
 fulgerat, fiind vreme foarte gră în 14 zile, aceeași luni, au eșit
 Someșu-Mare din Letra până în Lozna, au fost tot apă.
9. *Antologhia* din 1766.
10. Pe zugrăveală: 391.
 Șofariu, cînd au plătit serindariu la popa.

LXX.

L i s a.

A. Biserica neunită.

392. 1. Pe un *Antologhin* din 1737:

Să s[ă]z[ă]m acle că aclastă s[ă]z[ă]ntă și cinstită carte și de mult folos creștinilor, anume Minei[ă], l-au cumpăratu e[ș]t Popa Bucur din Lisa, cu 25 de florinți, pe slujba besearec[ă] Lisie... Scris-am popa Mihai[ă], anii de la Zidirea Lumii 7249, de la Nașterea anii 1741, luna Dechem[ber] 27

393. 2. Pe *Cesonile* din 1768:

Aclastă Cazanie o dă părintele Mihai din Sebeșul-de-jos la biseareca Lisi cea neunită, de pomană —.

3. *Genealog* din 7256 [1743].

394. 4. *Evangelic* din 1713:

Erel Ion Niacea.

... de popa snă popii Rad den Arpaș-de-jos, și dat pe seama sfințel măn[ă]stir[ă] de l[a] Arpaș, p[er] când va sta beseareca...; l[et] 7236 [1723].

5. *Psaltire* din 1780, Blaj.

395. 6. Pe *Triodul* din 1731:

Cumpărat popa Nicolă, și cu Ion Șușală din Lisa, și l... Și aa scris e[ș]t Mihai[ă] Camăneriul, comisar dă banii al țării Oltului; și am scris în anul 1737, m[esi]ța —.

B. Biserica unită.

396. 1. Pe o icoană:

Ioan Pop Oberlaintant, 10 Iulii 1800.

397. 2. Pe un *Apostol* din 1767:

Acestu s[ă]z[ă]ntu Apostolu s'au căștigat la s[ă]z[ă]nta bisearecă a Lisi de uric prin cinstea cinstitului D[om]n[u] și Ioan Deviantu, în anii D[om]n[u] 1769 mesita Ianuarie, în 30 zile... și fiindu popă Misail.

398. 3. Pe u *Evangelic* din 1765:

Aclastă s[ă]z[ă]ntă Evangelic s'au căștigat la s[ă]z[ă]nta bisearecă a Lisi, de uric, prin cinstea cinstitului Domn[u] și comăndașu al Companii, căpitan Rezler Ioan dă Viland, anii Domnulu[ă] 1766, Ianuarie 1 zi.

Legată la 1829 cu atestate de la «Simeon Jekla... Normal-Lehrer zu Weyda-Resau».

Repetat ca la 1766, cu adausul: «Scris-am eu Gheorghie Popovici».

4. *Liturghii* din 1767 [1759].

5. *Minologhiu* din 1781.

6. *Octoih* din 1770.

7. Pe un *Strasnic* din 1757.

398.

Eu care mă voiu iscăli mai jos, dau părintelui popa Mădăin, preotului de la Mărgineni, atestația precii— și un Strasnic în care mă iscălesc, ad dat Sfinția Sa 2 zloți și 2 monișe și 2 duce, dajde vladicească pentru mine.

Scris Mărgineni, anu 1770, Fevruarie] 24 din; Pop Mane Clocuțan.

LXXI.

Lozna.

1. *Antologhiu* din 1781.

2. Pe un *Apostol* din 1743:

400.

Să ș[ă] știe că am luat acestu sf[ă]ntu Ap[ostol] de la jupân Bratul postovariu și drigotor, dreptu l' 4 p^l; Iude 27, leat 1753 [1755].

Aciastă carte o amu eu[m]păratu iat Balinū Lupu, de la Ciaseai Șofronie, și o dau pe sama beserici.

3. *Catavasieria* din 1777.

4. *Litologhiu* din 1757.

5. *Ecologhiu* de Blaj, din 1765.

6. *Liturghii* de Blaj, din 1775.

7. *Liturghii* din 1807.

8. *Molitvenic* din 17—.

9. Pe un *Octoih* din 1712:

401.

[Aciastă carte] ci a popi Dumitru [rupt]

10. Pe un *Octoih* din 1720:

402.

Scris-anu eu popa Vasilie, în luna lui Feurare în 14 zile.

11. Pe un *Pentecostariv* de Sibiu, 1805:

403.

Cinstite pă[r]inte] popa Vonuțu de [la] Lozna, eu-ț trim[it] aciastă carte să o [cu]mperi pe 2 m[ile]rte] de mălaiu, și pă b[ă]ni 20 de zloți, carui vrē aprinde o lumină suflet[eașca], și fiu nemuritor[ă]. Rămliu de bi[ne] voi[tor]ă; popa Onușă Cucuțată, a[nn]o 811. 25 April[ie].

LXXII.
Ludișor.

A. Biserica unită.

404. 1. Pe un *Catavasiară* tipărit la Rîmnic de Laurentiu Ieromonah (1734):
Andronache Logofăt] ot Vlașca; Ghen[a]re 1.
2. *Canaan* lui Varlaam.

405. 3. Pe *Liturghie* din 1741, pomelnic:
Rîta, Iojă, Agafia, Estinie, Iordan.

406. 4. Pe un *Minologhiu* din 1781, Huj:

Această sf[ă]ntă carte anume Minologhion adecă Minei[ă], s'au cumpărat cu osirdi[le] și cu chieltuiala ctitorilor din sat Ludișor ce urmează pe nume: Lațcu Șimon, ajutînd cu un florint, Sinea Șimon 1 florint], Gheorghie Șărbăn 1 și o jumătate, Oana popa..., Ion Sirbu..., Ion Popa..., Zahai[ă] Gania..., Ion Pogorașu..., Gheorghie Roman..., Ioan Iarul 3 duce, Șărbăn Lațcu., Samoil Sirbu..., Pătru Naneș..., Gheorghie Forcoș 3 petace, Ioan Trimbîțașu 10 potori, iară popa Iacov Lăcătușu, paronușul sfint[ei] bisericii, totu din Ludișor, și notariușu eparhii Făgăraș, ajutînd cu 10 florint...; să rămie [cine va fura] supt cea îngrozită a lui D[u]mnezău m[ă]nie și supt blăstămul și afurisania tuturor sf[î]nților. S'ad[ă] însămat Ludișor, zi 1 Septemvrie, anul 1786, prin mine protopop Ioan Holmaghi al Făgărașului.

407. 5. Pe un *Molitvenic* brucovenesc:

Această carte am dat-o eu popa Zachie[ă] din Reșibac nepo[tu]lui Ioan Peptea din Iași.

6. *Noul Testament* din Bălgrad.

7. *Octoih* din 1712.

408. 8. Pe un *Octoih* din 17—:

...Măi 26 de zile. Această ce să numește Octoih... [am cumpă]rat-o eu pop Gheorghie, nam[estnic] prot[opopolu]lui din Făgărași, cu ban[ri] buni... 20 m[ă]rișas, de la Ioan Lațcu dinu Șona, fiind[ă] față popa Moisi Ganea din Pojorăta și popa Ionașcu Gușăllă, când s'au dato banii; carele Octoih[ul] l'am d[ă]ruit[ă] să [fie] de pomana sf[î]ntei biserici din Voivodenii-Mari, ca să facă slujbă preoțit... până când va trăi cartea. [c. 1750].

9. Pe un *Penticostar* :

409.

Această sfântă și d[umnezeiască] carte ce să chlamă Pen-
ticostariu iaste cumpărată de smeritul între preoți robul
lui D[umnezeu] mult-păcătosul popa Iacov din osteneala casei
noastre. [Pomelnic : Adam, Sanda.] Iară prețul căcții iaste 10,
adecă zece florinți... Popa Iacov Lăcătuș, paroh din Ludușor,
notarius.

10. *Struttic* din 1753, Maj.

B. Biserica neunită.

1. *Apostol* din 1794, Rimnic.

2. Pe *Casniile* din 1756 [1748] :

410.

Aciastă sfântă carte anume păucenie amă cumpărat-o din
Jina, anume de la popa Simtion, dreptă florinți vonași 18, cu
ieromonah popa Andrei de la măn[ă]stirea Sămbetel-de-sus,
de la schitū... Scris văleat 1761, luna lui Fevroarie 18 zile.

3. *Evangelic* din 1784.

4. *Trid* din 1731, legat la 1790.

Menționea unei fete botezate la 1796 de sthm[neu]lui Meldeicer Chirilac
Arbutnly și a nașterii fetei Hespera (1791).

5. Pe o însemnare lepiă :

411

Dobre să è acestea, să-mi aduc[ă] :

O sticlă neagră de la dascălu.

O lehadă și toate scrișorile ce vor fi legătur[ă], lugofăru.

Un butoiăș dă la Toma Oni Popi, stie Mariuța, și un sac
dă la Marluța, și o corfă, și butoiu de 4 vedre, tot la Ma-
riuța.

O calonfiră dă ele dă la Văculeasă.

C. 1790. Scrișoare din Țara-Rouănoasa

LXXIII.

L u d o ș.

A. Biserica neunită.

1. Însemnare de zugrav :

412.

1821. Nicolae zugrav, Safta, Mărină, Ioan, să fie pomani.

2. Pe o icoană :

413

Aciastă s[ă]sfântă icoană au plătit Dumitru Zida, cu rau[mă]-
sa Ana, ca să fie pomani în veaci; 1821.

414. 3. Pe alta ?
 Aŭ plătit Oprea Chipară din Săliște.
415. 4. Pe un altton (plata de învoit autăntial):
 Gheorghe, Anthița, Gheorghe, Anton Bucșănescu Medelniceru, bisericii aceste de la Luduș, 1821, Aprilie] 6.
416. 5. Pe un *Chiriaculomiu* din 1699:
 Să ș[ă] știe... cărți precum că o au cumpărat Ioan Munteanu¹ de la Luduș cu șasesprezece florinți, și o au dat bisecarecii de la Luduș, ceii neunite..., anul 1765, Fevruarie 23 zile, fiindu protopopă popa Ioan Dobeota de la Polană; și am scris eu popa Ioan de la Apoldu-de jos, în casa lui Coman Munteanu, fiind jude Mihail Fusea, jurați Israilă Berghazanulă și Vasălie Nan.
 Această carte lăste a bisecarecii neunite din Nogiudoș, Fevruarie 24..., la anul 1829.
6. Pe o *Evanghălie* din 1760, blăsam cu «afurisăle» a celor 308 parinți de la «blăntichie».
7. *Ortoik* din 1808.
417. 8. Pe un *Fenitostariu* din 7270 [1766]:
 Să ș[ă] știe că această s[ă]ntă și d[um]nezeiască carte ce să zice Pintleostariu, o au cumpăratu de la Dumitru ginerilea lui protopop Moșă din Saliște, adecă dumnealui jupănul Matheiu Bratul au dat 2 florinți și jumătate, feciorul dumisale Ioan, 1 florintă, jupănul Ilie iară ună florintă, popa Gheorghie 1 florintă, Onea Munteanu¹ de-al triilea florintă, din lada bisecarecii, iară de al noalea au dat săteanif, cine ce s'au îndurat; și sântu dă tuți florinți șaptesprăzece florinți și jumătate, și s'au datu cartea la biserica Ludușului cea neunță... [Pe cine ar fura-o], să-l judece aceale S[ă]ntate Scripturi la zioa județului.
9. *Zried* din 1761.

8. Biserica unță.

418. 1. Pe un *Antologhin* din 1737:
 Ion Stoia din Luduș, de pomană s[ă]ntatei biserecii de [a]

¹ Directorul unei fabrici de postav în Tara-Românească. V. Drochă, în *Anuarele Academiei Române*, XV, p. 692.

Luduș... Scris-ami eu prot[o]pop Man, Noemvrie în 12 zil[e],
lt. 1742.

2. Pe o *Evangelie* din 1696;

419.

Aciasti Ev[an]gh[e]lie iaste a popi Toma de la Heaneg,
și o'm cumpărat de la popa Avram de la Ghîrbom [c.
1730-30].

3. *Penticostara* din 1743.

4. Ap[o]s[to]li și ev[an]gh[e]lia peste totu anul pe duminic. 420.
cile, împreună cu ev[an]gh[e]lia *свѣтъхъ свѣтъи* și *вскрес-
нахъ*, așijderea și pe zile proste, întru săptămînd și la praz-
nicile mare obste cu ev[an]gh[e]lii, utr[e]niî [s. a.]. Izvodita
pre limbă romuncă din izvod rumuneshii cărtu prin oste-
neală întru ieromonăși nedestolnicul Eustratie Rus, în
sv[ă]nta mă[n]stire Felacului, окт 1716, mîsa Septevria 26.

LXXIV.

L u g o j .

*1. Pe un exemplar al *Devenului* lui Cantemir;

421

1702, ms. Octomvrie 19, *свѣтъи ... а ... са ...* — Bibl.
episcopală.

*2. *Măvrie siblatensă* din 1803; — Biblioteca episcopală.

*3. *Măvrie*, Turgoviste, 7159 [1651]. — Bibl. episcopală.

*4. *Noul Testament* din 1648. — Bibl. episcopală.

LXXV.

L u p ș a ¹.

1. La intrare:

422.

La ani 1421... Dumnezeu zidit[ă] iaste... cu... sf. bisecarec[ă],
de oarecare boiar, anume Stănilav. Iară la ani 1750 s'a
zidit arest sf... cu cheltutala unui creștin de aici, din Lupșa,
anume O... Ionu ad dat 18 fl. ca să fie veacnică pom[enire]:
Ionu, Petca..., Petca, Matei, Simion, Andrei, Nicolae, Filip,
Ioana, Ahlmia, Toma..., Dumitru, Galact[ion]..., Grigorie,
Gherman, Ana...

¹ După note date de un prieten din Turda.

423. 2. Pe un scaun :

Acesta scaun iaste a lui Șpan Ilie ; 1810.

424. 3. La priscușidile :

În zilele obiăduiri Prea-Înnălțatului Împărat Franțiscu, vicarăș Nicolae Husovici s'a'u zugrăvit acest sfânt oltariu și fruntariu, prin sîrguința acestor aici numiți cititori : c[onstituitul] p[ărinte] protopop și asesor consistor[iului] Ioan Naș[n]dr[e]a și fița-șă Eleoa, Șpan Ilie și fiu dumisale, popa Iuon, Niculac, Petru, soțu dum. Tudora, l... p Gavrilă, șpan domnesc și crășnic bisericii, soțu dumisale Ioana, fiu Dumitru, Luca, Ion, Avram, Vasilie, Todor, Ion, Niculac, Măcă[e]t, Todor Badău, Simeon Sirb, Todor Ab (*sic*), Todor Ș[pan], Gavrilă Vovve (*sic*), Todor Șerbău, Nicula Bațlaga, Codrana, Ion Baște; Dumitru Indres, Ilie Nicoara, Iuon Muntean, Vasilie dascăl, pop Ion, Todor Șpan, Nandra Ion, Hentea Ion, Petru Măcăeț, Simeon Badău, Dumitru Popa Petru și fiul său Popa Ioan.

Ppo..., cu cheltuiala a tot poporul, la anii D. 1810, cine cât a vrut.

425. 4. În altar, pe părătele ușii din stînga :

Și s'a'u săvârșit acest lucru prin nou smerții între zugrăvi Simeon Silaghi din Abrudbania, Nicolae Ciungariu din Juoc C., Șcaunul Alvașului (*sic*), Iacob V..., Simeon Sila[ghi].

426. 5. Pe o scaună zugrăvită pe părăle :

Cu cheltuiala coconții Elena, c[onstituitul] protopopu Ioan Nandra, de Simeon Silaghi, Nicolae Ciun[gi]ar.

6. Icoană din 1827.

7. Alta din 1834.

427. 8. Pe spatele unui scaun :

Ani Do[m]nului 1733.

9. Chiriacodromul din Râșnad.

10. Mizeră de Blaj, din 1838.

11. Octoiă din Blaj, 1792.

12. Octoiă mică din 1806.

13. Feticollariu de Blaj, 1762.

LXXVI.

Luța.

1. *Antologhii* din 1766.2. Pe o *Evanghelie* din 1776:

429

Să s[ă] știe că Ioan Marco nice un ban n'au cheltuit cu
această s[ă]ntă *Evanghelie* în zadar și —

3. Pe un *Penticostar* din 1768:

429.

Ion Bandrea a[un] dat 3 duce și 2 creștari, Nica Crețu a[un]
dat un măriașu, Tomeaciu a[un] dat 3 duce și 2 creștari, Sa-
moila Crețu a[un] dat 4 florint, Mihai Stan a[un] dat 4 duce,
Dumitru Ludă a[un] dat 3 duce, Ieji a[un] dat 2 duce. Ana To-
moe a[un] dat 1 pctacu; peste toți 13 florinți s'au dat pe
această carte, să fie în lipsa besearici.

4. Clopote: unul din 1685 (cum Numea Costes) și altul din 1787 (în anul
Domnului nostru).

LXXVII.

Măjina.

1. Pe o icoană:

430.

S'au făcut această s[ă]ntă icoană cu cheltuiala lui Onigă
Nicula, și o a[un] dat la s[ă]ntă mănăstire Măjina, și s'au făcut
în zăile părintelui Sofronie Pavloviciu [c. 1750].

2. *Apostol* din 1814.3. *Cazania* lui Varlaam.4. *Evanghelie* din 1817.5. *Evologhii* din 1784.6. *Liturghie* din 1775.

LXXVIII.

Mărgineni.

Biserica unită.

1. Pe un *Antologhii* din 1745:

431.

Al bisăriei Mărginenilor, protopop Costandin, al ep[ar-
hiei] Viști-de-Jos, Făg[ărașului].

2. Pe *Apostolul* de la 1704, Rimnic:

432.

În 28 Fev[rarie] 796 Șandru luș Iacovă Pandrea, 40 de

ban[)], David Șovăilă cel tânăr, 34 de bani, Nica Pandrea cel bătrîn au dat[ă] 36 de ban[)].

În anul 1796, Fev[ruarie] 28, la legătura acestii cărți au ajutat cu un zlot[ă] nemțăsco dumnealui jup[ănu] David, judele, birăul satului, ca să-i fie întru veacnică pomenire, Oana Andreiaș, dasc[al].

Să ș[ă] știe că acest Apostol l-am cumpărat eu popa Popa Bucur de la pop[a] Rad[ă]u al popi Mitre, și i-am dat eu popa Bucur 3 f[lo]j[ă]n[ă] și tetra 16 costande și 3 ferdele de săcar[ă] și 2 blăde, ferdele 6 duce; și cine ș'ar pune mâna să o fă, să fie afurisit... Eu popa Bucur ai popi Șerban din Șercăi[ă]. Și, când l-am cumpărat, au venit ș'am fost martor eu... Berlia —.

433. 3. Pe *Constitu* lui Vasl[ă]u:

Pe eu pop[a] Oana, sa ș[ă] știe de cându o am legat acesta carte, în zilele Apafi Miha[il], Craiul Ardealului, v[ă]leat 7186 [1678].

434. 4. Pe o *Evanghelia* din 1765:

Această sfântă Ev[an]gh[e]lie o au cumpărat preoții cu sătean[ă] de la Vasilie Țetcu din Vad, cu fl. 80, și au dat cinc cu cât ș'au îndurat, și o au dat besearec[ă] din Mărginean[ă], de pomeană, până va fi o cârtic, să stea în besearec[ă], ni[me] să nu o ia din besearec[ă], supt mare pedeapsă, în anul 1765. Popa Șandru Mărginean, notareș săburului. Fiind în canonicasca vizitație în Mărginean[ă], și aflând această d[um]nezelască ev[an]gh[e]lie dată de sătean[ă] și[fi]n[ă] bisearec[ă]..., și eu, din datoria diregătorii protopopești..., am iscălit aici, și am întărit și cu peccatea, anul 1776, 14 Ucheim[ă] Protopop Costandin Ioanovici de la Mit[ropolia] Făg[ă]rașului.

5. *Liburghit* din 1775, Blaj.

6. *Alăturare* corosian. Începe cu СУПРЕМА НАША МАТРИЦА, în liere rușii.

7. *Ostoid* din 1773.

LXXIX.

Mediaș.

A. Biserica nouă.

1. Icoană din 1794.

2. *Autologhia* din 178—.

3. *Chiriacostroniu* din 1732.

4. Pe un *Minciū* de Rîmnic pe Ianuar:

435.

[Acest] Minciū iaste a bisericii [din Macrii Mediasului], a căruia iaste [hramul Sfinții Mihail] și Gavriil, Sfinții Îngeri.

I-am dat 30 f. pentru vinu la Crăcluneanu și 3 felii de vin, și odată la Vașarheiū.

5. Pe un *Minciū* de Rîmnic pe April:

436

Acestū Minciū iaste al bisericii neunite din Macrii Mediasului.

100 de vite cu o sută de florinți.

90 de viței, la un florint 2 viței.

1 boi cu 10 florinți.

9 vaci cu câte 5 florinți.

D[oa]mne, iartă păcatele celor ce au ostenit de au făcut cărțile acestea.

6. *Minciū* de Rîmnic pe Septembrie, Prefața e copiată săă înlocuită de idaa- 437.
calul Radai Dama căntăreții bisericii Brașovului: 789, Ianuarie 29. El copia și prefața lui Cbesarie.

În anul 848, în luna Iul Octomvrie, s'au făcut bătăc cu Ungurii, adecă Romani și cu căta[ne]le Împăratulu[și] i-au invins tare pe Ungurii, odată la Șarosu cel ungures[c].

7. Pe un *Minciū* de Rîmnic pe Novembra, Insemnare de ciltori:

439

Popa Toader, Moisa Șchiop, Toader Ibășan, Mihăilă Blajan, Toader Dostă, Toader Puflea, Ion Băcilă, Nicola Mora, Ion Țurla, Ion Borza, Ion Lepedeu, Mihăilă Moldovean, Bădean, Samoilă Muntean, Gavriil diiacu [c. 1780].

8. *Octoiū* din 1770.

B. Biserica unită.

1. *Antologhia* din 1786.

2. Pe un *Apostol* de Blaj, 1814, Insemnare că s'a dat de

439

Ecsealeantia Sa domnul Vi[ă]dica Ioan Bobb, al Făgărașului... Scris-am în Blaj, 23 Martie 1823, Isidor Alpini, prefectuș tipografii.

3. *Ribla* lui Bob.

4. *Evanghelia* din 1817.

5. Pe un *Octoiū* din 1825:

440

Acesta Octoiū bine-credincioșii poporeani din Macrii Mediasului, pe sama s[fin]tei] bescareci greco-catholicasă din

Medias [*ultimul cuvînt cu litere latine*], cu 13 Rf. l-aş cumpăratu [1831], supţ purtarea de grijă a dumnisale vreadnicului protopop Ioan Stolan şi a feoratorului Ioan Porea din Medias [*cu litere latine*].

6. *Pentecosturii* din 1803.

LXXX.

Miercurea.

1. *Antologhia* din 1786.

2. *Apostol* din 1841, 1835.

441. 3. *Pe o Evanghelia* din 1794:

Actiasta s[ăntă] Ev[an]gh[e]l[ia] iaste a s[întei] besearici din Miercurea.

4. *Litarghi* din 1814.

5. *Mineia* al lui Căsarie, pe Februar.

6. *Octoi* de Rimnic, supţ episcopul Grigore.

LXXXI.

*Nadişul-romănesc (lingă Cluj).

442. *Evanghelia slavonă* din veacul al XV-lea:

Нѣ има ѡца и сна и стго дха лмн. Глѣ кнѣга кѣли поп Истинѣ ѡт Кжлѣта, за и дѣкат, кѣ днѣ Крнпрѣх Катар и молданскѣн Петрѣ Воковѣд, кѣ лѣт 734; инѣ Рѣс дѣлк ѡт Коломѣн; грамѣтик дѣлк Іон¹.

Dat-am ceasti carte anume Tretaevanghel de Log[osfăt] dereptu ş docat î 25 noi (sic), la popa Ştefan, în k̄ev (sic). Pis Notev[rie] 1 dnă [pe la 1600].

LXXXII.

Năşăud.

A. Biserica unită.

443. 1. *Pe un pier*:

În anul 1797, zugrăvi Thodor; 25 Martie.

¹ În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sf[întului] Duh, amin. Această carte a cumpărat-o popa Ietta din Clitau, drept ş ducăş, în zilele lui Căntăf Băghory, şi în jara Moldovei Petru Voievod, în anul 7090 [1581-2]; a scris Rus ducul din Colomeia; grămătic ducul Ion.

2. Pe un tablet :

444

Vecinică pomenire pentru din mila prea-înălțatului Împărat Franțisc al opt[ul]ca [=doilea] din anul acesta, anume 1802, înnainte, noă, grănițerilor, de tot ertată porția s'au făcut prin sfatul și mijlocirea domnului Căpitan Jarda, comindaș de companie.

3. *Liturghă* din 1775.

4. *Minolegăru* din 1781.

5. *Protocostariă* din 1743.

6. *Struțnic* din 1817.

7. Pe un *Triod* din 17— :

445

† Iată acestu Triodă lamă cumpărat eu Coztinū Alexa dinu Cetățele de la Ghiorghie diacul, cu 13 florinți vonași, și lamă datu lui Gavrițe Tanasli [apoi, în loc : minăstire la Chiuiasli] dinu Cetățele. [Să nu-1 iea] nici feciori de'i miei, nici fata mea, nici muere mea, nici eu Alexa... Ai Domnului 1751... Iatăș după aclastă carte ce o dăm acolo, ne aflăm c'omū face și aflasli rugă a Precisti, mesita Dechenvriia 12, al D[omnului] 1751.

[La început:] beserici Sfântului Nicolae din Nă[săud]... Ierodilacon Ignat, sotul. ; 1764, Ian[uarie] 7 zile..., proto[pop...].

8. *Triod* din 1813.

B. Biblioteca Gimnastului.

446

1. Anthologhion saū Mineiū ales pre scurt..., făcutu-s'au de papa Chirila de Aclua, suptu biruța prea-luminatului și înălțatului Craiul Budii și a Țării-Ungurești Iosifū Leopoidū, premeniti de pre limba slaveniasci, cu socotintă pre limba rumeniasci întoarsă și diorthosită pre 30 de zile, anii de la nasteria lui i[risto]s ani 1702, atunci. [E făcut] de înțelesul celor neînțelegători, nu numai celor prosti, ce, mai tare și mai vrătos, preuților cărora nu știu înțelegeria slovenească... Că noi Rumăni cari știmem întru această Ținuturi amestecași printre alte limbi, știmem ca trămbita, de o răsufli și nu-1 înțelegem glasul ei, așa și toamealele sv[er]șilor le audzimo într'altă limbă, cumu-s străhile de sara, slavele, prolocostville, nast[a]vnele, troperele cu sdealnel[e] și canonul totu și nahvallele, și nicid-unu folos nu luomū, Iari alte limbi au de

știu toată Scriptura în limba loră, adică cum-o-sîrbă, Rusă, Grecă, iară, după aceea, jeluind și ai noștri spre înțelesul slovenic, aș întorsu multă din cartia sloveniască pe limba noastră cea rumâniască, cu îndemnară m[îi]([o]stivului D[u]m[ne]ș[cu], și de acum încă avem nedeajdesă ni să înmultasem scriptura pe limba noastră.

[Notă:] Scris-am eu popa Chirilă dintr' Actua acest Mineiară izbransle pe rumânie, ce să gîce pe limba cea mai proastă.

[La urmă:] Oberșit-am acest Mineid în ai de la Naștere 1715, luna lui Maiu 11 zile, atunci, vrîndu să ne facă popa papistaș, și un popă deci că... anume Lupul, ca un lup răpitoriu băgându-să la Eجوی, și atunci l-au afurisit Hodor-[marschi] Manul (?) Vlădicul Muncaciului, apoi au cădzato de l-au omorît elu ună fecior al lui sl... și preot (?) Samolia; deci...

Ază esto ierci Chirila ot Actua, sacmarscof varmeghiu.

Scris-am multu-păcătosu și gresitulu, anume între preuți păstoriiu sufletese popa Chirilă de Actua, în anul 1715, el aș spartu Turcii pacea cu Neamșii.

Cursul anilor 1715, Mr. 8 zile, vrînd papistașii să surupe leagia Besearecii Răsăritulu cu pravoslavia Depreuna, D[oa]mne întăreaste Sionul cel de la Răsăritu cu toate nesmintite, iară pizmasii surupă i, D[oa]mne, până în temelie.

ca мѣсто писемъ унъ царя Карла въ цркви тогда екетъ протопопъ Марко [= această mică înscornare a scris-o Bliz Károly la biserică, pe cînd era protopop Marcu].

2. Anthologhionă, ce să zice Floarea Cuvintelor..., acum scris rumâneaste de pe Mineiul care s'au tipărit întîiu în sf[î]nta ep[iscop]ie a Râmniculu..., Popa Filipădin Năprade, cîndu aouă lăcutu în Surducu, în poporū, la anul de la Facerea Lumii 7249 [1741], iară de la Nașterea lui H[risto]s 1742, lunie 17 dzil[e].

447. 3. Pe o *Сказаніе* a lui Vorlacon

Писемъ рече грешнаго Василия Дияка ево Прована лет шери отъ Тавлаъ Гулено въ пилестъ Гаван, въ донъ Навъ Бсрпана Давни[а] Евикиа, килетъ дже... азъ Василия Дияка, отъ гурь въ Ис-

¹ Iosif.

кух [= Am scris cu mîna păcătoasă Vasile diac, fiul Irimiei, ginere popei din Tazlăul-Sărat, în Ținutul Bacăului, în zilele lui Io Istratie Dabija Voevod, în anul 7170 [1662].. Eu Vasile diac din tirgul Iasilor.]

1. Pe o *Evangelhie* tipărită (în Veneția?);

448

Ivanghelia o'ū co[m]părat Boșotă Costin drept zo de (*rupt*) și a moere și a feciorilor, a fetelor, până al 7 sămîție; iară cine o'rū loa saū o fora, să fie treclet și proclēt, și să fie anathima și pade, și să fi aforicit de 300 și 18 de părinți cari a fost în vechi; și aū dat și o cădelniță și o lconă Maica Precistă, și u Pracsēu, să si știe; pomeni g[ospod] Costin, Frăsină, sinii: Pitelei, Ion, Ghiorghie, Marie, Cătălină, Pălaghie, Fiere; mărtvi [= morți]: Gr[i]gorie (c. 1620).

5. Pe o *Evangelhie* slavonă de pe la 1550:

449.

Alta, iată că vi să poruncește Molitfi Tale, precum am văzut și porunca preacinstitul vicarăsū, numai de căt să strângi de la feți căte 6 horgoș, și de la dieci cătă 3 horgoș, și de la Blagoveštenii să-i strângi toți bani, fără tiră de răstanție: de la popa Urătul 15 horgoș și 4 oi; numai să le pornească de 1[a] Prund, ei chizeși; pentru 5 horgoș, Fătul; așijderea și alte răstanții să le scoti. Și pe Marți în 29 să le aduci la Bistrița. Aciasu[a] poroncim. Să fi cu H[risto]s, amln.

Scris Rus; 1748, Mar. 23.

Prot[o]pop Procop, Tearci.

P. S. La Luciu de pă Luncă 1 hulpe, la Lupșorul 1 hulpe iară, nedănd hulpe, Lupșorul să iei de pă dansul 4 florinți.

† Acfast[ă] carte să meargă foarte cu grab[ă] pe la toți feți cu dieci; banii să-i aduceți în gîos, la mine, azū dem[one]ști, aștepti-să [*rupt*].

C[onstit] jurat lui pop Grigore de la Bărgău, Molitfi Sale cu sănătate să să d[ă]e. la Bărgău, în —.

6. Manuscript slav de pe la 1550.

7. *Octoik* (?) slavon din c. 1570.

8. Manuscript slavon de Rugăciunile chelnoșii, scris de:

450.

Eustatie din țara лѣд[инск]он нрѣ селѣ бирзскѣ [=leșească, din satul Berezova], 7185 [1674], 21 Maiă.

Онъ книга триодъ (această carte, Triod), etc. Iosipū ot

sela Runcu au dat această su[ă]nta carte anume dereaptă su-
ficu fiului meu prestavlășatosiu (=răposatului Andreica, și am
dat pomana la beserica hramului s[ă]f[ei]t[ă]g[os] arhistriga Mi-
hail, iar cine va lua această carte d[ă]n beserica, aleg[ă]ndu c[ă]ndu
va fi z[im]inte, atunci să o è, l[ă]re, de o va lova, să o v[ă]ndze,
s[ă]-i firea, să fie procliat și trecliat de 318 ot[ă] o[re] Nichei.

LXXXIII.

Nicula.

451. 1. *Apostol* hrinovenesc [1704], dat de
Protopop Daniil de Ia., [sfinte]i m[ă]n[ă]st[ir]ii; 1768.
2. *Evangelie* din 1742.
3. *Liturghă* din 1713.
4. *Pentecostar* din 1768.

LXXXIV.

Ocna.

A. Biserica ortodoxă cea veche (din jos).

452. 1. Pe crucea de la poartă:
Cu ajutoriu lui D[um]nezeu s'au făcut această cruce, și s'au
plăt[it] din lada biseare[ci], fiind preot [Oprea Co]jocariu,
gojman [Ș]oima; 26 N[ov]embrie | 1|8|3|4.
Isprăvitu-s'au această... boldă cu ce iaste in lu[n]tru (el fața
de cătră uliță), toată chieculiala du[m]nealui hic Vișe, împreună
[cu] miuarea sa, loana, ca să [te fie de] pomcană lor și
la toți [af] lor.
2. *Catavazier* din Rundu, 1784.
453. 3. Pe un *Ciaslov* din 1786, blaj:
Acestă Ciaslov iaste al lui Ioană Duma, cumpărat de
moșu-său Duma, și l-au dat la nepotu-său Ioan Dimlu, s[ă]-i
fie pomana la împărăția ceriului... Anu 1791, Sep[te]mbrie 1,
acestă ciaslov s'au d[ă]ruită dumnealui Duma la sfânta be-
serica din Josu, și hramu iaste Preobrajente a Dumneului
Nostru [I]s[us]t[os], ca să fie pe sama sfântei bisearei Inu
veac, și Dumnezău s[ă]-i facă parte... in veac. Prină m[ă]na
du[m]nealui jup[ă]nului Radu Văldoănesculu, titoru bisearei
din [Jos] s'au dat:
454. 4. Pe un *Cărnacodrom* din 1699:

La anu 826 s'aŭ legat acastă Căzanie cu cheltulala domnealor goșmanului și a juraților, și fiin[d] preot Oprea Cojocari la biserică din jos ; plătitori Lazăr Șoima goșman, Pătru Alăman, Gheorghe Morariu, Ion Cornilă, Gheorghe Cărăhulea, Ion Cojocariu, Ion Bogorin, și legători au fost Isaiea pop[a] de la Poplaca, legătura 9 zloți.

Acastă Căzanie iaste cumpărată cu cheltulala orașului sf[inte] besereci cei neunite, anume hramul Sf[inte] Preobrajenii, la Vizogna, anif de la H[risto]s 1765.

5. Pe o *Evanghelie* din București, 1760:

455.

Acastă *Ev[an]ghelie* iaste cumpărată în doisprezece zloți nemțești și jumătate ; 1763, Dechemvrie 12 ; și de preaosf[itu]țitul domnului Dionisie Nevacovică, pravoslavnicu ep[iscopu] Budel și Ard[ealulu], s'aŭ dăruit la sf[an]ta biserecă cea neunită din Vizogna.

6. Pe un *Evangelium*, rugăciuno de soraeci, cruce și șomaleș.

7. Pe o *Psaltire* din 1805, Sibiu, Bart :

456.

Acastă sf[ântă] *Psaltire* este cumpărată de Ilie Moldoveanu cu 6 zloți, și aŭ dăruit popi Ion Cojocariu, ca să aibă pomenire la sf[ânta] liturghie, și părinților lui pân va trăi. 1806, Noemvrie 12.

B. Biserica unită.

1. Pe chipul ctitorului

457.

Costandin Basarab Brâncoveanu aŭ făcut beserica. 1701 ; s'aŭ zugrăvit, leat 1723.

Are calpac, haină roșie, mantă cenușie.

458.

[Astupat:] Și fiind preot popa Ioan ot Vizogna.

2. Ioana Maicei Domnului, din 1720.

3. Pe un *Evangelium* :

459.

Acestu sf[ântă] Molitv[e]nică este alu sf[inte] beserici de la Vizogna, și l-au dat de pomeană cinstulu de bunu neamă domnișorulă Saverlusu, să să pomenească elu și părintii lui...; 1765.

4. *Gărlucodromia* din 1732, București.

5. Pe un *Triod* din 1731, Rimnic :

460.

Această carte anume *Triod* iaste alu orașulu Vizogna, cine l-a fura, să fie al draculu. Acest *Triod* l-au dat Mihoc de poman[ă] [la sf. biserică din] Vizognă ; iar cin[e] o arc

streină de la acea beseric[ă] să fie afurisit de 318 părinți, amin. Eú protopop Tatomir R^e am scris, 1734.

6. Mențune de nașterea unui «cocon» și a unei «coconae», la 1762 și 1766.

C. Biserica ortodoxă din sus.

481. 1. Însemnare:

Pop Ivan zugrav, 1781, lun[a] Sep[temvrie] t.

462. 2. Pe *Biblia* lui Iob:

Aceasta s[ă]ntă și d[umne]zeiască carte o am cumpărat eú cu ai miei bani, cu 25, doazăcei și cinei de zloști, în anul 1806, zile 15 Iulie. Văsilie Stoian, paroh Musușului.

Această s[ă]ntă] Biblie am cumpărat-o eú Ioan Hănteș, cantor, cu 41 de zloști, bani umblători, și am dat-o la s[ă]nta bisărică, iară cu acei numiți bani, adevă cu 41 f., care i am și primit eú de la s[ă]nta] bisărecă. Ioan Hănteș, cantor.

3. Ceale opt glasuri saú Octoihul cel mic, tipărit cu chiețuiața dumnealui chiriu Constantin Boghici, la Brașov, în priveleghiata tipografie, de Ioanu Fridrih Herfurt; 1805.

3. *Pentecoster-ă* din 7291 (1783).

LXXXV.

O h a b a.

463. 1. Pe un *Apostol* din 17—:

Această s[ă]ntă și d[umne]zeiască carte ce să chiamă Apostol, l-am dat eú Stanca Oproae din Ohabă s[ă]ntei be scarcei de pomană, ca să mă pominesc eú și soțlia mea.

Și lăcașul lui să fie cu afurisitul Arita și cu Inda care au vândut pre D[omn]ul H[risto]s, și să n'aibă stare cu Țiganii, și si mai rău. Și am scris eú, iermonahul Stefan, 1762. Oprea, Stanca, cu fămeaia lor.

[Sus:] Pomenește D[oa]mne, Bucur, Stanca, Oprea și cu toată cumețria lor.

Parte manuscrisă iscălită: P. Șt. d[ă]sc[ă]l]

464. 2. Adunarea Cazanilor a multora fealturi de cuvinte în-vățătoare de năravuri bune, la Dumineci și sărbători prăznuitoare, în trei părți de osebi, cuprinzindu-se [cu binecuvintarea arhiepiscopului de Carloveț]. Viena, tip. Stefan de Novacovic, 1793.

3. *Chiriacodromiu* din 1732.

4. Pe un *Evahologiu* din 1760:

Însemnări de Matei Kadeș, Nurei, Vleuno.

485

Să să știe de când au fost bătaia cu Turcii 1788. și de când s'au cutremurat pământu în ziua de Sf[ă]nta Paraschiva la anul 182 (*sic*). Și acfasta să să știe, că în anu 18[0]6, în luna lui Fevruarie, au sămănatu omni săcări de toamnă, neputând toamna sămăna.

Iscăleșe și Ion Chiojdea.

Prec im să s[ă] știe că acfastă sf[ă]ntă și dumnezeiască carte— este întrulegătura sa M[io]l[fi]tv[e]nic și dumnezeieștile Leturghii, — au făcut pe dinsa un sărindar, că, popa —. Scris în Sevăstren[fi], anul Domnului 1730, lunie zi întâi.

5. *Octoih* din 1770.

6. *Feticostaria* din 1768.

7. *Strastie*, 1753, Blaj.

8. *Triad* din 1771.

9. Manuscript de «cuvinte de pre limba ungurească, tălculite românește» [c. 1810].

10. Manuscript de Năravurile bune, c. 1800, Brașov.

LXXXVI.

O r ă ș t i e.

A. Biserica neunită.

1. *Antologiu* slavon de la Krivecevanu.

Listă anexată (c. 1820):

486

Ilie Ciurdărescu, Ivașcu, Berian, Brudari, Stîrcu, Bărbol, Sîmedru, Sîvu, Burlan, Mălăla, a Onulu, Dănculescu, Ioan, Rozolu, Haneășu, Handurca, Truca, Romođan, Vasilođ, Ștef. Totof, Precurarita, Șimonșan, Boritescu, Pătrașcu, Virlian, Florea, Martân, Vilvari, Lilescu, Brăița, Susan, Tăbăcari, Burceanu, Bințințan, Sentii, Stoan, Foltea, Tatarci, Petica, Mîlușu, Vișerescu, Jeogfan, Iovescu, Adam.

2. *Apont* din 1814.

3. Pe *Cuzenia* de la 173—:

487

Cartea acfasta.... s'au cumpărat cu bani bisericici, cu florinți 17. în zilele preaosfințitulu episcopulu nostru Dionisie Novacovici

4. Pe un *Chiriacodromiu* din 1699:

488

Să s[ă] știe acfastă s[ă]ntă carte, adică păveconie, s'au îndurată 2 oameņi bun[fi], anume Părvulu Greculu din Orăștie,

împreună cu Moisa, și au cumpărată de pomana bisericii, dreptă 20 de florinți, iară cine o're fură au a o înstrăina de la beseareca Orăștil, să fi anathima de 318 părint. Și am scris cu prot[op]pop Petru alu Orăștil, leat 1764 (și cu buch[er]).

5. *Kuunghele* din 1723, dăruită la 1738.

6. *Liturghii* din 1814.

7. *Mărgăritare* din 1746.

469. 8. *Mineile* lui Chesarie. Pe cel de Februar:

... Sf[an]tei bisericii neunite a orașului Orăștie.

470. 9. *Pe Mineii* din Iulie:

La anul 1820 și luna Mai s'au ridicat clopotul cel mijlociu în turnul sf[an]tei bisericii neunite a orașului Orăștie.

471. 10. *Pe Mineii* de August:

La anul 1827, Iulie în 16, au ars în Orăștie 129 de case dăopreună cu turnul de la sf[an]ta bis[er]ica cea neunită, unde s'au și stricat 2 clopote, unul de 16t și altul de 300 font, adecă de 3 măzi. Seris-au Ioan Popp, dascăl normalicesc neunit al Orăștil. Afară de suri, grajduri și alte lăcașuri.

472. 11. *Pe un Mineii* de Octombrie, al lui Chesarie:

Acest sfânt Mineii iaste dat de părint[esc] ep[iscop] Chesaria prin mâna pătropopului dar la biserica de la Sreclii (?), la hramul lui Sfete Ion Botezătorul.

12. *Molitvenic* din Bălgrad, 1659.

13. *Penticostariii* din 1743.

14. *Triod* slavon în 8° mare (1697?), cu note slavone.

B. Biserica unită.

473. 1. *Pe un Mineleghiu* din 1781, IIIa):

Acest Mineii estă a părin[te]l[ui] prot[op]pop Ionăs ot Șt...
[În pomelnic:] Creștina, Zofia.

474. 2. *Pe un Penticostariii* din 1768:

Dină Sasu-Varos [1771].

3. *Triod* din 1771.

LXXXVII.

Peri.

475. *Pe un Triod* din Lemberg, 7197 [1689]:

În numele Tatălui și Fiului și D[um]neului Sf[an]t[ului], dat-au: Pețe lu Pană au dat 4 flo[rin]ți, cu g[ra]p[ina]ș[a], Mirie, Îndreest, Sofroni, Timișu, ș'o [n]chisi; și o dată Thnochi și Areta 6

flor[in]fi... Ofrimă Pătr[ia]să cu Gahe 2 flor[in]fi, și Codină u dată 3... d[r]eptu picate pîrîtulo și a freră (séc) și rodu-s, plue la șapte rod... Iarî cine va elîti, să hie proclétu și... [c. 1700]

LXXXVIII.

Perjani.

1. La catapiteazmă;

476.

Zugrăvitu-s'au actastă sf[ă]ntă biserecă in zilele preainățatului Împăratu Iesii al doile, fiindu preot biserecii popa Stan Măndreanu, și fiindu birău domneșcu Ionu Lazăru, iară birău satului au fostu Oprea Achim; leat 1789.

2. Pe lespedile pardosiei;

477.

De aici începutul și aici isprăvitu, la avîrșitd; 1793.

3. *Antologhia* din 1786.

4. Pe u *Casarii* din 1756 [1748], Kimoic;

478.

Să să stie că actastă carte o'm vîndut eu feciorul... Ca să să stie, am dat... din Perjani... eu Oprea Ințu, cu soția mea Dobra, Hiana, Comsa, Măria..., Armeanea...Și, când s'ad cu[m] p[ă]rat actastă sf[ă]ntă carte, am fost preuș; p[ro]p[ri] Coman și popa Alde, fiind birău Gheorghie Poap și jurat Oprea Poșcimpu, Ion Comărdici, Stan Roita, Oprea Langa, Lazăr hătrănu nostu și meșter besericii. Și am scris eu Log[os]ia Coman, anul 1750, luna lui Marti, 25.

5. Pe o *Evanghelie* din 1697;

479.

Actastă sfântă și dumnezeiască carte ei să chiamă Ev[an]gh[e]lie cumpăratu o-am..., feciorul lui Log[os]ia ot Bezdead, derept ban gata lei 3 p[ro]i, însă mulți diîntu creștin s'au m[ul]țiosit de m'au ajutat, cine cu cătu i-au fostu putearea, ca să le fie pomeaan[ă] pentru sufletel[e] dumnealor [urmează pomelnicul]. Și am scris eu pop... Ghen. 15 d., lt. 7207 [1699]

Pană Căp[itan] Coșescu dă preotului Stancul.

6. *Polemistiile* din Timișoara

7. *Tried* din 1755 [1747], dăruit la 1760 [1752].

LXXXIX.

Petridul-de-sus.

1. Pe o icoană la altar;

480.

Actastă icoană au plătut Chirilă lui Ștefanu, se fie pomană in viață.

Actastă s[ântă] icoană s'au făcut cu chełtuiala părintelui erononah Macarie, de Gheorghie s[nt]u Iacoviciu, și cu a lui Biriș Ursu, și cu femeia lui Barbu, Ra[du] zugrav. Anno 17—7.

481. 2. Pe o icoană:
 Costandinū au plătit lui Dumitru; 1727.
 3. Ală din 1789.
 4. *Antologhiu* din 1766.
482. 5. Pe un *Antologhiu* din 1777, pomenit:
 Grămăticul din Răhăo... în Petridulo-de-susū, Fevr[uarie] 29..., Magul și... Blagulū cu muma-sa..., Zahă Toma din Bășoră, Zah Ilie, moșu-său..., Hilimonū..., Vesia, Vasăliia... Hramul Adurmiri.
483. 6. Pe *Apostolul* din 1704:
 Acestă Apostolū l-au lăsat popa Gheorghie di la Vidolmu, ctitorulū mănăstiră.
484. 7. Pe un *Apostol* din 1731:
 Scris-amō eu Thatanasie (*sic*): Inū anulū 1785 au căzutu unū omăru mare pină în brăo, la 40 de s[î]n[ti].
 8. *Catavasiariū* din 1761.
 9. *Evanghelie* din 1776.
 10. *Liturghie* din 1753 [1747].
485. 11. Pe *Liturghiile* din 1756:
 Actastă s[ântă] Liturghie au cumpăratū Păcurariū Ioannū din Petridul-de-sus, și au dat să fie intru pomenire... la biserică cea pravoslavnică din Petridul-de-sus, anulū 1802, Iulie 6 zile.
486. 12. Pe un *Octoiă* din 1714 [1706]:
 A lui Bogdan, s'au cumpărat dela fieteri a popi Costan[diu]. De la Macariia... Valota 1742.
 13. *Octoiă* din 1712.
 14. *Octoiă* din 1760.
 15. *Penticostariū* din 1743.
 16. *Penticostariū* din 1768.
 17. *Triod* din 1771.
487. 18. Manuscript din vechul al XVI-lea. Incipit:
 СКАЗАНІ ДѢЛАНІ (*sic*) АПСТОЛСКОУ НЕЧ ПИСАНО АЖКОЖ (*sic*).

XC.

Petroșani.

A. Biserica nouă.

Pe un *Okroia* din 1770:

488.

Dan Oprise aus Szibjel, 1 Ochoik, 1 Katavasier: soll zahlen
10 k.

B. Biserica cea veche.

1. Icoană din 1814.

2. *Ceaslov* din 1778.3. *Evangelie* din 1765.4. *Adunare de tractaturi*, Buda, 1636, a lui Dima Goleacu.5. *Floarea doctorilor*, Brașov 1808. Prefață iscălită de

489.

creșt Ioann Stefanovici, par[ol]h bisericilor din Bolgarseghlul
Brașoveni.

6. La parohul Stancu :

490

Istoria Sindipii filosofului, care mai întâi s'au întors din
limba persască în elinească, iară acum din limba elinească
prefăcută în rominească, dată în tipariu cu cheltulala lui
Simeon Pantea din satul Sălcioa de pe Ariași, Sibiu, Bart,
1802.

XCI.

*Plosca.

Pe un *Okroia* slavon ms. de pe la 1550:

491.

Di la Plosca era din gîos sită cărți... doo Trioduri, un
Penticostariu, doo [Strastnice]..., Leturghie, 2 Molitâvnice, un
Mărgăritar [rumă]nesc și 3 cărți grecești; le-am dat în sava
părintelui ermonah Simon și în seava părintelui ermonah —.
Eu le 'mă datu, protopopu Ghiorghî ot Hincdoră, an 1703,
meșița Feorari.

XCII.

Poiana.

A. Biserica din centru.

1. Pe o *Biblie* din 1688:

492.

Acastă dumnezeiască carte ce să chiamă Biblie iaste dată
de părintel[e] Vl[ă]d[i]ca Theodosie mle robu lui Dumnezeu
Stoicăi Log. Lindeseul, vliat 1692.

2. *Cusanii* din 7256 [1748].

493. 3. Pe un *Mineiu* pe Septembrie, al lui Chesarie :

S'au cumpăratu acestu Mineiu al lui Septembrie de robii lui Dumnezeu Nicolae Banu, Preda Toma, Mărianu Dobrotă, Mihailă Dobrotă, Stanu Oprăanu, Stan Bajea, Mărie Bucur Hândoreanu, Ioanu, Mateiu Prodan, Mărie, și l-am dăruit s[fințel] bescareci cei neamite a Poeni, la hramul Adormiri Precești, ca să le fie pomană lor; și așa l-am datu ca să fie spre trebuința slujbei s[fințel] bescareci, și, fără de știința acestora neamur de naenul, nime să nu fie slobozi a înstraina de la acastă s[finț]ă bescareci, supțu greț și neertatu canon, după cum poruncescu s[fințele] canoane a s[finților] părinți la pravilă; mesita, 16, 1783.

494. 4. Pe un *Octoia* din 1750:

Acastă sfântă și dumnezeiască carte anume Octoia s'au cumpărat de robii lui... din Poiană, care anume să vor iscăli; Ionu Oprianu, un florintu, Ioanășu Mănișuț șo de banț, Ioanășu Ghiorghea, Stanu Stăncoe..., și fițoru ei Ion, un măriaș, Bucur Negru, Coman Negru, Coman Șerbu, fiind jude, iară dat un florint, Iacov 2 mariașl, Bucur Bozdog, Stanțul cel tinăr, Moga Oprii, Pavăl al Moga Rodeanu, Dan Cornea, Mărian Dobrotă], Ioanășu 2 lui Dan Oprianu, Stanu al Stanțulu, Ion al Stanțulu, Toader Măniș, Ion Barbă un pătae, Manișu Popa, Filip, Șufan, Bucur ală lui Ion al lui Mihail[a] Fleșearl, Mihail[a] Șufan, Mitlu a lui o datu —

B. Biserica de lemn.

1. La apă: 1766.

495. 2. Pe o icoană:

Acastă icoană au pătit-o Moga Dobrotă cu sâmeia sa, pentru sufletese lor și ale părintilor, și au dat-o s[fin]țel biseriei din Poiană, pentru veacnica pomenire; 1767, Martie 12 zile.

496. 3. Pe alta:

Opria Oprilanu, Dumitru Hondorianu.

4. Pe o a treia: 1767.

497. 5. Pe o a patra:

Cumpăratu-s'au acastă s[fin]ț]ă icoană de robii lui D[um]-

n[e]zău Simion Micul, Moisi Micul și soru-sa, d. Ion Iosivă, Ghenie Șerbote, Moisi Micul, Ion Micul... ș Mănișuț; Ie-nuarie 5.

6. Pe altar:

498.

Stărpă Băjea și Dobră; 5 Ianuarie] 1770.

7. La ușa din prinos la naos:

499.

În numele Tatălui și a Fiului și a Sf[ân]țului Duh, amîn, făcu[ștu] s'a[u] ac[ă]sta s[ă]ntă] și d[um]n[eu] c[ă]ziasc[ă] bisere[că] în zile prea-luminatci și prea-înălțatei Crăese Maria Terezia și Iosivă ală doilea, prin blagoslovenia răp[ă]sotului Dionisie Novacoviciu, episcopul Budi și al Ardealului, și s'a[u] săv[ă]rșit în venirea preaosf[î]nțitului și pre[ea]-luminatului D[um]n[eu] d. Sofronie Chirilovici, episcopu ncuinților din Ardeal, cu cheltuiala satului, prină facerea de bine care s'a[u] îndurată, prin osteneala și purtarea de grijă cinstitutul p[ă]rinte] proto-popului Ioan[ă] Dobrotă ot Poiană, împreun[ă] Oprea Pisariu, Iacobu Simion, Bucur Banu, Stan Mănișu, mesita Maiu în 12, leat[ă] 1770; și s'a[u] zugrăvit[ă] de Simonu zug[r]javu Oproviu din Craiova, 1771.

Și două pomelnice. Unu pomenește pe popa Ion Bordeg.

8. La iconostas:

500.

Ac[ă]sta s[ă]ntă] Icoană s'a[u] făcută și s'a[u] zugrăvit de robil lui D[um]n[eu] popa Nicolae Dobrotă Popovici, preuteasa Ana, Oprea Oprianu, Salomie, Bucur Opreanu, Mărie, Vasilie Opreanu, Mărie, Dumitru Hăndorianu, Mărie, Vasilie zug[ra]v; Fev[ru]arie] la ano 1791.

9. La altar.

501.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sf[ântu]lui Duh. Amîn. Zugrăvit[ă] s'a[u] acestă sf[ân]t[ă] oltar în zilele Împaratului Iosivă, a Împ[ă]r[ă]tesei Mă[rii]-Terezii, și fiindu arhieru Sofronie Chirilovici, al Ardealului, 1771, cu cheltuiala robilor lui Dumnez[ă] Bucur Ban, Simionu Moga Opreanu, Dobră, Ilie Oprita, Salomie, Bucur, Oprian Stanu, Stanu Stan[ă]ciulu, Mărie Ionașu..., Maria Branciu, Ion Stancu Mănișu, Dragolea, Bucur, Hondoreanu Ioanu, Ionă Nedelă, Cat[ă]lina, Oprea, Nedelă Mărie, Coman Fleseriu, Paraschiv Simionu din Garbova, Nistor, Ionu, Stancu Do[bră], Bucur Șerbu, Dop..., prină chi-

vernisala și purtarea de grije a părintelui protopopu Ioanî Dobrotă ot Poiana. Costandin zugrav.

10. În desenul altel leosanc, ca mai sus, iar între nume și Petca.

502. 11. Pe o legătură:

D[um]nezeu roagî-se de noi, să ne înpace cu Dumnezeu.

503. 12. Pe un *Antologhiu* din 17—:

...Eref Oprea, Danu Sucul, Oprea Gligor, Stanu Mănițuț, Ionu Băjla, D. Băjnia, Bucur Dobrotă, Moga Șufană, Hilip Șufană și muntă-sa, Stană, Oprea Bodea, Ionu Banu, Bucur Banu, Oprea Vlad, Dumitru Dobrot[ă], Bucur Bobdan, Ionăsu Hotdanu, Dumitru Gorghea, Bucur Gorghea, Stanclul Măniț, Ionăsu Banu, Bucur Opriianu, Stanu Șerbu; și o amă cumpărat cu bani gata florinți 21, și 70 și 100 de bani, și o'mu dat s[an]ctei bescareci din Poian[ă]... [Pe cine ar fura cartea.] pământul să-l ghiț[ă]. Scria-am eu diiac Maniă, cu învățătura lor a tutura...; 1738.

504. 13. Pe un *Chiriacadromu* din 1699:

Să s[ă] știe pentru această sfântă carte ce să chiamă Poo-
cenie, că o au cumpărat bătrânii den Poiană, împreună și cu
prioții care să vor scrie toț, anume: ierîi Oprean, ierîi Ionu
și diiac Ionu, Bucur Dobrotă, Dumitru Munteanul, Coman
Staioco, Stan Gligor, Oprea Gligor, Bucur Gligor, Stan Șerbă,
Stan Mănițuț, Oprea, Costandin, Dumitru Dobrotă, Coman
Marco. Dan Sucul, Stanclul Măniț, Ianoș Sucul, Dumitru
Măniță, Salomiia; și o am cumpărată cu bani gata, florinți
19, și o am dat s[an]ctei bescareci (*sic*) den Poiană... [Pe cine
ar fura cartea], să crape pământul să-l înghiță... Si o [s]crișă
cu Dumbrav[ă] dascălul, cu învățătura dumnealor cumpără-
torii, la anul de la H[ristos] 1733... Fevărar 4; și să o stăpă-
nească popa Oprea și pupa Ion.

505. 14. Pe un *Euhologhiu* din 17—:

Acesta Molitfealnicu iaste al popi Bucur Șerb de la Poiană,
și lau cumpărat de la popa Moisi ot Poian[ă] cu 5 zloti și
30 de crețari, fiind diiacon, în Septemvrie în 24 de zile,
anu 835.

506. 15. Pe un *Penticostar* din 1743:

...carte, anume Penticostar..., și o cu[m]părat anume, care
să vor iscăli: Dan Sucul, Bucur Opriianu, Dumitru Dobrot[ă],

Bucur Părău, Stanu Șerbu, popa Ion Dobrot[ă], popa Oprea Bodca, Oprea Gligor, Stană Șufănoe, Simtionă Șufănoe, Ion Băjia, Dumitru Stanciul, Bucur Nicor[ă], Opa (*sic*), Ionăsu Chioorghea; și așa s'au luat cumpărători, să fie slobozi, ce vor vrea să facă cu ia, și fără de știre lor, și asăm[nea]... să nu s[ă] poată lua undeva, să o dez[lpească]; 1744. Scrieam popa Maniă și popa Ion, și sîntu oameni din Poian[ă] care au cu[m]parat cu bani, florinți 16 vonaș.

XCIII.

Pojorta.

1. Pe o icoană: 507.
Ot Beclean; 1738.
2. Carte de învățătură creștinești despre deșertăciunea lumii și datoria omului în-fieștece stat, din S. S. Scripturi culcase și întărite pre scurt, pentru mai lesne înțeleagerea și procopseala, pre limba ruminească așezată de [episcopul Bob]; 1806. 508.
3. Pe un *Apostol* din 1774: 509.
...ai miel 8 lei din... în anul 1774, în luna lui Mai zile 21, și-l las copilul meu, lui Onisim, și lui Moisi...; 1785, Pojorăta, p. Ionașcu Gușăilă].
4. Pe un *Chiriucodromiu* din 1699: 510.
Să s[ă] (*sic*) că am scris eu diacon Nițu ot Lidcești.
5. *Evanghelia* din 1682.
6. *Mulitovenicul* lui Cornei.
7. Pe un *Penticostar* din 1743: 511.
Actastă carte ce să chiamă Penticostari rumănesce lăste dată sfintii bisericii de la Ludșor, care de l[a] cinstita protopopie a Făgărașului o au răscumpărat dumnealor Nicolae Ganea, din împreună cu dumneael Jofia, sora dumniului, muiatea răosatului [Comșa] Gușăilă, tot din Ludșor [șters și semn de cruce]; și l-au închinat sfintei bisericii... La sfânta bisărica din Pojorota... S'au scris din diregătorie...; 1781, 29 Martie. Protopop — Acestu Pinteccostari s'au fostu tras de l[a] preotul Ionașcu Gușăilă de l[a] Pojorăta pentru 12 florinți. Canonul au fost pentru că au vârsatū sînge la cărcimă, în anul 1777, Iun[ie] 20. S'au tras cu judecata săborului cu

deliberatum, car[e] la mai mare canon au fost să să judece vreadnicu cu flor. 24, dar s'au lăsat cu doișprăzeace, cu milă de la săbor: una căce au mersu la cărcimă, a doo, căce au făcut sfadă, a treia căce s'au îmbătat, a patra căce au vărsat sînge. Pentru aceste necuvioase pricin[i] s'au luat[u] în trăsur[ă] acest Pîntecostar prin juratul săborului, pop[a] Nicolae Lăluță de la Beșimbav, precum[u] arată scrisoarea sa la tabla de margini. Pentru care răscumpărându-l dumnealui Nicolae Ganea, împreună cu sora dumnealui, Jofica, ce o au ținut răpoosatulă Comșa Gușăilă, toț din Pojorăta, cu șapte florinți, ceialalți i-am lăsat cu protopopul pentru pomenirea, ca să aibū și eū parte de pomenire ca și ctitorii carii o au răscumpărat, până să va ținea o foac de cartia aclasta... Protoprezviter Costandin..., Damaschin..., Făg[ăraș], 1781, Martie 19 zile. Dat prin mine Protopop Costandin Ioanovief, Mit[ropolitul] Făg[ărașului].

512. 8. Pe un *Triod*:

Să să știe că aciasta s[ă]ntă carte ce să chiamă Triod la bisărica noastră de pomcană, Pojorăta, nefind alt Triod... Și am scris eū pop Ionășcu Gușăilă] din Pojorăta, în anul D[omi]nului 1767, în luna lui Fevruarie zile 7; și să s[ă] știe că am cumpărat aciastă s[ă]ntă carte cu florinți 16..., și cu ceialalți boeri și catane care s'au îndurat de ne-au ajutat cu cât au vrut, pentru pomenirea lorū,

513. 9. Pe un *Triod* din 1771, ctitor:

Ionu Comănic, Samoilū Moldovean, Radu Fătu..., Neni Fătu, Samoilă Drăghiclu, Samăi Zaharie, Maria lui Stoica Meletu, Zahiu Dateș, Gheorghe Drugă, Ionu Sugaciu, Samoilă Cornea, Aldea Drăghicli, Zmedu Trămbițaș, Ion timari, Eva Sialșmon, Achim Chiastea, Navinu Popa, Ion Străză, Ionu (?)... Iaru. [În natură:] 6 cofe de secară, 1 bidl de săcară, 1 de cucuruz.

XCIV.

Ponore].

Biserica unită.

514. 1. Pe un tabl:

1727, m[ă]șta Iu[nic].

2. Pe un *Apostol* din 1802.

515.

Puntea Drăgăneștilor... Locul de la Bobărești, lăsat de Bobar Costin... Livada care hătulaște cu apa și cu drum... Pieșar, Tolomei Lungu.

3. *Catavaciariă* din 1793.

4. Pe un *Chiriacatromion* din 1699:

516.

Cu toată cheltuiala lui Onicță Ionu și Tomușu Ionu, și a au dat pomană la biserică în Ponor Onicel Clae, Onicelu Crăciună, Tomașu Vasit, Tomușu Mărtian —, Tomușu Costin ad învățat, — să le fiă pomană lor și părinților și tot ne[fa]mului lor până la o noo sămăntă... Au fostu la scrisoare Drăgoiu Mărtian cărsnicul, Pieșa Vasile, fecior lui Vorniculu Samoilă, Coste Pătru, Burză Luca; 1736, Septemvrie 14 zile.

5. *Evanghelie* din 1776.

6. *Liturghii* din 1775.

7. *Minologhiu* din 1781.

8. *Octoik* din 1792.

9. *Pentecostariă* din 1743.

10. Pe un *Tried* din 17—:

517.

De poporeau din Ponorelu... Dela Gârghița din Căteani, în 23 de florinți... Seris-amă popa Ilie.

XCV.

* Poplaca.

Pe o *Liturghie* din 1680:

518.

...Să s[ă] știe căți o făcut pomană de o dat de o plătu[t] aciastă leturghie, anume Vlađ Toma, Oprea Fomete, Văsilă, popa Bucuru, Ion, și se ș[e] pomenească; iar cine nu va pomenie, fie afurisit. Decî se știe. Și în Poplaca amă dată aciasta s[fin]ta leturghie, și laste se[r]is la preadoslovie precumă silită popa Bucurū pre acesti omeni, anume: Bratul ad datū 50 de ban[ă], Oprea Fomete iar 50 de ban[ă], Toma Bădiie iar 50 de ban[ă], apoi Vlađ Bratul iar 50 de ban[ă], apoi Văsilă [s. a.]. Iar eū, popa Bucuru, amă pus 60 de ban[ă], cum să fie a popel Bucur, până va avē zile.

XCVI.

Porcești.

519. 1. De-asupra ușii de intrare:

f Cu vreația Părintelui și cu sporirea Fiului și cu săvrișirea Duhului Sv[ă]lțut[ă] făcută-s'au actasti svântă și dumnezeiască besearecă din temelie creștinul domnul Țării-Ramâneșt Io Mattheiu Bășiraba Voevod intru cinstia și hrama lui S[ve]a[ța]l Nicolae Mirlicheșchi, ca să fie pomani nesăvrășiti în veaci; dereptu aceea și noi, robii lui Dumnezeu și mai mici robii Mirei Sale creștinului M[ai]t[heiu] Voevod: jupan Timaș bectariul, Ion Logofăt și Radul Postea[nic], feciorii lui Tănaș și ispravnicii de Măria Sa trîinis, nevoit-am de am văzut și începutul și săvrășitul, și s'au rădicit actastă bisearec[ă] cu cheltuiala Măriei Sa[ș]e lui Voev[ă]d (*sic*), și noi încă am dat ce am pututu ca să avem și noi pomani. Și s'ad început în luna lui April, și s'au săvrășit în luna Sep[temvrie], v[ă] leat[ă] 7162 [1654], a wt pok. xera 1653.

2. Notiță cu rug a țeparișii din 17—.

3. Chipurile lui Matei Basarab și Doamnei Elena sînt o mîgileală nouă.

520. 4. Pe locaș de afară a Măscel Doamnei:

Oprea Mihail Crăciun[ă]; 1750.

5. *Chitavazierii* de Sibiu, a) lui Popovici de Hondol.521. 6. Pe un *Chiriacodromion* din 1699:

Să s[ă] știe că actastă s[ă]ntă carte ce s[ă] chiam[ă]—, și o a dat besearecei Porceștilor de pomani, a besearecef să fie, car[e] popă va sluji besearecef, săvaf căț ar hi, nice unu popă să nu s[ă] oprească —, iar car[e] popă sau mircan s'ar amesteca a o vinide, sau acum, sau din beseareca Porceștilor a o muta, proclat și anathema să fie și blestemat de 318 oțet, și de Domnul H[risto]s blestămat; petrile și leamnele să putrezască, iar trupurile lor ba; proșilor besearecef aceștia să nu s[ă] uprească, ce s[ă] hie a unula ca și altula, a povestii de pedleapsa cuvântu lui Dumnezeu, și aceastea suflete a pomeni: Ion, Ana, i Oprea, i Mașă, i vășea cead ego [=șitot neamul lor]. De noaa, să s[ă] știe că o cumpărat Ion Părcălabel. Și, când am scris aietu, au fost proșo]pop Maxsin din Avrig, de față și judele Rad[u] Lasla și popa Mihail del[ă] Săc[ă]date și Mihail Deaneș și

Ion Leoscă, și preoții, anume: popa Ion, popa Sima, popa Stoia, popa Ion, popa Gheorghie și grămatic Ion. Și am scris ca s[ă] să știe. Scris e[st] popa Ion, fecior pop[il] lui Maesin, v[er]eat ut săzdanic mlru [= de la Facerea Lumii] 7210 [1702]. De ac[est]a încă am scris, ca s[ă] să știe prețul cărții aceștia: s'au dat drept 20 zloți; dintr'acești 20 de zloț au g(r)ătat[ut] Vl[ă]d[im]i[ca] un zlot, și prot[o]pop[ul] Maesin 2 zloți au er-tat, iar Ion Păreălabeledu din Porcești au dat 17 zloți, să-i fie de poman[ă], precum-i scris mai sus.

7. *Căia împelului* din 1678.

8. *Evanghelie* de la Bălgrad.

9. *Molitvenic* din 1689.

10. *Molitvenic* din 1793.

11. *Pravire* din 7288 [1780].

12. Pe un *Trod* din 1731:

522.

Să s[ă] știe că ac[est]ă s[ă]ntă carte anume —, care o'ă cumpărat rob[ul] Dumnezeu, anume Ion Sitea și fâmeala lui, Nistora, și frate-său, Alăman, și fâmeala lui Mariia i Oprea Alămănescul, și fâmeala, — și o au dat la beascareca aicea în Porcești ca s[ă] a[ri]bă pomană în veac..., și cloaia și hirul și plumbul să putrezască, iară ucel să nu mai putrezască în veaci, amin. S'au scris în luna lui Aprilie 23 zil[ei], leat 7241, roj. 1733, crug. s[an]c[t]a [= crugul soarelui] 17, a lu lună ate. leon (*sic*) 25, zlato c[is]lo [= numărul de aur] 2, rățcailea (*sic*) 7. Și am scris e[st] popa Ion, fiu pop Vlăco...

XCVII.

Răhău.

1. Pe o grîndă e săpat:

[Meșta Avgust în 15] zile, v[er]eatu 1764. Scris am e[st] popa Nicolae, parohie popl Gheorghii i Ioanu, Ionu Cărpinișanu celu tin[ă]ru; acesta au fost [meșter mare].

2. Pe *Canonic* lui Varlaam:

523.

20 dumineci înnapoi... La Oprea Vlăcu pe pământ, în Ne-totul 2 florinți și 40 de bani, de pe slujba găzdoitului un florint, la Pavel Oțel... pământ..., la Fintâna Țigani[il] pe pământ..., în capul satului, pe pământ[u] Cânde Noghenuș, un zlot..., pe unghi[ul] la pod..., în lunca de sus, lângă lupaiu... Pălație un

524.

zlot, la Alixandru z horgoș pe pământ.. Acastă Vanghelei o an compărat Pavăl Iun. lui Mihăilă Haroțolai ot volost romaneșli, ot silo Balasinește, și am dat 3 liai bătoți și giomătate de la on popă de la Rășcov, ot Cotrat. să s[ă] știe, in dzilelei loi Întonie Rosit Voivod, cândo au înblat văletoi 7186 [1678], nașta Ag[u]ștă.

3. *Cazania* din 7250 [1742], București.

525. 4. Pe o *Cazanie* din 1781:

A popi Nicula Cărpinișanu, Măriașanu Viteu și Lazaru Bena.

5. *Ceaslov* din Moldova, 7305, 1796. «Ilyelü Cjepotariülü İpografı.» Cu chipul Măceli Domnului pe V? ulului, «Iark ağıştor slovelori, dııscouülü Theodorü și Ioanü».

526. 6. Pe o *Evanghelië* din 1723:

Să s[ă] știe cătea cărți are besăreca Răhăului: întâia, Ivanghelia, a doa, Moltveanicol, a trile, [Le]turghia, apoi Ștranicul, apoi cartea de la Minee, trii descos[e] și o H[ri]stogur[ă] de arjintü, ua potir și un... dă cositor, u cruce de aramü, Alta, de lemnü, și o cadclaiță..., și face sluşbe nopte...

7. *Evanghelië* din Blaj, 1776.

527. 8. Pe un *Mărgăritar*, ediția a II-a:

... Este a lui Irimie Căplinar..., și l-o datü la satü Răhău, de pomanü bisericii Răhăului.. Martinü, Trifu, Macaru, cötörtü.. Scris-am eü popa Gheorghe, eü popa Simion ot Răhău, mesja Apriele 29 de zile, la ani de la H[ri]stos 1761. ...Toma Săcașu, 6 duce, pentru legatu...

9. Pe un *Mineiu* de April: dat de Ștefan Săchitșü, Gheorghe Beni, Filimonü Bena.

10. Pe un *Mineiu* de Iunie; de la «Tactüa Goșu».

528. 11. Pe un *Mineiu* de Septembrie, al lui Chesarië:

Și au statü până la Dumeneca Fiorilorü: atuncea am aratü Costandin, de-amü pusu porumb; atuncea au fostü birău Neago... Atuncea au fostü nevoe mare dea finu și dea... Au fost ferdle cu 15 ducea... Scris-amü eü Onea.

12. Pe un *Mineiu* de Decembrie: dat de «Sava Montü, Iosivü Clipenaru... popa Avraamü Ganceu».

529. 13. Pe un *Mineiu* de-ale lui Chesarië:

Acastă Mineiu este al bisceare[e]i Răhăului, cumpărat la

anul 1785, și l-au cu[m]părat Vasilie Cărpuiș și Iosif Oancia, Simion Fofeda, Oprea Biscă. [Și «Răhăului».]

14. *Noul Testament* din Bălgrad.

15. *Ortoid* din 1282 [1774].

16. *Predicile* lui Samuel Clain. Luată în 1794 de la «părintois Macarie din Brașova».

17. *Pe o Psaltire* din Moldova, 1817:

530.

Acestă Psaltire... Nicolae Cărpuiș[anu], și o am cumpărat de... monah, și am dat pe... 5 zloți și un Ciaslov; anu 1822, în luna...

CC. N. Cărpuișan, *Monografia comunei Răhău*, Sibiu, 1897.

XCVIII.

Rășinari.

*1. *Pe o Cuzană* a lui Teofilact, manuscrisă (secolul al XVI-lea):

531.

Eu diaconu Izdraii.

Precum să să știe că în anul 1754, în luna lui Noemvrie în 3 zile, într'o zi Joi, m'am însurat de mi-am luat soție pre leage, și m'au cununat dascalul Grigorie zugravul Rantie, întru sfânta mănăstire a Sărăcineștilor, fiind episcop Râmnicului) călăru chir Grigorie, iar în Ardeal Vl[s]d[i]că fiind d. Pavel: întru acestu anu au venit acest Vl[s]d[i]că în Ardeal. Adec[s]ă eu Iacov snă pop Mani din Rășinari) am luat fata popi Stan din Sad.

Acestă sfântă carte lăste a popi Man din Rășinar, fiilor popi Iiță, vnucă popi Iacov, și amu scris eu Iacovă dilacă această deșartă slovă la anul de la Zidiria Lumii 7257, lard de la H[risto]s 1748 (și cifre).

*2. *Pe un Cronograf*, admirabil caligrafat:

532.

Și amu scris eu popa Savva Popovici de la Rășinariu, asesor consistoriului) ep[iscop]esc, Avgust 10, 1790, când s'au dus dom[nul] ep[iscop] Gherasim Adamovici la Timșoară, pentru alegerea Mitropolitului, și eu am rămas la Sibiu, în rezidenție.

Începătura învățăturilor bunului credincios Io Neagoe Vocevod țării Ungrovlahii, anul 1781, Martie 10; popa Savva Popovici de la Rășinariu am scris.

Și o copla.

533. *3. Pe un alt *Cronograf*:

Aciastă carte o amă scrisă eă popa Savva Popovici de la Râșnariu, în anul 1786, Iunie 20 de zile.

534. *4. Pe o *Evanghelle*:

Scris-amă eă Ioană ală popi Mihael din Reșinar, Dech[em-
vric] 9 zile, 1763.

Aciastă *Evanghelle* iaste a popoi Manulă ot Râșinar.

În anul 1754, în luna lui Iulle, aă începută a face niște casă de piatră în Târgu Vitelor cel de afară, dincolo de podul Ogoi, fiindă d[o]mnă mai mare Seacinelor d. Zibertă. Întru acestă ană aă luat și Nasa Radului morariul de lângă seacnul bisarecii; cade-să a ști că cea despre ulițe casă o aă făcut Radul Morariul, cu tinda și cu pimnița de supt tindă, ci pimnița o aă mai prefăcut ei, și casa despre amiezăzi o aă făcut-o cu pimnița de supt iat, și aă lucrat oameu[1] de slujbă. Tot întru acest an aă venit și d. Vi[ă]d[ă]ș[ca] Pavel.

*5. Uimirea saă vedeniă cea mai presus de fire a Sf[ă]n-
tului Grigorie, ucenicul sf[ă]ntului părintelui Vasilie cel nou.

Din slovenie în limbă rumîncască s'aă scos de răposatulă în D[o]mnulă preotul Iancul din Simcel aciastă vedenie la anul D[o]mnulă 1781, iară de pe ael izvodă o amă scrisă aciastă vedenie eă cel mai mic și nevreadnic, mult-păcătosulă p[opa] Constandin Mihailovici din patria Ungrovlahiei, sudă Vitcea-de-sus, anul 1781, Ianuarie zile 22, fiindă lăcuiitoriă în Sacă.

*6. *Mănumile Preotet*. Scrisă pentru abeserica cea nouă din Râșinari (1781, 16 April) și Vedenie Sf. Vasile.

*7. *Fomehnic*.

V. și Ocoa.

XCIX.

Vaida-Recea.

535. 1. *Antologhia* din 1737.
2. *Minologhia* din 1781.
3. *Ociivă* din 1742.

C.

Teleki-Recea.

A. Biserica unită.

1. Pe o lemnă; 535
Acfastă... cu Iosif împreună cu soțu miu Iova, să ne fie...
pomână.
2. Pe alta: 537.
... Bucur... ano 1756.
3. *Liturghie* din 1797.
4. Pe «slujbele de obșto a tuturor școlilor», acurii totuși «înlocuiește»
limba rumânească, spre înțeleagărea de obșto»; Hucurești, 1730, de către Stanil
oi București; 538.
Să știe că a fostu a dascălului Ion ot Porumbacu, și am
scris eu, Gavrilu..., Noem[vrie] 20 d[ni], 7236 [1727].

B. Biserica ortodoxă.

1. Pe un *Autologhiu* din 1786; 539.
Acest sfânt Minciu s'a ad cumpărat în doaozeci și trei
tocma, din sfânta Mitropolie Buc[u]rești, fiind ostenitori
Ioan Zamfir sin Dav[id] ot Recea-Telechi, fiind de față Sava
Ierom[on]ah sfintele Mitropolii sin Ioan, Apr[il]te 28, 1792.
2. *Apostol* din 1774. Pomnit papa Bucur Chiojdea (1808).
3. *Cerania* lui Varlam.
4. Pe o *Evangelie* din 1784; 540.
Acfastă sfântă și dumnezeiască carte iaste a mea, a lui
David al lui Andreiaș Popa din —.
În zilele prea-luminatului Domnu Io Nicolae Mavroghenie.
5. *Evangelie* din 1729.
6. *Octăi* din 1746.
7. Pe un *Penticostar* din 7209 [1701]; 541.
Acest Penticostar, carte de slujba sfintei adevăratei bisea-
riei Răsăritului, în folosul pravoslavnicilor și creștinii o în-
chină și o dă dumnealui Costandin Cantacuzino Vel Stolnic
biseariei rumânești de la satul Reacea cu Ținutul.
8. *Penticostar* din 1809.
9. *Trid* din 7277 [1769].

CI.

Remeți (mănăstire).

542. 1. De-asupra ușii:
Is[us] † H[ristos]. D'întîi aú fostú zugrăvită aciastă s[fin]tă
biserică în zilele lui Matilaș Crai, vă ieatú 6895 [1487]. *AW*
AW [=Logofăt Dumitru?].
543. 2. Pe o placă:
ΠΟΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΥ ΠΑΡΑ ΕΚΚΛΗ ΣΙΜΩΝ: *ΠΡΟΚΕΤΑΚΙ ΕΑ ΠΑΡ ΕΚΚΛΗ*
ΩΝ, ΜΡΤ. Σ. ΑΚΤ 13913 [=pomenește, Doamne, pe robul lui
Dumnezeu Simion; a răposat robul lui Dumnezeu [I]on; Martie
7, anul 7186, 1678]. Și aciastă călugărú — Maiú [sus scris] —
Simion Brad aau lăsat bol 6... í s'arú hi m... pom... va su
vadolú... ireúu.
3. În tindă, zăgăveală din 1809, după o notiță pe ușă.
544. 4. La proscomidie, cititură:
Erúmonah Gherasim, ermonah Petronie, er[monah] Mihail,
Ianu, Avraamú, Savul, Maria, Zugrea, Lantea.
545. 5. Pe un *Autologhion* din 1756:
Să să știe că acest Minei l-aú cumpăratú Danú Ionú dinú
Ponorú cu doaozeef și patru de numărături, [h]i[nd]ú elú mu-
rariú la moara mănăstiri; [am] datú de pomcaná aciastă
s[fin]tă [carte, spre] a lui pomenire să fie... [Scris-am eú],
[Sili]văstru monahú,
6. *Apostol* din 1745;
7. *Apostol* de Bla], din 1767.
546. 8. Pe un *Chiriacodromion* din 1699:
Di la Rimeț la ripă, din sus de Joajú. Scris-am eú Vasilie,
fiindú diaac la mănăstire, anul D[omnului] 1840, Iunie 3 zile.
9. Pe un *Euhologhion*, Vasilie cantorul se plînge că popa Vasilie din «Kt-
meș» a luat pe cel ban.
1795, luna lui Iunie 8, s'aú aflat în Remeți 422 de oameni
poși la căbel¹ în dajde, cind aú venit cănteliștea pișpe-
culú de aú vălăstuit.
547. 10. Pe un *Oetok* din 17—:
Scris-amú eú Silvestru monahú cindú aú stricatu necre-
dincioșii mănăstirea de la Rimeți și cea de la Geoagiu, la

¹ *Kábel*, ciblu de grîu.

anul 1762, în Avgustă 23, într'o zi Simbătă, spre perirea lor.

Această sf[ă]n[ta] carte este a sf[î]n[te]i besearec[ă] a Socodorului, ce să chiamă Octolih, și lăste cumpărat dreptu florin[te] ungureșu 18; să n'aibă al[te]i a o lua di la sf[ă]n[ta] besearec[ă] p[er]n va fi Socodorul și sf[ă]n[ta] besearec[ă] din Socodor; iar ce[ne] s'ar[ă] [afia] sa[ă] [să o] v[î]nză, sa[ă] să o puczelog[ă], să fie afurisit de 300 și 18 sf[î]n[te]i p[er]in[te]l., m[er]șă Ianuară 2, 1751. Și am scris eu, popa Petru, și popa Costandin, și Chirica Șifotă, birău mare, Păida Mișca și Jupinul Diamandi, negu[ta]torul din Socodor.

CIT.

ROD.

1. Pe apă:

Mărtian Ghenic. Danu Ranga.

2. Pe un *Antologhia* din 1737, de la Ion Opris[ă]; dat în 1738: 548.

Scris-am eu protopop Man ot Armeni, împreună și cu popa Ionde, la Cărpiniș.

3. *Biblie de Blaj*.

4. *Cătușieria* tipărit de Lavrentie armonah (1734?). 549.

5. *Chiriacodromia* din 1699. În legătură, o pagină corectiană începând așa: ep[iscop]ul-n[ost]ru pre noi Dumnezeu uculă al[te]l[ui], că în toate zilele ne rănjim și ne certăm, și de azi fi luac[ă] acestă fr[ă]n[de] de la noi.

6. Pe un *Mineie* al lui Chesarie, pe Ianuar: 550

...L-au fostu cumpăratu răpăosatul în D[om]n[ul] Ioan Opris[ă], împreună cu Oprea Lupea, drept treizeci de florin[te], [Opris[ă] da 3 mariași la legătură. 3. «Gherman Bogdan», 3. «Oprea Soare». 1770, 30 Decembre. Scrie «Ivstathie Popovici ot Cămpeni».]

Adeverință.

Să să știe, precum că s'au împăcut în fața noastră Nico Măcrino, Oni Pathe, și precum se-au fost vorba să șază înșii lor, să fie ascultător întru toate ca nește... (1832).

7. *Mineie* pe Ianuar, dat de Dan Com[ă]nec, Coman lui Dan Com[ă]nec, Manea Nistor, Stan Prada.

8. *Mineie* pe Mart, dat de Ion Volcen, în 1785.

9. Altul pe Măi, dat de Petru Voliceu, cu Gligor[ă] al[te] Opr[ă] de la Bala.

10. Altul pe Iunie, de la Ionuț Prida, Ionășa Gavrița, Iona Gavriloc, dat în 1786.

11. Altul pe Iulie, dat de Bozbur Toma, Ionuț Bogădan.

12. Altul pe Septembrie («Sectemvrie»), dat la 1786 de «Dan Boga, Mănuș, Bogdan, Acem, Moga, Anasie a lui Bucură, Mihăilescu».

13. *Pentecostarilă* din 1743. Dat de «Stan Bogdan și cu Ion Oprîșu... la bușcareca Kodolui».

14. *Strastnic* din 17—, luat de Oprea Lupa.

CIII.

Rodna.

1. Aier din 1824, lucrat de «Vasile Chîrșescu, rugav din Suciuvă».

2. *Scythistoria* din Blaj, 1774, cu prefață de «Sivestra Callani coltă dinușii căvizonă a cărșiloru».

551. 3. Pe un *Antologhem* din 1737:

Acestă Trifoloiu (*sic*) l-au cumpărat prot[o]pop Ianoșu din Chetiū de la Antonie sîcioru Banului din Sicălac, dreptă 20 de vonașu, și l-au dat altu Minciu scris cu mina; la schimbu cărșii fost-au popa Lup din Sintegude și Bozeșan Ion din Sintegude; 1752, April 6 zile.

552. 4. Pe un *Apostol* din 1767:

Însămănarea a ctitorilor a s[fin]tel] besereci din Rodna, în anul 1780, Iulie — zilc, făcută prin mine Ieromonah Hieronim Calnochi, protopopul eparhii Nasăudului. Urle pe cărțile bisericii Rodni. Pomană din Blaj... Lione Buria... Un Mofitvenic de la Eș și o Liturghie de Leovă... Zaharia Sărbu... Arsenie diacu... O alfavită... Popa Toader din Iua... Ithica lui Ștefan Nistor... O ucitelă... Lione Scripăța... Un Praesiu... Toader Coșofrețu... Ion Singlorzanu... Lione Buriacti... Apostol și Ivanghelille la morți și Predicații le'o scris Ion diacu, și l-am dat 4 mărieș din bani bisericii și 4 șustaci de legat... O carte de învățatură pentru Liturghie au dat Vasile a popi lui On... Vase care sânt de cusuror, o cană de o cupă..., un blid, doo talgere, o față de masă, un chîndeu, doo năfram de mătasă, aceste au rămas de la Sucia la biserica. Mai este un colindiri de doo fărtae, făcut cu bani bisericii... Un lesnic de aramată (*sic*), cu 15 florinți... Nicolai și Merînția au cumpărat răspeța cu 24 de

florinț.. Ion Ioana au cumpărat un prapor cu 3 galbeni și un teșnic de aramă, iară cu 3 galbeni, Grigoraș Cărstina au cumpărat un tratapod cu 43 de florinț, Ion Bindu, Părăsea și Grigore au dat la turnușoru bisărici 7 zlot.. Policandru de aramă (33 zlot).. Au cumpărat prilogu cu 12 zlot!.. Un stihari.. Arsanti Cardan și Catarina au dat și plev, acoperitul bisărici, 8 florinț.. Palaghia Petri Popi.. Lazor Șofronia.. ajută cu lucrul minilor. . Ion Palaghia Cărdan au făcut strana Maici Precești.. La tocmirea fruntarului a bisărici.. Maria Popi Lariou.. Vasili Gacia și Cifor au cumpărat un clopot cu 30 flor[inț].. Loghina, Ion, Măria au cumpărat o icoană cu strană, și un pomelnic nou, toate în 36 de florinți, Paul Maria.. Un patrahic.. O pereche de năracliță, 2 zlot.. Erei Gherăsin.. Arșinca.. au cumpărat toaca cu 22 de zlot. Gavril Bindiu, Toader Alecsandru să făgădueste cu un loc de fin, dară, dacă să adeveri lucrul, și au dat și un goibăn la ușa dverilor.

5. *Arhiva* lui Bob.

6. *Cronica* Mitropolitului Șelau, dedicată lui Constantin Mavrocordat.

7. *Catavastria* din 1762, Blaj.

8. *Evangelii* din 1763.

9. Pe un *Evangelie* *adecă Molitve* *nică*, Blaj, 1757 :

553

Acest Molitve[nic] s'au datu besericii cei nouă de la Rodna prin părțile Ieromonah Iacovă, caară (*sic*) episcopu Făgărașului vicarișă ghegeneralășă din Blajă, 1771, 13 Februarie.

10. *Evangelie* din 1784.

11. Instrucți din 1798 pentru proșți, de la «Ioan Halmaghi vicar» : din 1803, de la «s. Ioan Nenușă, a vicarișă administrator».

12. *Liturghit* din 1775.

13. *Liturghie* din 1767, 7267 [1759] :

554

Aciastă s[ă]n[ă] Leturghie s'au vândut popi[ș] lui Vasl Constantin drept 8 lef, ot Rodna, leat 7276 [1768].

Anul Domnului 1768, ms. Sep[temvrie] 8 zile. Aciastă s[ă]n[ă] și dumnezeiasca Liturghie au cumpărat-o Toader Coxonac dreptă zece florinți vonași și au dat-o s[ă]n[ă]nti besericii a Rodnei pomani, unde țaste hramul S[ă]n[ă]ntiilor Voevozi Ingercași Mihail și Gavriil, ca să-i fie pomenire pentru sufletul lui și a soțului dumisale Theodosie, și a tot niamul lor, ca să aibă

pomenire în vezi vecilor ; lară oricare preot sau diacon sau ipodiatcon sau cleric sau mireanū ar îndrăzni [să] înstreinceze de la aciașta sfi[ă]n[ă]tă beserică a Rodnii fără știre și fără voe și bi[aj]g[o]s[o]venia preu[ș]ilor și a ctitorilor Rodnii, intr'alt sat sau parte de locū, oriunde, unulu ca acela să fie blăstămat de sfi[ă]n[ă]tele șapte soboară și de D[io]mnul H[risto]s și Maica Măccistă și de to[ș] s[ă]n[ă]șii, și la groznica g[ă]tulecată să-l fie părășit Sfi[ă]n[ă]șii Voevozi Mihail și Gavrilu și toate soboările îngerești, și unul ca acela să fie triciat, și procliat, și aranatha, și să aibă hodolna Iudii v[ă]nzătorulu]l de H[risto]s ; aminū, aminū, aminū.

[La sfirșit, însemnare că s'au pus cuvinte slavone neobișnute, nu de «altă pricină de mindrie», «ci, vrindū noi a tocmă într'inașle cuvintele tocma deplină după izvodul ellinescū (cumă și celū slavonescū umnează), nu s'au pututū aceale cuvinte nici într'unū chipū a să tălmăci tocma dreptū după putearea lorū pre limba noastră, celū este puțină..., căci nu este Cazanice sau istorie Sfi[ă]n[ă]ta Liturghie, ci tocma însuși d[io]mnescū și de D[io]mnul Sfi[ă]n[ă]tū suflate cuvinte., Evloghie monah, dlorthostoria, Sandulu și Gheorghie zătarli.]

14. *Atitivenicul* din Kălgad.

15. *Penticostariū* din 1708, dat «istoricelcei noae de la Rodna», de Iacob Aaron.

16. *Poluitava* din 1808.

17. *Predicā*, cu multe aluși contemporane, la traial grănceilor, de Ioson Marian, vicariu Rocul, la Roena, în 21 Mai 1837.

556. 18. Pe un manuscrip de *Pentite*:

Scris-am eu Ștefan dascal de la Mitașul-Mare ; anii 1759.
luna April 25 zil[ă].

19. *Vizit* din 1800.

CIV.

Rucar.

A. Biserica neunită.

556. 1. Inscr[ic]i[ie] ;
As. Ms. 1804 (cu litere iatline).
2. Jurnal are data de 1811.
557. 3. De-așupra apăi ;

Anno 1806. Jude Ioan Buțea.

4. La penconomidie :

568.

S'au zplătit această s[ă]ntă proconomidie de Mihail și Eca-
terina, Adam Stuchireanca, cantor, bun îndemnătoriu și plă-
titor, zugrav Ioan Popp din Ludîșor, preotî Zaharie Gîogea
și Moisi Baltă ; ano 1829.

5. *Evangheliu* din 1742.

6. *Pentecostariu* din 7251 [1743].

II. Biserica unită.

1. Pe o cruce la iconostax :

569.

Robulă lui D[um]nezeu Iubrea, In[ș]a] lui Aprilie zi 1, anul
1782, Ion zugravulă.

2. *Apusul* din 1683.

3. *Cazonia* lui Varlaam.

4. Pe un *Pentecostariu* din 7251 [1743] :

560.

Să să stie că acestu Pentecostar l-am cumpărat noi, eu
popa din Rucăr, popa Marcu, impre[ună] cu popa Ion Știr-
bețu, fecior popi Ion celui bătrân, derept 12 florinți și 2 șor-
goș, del[ș]a] popa Dumitru din Rucăr, din Țara-Rumânească,
să fie moșle lor și feciorilor lor ; anul 1743, luna Mai, zile
16. Mărturie Mareu Știrbeț și că Irinite, fecior popi Zaha-
rie. Seris-am eu, Logofet Mare.

5. *Trind și Molitvenic* belneconostă.

6. Pe una din cărți :

561.

Aici las o însemnare despre o mare timplare.

De la anul 1848 s'au început bătae la Țara Ungurească,
Sirbi și Ungurii, s'au bătut toată vara anului acestuia, și
toamna, în Octombrie, au eșit porunță de la un consoli-
ghenerariu să să iș armele de l[ș]a] toți Ungurii, și au eșit
din toată țara tot felul de om, de la 18-lea an până la 50,
cu arme, cu puști, lăncii, furcoae și cu coase, și au început
în toate părțile a să bate cu Ungurii, și la toate locurile
s'au bătut, și s'au făcut ce n'au mai fost doară în lume.
că pe unele locuri, și chiar la Aiud și la Abrud, au tăiat și
tinăr și bătrîn, mueri și copii, cit să nu fi a auzi ; chiar
Kumini de cătră Timăvi au făcut așa, și de peste tot locul.
Ungurii au fugit de Kumini și de oștile Împăratului, că Ru.

mini au ținut la una cu Împăratul Austriei. Și foarte multe sate au ars și unii și alții, și mare jafuire s'au făcut, cât să ferească H[risto]s să nu mai [fi] până va fi lumea. Și apoi au venit o armadă de Unguri de la Țara Ungurească, și au răbit până la Sibiu, [și] aici mult s'au bătut; până și Muscani au eșit din Ț[ar]a-Ruminească, ajutorii Împăratului Rumiiilor și Sașilor; [nu] cu puterea bătăi, ci cu viclesug și cu minciună [s'au] d[us] pe de o parte și s'au întors pe altă parte... Întratat-au lin[ga] Sibiu, și apoi toată armada Împăra[tulu]i... c tot înapoi, și ei au mers și la Brașov, și... [aco]lo încă s'au dus al Împăratului și Muscani în țară... [S]ă știți că pe toți cei ce au fost jufuit pe la..., [i] au ur[m]ărit și le-au luat tot. În veacul nostru sat..., au [im]puscat un om, în Rucăr 3, și la Cornăți...; și pe multe locuri,— nu poți spune toate..., și știu au omorit aceste, da multe nu au... [Ace]stea s'au făcut până la 15 Maiu 1849 și, ce vă mai [fi], știje Dumnezeu. Și am scris Gheorghe Bogdan, dascăl sătesc.

CV.

Săcel (Maramureș).

562. Pe un *Ostoaia* roșesc din 1630, notiță că e al satului «*Stroela K. Мара-морошу*» (c. 1640):

Au cumpăratu verbulu lui D[um]n[eu]dău anume Vasai Ardelian și cu soțul său Mariica, licuitorii în sat Băicoel, și o am dat aice în besereaca noastră, pentru iartare de păcatele noastre. Și am dat pentru dinsa 17 de florinț și un ferdel de oves... Și coconii miei, Anca, Marluți, M[ar]ia, Ionașco, Marica... Anii de la Nașterea D[um]nului 1700, în lun[a] urmasa, 14 de dzile, și au fost într'o aceala vremea în Scaun Vl[ad]d[im]iea Iosif Stoica și protopop Stefan Petrovan din Petrova.

CVI.

S a d.

563. Pe o *Evanghelie* din 1697:

Să să știe că am scris eu, Ion copilul ot Sad.

CVII.

Săliște.

A. Biserica-din-Jos.

1. Pe sfecnicero :

564

Aciaștă păreache de s[ic]s[un]i]ce o au făcut d[u]mn[ca]lul
tit[or]ul Dum[itr]i Borcea, cu sotifa sa Ana; fi lor : Dum[itr]e,
Nicolae, Oprea, Mar[ia], Stana, și le-au dăru[it] a[su-
te]i bise[ri]cii neun[ite] din Săliște, hram[ul] în[n]ălțarea D[om-
nului] Is[us] H[risto]s, să le fie pom[ană] lor și la tot neam[ul]
lor; 1838.

2. *Actișterii* din 1823. Unceșii.

3. *Nisii* din 1688.

4. *Catavasierea* grecească și românească, Sibiu, 1817.

5. *Catavasierea* din 1769.

6. *Chiriacobromia* din 1811.

7. *Chiriacobromia* din 1699.

8. *Didahit* ale lui Veniamin Costachi, 1843.

9. *Epitoni* sau telon *sigmaton*, 1816.

10. Pe o *Evanghelie* din 1760;

565.

...Să fie moștenitoare s[ic]l[et]ei bisericii...; 1795, Noemvrie 2.

11. *Evloghie* de Bemov, 1811.

12. Pe o *Indreptare a legii*;

566.

Aciaștă s[ic]l[et]ă și dumnezeiască carte ce să chilamă Pra-
vilă, s'au cumpărat de acestii numiți oameni, Dumitru Roșca
din Brata, cu fectorii săi, Oprea Dumitru și Ioan Cărată. Eu
pop Păunul ot bis[er]ica Scaun[ului], leat 7273 [1766], Iul[ie] 6
dn[ei]. Și Dumitru Buda, Oprea Vladu, Ioan Romanu. Ca să fie la
s[ic]l[et]a bise[ri]ca a Săliștii, la hramul În[n]ălțarea lui H[risto]s,
la bise[ri]ca neun[ită], ca să [fie de] pom[ană] dumnealor și tot
neamul lor... Fiind preoți neun[iti]: 1. protopopul Moga,
popa Ioan Popovici, popa Sava, popa Ioan, popa Alămanu,
popa Stefanu; la anul 1774, Dechemvrie 14 zile.

13. Cu *Liturghia* din 7267 [1759], ale lui Ioan Teodor XV, și Mitropoli-
tului Iancu;

567.

Aciaștă s[ic]l[et]ă liturghic iaste a s[ic]l[et]ei bise[ri]ci Săliști, ne-
unite. 1799. Evloghie monah; prin mine, G. N. P. V.

14. *Liturghia*, Sibiu, 1814.

15. *Mimzui* din 1779, pe Ianuar și pe Februar.

16. *Mimzui* de Klimic, pe August.

17. *Minciu* pe Decembru, de la Buzău
 18. *Octob* din 1750.
 19. *Penticostar* din 1743.
 20. *Penticostar* din 1776 [1768].
 568. 21. *Sinon Teulonic* din 1773 [1765]. Cător:
 Oprea Bărzan, Ilie Racuș, Stan Cotet, Ghiorghea Dăianu,
 Ionăș Schitca, Ilie Comoc.
 22. *Triodul* din Klușe, 1790 [1781]
 569. 23. Pe *Viețile Sfinților* de la Neamț, 1807, pe Septembrie:
 Aciasta s[ă]ntă carte ce s[ă] chiamă Viața Sfinților, a lunii
 lui Septemvrie, s'au dăruit s[ă]ntef biseariei ceii marț din
 Săliște, la hranul Înălțării lui I[su]s H[risto]s, de robii lui
 D[um]nezeu Alăman Mile și cu soția, Anna... 1 Sept[emvrie]
 1858...; ea Procopie Pătruț, crâznic.

B. Biserica din Grulă.

570. 1. De-asupra intrării:
 Aciastă s[ă]n[ta] și d[um]nezeiască bisearieă s'au zidit din
 temelie de răposatii frați Cindești, anume: Cinda Oprea,
 Dumitru și Osoi, Stana, pentru a lor veacnică pomenire; iară
 rădicarea acestui turn s'au făcut la ano 1816, cu ajutorul
 iubitorilor de D[um]nezeu patrioți ale cărora nume sînt scrise
 în cartea vieții, în zilele înălțatului Împărat Franțisc I, fiind
 episcop preas[ă]ntitul d. Vasile Moga, iară tabla aciasta a
 braaului S[ă]ntului Ioan o au plătit Ioan Popovici Marc, soția
 sa Stana, zugrăvindu-să de smeritul zugrav Ioan Popa ot Să-
 liște, la anul 1820, Sept[em]vrie 30.
 571. 2. Pe p[ă]retele din dreapta:
 Cu ajutorul S[ă]ntef Troiță s'au zugrăvit botezul D[um]-
 nului Nostru I[su]s H[risto]s și S[ă]nti Nicolae cu cheltuiala
 dumnealor Ioan Popovici Marco și Nicolae Popovici Marco,
 cu muerile dumnealor, Stană, Stană, — ca să le fie pomenire
 veacnică dumnealor și la tot neamul dum[n]ealor, amin;
 anul 1812, Fev[ruarie] în 13 zile; Vasile Muntean, zugrav,
 Florlian Muntean, zugrav și paroh în Săliște.
 3. Iconă cu cheltuiala lui Mikulă Buda și surorii lui: 1819, 20 August.
 572. 4. *Antologhin* din 1706.
 5. Pe o *Cazan* din 1768:
 Să se știe că aciastă s[ă]n[ta] carte anume Cazanle o amă

cumpărat eă Ioanăș Bărbat, și o amă dat sf[i]ntei besereci [a Cindeștilor din Grăiu; *adans*] a Săliștii, ca să-i fie po-mană lui și fonei lui..., și aă dat florinți 15 deplin; an 1768, Septe[m]brie 15 zile, prin îndemnarca diaconului Stefan, Săliște.

6. *Pe un Ceaslov din 1748*;

573

Ex libris ecclesiae szelestyensis.

...O am cumpărat eă Gherasimă Iermonahul și o am dat sf[i]ntei mănăstiri a Săliștii..., ca să o facă aciasta moșie sieș... mănăstire... Martori: Intî, popa Stan, pop Thoma sãn Tăban, pop Moga — [pe la 1750].

7. *Psaltire din 1756.*

8. *Trid din 1761.*

CVIII.

Sarasău.

1. *Apostol din 1802.*

2. *Pe un Ceaslov din 17—;*

574.

Aciastă sf[ântă] carte o am cuperat eă popa Ion de la preutiasa a lui popa Mibailu, din trup find, iară este fapta lui Rehnice Grigorie din Sarasău, și am dat... 5 zloț, bani bun, și... A[nu] 1808, Ion Grec, p[ar]o[hu]șul Saraseului.

3. *Evangheliu de Blaj, 1765.*

4. *Liturghiu din 1756.*

5. *Minologhiu din 1781.*

6. *Octolă de Blaj, 1760.*

7. *Pentecostarilă din 1808.*

8. *Psaltire din 1764.*

9. *Strasnic din 1773.*

10. *Trid din 1771.*

CIX.

Săcei, Sătcel (Maramureș).

Pe un *Trid* de la Stavropighie, notică rusească, eă s'a dat la satul Sătcel: 575.

[Cine o va lua] dănu svânta beserica intr'alt sat, acela să fie procleat și trichiat și neertat de D[u]mn[e]dzeu și de 318 de părinți și de 7 săbore, și să aibe parte cu Iuda în veacul dă veacul, amină [c. 1620]. — Colecția d-lui I. Mihály. Sighet.

CX.

Șalimbăr.

276. 1. Pe un *Antologhion* din 1737:

Să știe că această sfântă și d[um]nezeiască carte ce să chiamă Minele de cele mari, este a bisericii Porceștilor, dată de pomeană la hramul Sfântului Nicolae; cumpărată de robii lui D[um]nezeu Stan Potroca și cu Maniu Căldărea.. S'au scris la anul 1782, Fev[ruarie] 21 zile.

577. 2. Pe o *Evanghelie* din 1754 [1746]:

Să știe că această sfântă și d[um]nezeiască lev[an]gh[e]lie o au cumpărat Stan Băilă, cu nuere lui, drepti 15 flor[inați], la anul 1758, Mar 5 zil[e]; dată de pomeană la sfânta be[se]reșă la Șaruș... Prin mine, protopopul Ioan Clonța din Bechinu....

3. *Molitvenic* din 1766 [1758].

578. 4. Pe un *Ortă* de s[un]t Nicolae Mavrocordat [1720]:

Să știe că această sfântă carte o au cumpărată cu Marie a lui Bădilă de pomeană, fiindu lipșă popi Stancu, și așa o amă cumpărată de pomeană, ca să fie stătătoare, și cine s'arū afla, ad a strămuta de aci, să fie anafima, și toți cel împreună cu el, și ea Marie lui Bădilă amă dat 9 florinț; Fev[ruarie] zile 6, 1764. Și au fo[st] noi preoți Avrigul: popa Stancu cel bătrân, popa Nicolae, popa Thoma, popa Stancu Popovici, popa Ion Popovici. Și au scris popa Nicolae.

5. *Ortă* din 1763.

579. 6. Pe un *Triod* din 1761:

Fost a bisericii neunte din Rășinari; 1807.

Acest Triod este al s[un]t bisericii a Șalimbărului, grecorăsăriteane, predat de pomeană de la biserica Rășinariilor din sat, prin osirdia preotului Ioan Vasile, pe vremea aceeaia fiind preot acei bisericii și învățătorii Iosif Vasile, fiind a celui paroh mai sus numit, la anul 860, 1 Martie.

CXI.

Sâsciori.

580. 1. Pe un *Antologhion* brăsovean:

Că această sfântă [carte] cea-l cheamă Minele maria, cu Ostoii și cu obștă, cu Evanghelii, cu Apostoli și cu toatea podobealea

bis[ericii] celea sufliațești în podobit, să știe că l-am cumpărat eu ermonah Ioasaf prea ban[ă] gata, și după moarte meă să rămăia feciorul meu lui Apostol, iar, nefind el, să rămăie fraților mei cari să aia în Țara Moldovii, pop Petre, la tirgu la Bacău, alți frate mai mic în Țara Muntească, lângă București, pop Ursachic. Iar cine s'ar ispiți a o furea, aū să o lă cu sîia, aū altă hieleni, să fîia blăstămat de cei 3 sute 18 otet de la Nechicia, și de smerenia meă, care am luat darul preauții de la arhierel, să fie și de mine afurisit, treclet, pro-clet, anathima; clara să să tupașă, herul să ruginească, pe-teile să să larme, iar trupul aceluia să stea în veci, și sufletul lui să fie cu a Iudei într'un loc în brațelia lui Satanail, și părinții lui și feciorii lui și nepoții lui și strănepoții lui; iar cece o ar aduce, de ar căde în mâna cuiva, să o aducă iar în mâna noastră, si fie ertat și bi[a]goslovit; aū cine ar tăia hăruile ca să ascunze după morte meă să... să rămăia din neam în neam. Eu ermonah Ioasaf, sânt din Ardeal, din sat din Mîlea, și săzū la mănăstire la Dain; [ca]t 7319 [1711], roj. 1711. Ghen[arie]... Ioasaf.

Să(s) să știe că acest Minciū mare l-am cumpărat [eu] popa Niculae din Viștea de Jos de la acest călugărū ce aū scris mai înainte, Ioasaf, pre ban[ă] gata, 26 de florinț. Popa Niculae ot Viștea.

{Alurea:}

Pomeni g[ospod]i: Nedelea, Stănilă, Oprița, Ioanaș, Canduachia.

2. *Antologia* din 1766, București, cumpărat în 1836 de:

581.

Noi Săscloreni, de la popa Matheiu Pandrea din Margineni [cu 42 de zloti], Basilius Czetz, *theologiae moraliae auditor*].

3. *Apostol* din 1766, Blaj.

4. *Pe Chiriacodromina* din 1732, București:

582.

Anul D[omn]ului 1741, 7249, luna Mai, să să știe de cînd s'au cumpărat această sv[ă]ntă și d[eu]mnezeiască carte ce să chliamă Poucenie, în carele cuprinde cazanii la praznicele împărătești și ale sv[în]ților, și e cumpărată pe fi. 18 de robul lui D[u]a[ne]zeu creș Adam și creșta Marială cîad ih [=și ur-

masii lor], ca să le fie de moșie din neam în neam. Și amă scris en, mult-păcătoasă rab bjiū [= robul lui Dumnezeu] Log[ofătul] Ion Mold[oveanu].

[Adaus:] Și de la popa Adam o am cumpărat eă popa Vasilie din Săsciori, iarăși pe acei 18 fl., 1754 [cifre].

583. 5. Pe *Liturghiile* din 1775, Blaj:

Această sf[ă]ntă și d[u]mnezeiască Liturghie o am cumpărat eă mult-păcătoșul Oșif Tă[ș] dascălul din Săsciori, din Ținutul Făgărașului, cu 2 zlot, din sf[ă]nta Mitropolia Blajului.

584. 6. Pe o *Liturghie*:

Klodoiala și Liturghii (necompletă).

7. Manuscris de cinstă.

585. 8. Pe un altul:

Ego scriba Joseph Motok ich hab geschrieben. Vix Corpon, la 24 Februarij 1787.

9. *Minii* hrncoveene.

10. *Oronă* din 1751 (1743), Klauio.

11. *Penticostară* din 1709 [1701].

12. *Practica* din 172—, a lui Neufit de Klauio.

CXII.

Șebes (Ținutul Făgărașului, lângă Voivodeni).

586. 1. Pe un *Antologhia* din 1737:

S'au scris din daturia prot[ro]popească la list 384 eă e acesta al sf[î]ntei] bisericiei din Șebes, cu iscălitura și cu peceata întărit la începutul lunii lui Fev[r]arie.

Acestă Mineiu s'au cumpărat de popa Iacov Itul din Șabăș cu ban[ă] bun[ă], florinți 22, mariaz 2: Intr' acești ban[ă] au ajutat Neculia Săvăstreanul cu un galben de aură dreptă florin[ă] 5. Acesta mai pă scurt este al mică osebi, și al scolorilor miel, care nimen[ă] nică-un amestec n'ăure, fără eă pop[ă] Iacov care mai sus s'au scris. După aciasta, tâmplându-să la vre o primejde de răzmiriță, au de altă supărare, care d[u]mnezeu ni le aduce pentru păcatele noastre, iar cine l-ar instreina, aă l-ar fura, aă l-ar găsi de altă instreinat de noi, și, de nu-l va spune, aă cu colac, aă cum l-ar lumina Duhul Sf[î]ntă, unul ca acela să fie proclat și afurisit de trei sute sf[î]nți părinți de la Nicieia, Iemnul și hierul să putreziască,

iar trupul lui să nu putreziască; Noem[embrie] 17. 1738, 7241.

2. Pe un *Apostol* din 1767:

567.

Să să stie că acestu *Apostol* l-au cumpărat l'etru popa din Dolomănești cu mueria sa Paraschiva, cu șapte florinți vonaș, și l-au [dat la] biserica din Șăbăș... Aciasta am scris cu popa Iacov Itul din Șăbăș...; din dregătorie am întărit și eu, protopopul locului, anume [Constantin] Ianovici de la Mit[ropolia] Făg[ărașului], în anul 1776, la zile 22 Fev[ruarie], în casa păr[călabului] Bogaci; s'au scris într'o zi Lun[ar], ca să să știe.

3. Pe *Cărticadroniul* din 1732:

568

Anul 1778, zile 25 Fev[ruarie], Duminecă, aciastă Păucnic o au cumpărat dumnealul Tămaș Granciu cel bătrân din Sebeș, de l[a] Nițu popa Iacov Itul, tot din Sebeș, cu florinți ungurești treisprăzece, și o au dat sfinții biseierici de la Sebeș, ca să fie de slujba bisericii până să va ține o foae... Protopop Cosi[an]d[în] Ioan[ovici], Mi[ș]i[ropolite] Făg[ărașului] paroh.

CXIII.

Șercăița.

1. De-asupra ușii:

569.

Cu vrecarea Tatălui și cu ajutoriul Fiului și îndemnare Duhului Sfântu începutu-s'au aciasta s[ă]ntă biserecă a să zidi la anul 1798 cu [toata] ostentia protopopului Gheorghie [Dumitrașcu și sin [= fiu], Ioan, Gheorghe, Bălașe, și cu îndemnarea popii [Dum]itrachi, și cu sirguinta popii Bucurii Bărbatū, și cu ajutoriul satului; într'aciastă vreme au înblatū bani de hârtie; iară zugravitura s'au isprăvitū la anulū mai în glosū însăunatū, fiind parohū satului popa Ioanū Bărbatū, iară dregători și alegători biserecii până în isprăvitū fiindū Gheorghie P..., Dumitrașcu, birău domnescă, iară Bucurū Făciu, birău satului; și s'au isprăvitū de mine Theodorū Zugravu, la anulū 1811; în anulū acesta [s'au] arătātū o stē cu raze pe cerū... de căl. Bucurū Bărbatū.

2. *Antologhia* din 1745.

590. 3. Pe un *Chiriacodromiu* din 1732:
[Pomenicul lui:] ereimonacu Isaiia, mouahita Bogoslova..., Iacova..., Maanu..., Lica .. Acestă sfântă Păucenie am cumpăratu eă popa Ion cel bătrânú cu bani mei din Dadăca, patrusprăzece florinți, și am dat pentru legatú patru zloti; și au dat Gheorghe dogarula cijn]ci florinți.
591. 4. Pe o *Ivangheliie* din 1742:
Anu 1744. Aclastă ș[ăn]ta Ivangheliie o a cumpărat Ion lui Stan Muntianu, să-i fie de pomenire... Niagșa, Mărin..., Solomon... Și o'm dat mănăstiri de la Șercău[ă], să fie din fir în fir nemiscat[ă] de acolo... Și să ș[ă] judece cu iuda un tr'un loe.
592. 5. Pe un *Mineiu* de Februar, 17—:
Anul de la H[risto]s 1765, in luna lui Ghendore zile 13... Acestu sfintu Mineiu l-am cumparat — cu bani florinți —, care s'au ostenit pân laú cumpărat prin lasare frate-său Avraam, la morte lui.
În anul 1824 au bătut piatra la hoțar.
Anul 1808 au fost iarnă din 2 zile Dechemvre și nu s'au mai înmulat până la Martie 26, și valea au fostu totú înghețată, și în 23 Martie au cșit satul de au curățit cu lopăț zăpada, că nu putea nici eși din sat, și Aprilie 2 zile au tot umblat sanila, și am semoat ea să ș[ă] știe. Bucur Bărbat Șeriță, Aprile 2.
593. 6. Pe un *Penticostarú* din 7251 [1743], pomenitue:
Tarba, Moțsiú, Cioches, Neagoilă, Miclăuș, Ionú Șărbănuț, Legonelo, Alde Goefu, Cenea sin Bătă, Drăghiei Duvalmul, Brocfa, Șărbăn Băra, Tronca, Solomon, Ciurilă, Oncilă, Zăcaganu, Bădioae, Bărlea, Graecla, Todeú, Mântule, Roșnădan, Cioveca. Sfrichlncea, Portița pop Stan.

CXIV.

Sas Sebeș.

A. Biserica neunită din centru.

594. 1. Pe un *Cenaclov* din 7223 [1715]:
[Cumpărat de la] Stancul nepotul... ierimonahul et Rămnece..., banf gata, tl, 3 vecht... Az pop Mathei mult-păc[ă]tos; No-

em[ytic] 25, lt. 7231 [1723], m'am dieconit, etc. Mult-păcătoș Macarie ermonah Tisneanil.

2. Pe un *Chitracodromis* din 1699;

595.

În anul 1767, cândă au fostu sf[ă]ntul marelea mucenic Gheorghie a triia săptămână după Paști, au ninsă zăpadă, și s'au stricată viilea și totu scaltulă de poane (*sic*).

Aciastă Păuceție i s'au dat lui Ioane, fetiț răpăusatului popi Maxim parte; anul 1756, April 22 zile. Pro[|]topop; Avram Dăianul, no[|]tar[|]ș] s[|]aborului] mar[e].

3. Pe o *Evangelie* din 1258 [1730];

596.

Aciastă svântă și dumnezălască evanghelie au cumpărat-o e[|] Costantin Osmache negu[|]torul, pre al miel drepti bani, și am dăruit-o Sv[|]n[|]ției Sale părintelui ieromonah Nifon proin ig[|]umenul], lutru pomenirea noastră, socotind că, cetind Sv[|]n[|]ția. Sa pe d[|]ansa duhul în[|]țelepciunii, îi va da aducerea aminte și ne va pomeni și pe noi păcătoșii.

4. *Evlogiu* sau *Molitvenic* din 17—.

5. *Octoih* din 1763.

II. Biserica neunită din centru.

1. De-asupra întăriti:

597.

Aciastă s[|]f[|]nt[|] casă de ritul greco-oriental, închinată Învi[|]rii Domnului, au început a să zidi la anul 1819, și in curs de 5 ani s'au săvârșit prin ajutorul episc[|]opului] Vasilie Moga și altor făcători de bine, cu osteneala comunei întregi, povățuind lucrul protopop Zaharie Moga, fiind titori Nicolae Paraschif, Gheorg Oniț, Nicolae Ilie, Panatol Todoran, Mitca Ursu, Gheorg Balomireanu, Ion Androne, Gheorg Bena, Iosif Ursu, Miha[|]i Santeș, Vl[|] Opincar și al[|]i, Simeon Maniu.

2. *Antologiu* din 1852.

3. *Apostol* din 1814

4. Pe o *Biblie* din 1688:

598.

Să să știe că aciastă s[|]f[|]nt[|] Bliebie este a satului Sășilor, cumpăratu in anu 1797, de la Sarafin[|]u, cu triezăci de zlo[|]ț; adecă titori au fostu Pavel Opreanu și Sămtu-Ion[|]u Alkman[|]u, prin[|]u blagoslovenia cinșt[|]ților preo[|]ț popa Pavel și popa Avram Alkman[|]u, preu[|]ții satului, neuni[|]t. Scris-am e[|]

Gheorghie Pop, deregătoru și notar în Șibișel, ano 1797.
 April în 20 de zile.

5. *Conanta* lui Varkam.

6. *Cusanjile* lui Miniș, Rimnic, 17 --.

7. *Ceasoslov* din 1775 [1768].

599. 8. Pe niște *Liturghii* din 1729:

Să să știe că această sf[ân]tă carte ce să cheană Liturghie
 iaste a mea, a lui Gheorghie din Jebel, luată cu bani florinți
 5, de la Simion vâlavul din școla Rănnicului; leată 1730.
 misiaș Septemjrie 19.

600. 9. Lista de pe sfânta masă:

Negustori: Gh. Oniș, Ilie, Paraschiv, Todoran, Isac, Filip,
 Barbolovici.

Români: Tincu, Lupșe, Bojiță, Sprinjan, Limbean, Tecău,
 Haclăr, Lăpădat, Dumitreasă, Stricat, Besne, Oprea, Sirbu,
 Andronic, Chirca, Balgrădean, Zaharia, Moga, Opincar, Bor-
 deiancu, Popa, Precup, Bojiță, Gavrilă, Căzan, Santeiș, Cu-
 tean, Pamfilie, Boboș, Ursu, Vlad, Chirca, Gușa, Cușută,
 Cristea Lăncrăjan, Dicu, Stanca, Băcea, Comănici, Grozav,
 Circoană, Luca, Muntean, Molodut, Vinilă, Tref, Băian, Ma-
 niu, Vărzole, Rășinar, Fărcaș Muniu, Achim, Știrbea, Salcu,
 Topărcian, Balomirau, Ordean, Postescu, Lazar, Siliștean,
 Apost Mila, Milu, Dopan, Mosă Suciș, Jampa, Neagoi, Șibi-
 șan, Străjan, Barb, Dumitreasă, Santeiș, Ghearvasă, Murariș,
 Oltean, Hațagan.

Botez Athanasă, Oniș, Dicu, Antone, Vinilă, Samoilă,
 Gherman.

10. *Molitvenic* din 1755 [1747].

11. *Octoih* din 1792.

12. *Octoih* din 1826, Huda.

13. *Molitvenic* din 1755 [1747].

14. *Psaltire* din 1756.

15. *Trod* din 1761.

C. Biserica unită.

601. 1. Inscripții murale:

Sacra Deo aedes erecta e suis pietate ter reverendi Ioan-
 nis Babb, episcopl fogarasiensis.

Acastă piatră în patru cornur[i] s'au făcut și s'au zidit prin

strădania și cheltuiiala dumnealor j[upinul] Dumitru Balomirenu, ca crâznic s[finței] bisericii, aceștii bisericii, și j[upinasa] Sofia Alomori, soția dumisale, în anul 1818, Iunie 11.

[De cealaltă parte, după «dumniilor»:] j[upinul] Ilie Neagoi ca curator aceștii s[finței] bisericii și j[upinasa] Sofia Muntean, găzdoai dumisale, în anul 1818, Iunie 18. Aedificavit Antonius Balog.

2. Pe un *Antologhîie* din 1744 [1736]:

602.

Această s[finț]ă carte anume Mineul iaste a sfinții bisearcerci a Sas-Șebeașului, cumpărată de pomiană de poporeani, diripțu 20 de florinți: întâiu Miclăuș Grecul a[n] dat 5 florintă, al 2, Trifn al lui Iacobu..., iară că zeace s'au plinit de la sat. Scrisu-s'au în anul 1736, Dechem[vrie] 19 zile.

3. *Chiristodromion* din 1699.

4. Pe un *Octoiă* din 1791

603.

Acest Octoiă s'au cumpărat din banii s[fin]tei bisearcerci cel pravoslavnice greco-catholice a Sas-Șebeașului, la anu 1817, Mai în 24.

5. Pe un *Pentecostariu* din 1768:

604.

Acestă Pentecostariu s'au dat din crâiasca milă prin d. Iacovă Aaronu, vîc[ar] [e]sul ep[iscop]iei Făgărașului, pe seama bisearcerci cel anite din Șebeșulu-Săsescă; Blajū, 1771, Maiū 9.

6. Pe un *Trifn* din 1734, pometate:

605.

Dobră, Istratie, Idita, Nicula, Dragole, Suintion, Chirōca, Nedelă, Ianășu, Prāsina, Zanove, Savu, Mircea, Miclăuș, Stanca, Franțu, Afrim, Pătu, Oleanca, Ivan, Parashie, Soră, Saharie, Anghilină, Thoder, Radu, Nastasie..., o lăscac.

7. Manuscript: Dialogos saū vorbire între părintele și fiul cel d[um]blovnițescu, de Dimitrie Vaida de Șoș-Mező, canonicul ecleziarhe a bisearcerci cathedralicești a episcopiei Făgărașului întru acest chip alcătuit, în limba romînească așăzat. Tomulū iotie; Blajū, 16 Aprilie 1815.

CXV.

Șeghești.

1. *Antologhîie* din 1766.

2. *Calendar* din 1768.

3. *Calendar* din 1767.

4. *Evanghelia* din 1723.

5. *Penticosturii* din 1725 [1768].

606. 6. *Pe o Pravila Mare* mnteană, pomelnic:

Haidi, Neagul, Moise, Stan, Dobra, Lup, Paraschiya monahia, Praștia monah., Cărlencagă, Nan, crei Crăjstea, Vlăcuț, Eleșia, Ivan, Vișa, Rada, Neacșa, Miclea, Badul, crei Drăgan, Iuga, Nedeața, Nedeața, Dragole, Tudose, Mușă, Iona, Mircea, Sora, Agapie, Nestora, Ștefana, Zdeaiana, Iuba, Crăciun, filia (c. 1650).

7. Cipitomuț sașis curte arătări pentru sînta besearică, pentru vesimintele ei și pentru domnezeiasca liturghie care se scîrșăște într'însa, așijderea și pentru preotul și slojitorul lui Domnezeii prin scurte întrebări și răspunsuri de folos și de trebuințe slugitorilor de ceale sînte, preoților și diaconilor și tututor celor ce gîndesc acesteia deregătorii pre sine a lua, prin părintele Dimitrie Ținchiindeala, parohul Beotcherecului Mic, traduse în Buda, la crăiasca tipografic a Universității Ungurești, 1808.

8. Cuvîntarea despre posturile Beseaicii grecești a Răsăritului, mai întâi pe limba grecească scrisă, iară acuma scoasă pe limba romînească, cu blagoslovenia purtătorului Pravosloviei preasfîntitului Mitropolit a Ungrovlahiei Anastasie (1807) tipărită. Betrachtungen über die Fasten. La Buda, în crăiasca tipografic a Universității Ungurești din Peșta, în a[înul] de la Hristo[is] 1828.

8. *Triod* din 1771.

CXVI.

Șercăița.

607. ...Anul 1825... fost iarnă forte iute și au umblat sania până la Martie 13, și apoi... în 28, iarăș au oins, și au fost Paștile în 29 Martie.

La anu 1842... iarna; au umblat toată iarna cu... etc.

La anul 1845, au fost vară frumoasă și căldură, și bucate s'au făcut foarte mulște; la care noi neîncetat să mulțămim [lui] Dumnezeu și Făcătorului, a toate făc[ă]torul. Șercăița, 22 Iulie.

Borbath David, tanito-meșter.

La anul 1848, la 18 Noemvrie, au fost toți oame[ni] ești la lam-șturm mai înainte, și, umblînd cu lăgărul, multe sate pe Cohalm, pe la Drauș și pe Odărhef, și de acolo s'au întors îndărăpt, și, mergînd pe Oltu în sus p[er] la Arpătoe, acolo s'au bătut cu Uguri, și la 18 zile Noemvrie s'au bătut la pod la Hăghic la Olt, și acolo au pușcat pe Moise Șărlănuța, și au murit acolo și Ioan Șolomon și Gheorghe lui Iacob Codlia și Gheorghî Aldea Cucu, tot acolo s'au prăpădit toți 4, dară acești 3 ninenea n'au știut cum s'au prăpădit, și au rămas de la toți 18 copii, fără tată, săraci. Și răboiu, bătaia au fost cu Uguri. Seris-am eu, preotul Ioan Bărbat din Șărcăița

La anul 1849, Martie 5 zile, au fost în Sîmbăta înaintea Dumineci Cruci, adică Dumineca a treia Sîntului Poșt), în ziua a cincea precum am semnat mai sus, au venit U[n]guri de la Sibii, pe Țara Oltului, la Făgăraș, și au mers p[er] la Brașov, bătîndu-să cu cătanile Împăratului nostru Franțis-Iosif, și cătanile Împăratului nostru Franțis-Iosif au fugit în Țara-Rumânească, pe Praova și pe Bran, și, cînd au venit cătane, husarii ungurești pe Țara Oltului și pe la Făgăraș, au fugit oameni de la Făgăraș, și toate satele în pădure, pe unde au putut și cu ce au putut fugi, și noi, Șărcăițeni, am fugit pe Crețul nostru, un la Ohabă, în piscurile Văleeli, tot satul nostru Șărcăița, cu carăle cu hot, și ce am put[ut] duce în cară, dar vitele și bucate ce au avut, l'au năpusti[t] toate; și era frig foarte tare, și au tot ni[ui]s 5 zile. Și Uguri au trecut la Brașov, și oameni s'au întors acasă, și era o fîră mare, de mai mutila oameni de frică, și unii oameni și proști au fugit în Țara-Rumânească, și toate cătanile Împăratului au fugit în Țara-Rumânească, și vara, pe la pustul Sîmpetruului, aproape de Sîmpetru au venit cătanele iară îndărăpt, și au venit și Muscali și cu Cazacl, multe mi, în țara noastră, în Ardeal, și s'au bătut cu Unguri, și au biruit pe Unguri; și a doua zi, de Sîmpetru, s'au bătut Muscali și cu Unguri la Făgăraș, și să cutremura pămîntul de sunetul tunelor, cînd le sloboziă; și au biruit Muscali Seris-am eu, preotul Ioan Bărbat, fiind preot de 30 ani.

1851, la 20 Aprilie, au fost cald, dară frunză n'au fost nici-o țiră, să se știe.

La anul 1850 au fost o iarnă mare, zăpadă mare pe câmpu, de cite cinci pălmi, și la pădure și mal mare, și au stat zăpada pe pământ din postul Crăciunului de la S[ăntul] Andrei, și au fost tot frig, zăpadă, și la 12 Martie au fost frig, ger, de au stat morile și au înghețat apa în săntin, și tot cu sănă au mers oameni la pădure, și la 19 și 20 Martie au tot mers, ghifor, și la 26 Martie am mers cu sânila la pădure.

Să să știe precum, la anul 1848, la Dumineca Tuturor Sfinților, am scăpat de sept jugul cel greu al iobăgiei, adecă am scăpat, am fost sloboză, n'aru mai fost iobagi. Șărcăița, comunitatea. Scris-am eu, David Barbat, dascăl.

La anul 1853, în luna lui Fevruarie în 1-lea zi, sara, la 7 căsuri, au fulgerat la ameză-zii ca vara; să se știe, și iarăși să să știe că zăpadă...

La anu 1851, Agost, au esut postotu 3 zile.

[Listă de nume:] Bița, Ocina, Șalomon, Cucu, Butu, Fiețu, Dogară, Zdrăilă, Vodă, Clocan, Oancea, Bragheș, Pop, Codia, Cioveica, Debu.

La anul 1852, la botezu Domnului nostru Isus H[risto]să așa au fost o vreme de că da[ș], au tot ploaot, și au căit văle mari, și era apă peste tot locul și a doao zi.

Să să știe că la anul 1859, la 25 Dec[em]brie, la sfârșitul anului acestuia, și în noaptea de Nașterea lui H[risto]s și ziua, până la amiază, au tot ploaot mereu, și apele mari și tină mare peste tot locul; din pricina tînă, și a drumului rău și a tînă, nu putea merge oameni nice la pădure, nici la Făgăraș, nice cu caru, nice slobod.

Ioan Barbat, paroh Șărcăiț.

Și la anul 1848, vara, în luna lui August, să să știe că au murit mulți oameni de coleră, moarte nepraznică, că de sara pînă dimineața era om mort; la care să zicem: D[oa]ne, milueaști-ne, Doamne milueaști-ne, etc.

Și tot la anul 1848, de la 18 Noembrie, s'au făcut rocoală în toată țara Ardealului, Ungurii cu Sasi și cu Neamți și cu Rumini, și s'au bătut la Sibiu, la Brașov, și la mulțe

orașe și în multe locuri, și foarte mulți oameni s'au prăpădit, care și din satul nostru Șarcăița în două lovituri, la Feldioară și la Hoghiz, zece oameni, pușcași și tăcași, au murit; la care tot să zicem: Doamne, dă pace în toată lumea. Scris-am eu, David Bărbat, dascăl.

Și să să știe că la anul 1849 au venit Muscali în țara Ardialului, la Sibiu și la Brașov, și, după ce au năvălit Unguri în Ardeal și în Ținutul Oltului, Muscalii iară (s'au) tras în țara lor.

CXVII.

S i b i u.

A. Biserica din Groapă.

1. La ușa de intrare în biserică:

608.

Ziditu-s'au această sf[ă]ntă biserică în zilele preamăritului Împărat Iosif al doilea, cu cheltuiala jupâncasi Stani Hagi Petru Luca, din themelie, la anul 1788, și s'au săvârșit la 1789, iară 1803 au rupt-o de tot jos, și din themelie s'au prefăcut cu toată cheltuiala lui Hagi Consta[n]din Pop, după cum arată condica acestui sf[ă]nt lăcaș.

2. În dosul bisericii:

609.

Supt această peatră odihnesc răposații etitori ai sfintei biserici: Stana, Petru, Luca, Hagi Constantin Popp, Parona Hagi Constantin Popp, cum și mădularii familiei lor, Ioan, Petru, Luca, Maria Manicatl, Constantin Popp și Alecsandru Popp: s'au așezat oasele răposaților la 3. Martie 1856, prin bunăvoința Excelenței Sale d. episcop baronul de Șaguna; și s'au întocmit această peatră prin fiul etitorilor: Zenovie Popp, cavalier de Bemsteten, c. c. sfetnic și director la Banca Națională Austriacă, la 3 Martie 1857 (și grecește, nemțeste).

3. Pe un tablou din cor:

610.

Stanca, soția Dumnealui Hagi Luca, Hagi Constantin Popp, Penna, soția dumnealui H. C. Popp. Aceastea sînt iconele fericiților și în Domnul adormiților tutorii și fundatori ai acestii sfintei biserici, care, spre cinstea Sf[ă]nțel Treimi închinată, cu însuși a sa cheltuială din fundament [s]ău rădicat

și isprăvit de fiul damncator și următorii patronii bisericii:
Zinovie H. C. Pop și Maria Manicată; s'au așezat întru
acest sfânt lăcașu în 26 Decembrie 1831.

611. 4. Punctele:
Ierodîiacon Barbu, Erimica, Zenovie, Calicîa, Moise Fulea
și Angela Moga.
612. 5. Pe o piatră de mormînt:
...|aŭ o]steanit jupan Stoica titor a...
...[ar]hiemitropolit chir Ghinadie... [anno Do]mîni 1638
...ese *feirilioi*, die 19 Iunius... Czerafino C.
De XSC. W. C.
613. 6. Pe altă:
Aci supt aciastă [piatră odihnește Sfîntîia Sa răposatul
robŭ lui Dumnezeu chir Theodosie arhimandritul, egumenul
sfî]ntei mănăstiri Cozia, care, fiind... [vrem]ia rebelii ce aŭ
fost în Țara-Rumânească aiciŭ, s'aŭ..., cf... 1822; — aŭ...
[Pe margine:] Ioan Cap. II.
614. 7. Pe altă:
Ἐδὼ κείται ἡ σοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἀκαταρίνη Μεγάλη Βορνιτσάσσα
Σιρβεῖτη, ἐνημένη ἐκ Κρατουρέσκων, ἐν Βουκουρεστίοις, ἤλικια
δὲ ἔτη 60: ἐκαμύθη ἐν Κυρίῳ 24ης Μαρτίου.
Ἡ Ἀπριλίου 1823, ἐν Ἐρμανουπόλει.
Ἀδοεῖ:
Aici zace roaba lui Dumnezeu Ecaterina, Marea-Vorniccasă,
Știrbei, din neamul Crăciunestilor, în București; trăind 60
de ani, a adormit în Domnul la 24 Mart.
5 April 1823, în Sibiu.
615. 8. Pe altă:
Ἐνθάδε κάπτεται ὁ σοῦλος τοῦ Θεοῦ Ἀναστάσιος Ζηγοῦρης ἐκ
πόλεως Καστορίας, ἤλικος ἔτη 72, καὶ ἀνακμόθη ἐν Κυρίῳ τοῦ
1810, Νοεμβ. 8.
Ἀδοεῖ:
Aici se ascunde robul lui Dumnezeu Anastasie Ziguris
din orașul Castoria: a trăit 72 ani și a răposat în Domnul
la 1810, Novembre 8.

¹ E marea adoptivă a lui Vodă Știrbei și soția născutului Știrbei din ra-
mura d'Udăl. V. Iorga, *Vlaha și Domnia lui Barbu Știrbei I* (din «Analele
Academiilor Române»), vol. XXVII.

9. Po ulla:

Ἐνθάρδα καίται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Χριστόδουλος Νικολάου 616.
Γκοῦμα ἐξ Ἰωαννινῶν, ἀπὸ χωρίου Νεγάδος: ζήσας χρόνους 88,
ἐκοιμήθη ἐν Κορίθῳ 1808, Ἰαννου 4, Σάββατο.

Adect:

Aici zace robul lui Dumnezeu Hristodul Nicolau Guma
din Ianina, din locul Negas: trăind 33 de ani, a adormit
în Domnul, la 1808, 4 Iunie, Sibiu.

10. Illic quiescit in domino Basilius Moga, episcopus gracci
ritus non unitorum transylvanicensis, natus Sabaesii, 19 no-
vembris 1774, denatus Cibinii 11 octobris 1845, munera ar-
chipa[s]t[oris] functus annos 34.

G. H. M. H. P. p. ptt. M.

B. Biserica unită.

1. Pe o *Biblie* latină:

617.

Ex libris Angeli Faurovits, archidiaconi cibinensis 26 et
a epistolis assessoris.

2. Pe o *Evangelie* din 1697:

618.

Aciaștă sfântă *Evangelie* îi a beseareci cel unite din Maeri
Sibiului, și amă legat-o eă de pomană, fiindu preotu aicia.

Popa Danilă din Maeri Sibiului: 1780.

Să s[a] știe, aciaștă d[um]nezeiască carte *Ev[an]gh[e]lie* o
am câmpărat noi, preoții de la Hungaria: prețu în sumă de
florinți 15...; m[es]e[i]ța Mai 14, leat 7237, 1728.

3. Pe o *Evangelie* grecească, pe legătură:

619.

Ἐπιτάφιστον τὸ ἱερὸν ταῦτο ἀπαγγέλιον ἰδοὺ ἐξάρθῃ καὶ θαπένη
τοῦ δοῦλου τοῦ Θεοῦ Κόνστα Στεφάνου, τοῦ ἐξ Ἰωαννινῶν.

Adect:

S'a înfrumusetat această sfântă *evangelie* cu însăși chei-
tuala robului lui Dumnezeu Costa Ștefan, din Ianina.

CXVIII.

Sighișoara.

Biserica neunită veche.

1. La altar:

620.

1818, F{o|g|a|r|ași} Ioan, z[ug]rav.

2. Căși lătas din 1690.

821. 3. Fe *Cosavio* din 1750 [1742].

{În 1817 iscălește:} Ioan Drăghici, paroh Sighișori, martor Ion Călămeant goj[man], Nicula jurat, Bucur Dragomir jurat, Mihail Naghi, paroh[hul] Savu Boian, Tomașu Esan, Maria Balauș, Mihail Hovnăr. Au dat pop Tănase i priotesa Haida, ban[i] 39, Parvul Nicolae, Enache Tudor, Dragne, Dragomir, Stanca.

1792, luna... D[um]nezeu și din porunca împărătească, din arhierescă... rădnitū la altă pirolie, la Ațina, acestū preotū lovū... lisū de preot, postim ca să ne fie preot ca și mai innai[n]te... de bătrîn și jurasți (*sic*), și tot satul dinpreună, nari... vom iscăli, ca să ne shjască la sf[î]nta beserică... [t]oate slujbele creștinești cu preotul cel ră[du]dūtă... [p]reao-sf[î]nțitu la beserica de spre Răsărit în Simbăta.

...iū Toder saluș-biră[u] împărătescū.

... Inache birău Curți.

... Adreășu j. bătrîn.

... Gaură j. bătrîn.

... u Ganea j.

[Tă]oase Hărbatū j.

... ruji j.

[Vasi]lc Adreășu, gornicu.

... Pasculuț.

... Vlădoe.

... Ganea.

[Timotei]c Irmic.

[Du]mītru cojocaru.

[Samo]ilă cojocaru.

[Sa]moilă Bancu.

... [B]ancu.

4. *Pentecostarū* din 1768.

CXIX.

Simbăta-de-jos.

822. 1. La intrare:

Cu ajutoru Tatălui și al Fiului și cu alū Sf[î]ntului D[um]hū zugrăvitu-s'ad clastă [biserică], în zilele prea-înălțatului În-

păratu Franțiscuș al dolcea și fiindu preotū satului popa Ionū Tanase, anulul 1814. Sava zugrav de la Făgăraș.

2. Pe d'innontru :

623.

S'ad ridicatu aciaștā sfință biserică din temelie de robul lui Dumnezeu . . . D[*o*]mnul Bruceantă, și s'ad înfrumusețat cu pozoaba zugrăvii precum se vede, cu toată chieitlala satului, in zilele împăratului Franțiscuș, și fiindu arhieru locului Pavelu, zugravu Panteleimon; ano 1806.

3. *Chiriacodromia* din 1732.

4. Pe un *Evhologhita* din 17—, tipărit de ieromonahul Sava :

624.

Să s[ă] știe c'accest s[*in*]tū M[*o*]litvenic lam cumpărat cu popa Vasiliu, fiilor popi Ionașc, din Simbăta-de-sus, și lam cumpărat dir[*e*]pt 9 zlotși și 3 dutee, și zlotu scia 9 du[t]oc; și am scris msta Aprilie dni 17, leat 7238 [1730]. Acestū Molitvenic fiind al mielū, adecă al egumenului Visarion, cumpărat pe bani miel, precum mai inn[*ai*]nte serie, lam vândut popa Samoil din Lisa: s'ad tocmit cu florin[*t*] 10, să dea bani la Paști; și am scris egumenū . . . [cu mână] mea să nu aibe de nime nice o nevoe; 1761, Fevruar 21.

5. *Mineză de Ende*, pe Septembrie.

6. *Minnule Feciorul Marii*, traduse de Rafail Ieromonah pr[*o*]f[*o*]slagholul, 1820.

7. *Pentecostarū* din Sibiu, 1805.

8. Pe un *Triod* din 1761 :

625.

Anno 1772, die 25^a Aprilis, s'ad milostivit acești numiți săteni a cumpăra aciaștā cartē pe sama besăreaci, cu numele: întâi Zahil Mădărașu ad dat la eliaștā carte florinți ungurești cincel, Toma Vasile . . . Zaharie, Andrei . . . , Dumitru Nanașu Ad dat 6 strămbe, suma toată . . . Datū in Ținutu Făgărașului, in Sombota-de-Josu, numitu sat [c. 1790].

CXX.

Simbăta-de-sus.

Schitul.

La proconaldie :

626.

Pome[*l*]niculū [c]itorilorū : Nicolae, Maria, Manolachie, Costandin-Vod[*ă*], Mariuca, Stanca, Costandin, Costandin, Ana, Ștefan I, Radu, Șarbanū, Marlia, Visarion, eref Isaiia, Prae-

sia, Buguslava, Rafaila, Iacovă, Ionașcū, Rafailū, Gheorghie, Nastasiia, Mihaiū, Ioanū v., Theodor v., Hrisanftiia, Bălașa v, Bogoslav, Ioil, Ștefan. . . Marlica, Zolța, Th.

627. De aici, scrizunte mai nouă;
 . . . erel Ionașcū, Pană Milai.
 Zugrăvit văleat 1766.

CXXI.

Simbăta-de-sus (apuseană).

628. 1. Pe o cruce:
 Pop Visarion, întâiulă egumen al Sămbetii-de-sus, 1760
 (cifre) 1761.
 2. *Antiochia* din 1737.
629. 3. Pe o *Biblie* din 1688:
 Seris-am cū Ion ig[umenul] din Sămbăta-de-sus, fiindă din
 Pojorta [c. 1690].
 E leguă de Boițeanu Danil, a. 1800.
630. 4. Pe un *Chiriaco-tremis* din Belgrad:
 În țara Oltului, dă la pătropop. . ., în zile[c] prea-lumina-
 tului Domnu Țări Ion Costandin Voivod Basarab Branco-
 veanul, domnind pân atuncea an 24, în cinstea svintii și
 hramul preapod[obnei Paraschivei] . . ., am scris eū Tranea,
 cu mâna mea; Ap[rilie] 27 d., l[ca]t 71—.
 Eū protupop Radu Prvon (*sic*) am dat aciastă carte anume
 Poucenie.
631. 5. Pe u *Evanghălie* din 1697:
 . . . Iaste dat de pomar[ă] de bun stăpân[ul] nostru
 Io Costantin B[asarab] B[rincoveanu] Voevod bisericii de
 lemnă ot Sămbăta-de-sus, în Țeara Oltului, Ținutul Făg[ă]ra-
 șului.
6. Pe «Inrațătură theologhicăscă deapre năruvirile și detocile nomenilor
 creștină, pentru trebuința candidașilor de preșcie neanifi»; Sibiiū, Bera, 1820:
 Anul 1823, la 1 zi Iunie, am căpătat, adecă am primit,
 darul diaconii eū, Adam Bozu din Sămbăta-de-sus de spre
 Apus.
7. *Ochmă* din 1792.
 8. *Triod* din 1761.

CXXII.

Sîmbăta-de-sus (răsăriteană).

1. Pe un *Antologhin* din 1737 se numesc cu cîntoși :

633.

Petrașcu al Petreasi, Ilie Oai, Zaharia Drăgan, Bilca, Iga, Vasî Bogrian, Rad[u] Roșcă, Ion Pogace, Savu, monah Sava, Aldea Bărbatea, Comșa Hangu, Gheorghie meșter, Dumitru, Aldi Cordi, Comșa Ruji, Dumitru Jelcanu, Stoica meșter, Nicoar[ă], Bucur Banci Popi, Bucurul Dobriș.

2. Pe un *Apotol* din 1683 :

634.

Acest sv[ă]ntu Ap[osto]l al besearicii Sămbet[i]-de-sus, luat de la păratele Anania pe un sârindar drept florin[ț] 9, și am făcut un sârindar poapîi despre bisearica de lemn, pop Ionășeu, pop Mihaî, pop Bucur, Moisi, dup'aceia pop Mihaî s'au luat parte lui, pop Bucur Moisi, parte lui, iar pop Ionășeu n'au luat parte, ci încă au mai dat Mihaî pop[i] Ionășeu de o legat maraș 5; și o au și răscumpărat dea doară de la pop Mihaî peste tot, ca s[ă] nu mai aibă treab[ă], și ad rămas bun cîtor Mihaî, pop Ionășeu și pop Bucur Roșca. Ll. 1748, m[ă]. Mai.

3. *Evhologhin* din 1722.

4. *Evhologhin* din 1741.

5. Pe un *Mărgărit* brîncovenesc :

635.

... plătit Log. Ion Mold[veanu] de l-au ... [luat] drept ...

6. Pe un *Minciă* de April din 1780 :

636.

1783, Aprilie zi 30. Acest Minci Aprilie este al nădăstiri Sîmbetii-de-sus, cu, Visarion, întâiul egumen, la 40 de ani a egumeni mele.

7. Pe un *Octoih* din 1750 :

637.

Acestu s[ă]n[tu] Octoih l-am cumpărat (*stă*) cu Visarion, întâiele egumen, pe florin[ț] 12, și l-am dat s[ă]ntei] ma[nă]stiri, 1751, mes[i]ja Maiu, 20 zil[e], iar mergerea mea la S[ă]n[tu]l Mormănt au fost la anu 1754, Iulie 29 zil[e]. S'au s[ă]mplat[ă] în si Vineri, cu 3 zil[e] înainte postulul Adormiri Precești. Eu, Visarion întâiul egumen, [anu] al patrulea al egumenii mele.

8. *Penticostar[ă]* din 725 : [1743].

9. *Psaltire* din 1779.

10. Pe un *Triod* din 1761 : cîntoși de la Hurezî : Șarha Sucacul, Vasălea, Șandra.

Fără arătare de biserică.

638. Pe un *Octoic* din 7250 [1741-2]:
 Scris-am eu Samoilă ot Lisi, ve leat 7263, zde [= adică] 1725.
 Scris-am eu Samoilă ot Lisa de cînd am șazut la mă-
 [nă]stirea Simbeatea-de-sus, și părintele Visarion să dusesse
 la Ierusalim; de începutul Lumii 7263, iar de la H[risto]s
 ani 1755.
 Scriso Logofătu —.
 Să s[ă] știe de cîndu am șazut de am învățat la părin-
 tele A., scris-am, eu Șerban, cîndu am șezut de am învățat
 la glasul în postul Paștilor.
639. Urmează un pomelnic cu nume ca:
 Brîndușa, Sintiona, Măriuca.
 Să să știe de cînd am șezut eu Samoilă la mănăstirea
 Simbeteai cu părintele popa Mateiū, mesiața Febroare în 22
 zile, leat 7263 [1755].
640. Pe foaia 1, jos:
 Acestu *Octoic* iaste dat de pomana de Mărija Sa : a s[fi]ntei
 m[ă]năstiri] a Si[m]beti, dată de Costandiu Vod[ă].
 Scris-am eu popa Mateiū, cînd mi i-a murit preutlusa mea,
 creța Stoica, cu doi copii, v[ă] liat 7254 [1746], luna lui Martie
 3 zile.
 Scris-am pomelnicul lui Bucur Manta.

CXXIII.

Șinca-Veche.

641. 1. Pomelnic pe lemn, din 1796, înscris de Samoil și Ioan.
 2. *Evangelic* din 7258 [1750], cu iscălitura: Pop Șerban din Recon.
 3. *Evangelic* din 1757, Blaj, epăscop de «Ioan Răimăncășului».
 4. *Strănuic* din 1753.
 5. *Triod* de Rimnic, din 1731.

CXXIV.

Sîncel (lingă Blaj).

642. 1. Pe un *Antologhia* din 1737:
 Cîndu au umblat[ă] anii D[omn]ului 1740, au căzut o iarnă
 foarte grea, cătu foarte s'au spăriiat oamenii dă iarnă gria

ce au fostu, pentru că multe dobitoace au peritū, și s'au spăriat oamenii că nu vor mai rămănia, că și după Sănjorzū au căzut o zăpadă până la genunchie, și au stătut trei zile; a doa zi după Sănjorzū au căzut zăpad[ă], și au fostu lipă mare peste vară. Și am scris az mnogo greașnego (=eū mult-greșitul) Dumitru Log[o]f[ă]t de la Râmnic, cu învățătura Sf[î]nții Sale părintelui popa Pătru din Căpalna.

Seris-am eū Logofătul Grigorie de la Râmnic (?) pentru ce că mi-ou foarte plăcut ce cărți am văzut la părintele popa Pătru de la Căpalna. Pentru aciasta [am] scrisu că om m..

2. *Apostol* din 1814.
 3. *Catavasierii* de Blaj, 1824 (?).
 4. *Canonis* din Carlovăț.
 5. *Evanghelie* din 1817.
 6. *Alta* din 1743 (?).
 7. *Molitvenic* din 1784.
 8. *Pentecostariu* din 1768.
 9. *Trind* din 1771.
- V. și Râșinari.

CXXV.

Sint' Imbru.

1. *Evanghelie* din 1723, dată «Sintimbrulna», după ce a fost «a lui Ierța».
 2. Pe un *Evangelium* din 1706; 643.
- Pătruț, feciorul popii Pătru de la... borbanța, rămasă de la tată-mieș.

CXXVI.

Șoimuș.

1. Pe un manuscris din *Vieșia Ștafiter*, la unchi; 644.
- Și s'au scris de dascălul Samoilū din Ragla, anulū 1778, [un[a] Ocfomvrie] 10 zile.
- Pe foaia 21 645.

Aăastă sf[î]nță carte anume Prăzniceriū au cumpăratu-o Moldovanū Macavel cu patru florinți, pe sama besericii Șoimușului, pintru ertara păcatelorū, și cine s'arū afla să o ee de la biserică, să fie afurisitū de cei trei sute și optūspre-

zeci sfinți părinți; anno 1778, luna lui Octovrie 10 zile, 1778 (arabe).

646. Pe stoață, cu roș;

Și am scris cu Aron Zigravul, când am fost la dascălu[[
Samoil în casă.

647. 2. Pe un manuscris de *Pilde filosofice*, copiat de Matei Velleanu;

În anul 1761 au dat poruncă împărătească în toată țara
Ardealului a să opri besericiile de spre preoții cei neunțiați
și despre oamenii cei neunțiați, și în luna lui Iunie în 30 de
zile au venit și în Șoimusul-rumînescu, și au luat tisturile.

CXXVII.

Someșfalău (îngă Cluj).

648. 1. Pe o leoană din 1776:

Aastă sfințită leoană o au plătit Popa Toma de la So-
moșfalău, 1763.

649. 2. Pe un mormat:

Au răposat roaba lui D[u]mnezăi Ecaterina, soția lui Ioan
Costandin; 1785, Avgust în 3, o'ă îngropat, spre veclnică
pomenire.

650. 3. Pe altul:

Alăa să odihnește roaba lui Dumnezeu Uța, fiica dum-
nealul jupănului Enache Mavrodî; Octomvrie 9, ano 1768.

4. *Căselov* din 1806.

5. *Liturghie* din 1679.

6. *Ortăch* din 1720.

7. *Furtire* din 1788 [1780].

651. 8. Pe un *Triod* din 1813:

Acest sfin[t] Triod l-au plătit jupăneasa Murășan Gașie (cea
groasă), și l-au dat la biserică Someșfalăului, și l-au cumpă-
rut cu 20 de zloți nemțești, ca să fie pentru sufletul dumi-
siale și a tot neam[ui] dumisiale... Preot Parthenie Todoran
(fîindu-î numai prea tinăr), și, fîind mare lipsă, de Teodoran
s'au cumpărat... Martie 28, 823... neclătît de acolo până
va fi v'o hîrtie de el. [Legat cu 3 zloți.]

CXXVIII.

Streii.

1. *Autologhia* din 1786.
2. *Catavasierea* din 1750 [1742].

CXXIX.

Stremț.

1. Iconă din 1826.
2. Pe un *Autologhia* din 1737: 652
Popa Pătru 3 florinți, cu popa Ion cel ă tinăru.
3. *Octoih* din 1782 [1774]. Carte lăută de la protopopul Ionil (179—).
4. *Pentecostarilă* din 1751 [1743]: 653
Iaste a s[ă]nti biseareci Stremțului.
5. Pe un *Trisal* din 1732, luat în 1801: 654
L-au făcutu satu cu tota cheltuiala lui.

CXXX.

Șuncuta.

1. Pe un *Apostol* din 1802: 655
Au cumpărat-o cinstitu părinte Cozma Popa Simon pă banii sei în sama s[ă]ntei bisericii a Șuncutei-Mărcu, unde eia hramul maîu marelor Voivodzil Mihail și Gavril... Anu D[om]nu]lui 1806.
2. *Catavasierea* din 1769.
3. *Crastav* din 1786. Legat în 1840, de cantor, Butean Lapa.
4. *Evangheliu* din 1765.
5. *Epitologhia* de Blaj, 1784.
6. Pe un *Autologhia* din 1781: 656
S'au cumpărat cu bani răpăusatului neamîș Butean Oise, prin s[ă]rguința cinstitudii boeri neamîș Butean Oanc, și s'au dat la s[ă]ntei biserica a Șuncutei-Mari în anul 1783, ca să fie pomenire numiților boeri, și a tot neamului lor; iară cine ari îndrăzni ac[ă]stă carte a o lua și a o muta..., să fie afurisit... Dat[ă] pomană de cei mai dinainte scriși din boeri și neameș din Șuncute; s'au legat a doaură, iarăș pomană, pă sama s[ă]ntei] bisericii prin noi, Fechetu Vasilie de Chelînța, fecior holteid, ca să-i fie vecinica pomenire, spre norocire și ertare păcateloră; anu 1831, Iulie în 20 zile.

857. 7. Pe un *Octoih* din 17—:

Această sfântă și cinstită carte anume Octoih, din mila lui D[um]nezeu și îndemnul cinstitului domn Popu Ștefanu, făcutoriu în Mănăsturu, împreună cu răpăosata soața dumisale, Pop Petcă, și cu tot neamul Domnii Sale, s'au datu de pomână la sf[ă]nța mănăstire a Șuncuții, [să fie] a celei sf[ă]nte mănăstiri până va trăi această sf[ă]nță carte, la oricarei preoți la acia sf[ă]nță mănăstire, ca să fie datorii a ruga D[um]nezeu pentru erțarea păcatelor acestor vii și morți, și ca să nu o potă strămuta nimino[și] de la acea sf[ă]nță mănăstire nici într'un secol de clipă fără de bl[ag]o[slovenic] arhiereului locului și a titorilor acestli cărți, suptu pedeapsa sf[ă]nților părinți 318. Seris în Mănăstur, anul 1777, August 13 zile. Rugați și pentru mine, Avraam, și soața mea, Marie.

CXXXI.

Șura-Mică.

858. Pe o cruce:

Această sf[ă]nță cruce s'au zidit și s'au zugrăvit prin Toma Muroșian și soția sa Maria.

1903. Elisaveta și Emilia Morariu, zugrăviță în Seliste.

CXXXII.

Ț e b e a.

1. *Carlov* din 1819.

2. *Chiriacobrominul* din 1699.

3. *Evanghelia* din 1816.

4. *Octoih* din 1792.

5. *Penticostarul* din 1751 [1743].

859. 6. Pe *Propovedeniile* lui Maior, cumpărate la 1830 cu 10 florini pentru biserică nouă în comuna Țibi, și legată de Cluputari Nicolae cu 1, 30; Petru Maior a fost virful filozofilor.

Altă însemnare, de la Iosif Kudean, paroh, 1810.

860. 7. Pe o *Psaltire*:

Această psaltire a besărecii Țibi, cumpărat cu 7 florinți, bani buni...; 1783, 2 Fevrali.

861. 8. Pe un *Triad* din 1761;

La anul 1793, 19 zile a luni lui Iunie, s'au făcut sămădaș, și sumna câte cârț are hăserica Țebi :

1. Mincaiș.
2. Triodu.
3. Penticostarului.
4. Apostolul.
5. Căzania.
6. Tistemintul.
7. Ostoiul cel cu opște.
8. Doaă Oțae mici, 1 luat de Opra Ianășu, al 2-lea de ru-deal[e], Ianășu și de Buftoe.
9. Psaltire de cele mari.
10. Liturghie.
11. Claslovul.
12. Calavasierul.
13. Cartea ce arsă.

Suma tăta, 14 cârți la biserică.

Sămădașul acesta s'au făcutu în fața bisericii, dinaintea satului, Ioan Mariș, protop[op]ul, fiind față. Zaharie Gajpăru, popa Toaderu, Zaharia Ioja, Tis Ignat, Năzăreneu Iosif, Barin Ianășu, Lăzăruț Ioanăș, Oprișa Ioanu, Groza Ianășu, Oprișa Pavălu, Oprișa Ianășu, Indriț Ianăș, Hurdea Grozav, Tis Petru, Băcșan Ianăș, Alba Crăciunu, Trifan Crăciunu, Evuța Ianu, Stana Mihailă, Oprișa Pătru. Și titori bisericesti s'au așăzat : Zarii Gașpar, Pupa Toader, Zarii Ioja, Oprișa Pavelu, a purta lucru besericii. Chisă Petru, Popa Toaderu, Groza Petru, Lăzăreancu Iosifu, Heșu Iurgiu, Cismașu Ioan, Mut Gabăru, Chisă Toma, Barna Ianășu, Zarii Adam, Jude Davidu, Oprișa Ianășu, Zarii Ioja, Fărcașu Petru, Lăzăruț Ioanășu, Stanc Mihailă, Lăzăruț Ioanu, Draușu Pătru, Chisă Mihai.

CXXXIII.

T e i u ș.

1. La poartă :

662.

Anno 1803 acești stîlpi s'au făcut cu cheltuiala dumnelor Moldovean Ioanu și Moldovean Toader, să le fie pomenire

lor și la tot neamul loră, Mășteri; Samoil Loncan, Duna Nicolae, Pașcu Iosif.

663. 2. La intrare:

ИЗ ПОСЕДИ ПАЦ ШИХАН, МИАСТРИ КОЖИИ, ЧСАСАР, САНДА ЗА
НАИ ПЪ КЪ ПЪ СЪ ДА ПРОСТИ ИК (sic) ОИЕ ПЕТРЪДНУ [= eu . . .
Raș Mihai], cu mila lui Dumnezeu Șulgear, am zidit în nu-
mele Domnului Dumnezeu; Domnul să ierte. .].

Armă cu mîini și sabie.

664. 3. Paru citorii sînt zugrăviți în stînga, peste cel din stînga:

Hic manus ob patriam pugnando vulnera passus quique
sacerdotis munus (?) dum vita manebit, quique . . . divina
locutus . . . hivi . . .

Citorii sînt fes rașu; biserica prezintă un turn ocăștan. Lucrul e de pe la
1790.

4. Pe îngrețată: «Aș dus pe Iașu] la Ana, 1791».

665. 5. Pe o icoană la altar:

Pomcani g[o]ș[po]d]i . . . prăut în Teușu, Ghiorghie zugrav.

666. 6. Pe icoana Sf. Nicolae:

1780, Martie, — de zile, 1780. Simonu zugrafu.

667. 7. Pe un *Apostol*:

S'a'u cumpărat acest sfinț] Apostol din tipografia Blajului
cu treisprăzeace zloți în hirtie, din casa sfinței] biseariei a
orașului Tiuș, iarăș pe a sa samă . . . S'a'u scris această în
orașul Tiuș, annu 1837, Noemvrie în 12 zile, prin Mihail
Țirlea, parohul orașului, sub stăpinirea Mării Sale Ioan Le-
ment, episcopul Făgărașului.

668. 8. Pe *Cazaniile* din 1763:

СИ КИИРЪ КЪИИХЪ АЗ УМЪ ИИРЪ УИ ДИДА [=această carte
am cumpărat-o eu popa Petre din Deida], anul ce aș eșit.

Aciaștă sfință Cazanie este a lui popa Theodoru dinu
Cristișu, cumpărată cu cincisprăzăce florintu . . . Anulu 1779,
a[ri]u 1779, luna lui Aprilie 14 zile.

Născutu s'a'u prunef noștri Theodoru Ștefanu, în anul
1781, Occhemvrie 27.

9. *Eklogehiu* din 1784.

10. *Licurgiu* din 1807.

11. *Minologhiu* din 1781.

12. *Octoiu* din 1742.

669. 13. Pe un *Pentecostariu* din 1747:

Pop Savu de la Deos și o datu'eră la... la Teaoș, ca să fie poman[ă] lui și părinților și nuera lui... Dumitrot, Anisie, Palaghie, Badul, Vărvară, Iancol... La bes[ec]reca Teaoșului...; 1747, ms. Mart, 11 zile.

14. *Triad* din 7234 [1746].

15. *Triad* din 7255 [1747].

CXXXIV.

T I L I Ș C A.

A. Biserica neunită.

1. *Ceaslov* din 1786.

2. Pe *Evanghelia* lui Șerban-Vodă:

670.

Din mila lui Dumnezeu Șerban-Vodă Ca[ri]tarozino am dat acfasi[ă] sfi[nt]ă ev[an]gh[elie] în sat în Tilișea besearecii care au făcut Vi[ș]a[d]i[ca] S[ă]va, să fie de poman[ă], nice popa, nice scteanii să nu aibă a o vinde, iar, de s'are al[ia] un nebun a o vinde sau alt nebun a o cumpăra, sau a o fa[ce]c zalog. *[scris]*.

Acfasta s'au dat când am fost în Țara Munteneasă, pentru Vi[ș]a[d]i[ca], și s'au dat când au sfi[nt]it beseareca, Lum, Oc[ti]omvrio 16, lt. 1684.

3. Pe un *Evangelium* din 17—, notă că s'a luat de la București, și s'a dăruit fiind preot Nicolae și Daniel Mielăș (1841).

4. Pe un *Mineză* pe August, al lui Chesarie, biseminar, și s'a dat de popu Miron, împreună cu Nanda preotessas; 1789, 15 Iulie.

5. *Mineză* pe Septembrie, Iulii în 1789.

Scris-am eu diacon Nicolae Dobrotă ot Poiană.

Pomenit preotul Ioan Dobrotă.

6. Pe un *Devisă* din 1750:

671.

Acfastă carte au cumpărată-u Pătru Trăgătoriu dinu Sa-coșă, la sfânta bisărecă, ca să fie lui dă pomană.

7. Pe un *Pentecostar* din 7231 [1743]:

672.

Scris-am eu ot (*sic*) dilacul anumiă al popi Oprea de la Tilișca, și așa am scris pen încetă și cu socotială.

CXXXV.

T o r d a ș I.

A. Biserica unită.

672. 1. Supt ferești, citorii (1782-3):
Adam, Pătru, Leman, Răduță, Vlad, Iosiv, Sandu, Neagoe, Onu, David, Codrian, Lulă, Silvu, Simedriă, Savu, Ioanăș, Muntean, Nașco, Pătruș, Avramă, Marco, Sirbu, Grecu, Aronțea, Ifracțu, Sefronă, Moartea, Căndrea, Marțian, Gîne, Maer, Dărăbanț, Lepădat, Cădar, Lupșor, Stan zugrav sin popi Radu. Dumnezeu să-l erte, cu totu neamul lor; 1782.
674. 2. Pe o piatră:
1774 s'aū început besereca, Împărat Iosiv, Vlădică Sofronie, protopop Nico[lae], popa, irel popa . . .
675. 3. Pe ușă 'noastră:
Văleatul de la începutul bisăricei: 1774.
4. *Antuloghin* din 1777, de la Iosif parohul.
676. 5. Pe un *Chiriacodromiu* din 1699:
Vălet 1714.
Aciastă carte s'aū cumpărat [de] Iosiv dăiacul din Spîn, di la preutesa popei Mihaî dentu Orăștie, Becolui, dereptu banî 14 florinți și 2 horgoși; mărturie: popa Mihaî, gineri-său, și Filipu Lăudatū.
677. 6. Pe un *Exkologhin* din 1777 [1769]:
Acest Moltiveanic iaste a lui Petru Budai [latine: parochului Tordasului].
678. 7. *Penticostariă* din 1777 [1769], cu listă de citorii:
Bărița, Măduluț, Lăpădușa, Dincfa, Sanda, Eva, Idita, Simzliana, Opreana, Zmada, Crestina.
8. *Psaltire* din 1759 (1751).
9. *Srăstire* din 1753.
679. Listă de citorii:
Itona, Stanca, Marta, Visarie, Marinea, Solomonu, Draga, Rahila, Ghepcia.
680. Dat de Ion Vlad și Petru Lulă. Senie popa Iosif, 1774. Urmosă lista:
Diga, Jănic, Dăvâncă (familii), Munteanū.
10. *Fried* din 1649.

B. Biserica neunită.

1. *Apostol* din 1683.

2. *Chiriacodromiu* din 1742.

CXXXVI.

Turda.

A. Biserica din jos; unită.

1. *Apostol* din 1815.
2. *Evanghelie* din 1817.
3. *Echologhim* din 1815.
4. *Ostoaia* din 1825.
5. *Stratul* din 1817.
6. *Tried* din 1813.

B. Biserica neunită.

1. *Apostol* din 725; [1743].
2. Pe *Cunaville* din 1768;

681.

Aciasta sfințită Căzanie este a clustitei echejii neunite din Turda-de-jos; [de aici adaus:] pentru aducerea aminte s'au scris aceste cuvinte în Torda; 25 Maiu, anul 1825.

Petru Cordas, norm. dascăl[!] și cantor.

3. Pe un *Ceaslov* din 7258 [1750], al lui Duce Sotbriovici, lași:

682.

Scris-am eu, robu lui Dumnezeu Ioan Fuleavici, preot candidat; Torda, 12 Iulie 793.

4. *Echologhim* de Blaj, 1815, Lusa cu 11 Bodoși (1821).
5. *Liturghi* din 1775.
6. *Mimologhim* din 1781.

7. Pe un *Mimologhim* din 1781, notiță din 1823; absenței a Torzii-de-jos, neunitei.

8. *Ostoaia* din 7282 [1774].

9. Pe un *Ostoaia* din 1826;

683.

Acestu Ostai mi l-au donat subscrisului preasfințitul arhieru Vasilie Moga in anul 1825, Ianuarie 1-2.

Simeon Bulog, protopop tract[ului] Torzii, și prin tateal mieu mie, Ioanu Balog, paroh Torzii-de-jos.

10. *Ostoaia* din 1783.
11. *Penticostariu* de Blaj, 1808.
12. *Teologhic moralicescu*, 1796.
13. Pe un *Tried* din 7290 [1782], notiță din 1823.

C. Biserica unită din sus.

1. La catapiteazma:

684.

Să s[ă] știe că aciastă sfințită icoa[nă] o au plătit Gheorghie Murariu de la Moara Zelari, cu soțul dumisale, să le fie po-mană in veaci, și s'au lucratu de robu lui D[um]nezeu Ștefan zugravul; anul 1760, Iuni in 9 zile.

Acfastă s[î]n[tă] icoană s'au făcutu de robulu lui D[u]mnezeu Ionu Roman Muraru, cu jupâneasa dumisale.

685. 2. Pe strand :

Nicula Dumitru ; 1722.

686. 3. Pe altă strand :

Mitru ; 1722.

Și inscripție ungurească din 1806.

687. 4. Pe un *Amalighon* din 17— :

1723, mes. Iun[ie] 13 zile. Acfastă s[î]n[tă] carte, arume Mienel, o dă cinstitul protopop Dumidru de la Stilova, pomani[ă] la besăreca Torderi, să hii în veace.

107 Inmainte me, protopop Ștefan den Joe, s'au făcut acestu zapis. Protopop Thoma, Chij.

5. *Apostol* din 1814.

6. *Catavateriu* din 1793.

688. 7. Pe un *Craslov* din 1797 :

Să se știe că acestu Crasoslov iaste cumpărat cu hanț-buul, cu dreptate câștigau, 6 florinț vonaș, de mine, Iov Crăcino-
vici, protopop neunit in Torda; și năne nu are nief-o treabă ca să-l înstreinează; fără cine s'ar ispiți a-l fura sau a-l înstreina de la mine sau de la featele meale, fără știrea noastră, și a featelor noastre, acela să rămăie supțafurisania s[î]n[ț]ilor părinț 308, ce au fost in săborul de la Nichia, din toată lumea, și s'au scris acest zapis de mine Iov Cracinovici, protopop neunit Torda, stăpânitoriu acestii cărț; anul 1785, Fevruarie 12 zile.

8. *Evangelie* din 1776.

9. *Mimolapku* din 1781.

10. *Tried* din 7234 [1726].

689. 11. Pe o icoană :

Să s[ă] știe că aceste 2 s[î]n[te] icoane, chipu Precisti și a lui S[î]c[ă]l[ă]f Nicolae, s'au făcutu cu toată cheltuiala robolu[ri] lui Dumnezeu Nicole Dumitru Ivașeu, mes. Dech[embrie] 9 zile, 1742. Iacovă zugrav.

690. 12. Pe alta :

Să s[ă] știe că acfastă s[î]n[tă] ieșo[ană], chipul lui H[risto]s, s'au făcut cu toată cheltuiala robilor lui D[u]mnezeu Todan Ioan și cu credinefasa soața sa, Oros Maria, din Turda; a[nul] 1800, 22 August.

13. Pe un *Triaș* din 1731:

Scris-am eu, popa Gheorghie din Turda, ani Dom[n]ului 1750.

691.

CXXXVII.

Timișoara.

Biserica nouă din Fabric.

1. *Antologia* din 1766.

2. *Evanghelie* din 1776, 1116j.

3. *Liturghă* din 1733.

4. *Liturghă* din 1728.

5. Pe un *Minea* din Moldova, dat de rușii strălăzilor, cujocurilor, și băcărilor din *embalans rumânească*, a «Fabricației» (1833):

692.

Cititori Scaunului arhipăstoresc lastă mult cinstitul teh al tabacilor, anul Domnului 1826, luna lui Septemvrie 8.

CXXXVIII.

Ucea-de-jos.

1. *Cusanis* din 1781.

2. *Evanghelie* din 1723

3. Pe un *Mălțovanic* din 17—1

693.

12 flor. Am scris eu, prot[o]pop Bucur Fogoras, înaintea bătrânilor satului; 1778, 9 Ghenuarie.

4. Carte de mare credință:

694.

Să să de la mâna mea, Elisai al lui Bucuru Tomi, la mâna lui Nicolai a lui Samoilă, precum I-am dat o țealină la stupina Pascului, zălog pe 11 florinți și 15 crețari, și o leardelă de grăd; care are vecin din sus, Toma Coroi, din jos, Andrei lui Lup; și, pentru mai bună credință, îi dau această carte întărită cu iscăltura mea și, în loc de peccate, pui degetu.

Elisai a lui Bucuru Tomi.

Și am scris eu, popa Nicola Pop, paroh la Feldioară.

A 2. de la Nica Vișl am luat o țealină în rovină, pe 13 florinți.

A 3. De la Dinu Popl, un loc la colibă, pe 18 florinți, care are vecinți din sus, Mathei Opril, di[n] jos, Nica Can.

A 4. O țealină în lăcușu, de la popa cel bătrân, pe 15 florinți; din care am întorce Ștefan 7 florinți și 25 de creițari, și socru-mieș iar atăța.

Al 5. am dat Nică lui Iacom, pe un loc în curmătură 24 de florinți, care are vecinți din sus: Madin Purdu, din jos, Nica lui Ion. Și am mai dat socru-mieș, de aș cumpărat o vacă, 18 florinți.

De la Dinu lui Costandin am mai luat un loc la Pășărlăi, pe 3 florinți.

Și aș venit odată Nico lui Bucur Tomi, de aș mai cerut boiș la mine, ciec, 5 florinți, și am dat.

Și a dat la Ucea-de-jos, lui Samoilă Cătana, pe o livadeic, zece 10 florinți, în zice — și am dat laca (*sic*) Uceanu-de-sus pe o dialniță la Otu, 3 florinți.

4. *Penticostarîu* din 1743.

5. *Triod* din 1761.

CXXXIX.

Ucea-de-sus.

A. Biserica reunită.

696. 1. Pe un iconostas:

Septembrie 26, anul 1783, Ioan, zugravu din Feldioară.

Să știe că acestu tetrapodu l-aș plătitu Ilie alu Oni Șăndroi din Porimbacul de-josu; să albă pomenire Ioana, Mărița, Mărița.

696. 2. Pe uier:

Zugrăvitu-s'aș aclastă sf[ă]ntă pleștaniță în zilele preasfînțituluș și arhiereuluș nostru Vasile Moga, de leagea grecească, fiind paroh popa Sav{a} Vlad, popa Zahעי Fleanchea, și s'a zugrăvit de mine, Alixandru Grecu zugrav, Sasauj.; 1812.

697. 3. Pe un *Agostol* din 1737:

Să ș[ă] știe de aceasta cum acestu om, anume Ion Haida, aș cumpărat acestu Mineu de pomcană: pe unde va ajunge și a sluji pe dănsul, nime să nu-l vinde sau a lua ban[și] pe el, ci să aibă pomeană; iară cine ar îndrăzni a defăima acăstă pomeană sau să iă ban[și] pe acest odor, or frați, or altă rudenie de semențila noastră, să fie afurisit. De acăstă am scris, glumă nemuruf să nu-l pac; și să trăiț cu H[risto]s, amin. Și iar să ști că altul să nu fie slobod să le instrimeze de acest niam al mieu... Scris-am eu, Badea Munt[ă]eanu[.]

4. *Casaria* lui Varlaam.

5. *Ortichul* tipărit de Rafail de Horez.

6. Pe un *Pentecostarū* din 7251 [1743], altor[și]:

698

Ion Vollă, Coman Boeriu[.] Ianăș Voll[ă], Ion Bărbat. Is-căl[im] 7251 [1743]. popa Dimitrie ot Nămăest[și].

7. *Propovedaniile* lui Clain, ediția a 2-a. Se amă că s'au luat cu cheltiala lui Boac Bucureanel, to Siliiu, 1842.

8. Pe un *Strastar* din 17—:

699

La an[și] 7262, 1754, luna Fevrua[rie], insemnare, să știe că acăstă s[ă]ntă carte am cumpărat eu Iosif, călugătu[.] Făg[ă]-rașulu[.] adecă... mic bani lămurit cu florit[și] 18, și s'au [dat] de la popa Simion Cărțoșă, și frați mie n'au nici-o treab[ă], ci, cui vot vrea eu să o dau, slobod sântu... călôgal Ucăs ahada (*sic*).

Să se știe că acăstă s[ă]ntă carte este cumpărată de robu lui D[um]nezeu Ioan Dumitru Fleanchea, soția lui Dobra; și o au dat de pomană la s[ă]nta biserecă a Uci-de-sus...; 1810.

9. Pe un *Triod* bogat din 17—:

700

Să ș[ă] știe că acest s[ă]nt Triod l-am cumpărat eu, monahu Iosifu Făcu ot Uța-de-susu, frat[ă]-mieu, popi Rađu, de pomiană, și vânzător[și] să nu fie nici-odat[ă], și să fie tot la mâna noastră, pân va fi tot niamul nostru... și vânzătoru și cumpărătoru. Scris-am eu, Badea Munt[ă]eanu[.] 7262 [1754].

B. Biserica unită.

1. *Cărticadronion* din 1732.

2. *Mincă* din 1752, pe luna Septembrie și cele următoare.

3. Pe *Liturgiile* din 17—:

701

De popa Ș[ă]rbanu Bica, din Țara Unguriască, din satu

Voivodent, și o' m dres eă, Costa[n]dinu Logofăt], dascalul Mitropolii Bucureștilor, popa Șarban..., cu 3 lei.

4. *Penticostarîă* din 1775 [1767].
5. *Triad* din 1761.

CXL.

Vad (Bistrița).

1. *Apostol* din 1802.
2. *Evanghelic* din 1765.
3. *Penticostarîă* din 1768.
4. *Structale* din 1773.

CXLI.

Văii (Gura).

702. 1. Pe o leonă :
Iacob, D[u]mn[e]zeu să-î erte; 1769, Ghen. 4, Orăște.
703. 2. Pe alta :
Radul, Dum[nezeu] să-î erte; Ghen. 10, 1769.

CXLI.

Valea-Dosului.

1. *Aflarea Cazanilor*, Carlovă, 1779.
 2. *Antologhia* din 1777.
 3. *Cataractariă* slavo-român din vremea Brincoveanilor.
704. 4. Pe niște *Cazani* din 1768 :
Atsazta Kezanye jaszte a biszeczitsa neunite din Valya-Doszuluj, sy kumperate de oameni din szatuj Valja-Doszuluj, anno 1768.
5. *Cantec* din 1783.
 6. *Evanghelic* din 1765, ardeleană.
 7. *Liturghie* din 1775.
705. 8. Pe un *Molitvenic* din 1766 [1758] :
Acest sfântu Molitvenic este al popi Calin ot București, din mah[alaua] Cap[î]ț[an] Ianculuș, și tam cumparat in tl. 5,30... ; 1758, mes. Apri[lie].
9. *Molitvenic* din 1716 [1768].
 10. Pe un *Osten* din 1720 ;
706. Oftald eu opște... la-î cunpărat Vasilie Dan din Zlagna.

cu 9 florinți, și-l dă lui Popa Todor din Trănpoșle [c. 1720].

11. *Psaltir* din Sibiu, 1811.

12. *Triod* din 1775.

CXLIII.

*Valea-Lupului (Hațeg).

Pe un *Chiriacostramu* din 1699;

707.

Această sfântă carte s'aù cumpărat cu 26 de zloți strins prînt sat, care nînt o făcînt bine: cîu, popa, 3 zloți, Crăciun-Mare 5 zloți, și nemeși din Rîul-Bărbat în mînte cî Buda Carolina aù dat 2 zloți, Fărcași Laeși cel din sus 2 zloți, Sebeși Gheorghie 1 zlot, și alți, și Put Jiga 2 zloți. — pîna s'aù plînt alastă șom: 26 de zloți.

Apoi:

Pe sama bisericii Văli Lupului, anu 1802; scris-am Petru Voinea, paroh.

CXLIV.

V e ș t e m.

1. Pe o leucă;

Papa Ioannu Grigorieviei; 1794.

2. Pe alta;

Vasile zugraf; Săliște, Ianuarie 28.

3. A treia din 1790, ea și a pîra.

4. Pe un aler;

— zugravu, ot Poclaca; 97.

5. *Chiriacostramu* din 1699.

6. *Dumnezeștile liturghii* din Blaj, 1756.

7. Pe o *Evanghelie* din 1682;

Cu blagoslovenie arhierellor.

Dîn mîna preluminatului și milostiv Domnului nostru Șarhan Cantacuzino, trimis-am această sfîntă și dumnezeiască Ievanghelie [la] sfînta biserică dîn Scaunul Sibiului, în sat în Vestim; care preot va ceti dînt'rînsa și nu va pomeni la sfînta lîturghie pre stăpînitori dî cari s'aù tipărit această sfîntă Ievanghelie și pre smerit rugătoriul Mărilor Sale răposatul Sava Mitropolitul Ardiabului, împreună cu tot niamul și rudenie aceluș Mitropolit, orceșt s'aù petrecut dî pre

711.

aciastă lume și căț au mai rămas cu viață pe fața pământului, acel preot să aibă a rîa samă naintea Infricoșatului județ. Datu-s'au în București în luna lu Mai 1 zi, în anul Mântuitorului H[ri]s[tos] 1683.

Gheorghe Brâncoveanu.

Să s[ă] știe și aci ad pus pomena Mări Sale, de s'au dat pomenă la be[se]reca Veș[ti]mului: pentr'acē să s[e] pomenescă numele celui Domnū, anume Io Șărbăn Voevod, de toți preoți ce vor fi la be[se]reca Veștemului; scris-am eu, smerit al tuturor fraților, popa Ilie.

712. La urmū:

Și am plătit eu, popa Ilie, cu popa Stan Vasil[e], și s'au legat în S[ă]b[ă]n[ă].

Tocmūt-am să lege aciastă Euva[n]gh[e]lie, să lege pe 6 străbe (*sic*).

713. 8. Pe un *Octoih* din 1750:

Acest *Octoih* s'au vândut de Gheorghie gram[aticul] din Țar[a] Muntan[ească].

714. 9. Pe un *Praticostariū* din 1751 [1743]:

Aciastă sfântă] carte anume Fintecostariū, au dat dumniaiui Oprea Hania cel tinăru din Sadu, au datu într'ansa, 10 florințū, coa să-l scriemū titoriū la bāsereca Veștemulu; și am scrisu eu, Oprea diiacu, fecioru lui popa Dumitru din Sadu,

10. *Trind* din 1731.

CXLV.

Vidra-de-jos.

A. Biserica din deal.

715. 1. Pe o icoană:

Ct[it]o[r] Iaco[b] Bogu; 1798.

716. 2. Pe o icoană:

La 1795, s'au înnoit cu cheltuiala lui Goia Todor și cu soțu său, Samfira, de Șimion Șlaghi, zugrav de Abrudbania.

3. *Antologhia* din 1766.

4. *Cașania* din 1781.

5. *Evanghelie* din 1723. Lista cărților: ești u liturghie veie, bătănie, la popa Nicula.

Scris în 1815, de față cu cămărașul bisericii Trilica Veselin, David Pătraș, Iscăleșcu Theodor Morar.

6. *Pentecostarîu* din 1775 [1787].
7. *Triod* din 17—, legat la 1818.

B. Biserica din vale.

1. Pe un *Antologhiu* din 1737: 717.

A. bescariel de la Vidra-de-jos, de la Goești. [Iscălit:] Grigorie Sicoe, paroh.

2. *Cotavazierîu* din 1762.
3. Pe *Casația* din 1781: 718.

De poporenî de la biserica cea nouă de la Goești, [cu] numărături (1789).

4. *Evanghelie* din 1776.
5. *Liturghie* din 1798, Sibîia.
6. *Ortăie* din 1783.
7. Pe un *Pentecostarîu* din 1768, ve înșiră cititorii: 719.

Rășiga Nicula, Țoc Toader, Matieș, Nuț, Bordea Ionă, Netolea Filepă (1789).

CXLVI.

*Vișeu-de-jos.

Uceniciloră spăsenie. Aăastă cărticică, saă, precumă zice 720. Apostolulă limbiloră, stihiele începutului cuvinteloră lui D[um]nezeu, ca ună temeiu a altoră învățături, mai desăvirșitū de prinū s[i]ntele cărți s'au culesū, iară voi cu amindoaă minile o primiți, o gătiți și o mestecați, saă, mai bine, cu [Bo]goslivulă mîncăți-o, ș. a. [Iscălesc] cucernici la H[risto]s, ieromonaho-canonici. [Notă din 1787, de la Vișeu de-jos].

CXLVII.

Vișeu-de-sus.

1. Pe un *Antologhiu* din 1745: 721.

† Cu vrerca Părintelui și Fiului și Duhului Sf[ă]ntă s'au demănatū Petrica Toderū [de ad] cupăratū aciastă carte pāntru 30 florinț, și o dată pomană la bisărica Vișeu[ul] de-susu, iar c[î]ne] s'arū afla să o fure saă să o să vān[ză], să fie afuris[it]ră și anathema; let 1756, ai D[om]nului 1748....

722. 2. Pe un *Apostol* de Blaj, 1767 :

S'a dat de [Ni]chifor și cu gazda dumisale, Parasca..., pentru 14 florinți, și o au dat în biserica Vișeuului-de-sus, unde este hramul marelui muc[e]nie Dimitrie... [Cine ar fura-o.] să fie afurisit și proclătit și p[er]is cu sf[an]t[ul] m[u]c[e]nie Dimitrie, la ziua de g[ru]deț[ă], anu D[om]nului 1771, luna lui Iulie 24.

3. *Catavasiiriu* din Blaj, 1824.

4. Întru slava sf[an]t[ul] de o ființei de viață, făcătoarei și nedespărțitei Troițe, Tatălui și Fiului și D[um]nului Sf[an]t[ul], tipăritu acestu Claseslovu după orânduiala celui grecesc[ul], acelu întâiu în zilele prealuminatului și prealînălțatului Domn[ul] Ioană Nicolae Voevoda Mavrocordatu, cu bl[ago]s[lo]venie preosfințitului chiru Nichifor[ul] Peloponisanulu, Mitropolit[ul] a toată Moldova, cu ostidie răposatului chiru Varlaamu, ep[iscopu] Rădăușului, întru a sa dinu nou făcută tipografie dinu Rădăuși, în anu de la D[um]n[ul] Lumii 7254, iar, de la H[risto]s, 1745, m[es]ta Sep. 21.

... Cumpărat-au acestu Polostavu anume Tibag Vasile, cu gazda dumisale, anume P[ar]asca... În Vișeuul-de-sus, unde este hramu precuvios[ul] maici nostre Paraschiv[ul].

723. 5. Pe o *Evanghelie* din 1777 :

Cu vrea[re]a P[ar]intelui și cu po[zo]volenie... s'au îndemnat acelastă g[ru]pinciasă anume Theodosie, gazda lui Tomoiagă Jiga Brencic, cu șomă de 20 florinți, și o au dat în sf[an]t[ul] biserice[ă] a Vișeuului-de-sus, unde iaste hramul sf[an]t[ul] muc[e]nie Dimitrie... Cine aru îndrăzni și ar obrăznic[ul] să o fure, preot sau mirian, sau să o mute din biserică cu vre o mijlocire, încă tot să fie în ceala altă biserică de slujbă și de pomană, iară, într'altă formă, cine o va depărta, să fie g[ru]decat de D[um]n[ul] ca un fur de ceale sfinte; în anul 1779, Iunie 29.

724. 6. Pe un *Penticostar* din 1768 :

Acest sf[an]t Penticostar l-au legat Poppu J[an]u, căntor. Cu vrea[re]a P[ar]intelui și cu puternicia Fiului... Iacov Radu și cu soață-sa, Maria... La biserica noao, unde iaste hramul sf[an]t[ul] mare mucenic Dimitrie; iară cine ar îndrăzni, din graț sau din m[ar]adie, sau din streln[ul], să o mute, sau să o fure,

sau să o vinză, să fie alurisit și procleștit ca Ana... În anul 1777.

7. Pe un *Triod* din 1755 (1747):

725.

Sinoul Pătrașca cu cap. 27... Anaftema, maranafta; lot 1757. Faură 24 zile.

CXLVIII.

Viștea-de-jos.

A. Biserica unită.

1. *Apostol* din 1730 (1773). În fundul altareului, 1819.

2. Pe o *Poucenie*:

726.

Acăastă sv[ă]ntă și dumnezeiască carte ce să chiamă Poucenie, iaste dată la besereca din Beșimbav pentru c'au fostu dat Stan Prăvariulū din Făgăraș un Testament bese[re]cii; noi, Beșimbăceanii, amu schimbāt de amō dat testamentulū pe acăastă Poucenie, pentru c'am mai avut și alt Testament; pēntru accia, niminea să nu zică că-i a lui, pentru că-i dată beserecii din Beșimbav... Leat 1732, Mai 7.

3. Pe un *Triod* din 17—:

727.

Au cletigat s[an]ctei biserici cel bătrine din Viștea-de-jos... Scris am eu, Ioan Halmaghi, protopop a Făgărașului... Aprille, anul 1785.

B. La părintele Borzea.

1. Act t[em]p[er]:

728.

Am zălogitū unū loc de la Iacov Dobran pe satū in jos, in P[ar]au Cumetrelii și între Iacov Gheorghia, loc de o găleată, pe 50 zloti; la anul 1815, la Apriler 20, anu 1815.

Iară eu, Ionu Iuf Aldi Borza, țiu o livade de un car... Un porc de rudă...

2. Pe o *Evangelie* din 1760:

729.

Îndemnă[re] du-s[ă] din dragostea cea sufletească acești..., mai jos, văzând ace[st] odor de D[um]n[u] S[an]ct[ă] insuflat, s'au îndemnat a-l cumpăra acu[m] pop Visartou, Neculița, Stamatie, Rafaila, Dochiia; și să aibă a pomești aceste nu[me] însemnata s[an]ct[ă] și înfricoșata jert[v]ă; și s'au dăruit a s[an]ctei beserici de Ghiștea-de-jos, la că de lemnū, u[n]de este hramul

nașterii al preasf[î]nței de Dumnezeu feciorii Marii ; și într'a-acesta chip s'a'au dat...

Și s'a' a scris această scrisoare în Lune în 7 zile].

C. Biserica neunită.

730. 1. Pe un *Apostol* din 1774 :
1779, Martie 6, s'a'au dăruită de dum. Neagu Pi...
2. *Cuzanite* din 1768.
731. 3. Pe un *Penticostar* din 1793 [1785]:
Acestă Penticostar l-am cumpărată cu zlot nemțești, și este del[a] dum[nealui] jup[ânul] dascalul Radul Duma, și acum este al mieu, preotul popa Stănilă din Viștea-de-jos, la anul 1786, Ian[uarie] 02mo... [Cine ar fura-o,] să fie moșteanu ghienii și maticii focului..., pentru că banii mei bunți l-am dat.
732. 4. Pe un *Strastnic* din 17— :
Să ș[ă] știe că această sf[î]nță carte iaste a popii Rafail... bescariel, că așa am voit ; 1738, m[ș]ta Dech[emvrie] 27 dni.
Acestă sf[î]nță Strastnică iaste al popii Rafail, de la m[ă]năstirea Drăgușului ; 1742, m[ș]ta Avgust 9 dni.
733. 5. Pe un *Triod* din Kimmie, 1761 :
Acestă Triod l-am cumpărată eu popa Stănilă Cîrjă, cu banii m[ei] negrești, că tare m'am silitu până l-am c[ă]p[ă]tat ; anu 1773.

Viștea-de-sus.

CXLIX.

734. 1. Pe podr :
Pomeniște Dom[ne]e; Hagl Radu, Sora, cead [=neamul], 1739.
735. 2. Pe un *Claslov* din 1781 :
Acest Claslov iaste al bescariel, cumpărat cu 11 zlot.
3. *Evangelie* din 1742.
736. 4. *Liturgia* din 1741 :
Acestă sf[î]nță și dumnezeiască Liturgie a popii Ave-salom de la Arpașul-de-jos, să ș[ă] știe de cînd am fost la popie la Blaj în anul 1797, au fostă mare estîșug de bucate : ferdele de grîu, 3 duce, de cucuruz, 4[4] creițari.
5. *Triod* din 1731.

CL.

V I Ă D E N I .

1. Pe ușițe sfeșnicare de lemn;

737.

Dăruite de Anton Manca, fecior a lui Manca Gligorie, ne-
goșitor din Moldova, născut în Tîrgul Oculi.

2. Pe *Propovedaniile* lui Petru Malor;

738.

Cu ajutorul și darul celui întru Troiță proslăvit Domnul
nostru Ie[us] H[risto]s, s'ad legat acleastă predică la anul
1823, prin osteneala mea, a celui mai jos iscălit. N. B.: din
cheltuiala s[ș]intei] bisericii.

Iacob Bălcaș, paroh la Vlădeni.

CLI.

V o i l a .

A. Biserica unită.

1. Pe un *Antologhu* din 17—;

739.

Întâi titoru Ionu Voivodeanu cu... Samoilă Șarban, cu
Măntelă Franța... Iosiu Șarban cu Samoilă Dobrin... Ga-
băra cu feciorul său Ioja, Ionu al lui Adreiașu Moianu cu
Șarban To... Dănilă Molanu... Nicu Iiscanu... Simonă
Șuteu cu Anuța lui Șarban Popa..., Adamă Aronă..., și
eu, popa Șarhan Șuteu, fiindu preotă satului, amă în sată
(sic) de-amă îndemnat întâi pe Ionu Voivodeanu, că era
zisă că ne va da unu sări[n]daru, dară eu i-am zis], mai
bine să-i dea ban] acia la acestu Mineiu, că mai bunu să-
ri[n]daru îl va fi... oament de amă stră[n]șu de amă plinit
acești 21 de...

2. Pe o *Canonică* a lui Variann;

740.

Să să știe că accastă svântă Poucenie aă datu-o Aldea
Neagoc, ș[ti] din împreună cu sată-său bescareci dinu Voila
de pomcană din firu în fir până într'o hărătie.

Incipit cu «Dumnezeu» a *unsprăzeacile*, p. 269.3. Pe un *Penticostariă* din 1766 [1768];

741.

Anu 1774, Martie zile 10 Noi Volleani, care pe rind
ne vomă —, amă cumpărat acestu Penticostariă pe seama bi-
sericii noastre din Voila, cu florință 13... Întâi eu, Caplaru
Ion P[ol]pa, al doilea Capraru Șuteu... Ioja Gabo..., Ga-

bo..., Ionu Ivanu, Tămașu Gaboru, Mihailu Mihailă, Iojă Gaboru, raitărū.

742. 4. Pe *Rădăcuinla Diatoniit*:

Să s[ă] știe că acleastă s[ă]ntă carte este a m[e]a, adecă a lu Ion din Netotu, și o'mū cumpărat... zlot turceș[il]... Cine s'ar afla să șteargă slova, să-l șteargă pre acela D[u]mnezeu din cartea celor vii, și să-l să verse lui mașele ca' a lu Arie; leat 7254 [1746], mșta Martie, dni 13. A popi Ionu Vișan, din sat Netotul.

743. 5. Pe un *Strastnic* din 17—:

... Aclastă s[ă]ntă carte ce să chiamă Strastnic, adecă slujba patimilor a Domnului și Mintuitorului nostru, o am cumpărat de la Ion grămăticu, factorul popi Oancea din Sad, dreptu 12 horgoșe și o fcardelă de ovăs: dintr'acest[il] ban[il] au fostu ai miel 6 duce și 2 potori[il]... și făcea ferdeala 6 potori, ai popi David Moian... bld[e] de săcară, cinc de cucuruz, cine și mai puțin sau... precum au fostu prețui șeeal... Și am scris ea, popa David Moian, din Voila, în anul 1747, Martie 2 zile (fcardela de săcară s'au dat 3 duce, de cucuruz 9 potori). Din Rimnic s'au tipărit... Eă, popa David Moian, am sprîjinit acleastă carte, dorindu de dinșă pentru lipsa... Am silit de s'au căștigat în seama besereci. Și am datu și cū, popa Nestor din Voila, și cu Nițu Murariu, șase bld[e] de grău papistan din Beclenă, de l-au legat.

B. Eliserică neunță,

1. *Strast* din 1764.

744. 2. Pe *Calendar* lui Vădănan, după însemnări criptografice din 1738:

Aclastă s[ă]ntă și dumnezeiască [carte] este a părintelui nostru intru H[ri]sto[s] Isus domnul ierēf Aldea.

Aclastă carte au judecat să fie a besereci Șircheiți; o a fost cumpărat Coman Berde... Aclăsta am g[ă]udecat noi s[ă]b[ă]ș[il]ul preaotescu. Eă, notareș s[ă]b[ă]ș[il]ul mare, protopep Ionascu Vinețeanul.

... O am v[ă]ndut cū, popa Ion Oprășu din Dridif, cu șapte florinț jupănului Ion Morcheșu de la Brașov, pe sama besereci din Vișitea-de..., cei neunțe...

Acest trătăvangheli l-au plătit preuto Vasilie [sec. al XVII-lea].

3. Pe un *Molitvoană* din 17—:

745.

Acestu Ciaslovu l-amu cumpăratu eu, Jălca... Gaboru din Voila, de la Titești, cu doi zloști nemțești, de la popa Gherge.

4. *Octolă* din 1746.

5. *Praticotariu* din 1800.

6. Pe un *Scrișorac* din 17—:

746.

Această sf[ă]ntă și dumnezeiască carte iaste a sf[î]ntei beșcarici din Simbăta-de-joa, dată de pomană la sf[î]nta beșcarică; 1763.

Seris în Sămbăta-de-joa.

7. Pe un *Triod* mare din 17—:

747.

Să sf[ă] știē că sta (*sic*) sf[an]tă carte, numit[ă] Triod, iaste dat[ă] de răpăosatul tipograful Erdache pentru un sărindar, numit pop[a] Mathei, popa Iur..., și, vind dum-nea]lul jupăntul Marinu, cercetind lucru pentru sărindar, s'aă [ade]verat cum s'au făcut de pop[a] Iur., prin osteneala Mol[it]vi Sale; și am scris, eu, pop[a] Bucur Roșca, fiind jăpinu Mărin față [c. 1730].

CLII.

Voivodenii-Marî.

1. Pe dosul catop[il]toazmei:

748.

Oltariu de robî lul Dumnezeu, Ion Bica, și feciorul său, Manu; 1812.

2. *Antologhia* din 1767.

3. *Chiriacodromion* din 1732.

4. Pe o *Evangheliu* din 1747:

749.

Să sf[ă] știē că această sf[ă]ntă și dumnezeiască] Evangheliu — este a popi lul Ionu ot Bodești, Bica, din Voivodeni-Marî: o amu cumpăratu pe bani mei, zece florinți, de la popa Tomă din Voivodeni-Mici; 1767.

5. *Orăia* din 1742.

6. Pe un *Triod* din 1787, cu litere latine:

750.

Ni lau dat Florea din Breaza de — pomeane, ese fie din fir în fir la Voivodeni; ano 1797, luna Ianuar.

Andreas Bica.

CLIII.

Zirnești.

751. 1. De-asupra ușii de intrare:

Cu ajutorul lui D[u]m[n]ezeu înnoit[u]-s'au de al doilea
această sfântă biserică din satul Zirnești la anul 1810, în
zilele prea-înălțatului Împărat Franțiscus cel d'întiul, cu si-
lînța și chiețuiala ctitorilor celor mai jos arătați: protopopul
Bratul Bao (=Ralu), Neacșa, erefi Stan, Crăciun, erefi Ioan, Mani,
Dobra, erefi Ioan Comșa, Sora, erefi Vlad, Neacșa, erefi Stan,
Dobra, Nicolae, Stana, Ioan, Sora, Ioan, Sora, Ioan, Stanca,
Stanciu, Stanca, Nicolae, Bratu, Stanca, Ioana, Bucura, Ioan,
Stanca, Ioan, Bucura, Ioan, Stan, Stanca, Nan, Stanca, Vo[i]na,
Ioan.

752. 2. La altar:

Această sf[ânt]ă icoană s'au făcut cu chiețuiala robului
lui D[u]mnezeu Ioan Dușescu; București, 1811, Fevr[uarie]
7; păcătoasă mâna lui Neculae zograf.

753. 3. Pe catapetezământ:

Această catapetezământ s'au zugrăvit de mine, cel mai mic
între zogravi Gavriil Andronescu zograf, avînd ajutoria pre
fratele de monahî Costandin și pre Andronicu, și s'au să-
virșit de lucru la Oct[omb]r[ie] 13, anul 1811.

754. 4. Pe un *Penticostariu* din 7251 [1743]:

[Această carte] ce să chiamă Penticostariu, s'au milostivit
dumnealor Ioan Turcul și Necula snă vîtafului Ion de aici
din Zirnești de o au cumpărat pre ban[ul] dumnealor, zlot—,
ca să fie pentru pomenirea dumnealor în veaci...; la anul
7251 [1743], Ap[rilie] 14 zile.

CLIV.

Zlatna.

A. Biserica nouă.

755. *Malitvenie* din 1689.

B. Biserica unită.

1. Inscripție :

756.

Carolina Augusta imperatrix Austriae hic existens liturgiæ lingua valachica interfuit: liturgiã celebravit, Georgio Angyal, huius ecclesiae graeco-unitae zalathnensis parocho, praesentibus viris illa. (*sic*) ornatis, exquisitis atque honoratis: die 4 septembris, anno 1817.

2. Pină pentru amintirea lui Anghel Dobra de Zlatna, «hului templi benefactorii et patrii munifici», mort la 1735, a lui Mihail Antonie Dobra, nepot al secolui prin fiul, Petru Dobra, reșararum regalium director» († 1738).

3. *Antologhã* din 1737.

4. *Apostol* din 1767.

5. *Catavasierã* din 1793 («Zlagna»).

6. *Chiriacutromin* din 1699.

7. *Pe o Evanghelie* din 1697:

757.

Accastă sfântã Evangh[e]lie iaste a Vladicãi Athanasie, de postrig la cãlugãrie.

8. *Liturghã* din 1756.

9. *Liturghile* lui Bob, 1807.

10. *Octoiã* din 1782.

11. *Octoiã* din 1760.

12. *Octoiã* din 1792.

13. *Pe un Pentecostarã* din 1709 (1701):

758.

Sã [sã] știe cãndu au spartu țara Horea, era vãleatulã 1784; atunciã s'au scrisu. Scris-amu popa Ioan[ã]șu din Fenisũ; 1784 (arabice).

14. *Pentecostarã* din 1768.

15. *Pe un Strãstie* din 1753:

759.

Această sf[ân]tã carte o au dãrult șfintei] besearici unite de alefa din Zlagna vreadnicul de cinste jupinul Ionãte Ioan, a cãruia pomenire in veaci sã rămãe; anul 1806, Fevruarie in 21 de zile Gheorghie Anghel, paroh și profesor.

16. *Trioduri* din 1731 și 1800 («Zlatna»). Unul e legat de Bucuman Gheorghie.

III.

APPENDICE.

11

12

Dintr'o conscripție de la 1761¹.

I. *Înălțul extras.*

Heimbac: popi uniți 2, familii unite 4, neunite 181. «Templum restitutum unitis cum omnibus fundis, etc.»

Bendorf: popi uniți 3, familii unite —, neunite 136. «Templum conceditur non unitis.»

Țichindeal («Czikindul»): popi uniți 4, familii unite 8, neunite 92. «Templum manet unitis.»

Glimboaca: popi uniți 2, familii unite 2, neunite 105. «Templum conceditur non unitis.»

Sasăuș: popi uniți 3, familii unite —, neunite 199. «Templum manet non unitis.»

Fofeldea: popi uniți 6, familii unite —, neunite 238 familii. Biserica, neuniților,

II. *Al doilea extras.*

Săliște: popi uniți 9, «laici unionem protestantes 19, a proportione 783 non-unitorum, exceptis illis 51 incolis» ce nu s'au putut prezenta, «et quorum intentio haud constat». Două biserici: una veche, acum unită, «caetera vero recentioribus annis medio schismaticorum incolarum erecta est.» Cea d'întăiu va fi deei unită; «una cum paucis ibidem existentibus fundis ecclesiasticis»; cealaltă, neunită.

Galeș. După arătarea "Vlădicăi unit Aaron: «10 popa et

¹ Arhivele de Stat din Buda, corespondența episcopului Dionisie Navașevici.

duo laici», uniți. «Hi etiam in commissionaliter exuta pagi fassione non reperiuntur»; neuniți, 149 familii.

Tilisca 7 popi uniți, «et saltem unus laicus; econtra non unitarum familiarum numerus ad 330 exurgit... Rebus itaque sic stantibus, aliter fieri non poterit quam ut ecclesia toti pago concedatur.» Dar să fie «ususfructus fundorum penes popas unitos ad dies vitae», rămânând a se restitui bisericii unite, de s'ar face.

Vale: «duo uniți popae... laici autem omnes non-Unioni adhaerent.» Ad refăcut «antiquam ruinatam ecclesiam... Pratum duobus popis unitis pro usufructu.»

Sibiel. «Eadem est ratio.»

Cacova: «duo popae uniți et quinque incolae uniți, econtra vero reperiuntur 211 non uniți... Tenore equidem Altissimae resolutionis clarum est ut ecclesiae, si in loco aliqui, licet minori etiam numero, supersint uniți, illae unitis adiudicentur.» Dar, fiind incapabil de a ține biserică, o dan neuniților până la o decizie imperială. O ocupase aceștia de patru ani. Dar să facă «sacellum competens» pentru uniți. Și dacă ar fi «aliqui dotales fundi», tot pentru acea capelă.

III. *Ținutul Făgărașului.*

Făgăraș: Popi uniți 2, familii unite 12, neunite 142. Biserică, unită.

Beckan: popi uniți 2, familii unite 2, neunite 110. Biserică, neunită.

Dridf: popi uniți 1, familii unite 11, neunite 66. Biserică, unită.

Voila: popi uniți 2, familii unite 11, neunite 86. Biserică, unită.

Beșimbav: popi uniți 2, familii unite 17, neunite 57. Biserică, unită.

Viștea-de-jos: popi uniți 2, familii unite 34, neunite 114. Biserică, unită.

Corbi: popi uniți 4, familii unite 5, neunite 65. Biserică, neunită.

Ucea-de-jos : popl uniți 2, familii unite 1, neunite 91. Biserica, unită.

Arpașul-de-jos : popl uniți 2, familii unite 14, neunite 64. Biserica, neunită.

Scoreș : popl uniți 3, familii unite 21, neunite 73. Biserica, unită.

Sărata : popl uniți 2, familii unite 4, neunite 63. Biserica, unită.

Porumbacul-de-jos : popl uniți 3, familii unite 5, neunite 101. Biserica, unită.

Porumbacul-de-sus : popl uniți 3, familii unite 14, neunite 49. Biserica cea mare, unită.

În Oprea-Cirțișoara, Simbăta-de-sus și Streza-Cirțișoara nu s uniți.

Arpașul-de-sus : popl uniți 2, familii unite 16, neunite 40. Biserica, neunită.

Ucea-de-sus : popl uniți 3, familii unite 13, neunite 69. Biserica, unită.

Viștea-de-sus : popl uniți 2, familii unite 10, neunite 211. Biserica, neunită.

Draguș : popl uniți 3, familii unite 19, neunite 189.

Lisa : popl uniți 3, familii unite 8, neunite 185. Biserica, neunită, dar se va face biserică unită (până atunci ce este, tot a neunitilor).

Breaza : popl uniți 2, familii unite 19, neunite 99. Biserica, unită.

Pojorita : popl uniți 1, familii unite —, neunite 29.

Voivodenii-Mici : popl uniți 1, familii unite 8, neunite 53. Biserica, unită.

Voivodenii-Mari : popl uniți 1, familii unite 2, neunite 94. Biserica, neunită.

Ludișor : popl uniți 2, familii unite 8, neunite 98. Biserica, neunită.

Luța : popl uniți 1, familii unite 5, neunite 25. Biserica, unită.

Lupșa : popl uniți 1, familii unite 2, neunite 16. Biserica, neunită.

Cuciulata : popl uniți 2, familii unite 5, neunite 141. Biserica, unită.

Comana-de-jos : popl uniți 2, familii unite 15, neunite 123. Biserica, neunită.

Comana-de-sus : popl uniți 1, familii unite 15, neunite 52. Biserica, neunită.

Vineția-de-sus : popl uniți 1, familii unite 3, neunite 29. Biserica, neunită.

Vineția-de-jos : popl uniți 3, familii unite 43, neunite 110. Biserica, neunită.

Părău : popl uniți 3, familii unite —, neunite 118, Biserica, neunită.

Vad : popl uniți 3, familii unite 6, neunite 72. Biserica, unită.

Ohaba : popl uniți 1, familii unite 3, neunite 72. Biserica, neunită.

Șercaia : popl uniți 2, familii unite 2, neunite 46. Biserica, neunită.

Buciumi : popl uniți 2, familii unite 3, neunite 30. Biserica, unită.

Mărgineni : popl uniți 2, familii unite, 18, neunite 100. Biserica, unită.

Șebeș : popl uniți 1, familii unite 3, neunite 54. Biserica, unită.

Hirseni : popl uniți 2, familii unite 19, neunite 81. Biserica, unită.

Copăcel : popl uniți 3, familii unite 3, neunite 120. Biserica, neunită.

Berivoiul-Mare : popl uniți 3, familii unite 8, neunite 55. Biserica, unită.

Berivoiul-Mic : popl uniți 2, familii unite 3, neunite 75. Biserica, neunită.

Vaida și Teleki-Recca : popl uniți 3, familii unite 3, neunite 152. Biserica, neunită.

Deșani : popl uniți 3, familii unite —, neunite 73. Biserica, neunită.

Netotul : popl uniți 1, familii unite —, neunite 79. Biserica, neunită.

Iași: popl uniți 2, familii unite 3, neunite 70. Biserica, neunită.

Sevestreni: popl uniți 1, familii unite 13, neunite 36. Biserica, unită.

Săsciori: popl uniți 2, familii unite 11, neunite 33. Biserica, unită.

Hurez: popl uniți 1, familii unite 30, neunite 50. Biserica, unită.

Ileni: popl uniți 2, familii unite 2, neunite 11. Biserica, neunită.

Rișor: popl uniți 1, familii unite 3, neunite 152. Biserica, neunită.

Grid: popl uniți —, familii unite —, neunite 48. Biserica, neunită.

Perșani: popl uniți —, familii unite —, neunite 104. Biserica, neunită.

Șinca: popl uniți —, familii unite 1, neunite 148. Biserica, neunită.

Holbav: popl uniți —, familii unite —, neunite ?. Biserica, neunită.

Țodorița: popl uniți —, familii unite —, neunite 10. Biserica, neunită.

Mândra: popl uniți —, familii unite —, neunite 85. Biserica, neunită.

În Simbăta-de-jos, Poiana-Mărului, Șercaia nu-s uniți.

IV. Ținutul Sibiului.

Rășinari. Biserica e a uniților. Neuniții își pot face alta. Se va da loc. — Poplaca, neunită. — Gura-Riului, unită. — Orlat, unită. — Săcel, unită — Bungard, unită. — Sadu, unită. — Avrig, neunită. — Săcădate, unită. — Veștem, neunită. — Mohu, neunită. — Cırța, neunită. — Șebeșul-de-sus, neunită. — Șebeșul-de-jos, neunită. — Porcești, neunită. — Boița, neunită. — Tâlmaciă, neunită. — Racovița, biserica cea mare, unită. — Colunț, unită. — Rucăr, neunită.

V. *Scannul Orăștiei.*

Orăștia-de-sus: popl uniți 1, familii unite 3, neunite 95. Biserica, unită.

Orăștia-de-jos: popl uniți 2, familii unite —, neunite 121. Biserica, neunită.

Turdaș: popl uniți —, familii unite —, neunite 111. Biserica, neunită.

Pricaz: popl uniți 5, familii unite 3, neunite 132. Biserica, neunită.

Căstău: popl uniți 3, familii unite 1, neunite 113. Biserica, neunită.

Beriă: popl uniți 2, familii uniți 2, neuniți 190. Biserica neunită.

Sereca: popl uniți 1, familii unite 1, neunite 72. Biserica, neunită.

Șeșeșel: popl uniți 3, familii unite —, neunite 95. Biserica, neunită.

Romos: popl uniți 2, familii unite 1, neunite 156. Biserica, neunită.

Vaideiă: popl uniți 6, familii unite —, neunite 219. Biserica, neunită.

Romoșei: popl uniți 4, familii unite 12, neunite 223. Biserica, neunită.

Cujir: popl uniți 3, familii unite 1, neunite 310. Biserica, neunită.

Vinerea: popl uniți 4, familii unite 4, neunite 268. Biserica, unită.

Șibot: popl uniți 3, familii unite 1, neunite 109. Biserica, neunită.

Balomir: popl uniți 3, familii unite 1, neunite 59. Biserica, unită.

VI. *Scannul Sighișoarei.*

Daneș: popl uniți 1, familii unite 1, neunite 87. Biserica, neunită.

Suburbia Sighișoarei: popl uniți —, familii unite 174.

Saschiz: popl uniți —, familii unite —, neunite 19.

- Bundorf: popl uniți —, familii unite —, neunite 18.
 Roadeș: popl uniți —, familii unite —, neunite 6.
 Arohita: popl uniți —, familii unite —, neunite 15.
 Șaes: popl uniți —, familii unite —, neunite 24.
 Trapold: popl uniți —, familii unite, neunite 22.
 Sas-Daia: popl uniți —, familii unite —, neunite 25.
 Hendorf: popl uniți —, familii unite —, neunite 39.
 Netus: popl uniți —, familii unite — neunite 14.

VII. *Scaunul Cincul-Mare.*

- Calbor: popl uniți 4, familii unite 20. Biserica, unită.
 Boholț: popl uniți 8, familii neunite 2, restul neuniți. Biserica, neunită.
 Ruja: popl uniți 26, familii unite 1, restul neuniți. Biserica, neunită.
 Șulunberg: 1 unit.
 Toarcă (*I'rasmar*): 2 uniți.

VIII. *Scaunul Miercurea.*

- Oras: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 46.
 Recia: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 18.
 Girbova: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 50.
 Dobirca: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 55.
 Apoldul-de-jos: popl uniți 3, familii unite 27, familii neunite 303. Biserica, unită.
 Topirota: popl uniți 3, familii unite 9, familii neunite 226. Biserica, unită.
 Ludoșul-Mare: popl uniți 3, familii unite 30, familii neunite 226. Biserica, unită.
 Rod: popl uniți 1, familii unite 6, familii neunite 148.
 Poiana: popl uniți 3, familii unite —, familii neunite 231.
 Cârpenis: popl uniți 1, familii unite 6, familii neunite 110.

IX. *Scaunul Mediașului.*

- Suburbia Mediașului: popl uniți 1, familii unite 24, neunite 235. «24 illi Zingari uniti.»

Ibişdorf: popl uniţi 1, familii unite 11, neunite 45. Biserica, unită.

Moşna: popl uniţi —, familii unite 30, neunite 45. «30 illae familiae unitae Zingarorum.»

Brateiu: popl uniţi 1, familii unite 7, familii neunite 48.

Atel: popl uniţi —, familii unite 4, familii neunite 59.

Şaroş: popl uniţi 1, familii unite 8, familii neunite 59. Biserica, unită.

Valdhid: popl uniţi —, familii unite 4, familii neunite 15.

Duşdorf: popl uniţi —, familii unite 4, familii neunite 15. «4 Zingarorum familiae.»

Copşa-Mare: popl uniţi 1, familii unite 1, familii neunite 25. Biserica, unită.

Copşa-Mică: popl uniţi —, familii unite 1, familie neunite 20. Biserica, neunită.

Agribiciu: popl uniţi 2, familii unite 20, familii neunite 50. Biserica, unită.

Friua: popl uniţi 1, familii unite 25, familii neunite 63.

Velt: popl uniţi 2, familii unite 40, familii neunite 66. Biserica, unită.

Curciu: popl uniţi 1, familii unite 20, familii neunite 72. Biserica, unită.

Săliştea-Mică: popl uniţi —, familii unite 3, familii neunite 44.

Săliştea (Sellyste)-Mare: popl uniţi —, familii unite —, familii neunite 72.

Haşag: uniţi —

Biertan: uniţi —

Băgaciū: uniţi —.

Alma: familii neunite 17.

Ideal (Imecs): 10.

Richişdorf: 30.

Huzd: 55.

Moardeş: 23.

Vorumloc: 31.

Şoala: 25.

X. *Scannul Șebeșului.*

Suburbiul Șebeșului: popi uniți 3, familii unite 8, neunite 234. Biserica, neunită.

Lăncrăm: popi uniți 2, familii unite 1, neunite 112. Biserica, neunită.

Răhău: popi uniți 1, familii unite —, neunite 169. Biserica, neunită.

Loman: popi uniți 2, familii unite —, neunite 81. Biserica, neunită.

Deal: popi uniți 2, familii unite —, neunite 89. Biserica, neunită.

Răchita: popi uniți 1, familii unite —, neunite 61. Biserica, neunită.

Strugari: popi uniți —, familii unite —, neunite 18. Biserica, neunită.

Planul-romănesc: popi uniți 2, familii unite —, neunite 200. Biserica, neunită.

Planul-de-jos: popi uniți 2, familii unite —, neunite 96. Biserica, neunită.

XI. *Scannul Cokalmului.*

Oraș: popi uniți —, familii unite 8, neunite 73. Dacă se constată cele 8, se va face biserică pentru ele

Homorod: neuniți 34.

Cața: neuniți 36.

Dirlos: 18.

Merchiașa: 45.

Sombor: 21.

Fișeriș: 19.

Viscri: 21.

Stena: 51.

Jibert: 36.

Lovnic: 37.

Felmer: 28.

Tecușul-săsesc: 32.

Ungra: 58.

Covor: 21.

Hălmeag: familii unite 2, neunite 37.

Tecușul-românesc: popi uniți 3, familii unite 4, neunite 22.
Biserica, neunită.

Șona: popi uniți 3, familii unite 3, neunite 183. Biserica,
unită.

Rîșnov: 184.

XII. *Scaunul Brașovului.*

Vîlean: 65.

Codlea: 104.

Hălchiu: 44.

Bran: 886.

Zirnești: 519.

Tohan: 301.

Vlădeni: 196.

Bacfalău: 113.

Turchiș: 148.

Cernat: 83.

Satulung: 147.

Tatrang: 88.

Purcăreni: 75.

Zizin: 22. Orașul, «cum suburbii», 1216¹.

XIII. *Scaunul Argeșului.*

Mischiu: popi uniți 2, familii unite 9, popi neuniți 2, fa-
milii neunite 51.

Cicău: popi uniți 3, familii unite 35, popi neuniți 2, fa-
milii neunite 62.

¹ În manuscrisul, urmează înscăltări de magistrați și apoi lista pe nume a
Unșilor din Scaunul Sibinului.

Hidiş: popl uniţi 2, familii unite —, popl neuniţi 2, familii neunite 149.

Ceagz: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi 2, familii neunite 36.

Varfalău cu Kachiş: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi 1, familii neunite 49.

Sin-Mihal-de-jos şi Sin-Mihal-de-sus: popl uniţi —, familii unite 4, popl neuniţi 6, familii neunite 49.

Baġin: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi 3, familii neunite 66.

Cireceda: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi 3, familii neunite 61.

Măhaciū: popl uniţi 2, familii unite 1, popl neuniţi 1, familii neunite 103.

Dumbrău: popl uniţi 2, familii unite 19, popl neuniţi 1, familii neunite 64.

Armenii: popl uniţi 1, familii unite 19, popl neuniţi 1, familii neunite 28.

Poiana Arieşului: popl uniţi 1, familii unite 11, popl neuniţi —, familii neunite 19.

Hărăstăş: popl uniţi 1, familii unite 17, popl neuniţi 1, familii neunite 61.

Inuc: popl uniţi 1, familii unite 15, popl neuniţi —, familii neunite 15.

Veresmort: popl uniţi 2, familii unite 4, popl neuniţi —, familii neunite 81.

Feldioara: popl uniţi 1, familii unite 3, popl neuniţi —, familii neunite 49.

Cociard: popl uniţi 1, familii unite —, popl neuniţi —, familii neunite 59.

Şonfalău: popl uniţi 1, familii unite 1, popl neuniţi —, familii unite 21.

Felvint: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi 3, familii neunite 12.

Chiend: popl uniţi —, familii unite —, popl neuniţi —, familii neunite 11.

XIV. *Scaunul Murășului.*

Bardoș: popl uniți 2, familii unite 15, familii neunite 32.
Medesfalet: popl uniți 2, familii unite —, familii neunite 56.

Cristurul ungurese: popl uniți 2, familii unite —, familii neunite 36.

Nirăștău: popl uniți 3, familii unite 31, familii neunite 36.

Suma: popl uniți 62, familii unite 575, popl neuniți —,
familii neunite 1.555.

XV. *Scaunul Odorheiului.*

Sofalva: popl uniți —, familii unite 17.

Praid: popl uniți —, familii unite 15.

Siklod: popl uniți —, familii unite 5.

Etéd: popl uniți —, familii unite 13.

XVI. *Scaunul Căcutul.*

S. Lélek: popl uniți —, familii unite 4.

Mindszent: popl uniți —, familii unite 1.

Mentsag: popl uniți —, familii unite 5.

Singiorgiu: popl uniți 2, familii unite 2.

Suma: popl uniți 16, familii unite 820.

XVII. *Scaunul Trei-Scaune.*

Sepsi-Sin-Glorz: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 3, familii neunite 49.

Boroșneul-Mare: popl uniți 1, familii unite, familii neunite 18.

Boroșneul-Mic: popl uniți —, familii unite—, popl neuniți 1, familii neunite 36.

Alsó-Doboly: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 2, familii neunite 41.

Suma: popl uniți 19, familii unite 463, popl neuniți 11,
familii neunite 1.412.

XVIII. *Scaunul Cetatea-de-piatră.*

Șuncuța-Mare: popl uniți 4, familii unite 26, familii neunite 124.

Ciolt: popl neuniți 1, familii unite 6, popl neuniți, familii neunite 34.

Buteasa: popl uniți 1, familii unite, familii neunite 38.

Prislop și Kis-Buny: popl uniți 3, familii unite 83.

XIX. *Comitatul Zlatna.* =

Zlatna: popl uniți 2, familii neunite 31, popl neuniți 1, familii neunite 537.

Petroșani: popl uniți 2, familii unite 1, familii neunite 115.

Prisaca: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 77.

Galați: popl uniți 1, familii unite 1, familii neunite 54.

Suma: popl uniți 38, familii neunite 92, popl neuniți 28, familii neunite 3.978.

XX. *Comitatul Zarandului.*

Crăciunești: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 42.

Ormindea: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 140.

Căinel: popl uniți 1, familii unite —, familii neunite 84.

Săliște: popl uniți 1, familii unite —, familii neunite 39.

XXI. *Comitatul Turdet.*

Copand: popl uniți 2, familii unite 29, popl neuniți 2, familii neunite —.

Pusta-Sincraiu: popl uniți 2, familii unite 4, familii neunite 45.

Berebiș: popl uniți 1, familii unite 7, popl neuniți 1, familii neunite 43.

Comăniș: popl uniți 1, familii unite 13, familii neunite 26.

XXII. *Comitatul Solnocul-de-Mijloc.*

Santal-Marc (Szántó): popl uniți 2, familii unite, popl neuniți 3 familii neunite 252.

Szodoro (sic): popl uniți —, familii unite —, popl neuniți —, familii neunite 60.

Hatván: popl uniți —, familii unite 2, popl neuniți 1, familii neunite 82.

Kivásd: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 1, familii neunite 82.

XXIII. *Comitatul Solnocul-Inferior.*

Cetan: popl uniți 1, familii unite 1, popl neuniți 1, familii neunite 59.

Șuncuta-Mică: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 1, familii neunite 64.

Cremenea: popl uniți —, familii neunite —, popl neuniți 1, familii neunite 30.

Anteș: popl uniți —, familii unite, popl neuniți 1, familii neunite 17.

"

XXIV. *Comitatul Tîrnaveilor.*

Glogoveț: popl uniți 1, familii unite 32, familii neunite 160.

Husasău: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 42

Lodroman: popl uniți 3, familii unite 16, popl neuniți 4, familii neunite 87.

Lunca: popl uniți 2, familii unite 4, familii neunite 71.

XXV. *Comitatul Crasnei.*

Periceiu: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 2, familii neunite 48.

Cătelul-romănesc: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 2, familii neunite 75.

Goroslăa: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 1, familii neunite 40.

Giurtelec: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 2, familii neunite 40.

Suma: popl uniți —, familii unite 1, popl neuniți 77, familii neunite 2,528.

XXVI. *Comitatul Clujului.*

Jucul-de-jos: popl uniți 4, familii unite 22, familii neunite 37.

Jucul-nobil: popl uniți 2, familii unite 11, familii neunite 48.

Jucul-alb: popl uniți 2, familii unite —, familii neunite 146.

Măceșul-unguresc: popl uniți —, familii unite —, popl neuniți 1, familii neunite 40.

XXVII. *Comitatul Inadorea.*

Pischinți: popl uniți —, familii unite —, neunite 66.

Bînșinți: popl uniți —, familii unite —, neunite 87.

Gelmar: popl uniți 1, familii unite —, neunite 77.

Dincul-Mie: popl uniți 1, familii unite —, neunite 64.

XXVIII. *Comitatul Doboca.*

Chetiul-de-jos: popl uniți 1, familii unite 38, popl neuniți 2, familii neunite 27.

Moruș: popl uniți —, familii unite —, familii neunite 23.

Mateiu: popl uniți 1, familii unite 44, popl neuniți 1, familii neunite —.

Ufalul-săsesc : popî uniți 1, familii unite 82, popî neuniți 1, familii neunite 12.

XXVIX. *Comitatul Alba.*

Bălgrad : popî uniți 7, familii unite 21, neunite 298.

Bărbant : popî uniți 2, familii unite 15, neunite 72.

Sânt-Imbru : popî uniți 2, familii unite 2, popî neuniți 1, familii neunite 66.

Galda : popî uniți —, familii unite 15, popî neuniți 2, familii neunite 34.

Adaus.

Zapis de locurile mănăstirii de la Chiberru-de-Jos, să ș(a) știe cine ce a dat. Dat-au fiefori lui Hurdugaci Gavril și Rusăști din părăul Leurdi, unde iastia o fântâni, din gios de fântâni iaste o dălmă, din gios de dălmă iaste hotarul, și merge prin meri, și iastia într'un măr sălbatec cruce, și merge pre din gios de ehile lui Grigoraș la cornul păduri de spre Hărmăna, și apoi în sus, pe suptu fagi cel mari, suptu obrejie, dat-au Hordugicești și Rusăști; apoi a dat și popa Ile un pământu arătoru de o dzi, la vadu Leurdi, vecin iaste din sus Hurdugaci Ursul. Și a dat Bădărău și Toaderu unu uricū cu unu miru de pe Hărmăna; dintr'acela în gios iastia un pământu arătoru de o dzi, și la o dat Hurdugaci Dănilă mănăstiri. Și a dat Anisiia un uricū de 2 cară de fân lângă fântâna lui Bădărău Doader, în Leurdat, și a dat Rob Onș unu pământu arătoru de o dzi, și dă cu capătul în cel cositoru cari a dat Anisiia. Și au dat Arion Neculă u rătū de 2 cară de fân în rătul Crainiculus. Și a dat Crăciunu lui Miroia unu riticfanū la val în Kiecaia. Și a dat Gheorghe din Telecū în Hărmăna u locu de 2 cară de fânū în Gura-Vadului. Și câte locuri suntu în Leurda arătoare și cositoare, toate s'au scris. Iară cine s'ar scula din fiefori țitorilo[re], să iae înapoi locurile sv[er]intei mănăstării, să fie neertat de Dumnedzău, și în vecul acesta, și în ceta ce va să fie, pă ce va da iar[ă]și înapoi al sv[er]intei m[ă]nă[sterii], sau măcar cine din cel streini, să fie afurisiț de cel 300 și 18 de părinți oteți de la Ni[ch]ia.

Accete sânt citor[re] s[er]v[er]intei mănăstiri care sântū mai sus scris și acuma numiț:

Anume: Necula Anisii, Al doile, Ite lui Rus Gavril. Al 3, Ursu lui Hurdugaci. Al 4, Rob One. Al 5, Dărăban Mihail[ă]. Al 6, dascal Grigoraș.

Scrisu-m'am și eu, juratul mare, popa Mihailă din sat din Sin-Gerji, înșine misă (?).

Martor noi, popa Mihailu ot Selărinț.

Martur noi, popa Pantille din Sidișilaș-Mare.

Scris Dech. 14 dz[ij][e] an. Dom. 1737.

Aciasta în[să] să s[ă] știe că locul sfintei mănăstiri l-au dat fideri lui Hurdugaci Gavril, cei scriș, și fideri lui Rus Pătru, cei scriș mai sus.

Iar părintele ermonah Partenie întâias dată s'au apucat de sf[ă]nta mănăstire și ad îndemnat și pe alți creștini să-i ajute, împreună cu nepotu-so, Gligoraș dă[s]calul, Nicula Gavril, Hurdugaci Ursul, Vlase, Rob One, Dărăban Mihail[ă], di Șărbent Grama Simlon, din Șărbent.

Iar acuma Gligor . . . titor fiind și . . . sf[ă]nta mănăstire a . . . cheltuiala cietz[eci] . . . și Dărăban Mihail[ă] . . . , împreună cu meșter[il] . . . au ajutat cu lucr . . . Am scris eu, pop Mihail . . .

IV.

SCRISORȚ ARDELENE
MAȚ ALES DIN CORESPONDENTA VLĂDICĂȚ DIONISIE
NOVACOVICȚ, PĂSTRATĂ ÎN ARCHIVA DE STAT
DIN BUDA.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

NOVACOVICI, PASTATA IN ARHIVA DE STATISTIK
DIN BUCU
MAY AL-ES-GHAI GORROVONIK-VLADIMIR
DIN BUCU
DIN BUCU

I. Cerere a se primi un școlar romin la Propagandă.

«Praesentium latorem, Georgium Buitul, caransebesiensem, transylvanum, quem ab incunabilis fere et enutriti et artibus liberalibus disciplina institui, Illustrissimae ac Reverendissimae Dominationi Vestrae quam maxime possum commendo», pentru a fi primit în *Collegium germanicum et hungaricum*. «Praefatus juvenis, studiis, cogente illum summa corporis infirmitate, interruptis, cum Vienna ad me in Transsylvaniam profectus esset, ingentes perfidia haereticorum et capitali in catholicos odio Gabriellis Bathori, principis Transylvaniae, tumultus exorti, persecutio non paucis verbis explicanda catholicos omnes invasit, cumque ego cum nonnullis aliis fuga vitam salvassem, in manus hostum incidit, omnibus suis spoliatus aliisque ignominialis affectus, vix manibus eorum creptus est, atque delituit quamdiu species aliqua tranquillitatis catholicis redderetur. Tumultu sedato, nihil ipsi magis fuit quam ut catholicis fere omnibus sacerdotibus privatis in divinis ac aliis piis christianae religionis exercitiis subveniret, quod aliquot in locis summa industria ac labore magno suae patriae commodo praestitit; novissime duobus et amplius annis Albae-Juliae, in Metropoli Transylvaniae, non solum juventutem regni illius liberalibus disciplinis eruditit, sed etiam, absente reverendo patre Stephano Szini S. I., sacerdote, sacris concionibus populum in publico instituit. Cuius rei amplissimi testes sunt proceres ac barones catholici Transylvaniae qui saepe numero concionibus eius interfuerunt... Datum Laurini, 15 Septembris a. D. 1619...

*Stephanus Csiky, electus episcopus Transylvaniae*¹.

¹ E autorul traducerii românești a catehizmului lui Canisius, V. Bănu și Hodoș, *Bibliografia română*, I, p. 447. N° 138: p. 532, n° 351. Ediția întâia a fost în 1636, a doua abia în 1703.

(Bibl. Băttthyányi din Alba-Iulia, ms. K² IV²; copie din Bibl. Borghese din Roma.)

2. 9. Maiu 1751. P. Dobra, director fiscal, «poppis valla-chicis possessionis Valya». Biserica unită din Siliste și Valea n'a avut venit «tempore refractariatus Vallachorum... et ob hunc defectum proxima sit desolationi et ruinae». Satul dă bisericii un om ajutor, și pentru a strînge «proventus seu obventiones ecclesiae de vinis educillatis».

3. «Adecă noi sătenii din Malaie [Vale] dat-am zapisul nostru la mina Oprei Balomir din Vale și lui Bucur Banci din Vale, precum să se știe că n'au dat zloști doă sute prinsoare muntelui Parafinosul, și, cît vor sta hanii la noi, să se fie muntele; iară alții să nu poată scoate, fără numai noi satul, cînd ne va trebui, și tocmala muntelui este douăzeci zloști, de an în an? Și, pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit mai jos, ca să se crează, și ne-am pus și deștețe... Luna Iunie 28 zile, 7264 [1756]. Și am scris cu popa Sima cu zisa tuturilor sătenilor.»

(Arch. din Sibiu, registrele săliștene, după o redacție cu ortografie ungurească.)

4. 10 Maiu 1759. Socoteala pentru «capitalul fundații bisericii Bolgarsegului Brașovului», în sumă de 3.330 fl. din care «venitul de la holde», 20 discul («descos»), 300. Până la 1762 scade la 2.582,30; în 1763, 1.607,30. Cheltuieli: lucruri de biserică, diaconul (20 fl. pe an), praznicul Sf. Nicolae, piata dascălului (150 fl. an); în 1762 și pentru «doi oameni purtători de grije la candel[e] și crucea bisericii», «cheltuiala la școale», 625 (în 1763, 388); «reparația înpreju[ul] bisericele», 80; «tîgle», 75; «la mantia și omofor[ul] Vlăd[ic]», 250.

5. F. d. Mogoșești (Mogofala) (Ținutul Chioarei). Preoții uniți către generalul Bucow. Preotul nemit îi insultă. «Et quidem, si unitus, catholicus, luteranus et Zingarus non unitorum ipsorum templum intraret, ad commissionem ab Reverendissimo d. episcopo Dionysio hoc in passu emanatam, templum effodi, parietes lavi, totum diem denuo sanctificari debet, dicere publice audeat.»

6. F. d. «150 auf den medwischer Mayerhöffen wohnende Wallachen» către Novacovici. Cu privire la doi popl. «Und, weil wir den Poppa Opre aus gnugsamen Ursachen, welche wir zu seiner Zeit entdecken wollen, nicht lieb haben, so gehen wir bey ihm nicht in die Kirche, und das zwar schon länger als zwey Monathe.»

7. F. d. Petiția, «plânsoarea» lui «popa Mihállá din Spatac, neunitu», către «Măria Sa» «Din pofta sâtcantilor și dină voce a înălțatei Crăesă» și a Ecselintii Sale ghinăraro Bucovă amu îndrăznită și eă a meargă la Vădica Budeanulă și a lua daru preoții ca să slujescă norodului în toate lipsele lor; care, dind grație răposatului Vădica Aronă, trăindă doi ani bun, pace amă avută, apoi, rămăindă a Cămări, ună an bună pace amă avută; acuma în zilele Mării Tale ană bună pace amă avută; iară acuma nu știu, că mare turburare s'au făcutu, că din satele Mării Tale n'au scoasă. Acuma amă îndrăznită și amă venită să mi lucră o vie și o holdă, iară acuma Mărie Ta ai poruncitū de m'au prinsă.» N'a venit «în putinta mea», ci pentru răspuns. Cere a li se spune: să se ducă ori ba?

8. F. d. «Protopopul Petru Mirășteanul» către Novacovici «Aresteluit» de Ieremia protopopul Turzii, «la sat Șaușa», cere a fi judecat.

9. F. d. «Preoții din domniiumul Zlagnit» și locuitorii către Novacovici. Plîngeră pentru un preot de la Abrud, voită «de peste hotar, fără pasușă», care face pe protopopul Simion și alți preoți: «spionă și protivnici înălțatei gubernii și arhiercului lui, numindu-să însuș vreadnic și puternic a-l lega și a-l căzni; care lucru au vrutū să-lu și să vârsaseă, numindu-să protopopu noau; carele și câte unu soboru ad făcut, și oameul au globitū.»

10. F. d. «Toată partea bărbătească și fimelescă din satul Cerna» către Novacovici. Cer a li se face un preot.

11. F. d. Preotul din Sântău și alții către Novacovici. Se plîng de protopop, care se poartă rău cu «sărachi preoți din preglural Sântului». «Le zice gozi și oamei de nimica, mincunoșă și blăstamăți și ridică bătă și dă în ei.

el mai mult cu feciorul și botașii lui clocoi, leagă-I cu lanț și-I spânzură de grindă, dajde de 2 sau de 3 ori scoate de pe preot într'un an, și de pe sate, și, pentru antimis, de 2 ori au luat preț; a face gloabe și bani strânge săboară des[e], pune lege..., să tocnește cu vinovatul..., și strică lege săborului... Să laudă că-I ei arhiereu, și nu altul... Hurțuiește, nu pentru dajde, ce pentru pizma... Sa nu ne țif tiran în loc de stăpân... Atâta mamonie au adunat din agonisită nedreaptă, și preoții care-s vecini, vrea-I pustii... Nu s[ă] alegăduceste... La săbor nici-o învățetură nu ști, ce spune tot visuri, aū a lui, aū a muerii lui, aū a feciorului.»

12. F. d. «Noi smeriții neuniți sătenii deala Giulatealec», către «domnul Vlăd[i]ea». Se declară neuniți și cer preoți. Cu ei stăruie la un loc și sătenii de la Morolaza.

13. F. d. «Preot Nicolac, paroh din Abrudu», către episcop. Pentru «multe lucruri și vicleșuguri carele le-am aflat făcându-se inproțiva a archiereul și a îndălțatei gubernii de cei necredincioși, carele la arătare să arată a fi bun și credincioși Preos[fin]țitului și altora». Fusese personal de serbătoarea Înălțării, dar episcopul era dus la Brașov, «în partea Brașovului». Acum revine, «înțelegându că va să fie Preos[fin]țit[ul] călătoriu». El e acela care a denunțat pe «șpionii» Teodosie și Efrem. A fost trimis la «Exelența Sa ghenaral». Se trimete de episcop, prin el, «carte la călugărul din Galați, ca printr'ănsul să să lvească lucrul șpionilor unde sântu». Dar e oprit de a veni, de protopopul din Bălgrad, care tea lucrul asupra-și. «Șpionii lui Sofronie, aceștia, adică Efrem și Theodosie, I-amu aflatu unde sântu, prizându-le și cartea, care o voi arăta de o va vedea Preos[fin]țit[ul] unde scrie, iară așezământul loru este așa»: Efrem vine din Tara-Românească la protopopul din Bălgrad, care-l face «popă întăritu în eparhia lui, la satul Tâlna, din susu de Belgradu, lângă unu călugăr Athanasie slujitoriu» (e și azi acesta). Teodosie vine și el de peste muntii; e pus de același «slujitoriu la satul Bulzu». *Tistorile* vreau să-l prindă și-l strigă prin *șirguri* «cu colacu»; fuge. «Și, mistiundu-l (*sic*), iarăș I-ău trimesu popă, iarăș la unu satu ce să chiamă Sicuddu (!), aproape

de Făureni, și astăzi să află acolo suptu aripile protopop[ului]» (citare scrisorile lui pentru simbric). «Iară facu înștiințare Preosfințitului pentru șpionia, care am datu înaintea, pentru aducerea altui Vl[ă]dică, pe exariul (sic) de la Arad, în trecuta vreme; eu nu știu ce aș răspunsu înaintea Preosfințitului, că atunci a fostu trimisul la exariul, iarăș acuma l-au dus tocma la însuși Vlădica Sinesie¹, la Hălmaği...» Citează mărturie și act scris. Principalul agitator e protopopul și «un jurat al lui», din «iosagul Abrudului și prietin cu Sofronie, anume popa Gligorie din Ponorel». A vrut a-l răni în tîrg după ordinul protopopului, «pentru că amă ivitu lucrurile lor». Atacat și de popa Gavris din Bistra, care «l-au măscăritu și aș rupt pecetiul, și aș zis că săntu hantusufutu și eu și cioia ce mi-aș datu dreptatea, și altele». «A 6: dau de știre Preosfințitului pentru antimisele lui Sofronie, că s'au înmulțitu, că, unde aș datu antimisele Preosfințitului, și nu este popă întărit ca să prierapă lucrul, elu l-au luatu și aș datu a lui Sofronie, făcând neguțătorie unu cu altul, și luind banî, și pentru cela, și pentru celalaltu, carele, de nu va crede Preosfințitu, cerce la satul Bulzu, că este de la Rănnic, de la Grigorie epis[co]pu, iarășu la Galați a lui Sofronie, și la Mestiacă, din josu din Zlagna, și popî și antimise lor streine, fiindu antimisele Preosfințitului la toate aceste biserici, numai luindu-le și dăndu a lui Sofronie, zicând că nu-su bune a Preosfințitului, ca să câștige banî și după celea și după a lui Sofronie. A 7, pentru Corna, cum aș slințitu că am luat blagoslovenic de la Preosfințitului, îndată aș întăreitat oamenii asupra mia, protopop[ului], și aș zis să nu mă prii measă, că el lu va da popă, și aș trimesu pre un șpion a lui Sofronie, anume popa Ionu Sparlea, care de la dănsul am prinsu și cărțile, și, vrându să-lu prinză diregătorî, aș fugit și aș scăpatu.» Și el a dat banî. Oamenii au voie a lua «popă carele va plăcea și de unde voru găsi». Cere a nu fi «călcatu și bajtjocoritu de necredincioșî Preosfințitului și a Gubernii».

¹ De Arad.

14. F. d. «Neguțorii de la Moroș-Vasarhei, dinăpreună cu poporeani din Eghersecu, și cu alți dină prejură poporeani, care să țină de bisearera aceea», către Novacoviei. Se plîng de preotul lor.

15. F. d. «Popa Grigorie din Selicea» către Novacoviei. Chemat de protopopul Gheorghe din Agraș, cîndată m'au pus la ariște, și amî petrecut 7 zile și noapte cu lanțu în picioare pentru o chizășie care el zice». N'a fost chizăș, «ci numai mîna am dat pînă a merge el și a veni din târgu cu chiel-tu[ș]ala pranzului, care fără chieltuială pînă în seară au venit, și legătura mîinii s'au trecut». Nu se primește nici chizășia sătenilor pentru a putea sluji de Înălțarea Domnului, «Nici săm[î]t[ă] rămîde sectorul în loc». Liberat pe chezășie, «după ce au trecut sămănatul bucateloră și a legumilor, și am rămas la col-dăște». Îl refușă mai mulți poporeni, «zicînd că nu mi-i bună senghellia», Pune duhovnic «pre fratele său, ce iaste preot neîntărit». «Postescu a fi judecatu.»

16. F. d. «Noi săteni din Comana-de-sus și din Comana-de-jos» către Novacoviei. Împotriva preotului Gheorghe, fiul lui Bucur Barbu, care a intrat «cu militariș» și a spart ușa bisericii «închisă cu bolovanș». Preotul din Părău, chemat de el, e gonit de al lui, «cu săbiș și cu pușel și cu furcoc de fer, și l-au îmbătut cu rachiu».

17. F. d. Petiția unei femei pentru despărțire. N'a voit căsătoria ea, ci tatăl: «numai D[umne]zeu să-i întrebe pă ceia lume». «Daca lă carne [sotul] de 23 poter, când o băga în oală, număra tot[e] stuculețele, și, când băga în brid, iar număra, să vază, sănt atâtea au ba, și morcoi care băga cu carne, număra tot morcoi, și lă linte de un groș și o ferbea de două ori și trei ori; și me-au dat soru-mea la o zi un colac, și au venit un sărac, și am datu o ță[ș]ă, și m'au bătutu foarte multu; și odată au adus niște pește, și l-am fertă la pranz, și au mai rămas puținel, și eu l-am mîncat, și, dacă au venit sara, m'au întrebatu cu groză mare, cine au mîncat peștele, și m'au bătutu, și eu de frică am zis că nu l-am mîncat, și el m'au totu bătutu ca să spuș, pînă de frică m'au lovită anevoc, și am lepădatu și un coppi, și eu am trăitū cu el un an și ju-

mătate... Său să mi fi făcută nescarcăva alne; ci el m'au scos din fire, când s'au dus la Craova și au zis să dau hainele mele și hargintul meu, să le ducă, să le pue în cetate (*sic*), că o să vie Tătari, ci să nu avem pagubă. Crez taica me-au datu mie atâta câtu am mâncat eu într'un an și jumătate, că me-au datu ban[î] gata f[lorin]t 200... Și un brău, f[lorin]t 100. Și mărgăritar[e], șirur[u] 11. Și inele de aur, 5, și de argint, 6. Și gheordie de costirie și o roche de mătase cu flor[î] cu fir, și cer[ce]l de aur, și 2 nișăia (*sic*), pân și șurtu mi l-au lotu din brău, și m'au dezbrăcadit (dezbrăcăluit?).

18. F. d. «Noi săteani de la Chioeufolvo, Scaunul Arliașului», către Novacovici. Se plîng că «3 familii uniți în besarcă», pe cînd ei sînt 47 de familie, tot «supt dajdea Împăratului chilin scriș... Încal să ni să dea loc, că, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu bl[agoslo]venia arhiercului nostru, noi nă-amu face.»

19. F. d. Sătenii din «Ciughludiu-de-susa, în varmeleia Turzi», cu sprijinul protopopului «Costanțiină de la Decia», arată că «n'amū titelenitū și am năzuit» pentru biserică, de oare ce uniții au luat în 1765 biserica și «cărțile satului».

20. F. d. Protopopul Petru din Orăștie, Gheorghe Vințanul, goșman, «Gheorghie, dascălu Orăștie», către Novacovici, Pîrl improtriva preotului Constantin. «De nu-i voi căuta de plîsoare, îndată să va uni, că au vorbitū cu popii cei uniiați, și l-au săgăduit că el fi vor umbla în rînd și-l vor arăta înaintea Preaosf[î]nții Tale... Dumnealui jup[ăn] Iannia Muliu», Constantin și cu vr'o doaozeci de Rumâni, toțu cu băte, zicând: Părinte, pentru ce faci iarmă? Noao să ne spuî lucrul popes, și noi să-l îndreptăm, că noi poruncimū. Iannia face pe Petru: «că sântū un moșic, și păcurarū, și gozū». Constantin făcuse să fie bătut de două ori protopopul de mai înainte, Ioan. «Au pornitū bolăziî asupra noastră.»

21. F. d. «Popa Chirilū din Cetan, din varmeg[î]tia Sonociuî-din-lăuntru» către Novacovici. Pentru niște antimiseș.

22. F. d. «Eū popa Ionū de la Ighiu» către Novaco-

vici, Fusese strămutat de aiurea, după ce «m'amă tomită cu oamei». Acum protopopul vrea să-l înlocuiască cu unul ce-l este *scribie*. «Mă primescū toți oameni, și oasă încă mi-ăd făcută, și eă încă multă amă lucrată la tă, și nu-mi mai pociă purta prunci[și] mei din satū înū sa[tū], de rușine; și am sărăcit.»

23. F. d. «Popa Vasile din Cucerdea» către Novacovici. Se plinge de protopopul Constantin de la Decea, care l-a batjocorit. A fost și bătut «cu o beșică plină de bani».

24. F. d. «Noi preoșii protopopiatului Deva» către Novacovici. Se pling că s goniți din «lipitașurile [și] sălazele ceale de noi făcute din trecuta vreme», că oamenii «ne țin să le slujim în cluste», că «prețeptoarele ne supără pentru tacsă sapului».

25. F. d. «Protopopu Mihailū, Deva», și «protopop Iacov Dobra» către «Eselenția Sa», Novacovici. Pentru «a norodului neascultare», căci «nu vor să-și scrie copii și familiile lor nici de cum... Încă și oamen[și] sântū în Ținutul Hinedori și a Dobri și erașul Devi, cari de omen[și] nelegiuit s'au făcut, că ș'or schimbatū muerile unu cu altu; alta, sântū oamen[și], cari țin 2 mueri și mueri cari au 2 bărbați».

26. F. d. «Eă popa Adam» către Novacovici. Adaugă un act de la locuitorii «mărchiniștean», cari și l-au tocmnit preot «până va dobândi acesta dliacū anume D|a|v[î]dū preoșia, carele îlū mânăim la Preaosfinția Ta să în veață, că încă este necăsătoritū». Protopopul din Orăștie poruncește însă la «giudele să teage pre părintele Adam, că nu este preotū, ci iaste hoșu; iară noi, bătrâni, tictori, din împreună cu jurați, n'am vrut să-lū legăm, că noi nul știm să fie hoșu... Dară noi încă ne ținem să fimū derepți și ne mărturiseaște asupra noastră stăpânul nostru.»

27. F. d. «Eă preot Nicolae, paroh ot Abrudu», către sobor. Se apără de invinuirile ce-l aducea un oarecare Gavriș. E drept că a fost «dliac la Făgăraș», dar n'a fost de douăzeci de ani acolo. Apoi a fost preot cinstit «în Ținutul Aradului». Tot așa poate zice și protopopul Simion

care «a fugitu din satul său, de la D[io]nnu său, adecă din Streanță, în Țara Ungurească?»

28. F. d. Novacovici către Mitropolitul muntean, «fratele» său. «Jup. Duma cel tânăr», a luat, în 1744, bani de la un Sas din Sibiu, «puindu-să bun chtezas de [la] Cumpania Grecilor din Sibiu Jup[ăn] Cristovă Ioană și Jup[ăn] Ianachie Duma, cari acum să află în Țara-Rumânească». Zapisul e acum la Bruckenthal. Ar fi bine ca Mitropolitul să intervie pentru a se face plata. «Pentru că prin acest fel de pricină și alți negustori greci sau rumâni din părțile locului acelula pierdă fidișul și numele cel bun și pre alți frați ai lor la pagubă îi aduc, dar, întâmplându-să, ca mai sus, numiții datornici a să împrotivi, vor fi silți prin instanțele ceale mai înalte cu neplăcere a să căuta lucrului îndestulare.» — Concept.

29. F. d. Plîngere la Novacovici împotriva lui «protopop Niculae din Mărăsechi», care ar fi sprijinind pe uniți.

30. F. d. «Mulu Marica» se plînge lui Novacovici de soțul ei, «Ioan Pădure din Brașov», așezat acum în Orăștie. Se învoise în scris «precum 4 ani va viețui cu părintii miei la un loc, deaca mă va lua», dar, după «4 luni», am luat doi cai ai mamei cu înșălăciune, și carul, zicând că vă să aducă iarbă, și m'au răpit noapte, cu tot ce am avut de la părinți dat, și m'au scos din oraș cu măgulitură, zicând că merge la Sibiu ca să-m facă un rând de haine de mătasă». Dar nu face, ci *cheltuieste* și pe cele de acasă: «adecă o mantie de anglic, un brâu, 12 lanțuri de argint, un inel de aur și o cruce de argintă pofeltă și cu mărgăritare; dinpreună și cal și cocia au prăpăditu... Nefiindu-I destul acealea, și nevrând a să chivernisi cu neguțătoria, precum alții săraci, s'eu apucat a fura.» Închis, de «cinstit domul... era să-și piarză viața, dar s'au răscumpărat-o cu bani». Nu vrea să facă negoț, «său, de nu are cu ce, să slujască, ci tot din cărmă în cărmă, alegând unde es[te] vinul mai bun», pe cînd ea trăiește «din mila dumnealui Jup[ănului] unchiului Mulu Ianea». Acum e «entrupit cu datornia și umbilă sprânțară din loc în loc, celduind fără de judecata pravilă». Cere

ea despărțire, căci «mai voesc a muri decât cu dănsul a trăi, precum să află».

31. F. d. «Toma Pavelu din Glâmbocă» către Novacovici. Pentru o fată a lui, cupunată de «d. protopop Stan». Stă cu bărbatul puțin, și acesta o gonește apoi (v. *Sate și preoți*, p. 311).

32. F. d. Despărțire în folosul unei femei care «în gubăvie au trăit și în neșire și în nebunie și în urdinare neînțetată ziua și noaptea».

33. F. d. Preotul din Săcel către Novacovici. «Are carte de la ghenerariul și secretariul să nu le slujască la oameni care au fost la ospățu la uniști.» I se dau «bețe to și oprit de slujbă».

34. F. d. «Dascalul Iafet din Deva asupra protopopului Devi, chiru Mihailu, precum nu-l ar fi plătit deplin pentru școală, care au fostu tocmit 30 l.»

35. F. d. «Eo Vlad Brașovian, după acele vorbe care mi-au spus Ion Căpățân[ă], dă «caștiatic» pentru moartea unui «Samoilă din Macrii Sibiliu». Fusese «la Focșani, viindu el din Țara Leșască și viindu eu la Ardealu, mergându la Ligția, mergându după negustoria mea». Căpățână l-a văzut «cu ochii lui mortu la Poenania, în Țara Leșască».

36. F. d. Domnul de pământ din Alamor către episcop, pentru preotul neunit, ce fugise fără cuvint la Vingard. Listă de suflete: 473.

37. F. d. Provisorul din «N. Sajo» (Șteul-Mare), al comiților Lemény, recomandă un preot. «Haec pars nostra ita est confusa per hos milites lymitanicos, ut nos ipsi quoque verberibus etiam, paucum servitium ab illis subditis trahere possumus, laetantes semet ipsos eo quod illi quoque brevi dierum facturi erunt milites.» În sat sînt numai 3-4 uniști, dar au biserică.

38. F. d. Listă de cărți românești, în care «substantialia fidei catholicae adversi reperuntur errores»: *Triodul* de Rîmnic (pp. 133-8; slujba necunoscută a Sfîntului Grigore Palama), *Casani* din 1748, Rîmnic (pp. 112-3; *filioque*; pp. 369-73 Sf. Ioan Novi; ediția nouă asaută în Prefață pe episcopul

de Râmnic cu Sf. Petru); *Liturghia* de Râmnic, 1759, și cea din București, 1760; *Psaltirea* din București, 1759; cea din Râmnic, 1756; *Euhologhiul* din Râmnic, 1758. O carte din 1755: «moscoviteam continet grammaticam, syntaxin et prosodiam», cu binecuvîntarea Mitropolitului de la Carlovăț, care se zice «in omnibus caesaro-regiis ditlonibus omnium Slavorum, Rasclanorum et Vallachorum Metropolita». Carte de rugăciuni din București, 1753. Alta, din Râmnic, 1759: «varios per annum dispositos hymnos superadditumque continet perpetuum calendarium», și alte asemenea din Râmnic, 1753. Un *Orologiu* fără an, un *Pateric* din Carlovăț, slavon, 1761; un *Octoih* de Râmnic, 1750.

39. F. d. Chitanțe latino-ungurești, iscălite de protopop și preoți și alții, precum:

Cohalm: «Protopop Bukur Mărdan, ex 3 Sedlibus[.]».

Murăș: «Archidiaconem (!) Petrum (!) Moldovan».

Tref-Seane: «Papa Bukur, vicarius ex Purkeretz[.]».

«Dach» (comit. Crasna): «Mederossan Lacku, iudex supranominati pagi, cum omni comunitate» (pune degetul). «Iudex Mokan Pinte ex Badok, cum omni comunitate.»

Răstoci (Chivar): «birăul Huso Ursulă cu toată obștea».

Șuncuta («Somkút-Patak»): «Lupu! Gorgie, iudex, cum omni comunitate».

Jerszög: «Han Simon, iudex, cum tota comunitate».

Togliăș (Chivar), birăul.

Toplița («Toplica»; *ibid.*): «Buda Uros, iuratus pagensis» (pune degetul):

Vinenleth (comit. Solnocului Mijlocii): «Rakoey David, iudex praenominati pagi cum omni comunitate».

40. F. d. «Incolae Borzasienses» (com. Doboca) către Novacovci. Sînt toți neuniți, dar biserica e a uniților; ei își aduc preoții din vecini, cu toată prigonirea protopopului unit. Avuse în 1760-3 și preot, și cer acum și altul.

41. F. d. «Ecclesia graeci ritus Valachorum M.-Vasárhellyensis» către Novacovci. Împotriva protopopului. N'au preot.

42. F. d. Sătenii din «possessio Báton» (com. Solnocului

Interior). Au făcut, după poruncă, biserica pentru uniți. Cer a fi lăsați acum în pace de Administrație.

43. F. d. Preoții uniți din Rășinari se plîng către General, de amestecul celor neuniți.

44. F. d. «Popa Ioannes ex pago Szotsei, sede cibiniensi, unitus parochus», către general. Pentru un ospăț cu 18 familii, afurisit de preotul neunit.

45. F. d. «Georgius Major, unitus parochus M. Kapusien-sis et inspector nagy-iklandiensis». Se plînge de asupririle neuniților.

46. F. d. «Humiles in Christo fratres sacerdotes et communitas Abrudban[ia]e uniti» către un protopop. Se plîng că uniții li iacă moșia (*fundi*), sprijiniți de autoritate. Amenințări: li se zice «spureați uniți», «pagani». Crainicul, judele, goncsc pe preotul unit ce se plînge. «Monasterium in Put-sovalista, quod monasterium kalugerumque acque ex nostris beneficiis sustentare instituerunt... Isti pauci fideles adeo perterriti et commoti iam sunt, ut brevi tempore omnes deficient.»

47. F. d. Raport al protopopului Iosif Trestie și «Ioan Popovici din Ochă».

48. F. d. «Popa Nic Morariu, Câmpeni», către Novacovici. Pentru niște abusuri.

49. F. d. Ilie și Ioan, preoți «kretsonfalvenses, cum suis unitis». Se plîng de încălcarea neuniților.

50. F. d. «Popa Toma et Sarata» făgăduiește «păzi epă[r]hia, care mi să va rânduî în Scaunul Udvarhetului, și va asculta toate porunciile arhieresti, până la sfârșitul vieții sale».

51. «Eustatius Vassilievich, presbyter et parochus ecclesiae cathedralis bulgarssegiensis, Georgius Hers, questor et incola suburbii Bulgarssegh», către Împărat. Cer confirmarea diplomei leopoldine. Ceruse încă de «anul trecut» acesta. În afaceri de constiință să nu atirne de magistrat, ci de episcopul de Rînnic și de «arhieriscopul» de Bălgrad, «vel universalis graeci ritus congregatione»; în afaceri militare și civile, să fie supuși Consiliului de Război și la «sui proprii a ma-

gistratu coronensi eiusque subiectione penitus separati iudex et assessores iurati (qui occurrentes lites dirimerent atque sic hucusque inter civitatem coronensem et incolas bolgurssegienses subortas controversias penitus tollerent... Ac taliter separata a civitate coronensi communitas bolgurssegiensis nullo modo pro futuro aggravaretur.» Dacă până acum nu se ica o hotărîre, «ob publica eaque maioris considerationis negotia quibus moderno rerum statu et flagrantibus belli turcici circumstantiis eandem Maiestatem Vestram SS. occupari palam esset», s'o facă acum.

52. 28 Iunie 176.—«Protopopu Iacov o[ti] Săcerd, Popovică», înaintează cererea de preot pe care o face «satulu numitu Pavidat».

53. «Scoatere saă extractă esumnită (*sic*), care arată numărul familiilor rumânești celor aflătoare în tot districtul săseseu ală Brașovului, făcută după cărțile ceale înfițiate a fieștecare locuri următoare a anului celui de acum, 176112.»

Total: 3.798 de locuitori, 725 de văduve, 448 de familii însemnate și 38 de văduve.

54. 1761-2. Conscripție de la Sad: 493 bărbați, 480 femei.

55. 1761-2. Conscripție făcută de «protopop Ioan Stoihazil, în varmeghie Clujului, iarașul de gîos, Stoihaza».

56. 1762. Popa unit din Veștim se plînge că-l era «fin din strămoși» un sătean și popa neunit l-a împiedecat de a-l fi și «vospriemnicu la botez».

57. 1762. «Pentru că preaosf. domnul Vi[ă]d[i]ța, fiindă în biserecă în partea din jos a Oraștii, au aflat sf[î]șta cuminecătură muceșită și înflorită; care lucru să socoteșii negrijit protopopești și a parohului Constantin, se scoate și protopopul Ioan și popa Constantin. Se prefăce pedeapsa în amendă.

58. «K. Jánoshegye», 1762-3. Socoteală de cumpărături pentru o nuntă; «Praeparari panem ad celebrandas nuptias ex frumento, metas 4 tritici, f. 2,40. Emi carnem bovinam, 36. Carnem porcinaam habebam, quam item consumpsi, 36. Emi cerevisiam 1. Emi crematum 96.»

59. 20 Mart 1762. Cercetare la Bălgrad între preoți, pentru venit. E vorba de protopopul Simion, pirit de popa Rusan. — Într'un act din 20 Mart 1766 iscălesc: Gheorghe Antolfi, Μάρκος Σαράντρογγ, Ioan Iyascō ot Torda, și Lipovenii: Păcurariu Mihailu, Mogușu Gligorū, Samfiru Solomon, Mărginean Avraam, Goadă Lazăriu, Țirlea Trifū, Mustea Gavrilū, Beligherū Gheorghe.

60. Veștim, 28 Septembrie 1762. Judecată de sobor, din care fac parte: «cū protop[op] Iochim, popa Ion din Maeri Săbiului, popa Toma, popa Ion din Veștim, popa Ilie din Maeri Săbiului, în casa cinstitului protopop mai sus numită».

61. Vașarheiū, 9 Octombrie 1762. Novacoviei către Bucow (?). A cercetat pe arhidiaconul Simion, «în Diod habitantem», și nu-l află vinovat de uneltiri.

62. [1763.] «Joseph archidiaconus et curatores ecclesiae unitae V. Hunyadiensis» către episcop. «Aut periculum irae divinae nondum forte exhaustum est, aut draco ille qui tertiam stellarum partem secum traiebat, solutus, ad nos affligendos et perdendos.» Neuniții îngropău «in locum quendam ab ecclesia nostra valde remotum, ubi etiam antea, dum pax et unio vigeat, quaedam fidelium defunctorum pars sepeliebatur». Acum castelanii li-au dat «locum alium ad ecclesiam nostram valde vicinum». Apoi «Vladika Budensis», venind, li dă voie a-și face biserică acolo. Cerc «ne sit ibi ecclesia ad ecclesiam et altare contra altare, sed mutetur potius eo quo hucusque sepulsi sunt... Nam si hoc fiet quod ipsi meditantur, perinde est ac si quis diceret: Relinquitte hanc et ite ad illam». Aū voie de la Împărăție?

63. 1733. «Servus humillimus Manuel, archidiaconus örmenyassékiensis», către «praesul».

64. 1763. Preotul unit din Alamor către Vlădica Aron. I se plinge că preoții «shismatici» năvălesc în cimitir, li sună clopotele, își îngroapă morții, etc.

65. 1763. Neuniții din «possessio Bujtur» către Novacoviei. Se pling de preot.

66. «2-da Ianuarii 1763.» «Nicodim ierom[ona]h, ig[u]m[en] Bistriței», către Novacoviei. «Trăgindu-nă și cū cu patriia de

acolo, mi s'au veselit sufletul împreună, și s'au bucurat și inima de acia de multu dorită a ticăloșilor pravoslavnic!». Cere «blagoslovenia și incredințarea» să poată veni.

67. 11 Maiu 1763. «Incolae valachi pagi Krizba» se plîng episcopului că-s legați de un sat prea departe, pentru liturghii și slujbe bisericesti. Atacă pe preot, care face și negot («mercaturam exercendo beneficio currus»). Iscălese totși puînd degetele; iar jos, în românește, scrie «popa Samuilă».

68. Sibiu, 17 Septembrie 1763. «Daniel de Ritter, senator cibiniensis et iudex szekistensis», către Novacovici, pentru certele din sat. Preotul din Vale a pus în lanțuri pe un reclamant și a luat bani. Protopopul Moga «iurisdictionem iudicatus mei insolenti modo violavit.»

69. Alâmor, 4 Octombrie 1763. Ladislau Szekély se plînge împotriva preotului neunit, care nu e tolerant.

70. 1763-4. Preotul Chiril din Cetan («Csatan») (comitatul Suloocului-Interior) se plînge lui Novacovici împotriva protopopului Ioan din Sad.

71. 1763-4. Judele, jurații, bătrînii și locuitorii din Ludoșul-Mare («Nagy-Ludosch») cer lui Novacovici a li se păstra preotul.

72. 1763-4. Judele și locuitorii din Cacova se plîng episcopului împotriva preotului, care ar fi bătut și pe un călugăr.

73. 1763-4. Cerere nemțească a locuitorilor din «Sebessen» (Sibișant) lingă Alvințul-de-jos.

74. 1763-4. Locuitorii din Ponorei, în număr de o sută, cu judele în frunte, se plîng de purtările rele ale preotului lor.

75. 1763-4. «Communitas Apa-Nagyfalvensis (comitatul Sulooc Interior) se plînge lui Novacovici, calificat de «archiepiscop» că n'are preot.

76. 1763-4. «Pastor girboviensis, popa Mihail», se plînge lui Novacovici că niște «nebuni» l-au pus un steag de batjocură la poartă; vrea să-l scoată cu orice preț. «Dies festos non observant, in specie festum qui vocatur Ilie Prologh non celebrarunt. Templum non frequentant; mihi in persona declarabant se plus honoris porcorum quam animarum pastori contribuere. Meos etiam praedecessores simili

afecerunt ignominia.» Cere a fi mutat la «Mesina» (Măjina).

77. 1764. «Cerdones fogarasenses, ad minus numero triginta domus vel familiae», se pling lui Novacovici că, nevinându-se, au fost scoși din țeh și opriți a mai lucra, ba li s'au ars și casele.

78. 1764. Locuitorii din Bucium și Costești arată lui Novacovici că de la 1751:2 «sine ministro verbi Domini degimus vitam...; quare nos maxime arguit conscientia». Un preot străin era bețiv; au ales altul, și-l cer întărire.

79. 1764. Pastorul din Cergăul-Mare (Nagy-Csergod) către Guvern. Să plingă că «poppae schismatici» i-au usurpat dijmile date de veacuri. Anexează un privilegiu pentru a-și face biserică de la Gheorghe Kákóczy I-ii «iobdaggionibus nostris vallachis» de acolo. «Priores eius pagi incolae Bulgari lutheranam religionem secuti.»

80. 1764. Protopopul de la «parhia Besestilor» către Novacovici. «patron bun și părinte sufletesc». Indreptându-se pentru «intârziala conscripții», căci a primit și el târziu «comisade». «Și de la norod foarte cu intârzială am putut lua, că-l sperie uniții că oru arunca bani pre dânsul după conscripția aceasta... Eu, neputinciosu pentru sănătatea, precum știți și Măria Ta, că m'ai și văzut.» Cere a i se trimete poruncile prin *poștă*, «că aș plăti eu, numai să poată veni mai în grabă». Pe adresă: «foarte cu grabă să să dea.»

81. [1765.] «Pentru un preot neîntărit căce l-au luat de au slujit, au luat preotul acela un burliu (*sic*) și 2 ferdele de grâu și mar[iași] 3, mărturisind prot[o]pop[ul] că l. le-au cinstit, iar nu le-au luat în silă; iar de 2 ferdele ce scrie în jalbă tăgăduiaște.» Și alte cazuri de «ingăduire a slujii». «Un preot neîntărit cu a doao muere, din Orăștioară, îl ingăduiaște a sluji.»

«Un preot neîntărit, preoțit în Țar[ă]-Rumânească au luat 5 vedre de vin de l[a] socrul popci, iar nu un galben, după cum laste scris în p[ă]ra cea cătră el.»

«De l[a] satul Vinerea au luat protopopul gloabă f. [*neințeles*], pentru un prepus de curvie... De l[a] Adam Herla adeverează că au luat f. [*idem*], pentru căci n'au știut cre-

deul și poruncile la căsătoria lor... De l[a] satul Jbutul au luat, de l[a] un Gheorghie, la căsătoria lor, fiindcă au fugit cu fata; care i-au slobozit a să cunună mar[iaș] 7, iar nu f-*fidem*], cum dă jalbă asupra lui... De l[a] sat Romășel în 6 săptămân[ă] au schimbat, pulnd și scoțând guciman, bând cu dănșit la... De l[a] sat Turdasul, aflând protopopul țintirimul deschis, au luat un Ohtoih al bisericii gloabă, pân vor închide țintirimul. La sat Mărtinești au vândut un antimis, nu de ale Preaosfințitului, în f. 7, iar nu f. 8, cum e scris în jalba asupra lui.»

82. Iunie 1764. «Poporanii fi sfinței bisereci dintr-oraș Orăștie, neuniți», către Novacovici, cu privire la fostul protopop Ioan, și la cel de acum, Petru. «Nu sânt slobozi a bate popi mei și pre macar cine, până va cădea carnia putredă după trupul său, că pentru accia mi-au dat bătulă în mână, — că eu sântu judecata?!» *A ortăci*. «Când ai judeca Sfinția Ta drept, să o poți supt hătae, atunci amă vedea ce ară spune... Aciastă muere nu să poate bate, ce numai ună jurământ are... Au scosă prot[opo]pulu pecetea d[omn]ului județului, zicând: vă oprescu cu pecetea județului... Pentru tocmală ce pururea am avut obiclaș de la strămoși noștri, pentru că obiclașul vechi, în care nu să află eresu, să poate socoti și a să ținia în locu de lege... Și gocimanu care lau pusă [pre Gheorghe Vințanul], nu știm, — că au înșelat la Sibiu pre cel marș cu numele nostru, și noi nu ștină nimica... Nice fierori nu-lă socotim, nice il cunoaștemă gociman sau citor, nice de cumu, că, precumău putut ținia părinti noștri biserică fără de Gheorghie Vințanul, așa voimă și de acuma ținia... Noi amă cunoscut gocimanu pre jup. Iane, și vom al cunoaște.»

83. Abrud, 12 August 1767. «Nicolaus Csorba de Abánya, authenticus causarum fori utriusque procurator», se plînge de preotul neunit, care l-a insultat. «Idem nisi popa Nykulaje cum suo socio impostore Sophronio inter se excommunicassent [suam religionem].»

84. 21 Octombrie 1764. Petiție împotriva preotului de la «domini domini possessores et tota ecclesia graeci ritus non

unitorum R. Kereszturiensis». Adresa sîrbească către Novacovici.

85. 19 August 1764. Braşovenii către Novacovici. «Pînă la pămînt nemăsurată plecăefune... Am simţit cum că oarecari dintru ai noştri, pentru zăvistia fiind porniţi cu învîtare pe ascunsu, s'ar fi mişcatu a obrăznici şi a face supărare Preaos[fi]nţitului fără de toată voinţa obştil şi ştirea noastră, pentru părintele Gheorghie, ca s[ă] fie orînduitu şi aşezatu cu slujba preoţiei aici, la biserică în Braşov... Noi, fiind cuvintele învăţăturii ceale prea dulci şi de suflet folositoare a Preaos[fi]nţitului, ca cu a păcii linişte p[er]u[re]a să fim îngrădiţi..., ni-am silit a urma. Cu cătu mai vîrtos pentru starea bună, întocmirea şi podoaba Sf[î]ntei Case a lui D[ur]neţeu, legaţi fiind cu întărirea jurămîntului, ca să nu-l aducem stricare de pagubă, cu 10 hant.» Gheorghie e vinovat cu multe. Cel cel cer, ls «rude de aproape», «Toate sporile sf[î]ntei bisericii de la obştea norodului vor lipsi şi vor înceta», de-l pune. — În frunte iscăleşte un gociman.

86. 26 Octombrie 1764. Comitele Adam Teleky se plinge de purtarea nesuspusă a iobagilor săi din Lona. «Denique, cum et alias in vicinitate pag[us] Losárd templum sit in meo fundo etiam antea a Vajvoda quondam Michaële aedificatum, Illustritas Vestra suis non unitis ecclesiae graeci ritus restitutionem allaborare suae incumbentiae ratio dicitur.»

87. 5 Novembre 1764. Cercetare la Sămpetriu (comitatul Doboca) şi Valahaza, pentru preotul de acolo Gabor. «De bleml, Costană... De aice, caută la mine, Costane, coată cu dreptu. Iară nu mă ruşina în drumu ţării.» Un «iobagiū a domnului Mării Sale Nodca Boldăjar» vede pe Costan «sângos în pată... Cărsmaru d[o]mnului Mării Sale Telechi Adamu... au auzit hotele touncănindu la oialtă... Să aduc oile la stauru.» Altul vede numai «doi călăreşi fugindū spre sat după bătaie».

88. 6 Decembre 1764. Cercetare la Comana-de-Jos, pentru popa Gheorghie. «Lângă popa Gheorghie sîntu 50 de oameni, iar împotriva 20». În cea de sus, «tot satul îl pohtesedū, numai doi oameni nu-l voescū».

89. [1765.] «Protopop luon Szadiensis, non unitus», către general. Cere a fi lăsat să meargă la Viena.

90. 1765. Protopopul Petru din Orăștie către Novacoviei. Îi arată ce a pățit de la oameni. De zgomotu și zberarea lor să părea că să risâpcaște besearica.

... Amu eşitū la dănsii și i-am rugatū să vie în besearică, zicându-le că nu iaste besearica cărcimā să casā de adunāri, de gālcevi și de strigāri, ci de rugāciune... Mai tare striga... Eū, vāzāndū cu nu înțāleg, amū luoatu-le călimariul din carele scriia, și mergāndū în besearică, amū începutū la avecernie, iarā ei îndatā au ațergatū după mine și din nalutea dverii cel mari m'au luoatū de pieptū, unii de mână], alții de halne; trăgāndū-mā și împingāndū-mā, m'au scos afarā din besearică,—cātū, de tragerea și tīgārtirea lor o baerā de la dulamā încā mi s'au ruptū, și îndatā după mine o stranā a sfi]ntei besearici, în carea să rāzima cāte odatā și jupānūl Gheorghie Vințanul, iarā mai de multe ori preoții, pre aceasta rupāndū-o în sfi]nta besearică, și scoțindū-o afarā, înaintea mea în tinā o au lepādatū, și tot cu picioarele lor o au sfārāmatū, zicāndū unii dintre ei că și pre Gheorghie Vințanul așa îl voru călca; zicāndū și aceasta că Gheorghie Vințanul și tu ne-ai scos peu popa Costandinū, și noi vā scoatem pre voi. Decī eū, vāzānd ațea nebunle și îndrācire a lorū, foarte m'am înspāimāntatū, și nimic altū n'am zis fără decāt în fața și în auzulū taturor cu glas mare amū strigatū de 3 [ori], făcānd protestāție totū pe către șoo, cinci sute, de flo-rii] pentru acea rebelie și lotrie și pentru spargerea și stricarea sfi]ntei besearici. După aceeaia, rămāndū-mi în besearică niște cărți ale melele trebulcioase, i-am rugatū-i să-mi dea cheile saū să-mi deschizā ei ușa ca să-mi laū cărțile, și de cum nici atātā nu m'au îngāduitū ca să intru în besearică.» De aceia nu e slujbā. «Nu mai îndrāznescū a eși între oameni, căci, căți domii și alte neamuri, foarte să mirā de acestā, și zic că unii ca acela spārgātorii de besearici și împotrivorii stāpānilū sāntū vreadnicii de mare pedcāpsā și gloabā... Zicāndū unii dintre ei că pe M[ăria Ta] Brașoveanii nu te cunoscū arhiereū, alții grāia că mai multū poate un satū decāt

Preao-sf[i]n[ția] Ta. Alții zice că voru da beserica la popil cel uniț și cum că a lor laste beserica, și alte multe grăia » Vinovați sint popa Constantin și «Enea Multu». Constantin s'a jurat a-l scoate. E însă «omú de 60 de ani și preotú de 30 de ani, făcut de episcop» pe cînd protivnicii sint niște «oamenj fără minte și blestemați»: să-l facă et așa! «Mai bine voescu a muri decătú aciastă rușine a o răbda. Iară, de o vei suferi M[ăria] Taj cu, toama și innaintea Exelenții Sale ghegeneralin ingnunchind de aciaștá rebelie ce s'aú făcutú, mă voiú j[ă]lul.» Dar se mai roagă odatá, căel a dat și a altá petițe a lui. Cere «cu lacrămi ca să aiba m[ă]ngăiare... De unú anu și mai bine de zile de c[ă]ndú amú fostú r[ă]nduito și așazatú de Preaosf[i]n[ția] Ta la Orăștie, m'am silítú dupá datorle și intra c[ă]tú mi-aú fostú putința, a implini slujba besericii și a norodului la toate ceale ce aú fostú de lipsá ca un preotú, dará totú venitul popa Costandin l-aú m[ă]ncatú; eu am r[ă]mas sc[ă]rbitú și obidítú. Nu s'aú supus «soborulú de la Octomvrie în 20», și nu i-aú restituit «totú ce mi-lá r[ă]pitú». «Ci încă dupá aceea s'aú pus, și, in mijlocul besericii fiind, aú oprítú oamenii ca să nu-m-~~dea~~ m[ă]ie nici-unú ferdel de bucate de ceale de simbrle»; de la *oprire*, i saú dat numai trei ferdele, neprimind nici partea, hot[ă]rítá de episcop, din «venitul praznicului Botezului... F[ă]rá de c[ă]t din drav sute și mai bine de p[ă]n[ă], alescá pog[ă]c[ă]i, mi s'aú datú 25 și un ferdel de maz[ă]re.» Nu mai are nimic «de la morți... Nu amú cu ce-m hr[ă]n[ă] cop[il]i.»

91. 1765. «Așisderea și noi. Cománarii-de-jos, d[ă]m m[ă]na cu popa Gheorghie»: mai mulți «boeri» din neamul Monea («M[ă]ria Lui Gheorghie boer»), un «colariú», un «morariú», un «Neagoe Munteanu», «David Canta, boer», «Pula P[ă]curariú h[ă]l tin[ă]r, dinpreună cu h[ă]l b[ă]tr[ă]n», «Stan Prostu, lo-bagiú, Ion Prostu, Stancu Prostu», «i domnu boeru Oprea Langa», mai mulți «Cocuta», «Francu Ion», «Ștefan F[ă]gurel», «dinpreună cu ispravnicú domnului».

92. Grid, 1765. Raport a doi preoți, unul și «namesnic» cari ad cercetat pe «boerii din Comana-de-jos și din Comana-de-sus, împreună cu obagi M[ă]rii Sale Domnului Beclian

Gabor», cu privire la popa Gheorghe, care, după «opreliște», «ar fi intrat cu potenția în biserică», sprijinit pe Mihail Frâncul și pe «tiziđușul din Comana-de-sus». Pomenit un *plăiaș* ce prinde «un rob, după porunca Scaunului». Învinuirea de furt a «unui găscotă, de la Șarban Dănilă». «L-au schilăvit» pe un om. Se întreabă și «Măria lui Mihail Popa, boeroe, monahia Bonifatia, muerle de 60 de ani după cineu călugării sale»: «venindu o copilă, chemă pe soțul-mieu: blem, bade Văsilă, că moare bade Mihail... L-am găsit abia cu suflet, atăla de bătut.» Alt martur: «Bai Davide [zice popa], domniata țił cu mine. Eu ani zis: Aș ținia, dar alți sătenți nu tăn niminia, și pentru acela nici eu nu îndrănescu.» Man Frâncul vede «un militar si cu optu sicfort, unul cu sabie, altul cu o furcă de fer, venindu de la adunare lor».

93. 1-iū Ianuar 1765. Cercetare la Orăștie asupra protopopului Petru. «După ce ađ mers neguțitoril la dinsul pentru vrajba din besearecă, ađ zis neguțitoril: capre riloasă², și pre unil i-ađ minat la aniel, pre alții pre la strămătur, batglocurindu-i.» Întrebat si «Radu cel mare, juratul besearecă». Petru bate pe preotul Constantin. Alți marturil: «Grozaavu Ciordărescu», Avraamă Haneș, Groza Logojan, «Ivan Romoșanul», «Nicula Popil», «Iosivă Drăghiclu, criznic». «I-au batglocorit încă somelle lui, zicindă fata cătră mumă-sa; ce te ulți la niște capre riloasă; lasă-i, nu te prinde cuei.» «Insus ă. prot[opop] ađ zis că el ađ fost în 9 ani că-lușeară... Tot cu potcă s'ađ pornit asupra titoril și asupra altora și i-ađ improșcat... Ađ zis Gheorghli Vințanul să chieme pe protopop să facă slujbe în Ruminil-din-sus și să lasă beseareca.»

94. 10 Ianuar 1765. Cercetare în Mada asupra preotului Nicolae. Între marturil, «Rusanda lui Matei», «Tușla Petru», «Giurgiu Petru», «Căzan Ioanăș», «Bugdan Petru», «Murgu Toma», «popa Ursu», «Văsilie Ursă», «Rod Anghel», «Pască Savu», «birăul Costia Ion», «gluratul Moța Ion», «Îndrișu Ion din Ardeu», «Murgă Abrămlasă».

95. 23 Ianuar 1765. Adunare de căliva preot în Scau-

² Și «capre de pro răbora».

nulă Murășsechiului, în sat, în Sănciial [= Sincraiu], în casa lui Sănjorxan Gaboru. Pentru o «pagubă a besericii» spărgându-să lada cea de milostenie pe sama besericii. Negustorii din Egerszég dau vina pe preot.

96. Brașov, 30 Ianuar 1765. «Pop Dimitrie Duma, nămesnic», către Novacoviei. «Pentru această pricină a lui Gheorghie Ciucașul din satul Bodul» și a soției lui, Antimia. Magistratul a hotărât «ca să o bată și să o scoadă din hotar afară, care o ad și scos cu specolatorul».

97. 5 Februar 1765. «Arătarea adunării și răstanții ce mai inste... de la creștinii, pentru întemeierea și ajutorul sf[i]nțel besericii din afară [la Orăștie], de prin târguri, de la creștinii și neguțătorii streini», în sumă de 50 de «florinți ungurești». Locul e măsurat de «doi domni din Sfat» și «lungit» cu voie de la generalul Buccow. «Pentru două făclii mari de ceară albă, cu zugrăvito și cu fufeazele lor de-asupra, și cu zugrăvitura sfesnicilor celor de lemn» și «mucările».

98. «Anul 1765, lună Aprilie 28 de zile. Deliberatom. Fiindă adunare de soborū din porunca cinstiului protopop Nicolae Tecsa, Moroșsecu, în satul Crizturū, în casa dumnealui Toma Chirilă, viindū satul Ballntūfalău înaintea soborului, și jăluindu-se că li s'au dusă popa din satū, care s'au fostū scosū de la Preaosfințitul singhelic pe satul lorū, și l-au opritū a nu sluji la alte besericii, ci să se întoarcă la biserica sa, după orinduiala Preosfințitului, până la 8 zile, să se întoarcă la beserica sa. [Iscălituri.]»

99. 3 Maiū 1765. Hotărire a sinodului episcopesc, alcătuit din preoții Moga din Săliște, Stan din Glămboaca, protopop, Dan din Tilișca și Ioan din Săcădate.

100. «Tothaza», 22 Maiū 1765. Protopopul Ioan către Novacoviei. Pentru ocuparea de uniți, «cu carte minciunoasă», a două biseric. «Și beserica Silivașu încă așe s'au răpit.» Toți răpytesc asupra lui. «Și, cu lacrimi grăindu norodul, cum ne ținem cu stăpân sau pacurarū sufletescū, și nu ne apără.»

101. 2 August 1765. Protopopul din «Turza» (Turda) către Novacoviei. Pentru un preot, care «fără carte protopopesă

cunună cu a tria și a patra cununile și în săptămîna cîlîmîmă, și nici la o sorocială nu vine, și foarte răpute cunună.

102. 2 August 1765. Protopopul din «Turza» (Turda) către Novacovici. Pentru biserică din satul neunit Cheața: «bună, de leamni... Iarăși un deregător unită a d[io]nnului Cheameani Laslo, gubernator, au începută acumă totu de leamni alta biserecă, lingă aceia. Și nu știu, cu a out voe; și oameni sintū întristați pîntru același lucru.»

103. 2 August 1765. Protopopul din «Turza» (Turda) către Novacovici. Plîngeră împotriva «uniților mîrtari din Clanul-Mare», cari au luat din podul casei preotului un «spupū» și l-au dus la circiumă. «Vițișpanul» se amestecă la judecări; după porunca lui, birăul din Cheața ica din casă pe fata preotului, fiind păcătoasă. «Care nici odinoare pînă acum listurile nici atare la casa saū marha preuților n'au îndrîsnită; ce cineși în forumul său au căutat judecata.»

104. 9 August 1765. Novacovici către vice-colonelul Lutz. Pentru preotul din Șinca, căruia căpitanul de grăniceri i-a luat cărțile.

105. C. 10 August 1765. Plîngere de la «eu popă Thoma, dinpreună cu jurați Pătru Grecu, Savul Nistorū», împotriva «popoi Samuil de la Vizognă», care ține împărtașania acasă, dînd-o abia, la o nevoie, popoi Oprea, care-o așează «în lada bisereciii», de unde e luată îndărăt. «Au grăit în casa Savului, juratulul bisereciii, cum că i-au mîncatū Domnul Vi[il]ăd[ia] banii și n'are pe ce iș cumpăra moșie... S'au lăudat feciorul popoi Samoil părintelui Toma, să umble frumos, că va căpăta una care nu o va putea duce la Sărata.» Face *scandela*, dînd nafură prin mirean. «Au făcut cununie unu Rumân cu o Unguroaică, și i-au lăsat să-ș ție care cu leagrea sa.» — La 10 August, oprire de «epitrafilū».

106. 22 Decembre 1765. Novacovici către comitesa Maria Teleky. Pentru preotul din Crăciun («Karatsonfalva»), pe care ea l-i recomandase.

107. 1766. «Dumitra Lakatos, ex districtu Kővar oriundus, in supplici suo libello conqueritur, dum, imbuta in Valachia civitateque Bukurest arte typographica, distractionem

librorum valachico idiomate impressorum in Kimpolung procurandam, ea conditione in se suscepisset, ut practiam exinde coactum, debito tempore, retento aliquo lucro, creditoribus administraret. Supervenisse popam quendam in pago Kis-Apold, Sedi saxonicali Mercuriensi adiacente, commorantem, popa Esaia dictum, qui eo plane tempore, dum supplicans ad colligenda debita alio discessisset, producta coram hospite et iudice loci assignatione nomine supplicantis false subscripta, omnes et singulos libros in scio et invito se abstulit et per vetitas semitas in Transylvaniac principatum illatos inter popas valachicos distribuit. Se plinge că a suferit pagubă, «varios cruciatus etiam et arrestum».

108. 30 Ianuar 1766. «Bălătași carele s'au făcuto în Ohabă.» Icau parte «că popa Matheli din Obeșlnău», «că popa Stanu din Ohabă», «pintru rându lu acesti mueri anume Chetrușă, pintru carele au fosto măritată de la Vigardea la Ohabă», Martur și «Vasilie Bătăciu», «Iaculu Bătăciu», «Pătrulu Crășniculu, omu de omenii», «Filipu Mihățanu», «Gheorghie Ștefu», «Pătru Hățaganu», «Vasilie Dușev», «Nistoru Duși» (care arată că unul din soți a spus că «să va duce în Țara-de-giosu»), «Gheorghie Trifanu», «Mihulu Pelte», «Moga Birbomeru».

109. 21 Februar 1766. Novacovici către protopopul de Crasna. Pentru un preot și fiu său, cari, «fiind obagi», nu vreau să-și cunoască domnul, «Și ce sântu datorii ca nește obagi, nu vor să implinească, adecă taxa.» Decel el să-l dea «în mâna domnului său, cu carele să să impace și să-ș facă asezământ cu taxă nu multă».

110. 9 Mart 1766. Novacovici «la protopopul ot Armeanii, uniu». Pentru *fundușul* din Acliu.

111. 28 Mart 1766. Novacovici către «princeps Brankovan». A primit scrisoarea-l din 8 Februar, «cu prea-căzută, evlavie înțelegându pentru bine-noroelta întorcere, Preac. V: din Țarigradu și pentru aflarea aceeașu în starea cea dorită și bine plăcută a sănătății». Va «tinde mână de ajutor» preoților din satele lui. «Însă pentru Berivoi m'am înștiințat precum și N.-Berivoi și Chiș-Berivoi sânt lipite satele, fiind

2 biserici; una dată uniților, ocalaltă neuniților. Nu se mai poate cere alta.

112. Blaj, 31 Mart 1766. «P. Ignatius, vicarius generalis», către Novacovici. Pentru un preot. Episcopul său (Aaron) e bolnav. Pecete ștearsă, pe ceară roșie, cu inscripție latină.

113. 26 April 1766. «Protopopu Maniș din Armeaniu» către Novacovici. «Nu știu ce oi să mai facu cu preoții Mării Tal[e], că nu să supun nice poruncilor Mării Tale, nice poruncilor crăești.» Cel din «Topărta» l-au primit de Paști un om din Alămor, «carel[e] el din bună voia sa s'au întorsu la noi și au pusū și jurământ cum va rămâne cu noi, și, togma în fărșaogul trecut căsătorindu-să, l-au cununat popa micu cel unit din Alămoru, iară acum la Paști l-au primit preoții Mării Tal[e] cei mai susū numiți.» În alt sat se silește constința *stugilor*, ceia ee el nu face. «Dară el, decă-i preot, de ce dă Paștile dă l[e] poartă mucrili[e] pin sat, de facu atăta scandală?» Cere *Mării Sale* «să-mi faci destul despre toți». «Eu, pentru dragostea Mării Tale, n'am vrut nicăiu a da vr'o instanție, nădăjduindū că voi avè satisfacție deplin.» Chiar după ordinul *Mării Sale*, într'un cas nu s'au «bonificăluit după porunca Mării Tal[e]». De se va mai întâmpla, «oi căuta eu altū modușu, de carele apoi să n'amū vină, că cū dest[u]le ori am căutat direptatea lorū și tot nu poei isprăvi să nu să mestece in poporul micu.» P. S. Pentru un prunc îngropat de «popa acesta del[a] oul... negândindū că-i poporanul nostru».

114. 3 Maiu 1766. Novacovici «ad d. iudicem Udvarhelyi». În dă știrea că a făcut protopop la Odorheiu pe popa Toma din Ocna.

115. 3 Maiu st. v. 1766. Novacovici «la prof[opopul] Iachim, Grigorie și Stan», pentru popa Isala, pirit că «cu țedulă vicleană, suptū iscălitură minciunasă, au luat hoțeaste oareș-care cărți». Neșind adevărat, să le restituie.

116. «Șomleu», 9 Maiu 1766. Protopopul către Novacovici. Pentru un preot care «la săboară nu vine, de mine doșeste și, pentru obăgie, iaste in chizaș slobozit, că au foșt în temniță] prănsă preoteasa cu pruncii in mult[ă] vreme;

ce pentru aceasta cine-l va căuta, eu nu-l voi apăra, că mai mult nu știu ce voi face, că a[ici] pe aceste locuri să fac și morți pentru pricepi ca acestea cu obagi!»

117. Sibiu, 28 Maiu 1766. Francisc Henter către Novacovici. Pentru un preot, care e iobag neascultător al său.

118. 9 Iunie 1766. «Protupopu Gheorghie dinu Agrișu» către Novacovici. Cere a l se îngădui «să vălătuescă, precumu este obiceiul țeri noa[s]te și să amu gîducată: atunef cu cale voi robî, dacă voi fi vinovată... Să-ți bagu chizești până la acee vreme... De spre parte singelui, nu știu: într'unu locu s'au făcutu, daru nu știu de cine-l făcutu, de mine aū de elu, cându aū rădiratu băta la mine.»

119. 17 Iulle 1766. Oradea-Mare. «Meletius episcopus, servus et in Sancto (sic) Spîritu frater», intervine pentru niște nobili.

120. 13 August 1766. Cercetare «la Sămbata-de-Jos în priceina popi Radului și lăcutorilor neuniți de acolo, adică poporenilor lui». Un martur declară că «s'au luat rău cu oamenii; nice eu nu-l potescu». Cuminecătura o ține acasă în ladă, unde umbliă și protecasa, dînd-o la cel ce aū nevoie. «Din băta popi șesă săptămîni am fost bolnavu, care și innaintea părcălabului s'au dat innainte lucru nostru.» Preotul spune că toate-s «de la Radu Șarban, litău Curți. Întăi, aū străns oameni la cărșnă și le-au datu innainte ca să stea [a]ngă dînsul, să lapede pe popa, și mulți aū zis că vor sta; țară uni aū zis că nu vor sta; el le-aū zis: «ușa», să lasă afară, și de atuncea s'au început zarvă.» «A treia, fomcala birăului, anume Ana, aū e-lt cu furca din casa ei într'o Duminecă, fiindu popa în slujba liturghii; au to[r]su în casa popi și s'au făcut mută, și aū eșit de aci, și s'au dus încă la dao case, încă torcîndu; popa, venindu de la biserică, și înțelegîndu ce aū făcut birăoaia cu furca, aū ceriat căte aū făcut Duminecă. Arela lucru birăul și birăoaia s'au mîniat, și aū zis că popa o face pe lă strigoac și fermecătoare. Pantru aceeaia, el aū întărătat -atul, și s'au făcut vrajba.» Birăul fu sese pîrit la pîrcălab că a furat «2 care de fân».

121. 11 Octombre 1766. Hotărîre a unul sobor presidat

de protopopul Ieremia de Turda, în privința popel Todor din Heghău. Uniți sînt acolo numai 7-8 locuitori.

122. Sibîu, 15 Decembre 1766. «D. Hutter, consul proc.» către Novacovici: «prea-luminate și preacost[itu]ite Doamne, doamne Vi[ă]d[i]că, mie de aproape prea-drag al mieu». Pentru a se numi un diacon ca al doilea preot la Gara-Riu-lui, «dacă va fi vretnic după] ceale ce i să va cădea a ști», Iscălește ca «pururea voitoru de bine în dragoste frățască».

123. 20 Decembre 1766. Se poruncește din Viena liberarea preotului Ioan din Bălgrad, dar cu cauție că se va purta bine.

124. 1767 (?). Preotul Ivan din «Tottfal» se plînge lui Novacovici că «provisorul» comitelui Haller îl prigonește.

125. Brașov, 1767. Plîngere către Novacovici a Lipscanului Sandu Iorga, pentru dreptul său la un mormînt, nerecunoscut de preoții Bucur și Stoica.

126. 1767 (?). Preotul Ionitza din Birgăul-de-sus se plînge lui Novacovici că preotul neunit din Lunca l-a bătut.

127. 1767 (?). Plîngere a lui Voicu și a Mariei Călin din Felmer (Scaunul Cohalmului) împotriva protopopului Bucur Mardau. Amenință acesta că va trece în Moldova, «et ibi etiam erit ille capax vivere».

128. 1767. Petiție de la «sat de la Velchier». «Pentru acestu preotă anumea popa Vasilie, că ne face atăta zăt[i]cneală, l-au afurisit, că cu guru (sic) lui au zis că el l-au afuris[it], și omul aș săcat de picioare, de nu poate umbla și zace la pat, și acum și la un om aș sărit să-l bată cu fecioru lui, el cu imblăcii, fecioru cu un toporu, și acel om s'a unit de frica lui; și altele ma multe face, cari nu să pot scriia acum toate... Noao la sat nu ne mai trebuie mai multu: mai bine ne-am da toț la unație, dar nu n'om da... Să ne căpătăm altu preot, de unde om putē.» Cer «instrucție de vâlătaș, deacă nu să vor creade aceste, să vâlătăm, ca să vie vâlătașu pe sobor mare».

129. Brașov, 1767. «Pop[a] Dimitrie Duma, nam[esnic].» Pentru patru gropi ale «răposatului părintele prot[opop] Florea Baran, ce aș fost la Brașov», reclamate de «cinstitul prot[opop]».

pop] Vasile Baran din Făgăraș». În ele erau îngropați «părintele Theodor și... preoteasa prot[opopului] Florea».

La 10 Septembrie, jurații arată «că este obicei, preoții bisericii pristăvindu-să, să se îngroape în groapa sfințitei biserici, unde-l va plăcea, fără de nici-o plată; și rămâne groapa iar a sfințitei biserici».

130. 1767. Sătenii din Hembac către Novacovici. Sînt 142 de familii, 725 de suflete, iar uniți numai 4 familii și 19 suflete; dar aceștia au biserica.

131. 12 Februar 1767. Cel doi preoți uniți din Oena către Novacovici. Pentru «fratele popa Thoma» și Samuil, care a stricat «harmonie cea bună între frați». Umblă mai ales, acesta, «la jurații cei dină josu, la Petru Grecu și la Savul Nistori, a-l uspața și a le da vinu, ca să ție cu dănsul», pentru a scoate pe Toma. Se roagă «și noi, preoții cei uniți, ca să-lu curățești dintre noi, ca pre unu făcătoriu de vrajbă și sămănătoriu de sizanii, că bine știe Preosfințitul că, până au fostu popa Samoilă, totu vrajbă au fostu între noi, dară, de cându au venitū Moltva Sa popa Thoma, totu pace și dragoste au fostu între noi.»

132. 15 Februar 1767. Protopopul Ieremia din Turda către Novacovici. Pentru «năcazul și năvoia» ce are de la «directorul» din Vașarheid, care-l cere gîmbă după pira unui preot ce făcuse apoi de la soborul lui.

133. 17 Februar 1767. «Petr[opop] Ioan Hagi ot Belgrad» făgăduiește că «și în lucrurile unații sau neunații ou mă voru amesteca a holi la nice o parte».

134. 25 April 1767. «Protopop Vasiliia, Beseyt», către Novacovici. Pentru că a «publicăluit» niște măsuri privitoare la ciumă. Va plăti restul dăjdi, «cumu s'a face ceva păsune la marhe».

135. 30 April 1767. «Popa Dumitru de la Cucilarata (Cuciu-lata), nemși și boeru», face raport către Novacovici într'o cercetare. Între marturi, și «părintele Mașteiu de la Părcu». «Chiemându-mă pre mine acolo, am mersu și am cetitū molitfele, precum să cuvine preoții, după voia bărbatului și a mueri. Altă legătură atunci n'au fostu, numai dragoste și voie bună;

dară adevărată că amuzito, cându au dată mâna mai d'in tăi, precumă avem noi obiceiă aiciă în Țara Oltului, s'au făcutu legătură între dânsii, și au pusă și birșagă pentru ca să să dea 24 de florinți, care dintre dânsii s'ar lăsa de aiciă legătură sau care ar întoarce.» Și o martură spune că «la mâna-dată s'au făcutu legătură 24 de florinți..., la datu mâni».

136. Anii D[io]nului 1767, Mai 7... Noi cititorii ot Belgrad, cu doi Greci în frunte, «cititorii din orașul Belgradului, orașanii, împreună cu Lipovenii... Având lipsă de preot aici la Lipovenii... Tuturor ne place, și-l poftim totți ca să ne fie preot.»

137. Inidora, 18 Maiu 1767. «G. Georgius Csora», nobil, către Dimitrie Eustatievici. — Latinește.

138. Alamor, 19 Maiu 1767. Comitele Ladislas Székely către Novacovici. Pentru că «d. R. Petrus Popa» a plecat din satul său, supți cuvint că nu i s'a dat loc de casă.

139. 25 Maiu 1767. «Protopop Pătru Cărbunar» din «Chiovarul» pirăște din nou pe un preot din «satul Rușorul... carele s'au preuțitu în Țara-Rumânească» și ar fi fost și unit; l-a oprit dese ori de la slujbă, «și amă zisă că-l voi lua și bol, și nu să oprește.»

140. Brașov, 29 Maiu 1767. «Pop[a] Dimitrie Duma, namesnic», către Novacovici. Cere «să avem bl[ag]oslovenie unu din preot a eși în țară la Bucureș[ti], pentru un milostiv hrisov ce avem la milostivii Domni, pentru scutirea a opt sute de olertate de oerit, și, prin moartea Măr[ș]iei Sale| Io Scarlat Grigorie Ghica Vocevod, măcară ni s'au innolțu milostiv hrisov, făcându-ne și peetluit, acum nu ni s'au prins în sană: la care innălțându-să în Scaun fiul său, socotim, de ar merge un preotă, nu am fi păgubaș de acea milă; ce ne rugăm să avem bl[ag]oslovenie și dulce răspunsă pentru această cerere.»

141. 31 Maiu 1767. «Protopop Nicolae Tecca, Morossechiu», către Novacovici. «Mi s'au bolnăvită chiata preoteasă cu copilașii.»

142. 6 Iunie 1767. «Totu satul de preaună, 150 de gazde, sămnatu Cinirmezeu.» Cer a li se hirotonisi un diac, neavind

preot de patru ani. «Că eu marea chealtuială l-amu scosu și i-am făcutu grație de la domnul Măria Sa Voasu, pintru că să ne stăpânească... De multe ori murim nebotezați și necuminceați ca și alte limbi ce n'au leje... Plângem și ne rugăm... cu duosă inimă... totu satul.»

143. Rășinari, 6 Iunie 1767. Novacoviei către «cucernicul între preoți popa Ionu Morariu, parohul neunit al Câmpenilor». Pentru deosebite abuzuri. La Abrud a fost «sculare» contra preotului, «și îl spământează cu groaza și cu frica... La Bulză, la mănăstire, popa Theodosie spionulă cu a cuf știre așezut acolo și cu a cuf slobozenie s'au dusu de acolo; așijderea și pentru călugărul Efrem, cu a cuf știre s'au dusu la Țara-Rumânească, și cu a cuf povăță, și unde să află acum.»

144. Bălgrad, 17 Iunie 1767. «Protopopu Simeon Stolca, Belgrad», către Dimitrie Eustatieviei. «Pentru cele multe și folositoare ale clerului de obște, foarte anu dorit ca se anu tălnire cu domnișoru, și anu asteptatū la Sibiu 3 zile»; acum îl pare bine «că te-a adus Dumnezeu». «Domnu posta-meșteru de la noi» e supărat că nu i-a răspuns. Se plînge de «necazuri și întâmplări, care se facu de la uniș... Foarte ar fi bine se mai adune Măria Sa seboru mare, ca se arătăm ce ni se întâmplă la noi și la alți frați a noștri de la cei uniș... I-aș răpit fata lui popi [din Abrud] cei uniș... Multe ași avea a scrie, despre care n'am vreme a le putea săvârși.»

145. 5 Iulie 1767. Plîngere a lui «popa Samoil» din «Vizogna». «Venif[î]dū la căjmă la Radu Căzmă, ș'au răs fâncea (*sic*) mănecile și au zis: «ol să batū pe po[pa] Samoil până va striga: tulaf... Pînd popa Thoma la cărjmă, pevisa (*sic*) cătră funoglu și cătră vornicu: «să nu lăsaț pe popa Samoil în pace, că au zis că Unguri sânt căni, de 3 ori] au zi[s] cătră ei; [i]ar ei au zis: pârtoe, bia și căntă, că noi știmū cine es[te] popa Samoil.» Cere, «cu totū orașu», a se scoate Toma.

146. August 1767. Cercetare (cu carte «de sorocit, de înștiințat, de inciviruluit, de aduonoluit, de mărturisit și de atesteluit»), cu privire la preotul Ioan din Brad («orașul

Bratul») și preotcasa Eva. Joc «pânu crijme», băutura de «vinu îndulcitu cu coposutu».

147. 28 August 1767. «Todoruța Costan, Iobagiă a Mării Sale Andrași Caroli din Moigrad, din varmeghîia a Sonoculuf-de-Mijlocu... Având eu până acum trei căsătorii, adevă că acum am 'vutu trei mueri și carea amă amă, îi a patra, și iă ad fugitu de la mine în varmeghîia Dăbăci, suptu mâna cinstituluf protopop Gavriilu de la Miluan; și eă, Măria Ta, așu vrea să șaze cu mine, că am prunci, și nu mi poctu ținea casa fără gazdă, că sintă om cu domn, dară cinstiți potrupopi și preoții nu mi o dau, pentru că să chiamă căsătoria a patra; deci pentru acăsta așteptu milă și răspunsă de la Măria Ta.» P. S. «Și mă rog să creaze Măria Sa d[io]mnul Vi[s]d[i]ca că aceale trei mueri au muritu, că acăsta is-tanție s'au făcutu înaintea s[fi]ntuluf săbor.»

148. 2 Septembrie 1767. «Prot[op]pop Costandin ot Decia.» Face raport de «conșcripție».

149. 17-8 Septembrie 1767. Cercetare poruncită de «protopop Gavril ot Cig[mău]», cu privire la preotul Petre din Sântău. «Să fie luat Dușteniță pe slușnica lui popa Gliga din Căvayă, și, având nevasta altu bărbat viu, și să o fie cununat popa?... Să fie dus luminile de la bisereca din Sântău la mânăstire de Dida (?). Marturi întrebați: un «jlieru a d[io]mnuluf Peșchi», «părintele popa Ion», «sătul biserecii, Vașadi Lucă», «părintele popa Costantin cel unit de la s[fi]n[ta] mânăstire a Sântăuluf», «diiacul Rușilor, Ivaci», «diiacul Dușteniță», «Am zis că toate muerile sintă bomindeși.»

150. 18 Septembrie 1767. «Protopop Ioan, neunit, de la Rușcani», către Novacoviei. «La mine numai o biserecă laste unită, în Vețealu... Iară la Dobra iastă pace bună pentru leage... Mi-s singur acasă, și sântem toți telegi, până vom strânge și bucatele de la țarină.»

151. 14 Septembrie 1767. Răspuns la o cerere de statistică pentru uniți și neuniți. «În Deva, neste Țiganji și oameni cu toți sântu... Și aceste sate s'oră cătani, uniți adevă..., cari și bisericile de la noi s'oră lua la cătane... Sântu sângur și agonisita sângură nu o pocl părăsi.» Cere

a fi blagoslovit să facă «osfeștanie» pentru două biserici «pre-noite» în «protopopiatul» său.

152. 22 Septembrie 1767. Protopopul Vasilie din «Besești» către Novacovici, în «Zalău». Ceruse Guvernul a ști «câte besearceci s'au răpît și în sate câtă schimbare între neuniți și între uniți s'au făcut». A fost deci în «eparhie» pentru acest scop. Urmează nume și cifre. Doi uniți «au băgat în besearcă pe popa celă untru și i-au feleluit de totu baiulă». Spun «că accastea comiso și porunci sintu niște nemicuri și niște minciuni». Alt popă unit a făcut cheia lui pentru biserică «și zice că fără de moarte n'a eși din besearcă... Și a zis... că o scoate pe popa celă neunită de barbă afară din besearcă.» Poamenite «proceduri», cu lupte. «Are 3 feciori și suduescu tot de sufletu, și totu cu moartea să laudă.» La moartea unui popă neunit, vine un unit, «și s'au băgat în besearcă și au scris fără știrea oamenilor cum că să[ni] oamenii uniți». Altul zice: «Să nu vie in satu lui că la omorâ». Satul e neunit. «Dară la besearcă imüblă, că n'au ce face... 50 de gazde.» Alurea iar «la besearcă umblă, că nu știu ce să facă și popii cel uniți; văzindü pe oameni neuniți îmbländü câte odată la besearcă, îl scriu uniți, și oamenii nici cum nu vreau». E «foarte beteagü». «Fünd preoții suptu porție, foarte cu greu putem stränge dăjdile, cu multă imputare, că așca zic preoții că nu potü birul și cu porțiile și cu dăjdile.» — Pecete roșă.

153. 28 Septembrie 1767. «Protopop Gavril de [a] Cig-[mău]» către Novacovici, Îndreptățiri. «Au făcut și cărți cu hămșag, cu numele varmeghil și varmeghila, n'are știre de ce au făcut ei.»

154. 7 Octombrie 1767. «Protopop Nicolae, Molamfalău.» Dă o «atiștație» cu privire la un preot.

155. 30 Novembre 1767. Protopopul Ieremia din Turda (?) arată plîngerile preoților de la «Biroltu» contra protopopului lor, Ioan. Plîngerii și împotriva celui de la Agriș, care bate «cu măcăul».

TABLA NUMELOR LA VOLUMELE XII-XIII.

Voi. XIII o arătat prin II

A

- Aaron (Iacov, vicar al episcopiei Păgârșului), II, 114, 175.
 Aaron (Vasilie, poet), II, 30.
 Abrand, II, 78, 87, 163, 246 (46), 264 (143-4). (Frecuții Nicolae din), II, 242-3 (27).
 Acilio, 149 (305); II, 258 (110).
 Acium (sat), II, 135.
 Ada-Călă, 138.
 Adrianopol, 2 (13), 12 (20).
 Agard, 226 (1).
 Agem (Persia), 17 (20).
 Agirbiciu, II, 222.
 Aguta, 157 (317), 286 (16); II, 31-2.
 Agria, II, 280 (18), 286 (255).
 Aiud, 30*, 52*, 11, 45; II, 37, 97, 163.
 Alămur, 61*, 280 (7); II, 244 (36), 248 (64), 249 (69), 259 (113), 263 (138).
 Alba-Iulia, V, Bălgrad.
 Alexandru-cel-Bun (Domu al Moldovei), 40*-1*.
 Alexandru-Vodă Coconul, 45*.
 Alexandru I-II (far), 140 (286); II, 50.
 Alexeu, 281, 282 (9).
 Alexovici (vnn, familie), 122-3 (258).
 Alma (sat), II, 222.
 Almaș, 46 (90).
 Alău-Duboly, II, 226.
 Alău-Vorad, 274.
 Amira (Al., cronicar), 22*.
 Andreazzi (familie), 15*.
 Anglia, 236 (280). (consul Summerer, de la București), 131 (273).
 Antim (Mitropolit al Ungro-Vlației), 11*, (24) 18. (*Acoluția Marelui Domnului*, de), II, 11.
 Antiochia (Silvestru, patriarh de), 66*, 299 (12).
 Antonie-Vodă Rusea (Domu moldovean), 154, II, 154.
 Apa-Nagyfalva, II, 249 (25).
 Apafy (Mihail, principe ardelen), 297; II, 33, 80, 91, 100, 132.
 Apaș, 69.
 Apoldu-de-Jos, II, 38-40, 128, 221, 258 (107).
 Apot (Ștefan), 11, 39, 286 (16).
 Apa (măslăruș și boierii de), 38*, 42*, 235-6 (8).
 Arad, 9*, 19 (25), 175 (379), 180-1 (375), 288; II, 42. (Ioachimie, episcop de), 188 (19). (Sincle, episcop de), 55*. (Tlușul), 247 (27). (Vichonia Ioannici), II, 9.
 Arbut (Căbriac), II, 127.
 Arcadia (sat), II, 56.
 Archita (sat), II, 221.
 Ardeal (episcopi și Mitropolit); Gha-

- nadio, 60°, 280-1 (8); II, 79, 180.
Ioanf Budai, 67°. Ștefan, 46°, 60°, 281 (8). Sava, 60°, 281 (82); II, 91, 100, 201, Teofil, 50°, 61°, 67°, 282 (10), 297 (2). Tîrea (lon), 52°. Varlaam, 67°, 297 (1); II, 80.
- Uniți: Auron (Pocru Pavri), 289 (23), 290-1 (25), 292-3 (28), 295-6 (2); II, 20-3, 155-6, 183, 215, 259 (112). (Vicariul sâb, Ignatie), II, 259 (112). Atanasie, 50°, 52°, 67°, 282 și u. (11 și u.), 297 (3); II, 211, Bob, 227 (2), 302 (24); II, 18, 23, 45, 47, 133, 149, 174. (familia lui), II, 24. Clain, 54°, 41-2 (77), 68 (122), 289 (21), 300 (13). Lenieni, 301-2 (22), 302 (256). Maior, 54°. 13 (24), 40, 49, 57, 291-2 (27); II, 95. Patachi, 64°, 68 (122), 286 (15), 288-9 (19), 295 (7), 298 (7). Redole, 54°.
- Neuniți: Adamovici (Gherasim), II, 17, 65, 113-4, 155. Chirilovici (Sofronie), II, 38, 86 (162), 147, 194. Nichifor (Ghedoon), 186 (2), 187 (6-7), 188 (10-11), 301 (20); II, 28-9, 78. Novacovici (Dionisie), 20-1°. 125-6 (1, 4), 297 (26), 301 (18); II, 28, 30, 60, 78, 109, 120, 139, 141, 145. Moga (Vasile), 177-8 (385), 178-9 (388), 180 (393-4) 202-3, 209; II, 90, 107, 166, 173, 187, 195, 198. Șaguna 11°; II, 179 și u. (Mitropolia; obștia ei), 40°.
- Ardal (ycolî din), II, 214 (34).
Ardul (sat), II, 255 (94).
- Argeș, 21 (31); II, 52. (Mitropolia), 39°. (Ioanf, episcop), 163 (338). (Uamaschin, proegumen de), 98 (185), 100-1 (189). (Partenie, arhimandrit de), II, 52.
- Argetolanu (șamilla), 87 (164).
Arhipelag, 113 (233).
Arieș (Scaun), II, 97.
Ariosto (comitate), 39 (75).
Armeni, II, 45, 101 (190), 151 (308-9); II, 159, 252. (in Ardeal), 9°.
- Armeoă, 42 (78); II, 225, 248 (63), 258 (10), 259 (113).
Armăuș, 70-1 (126), 84-5 (157).
Aron-Vodă, II, 61.
Arpaș, 177 (382); de sus, II, 82, 109; de jos, II, 206-7, 217.
Arpași (familie de boieri de Făgăraș), 20°, 47, 49, 74 (131), 75 (135), 89 (168), 91, 92 (170), 93, 116 (236, 241-2), 119 (244), 186, 189 (13), 190.
Arva (Tînut), 40°.
Arvanitochori, 3° u. 1, 6°, 48.
Arxavia, 21.
Asachi (Gh.), II, 21.
Aslan-oglu (răscălat duntrean), 142.
Așel (sat), II, 222.
Atos, 49°, 19 (26), 32 (53), 59 (109); II, 38. (mănăstirea Hilandru), 19-20 (26) (mănăstirea Ierusalim), 6°. (mănăstirea Vatopedulu), 11°.
Atina, 229.
Avrig, II, 168, 219.
Ayala (contele de), 165 (344-5).

B

Băbeni, 167 (354).

Bacău, II, 137, 169.

Băicoal (sat), II, 164.

Bacfalău, II, 69, 117, 227.

Baden (markgraf de), 11°.

rBadoks (sat), II, 245 (30).

Ragdad (consul englez la), 131 (273).
 Bala-de-Criș, 27 (41).
 Bala-Mare, 50^a. (protopop de), 30^a.
 Băicoș, II, 3.
 Băicoș, II, 144.
 Băla (sat), II, 59.
 Bălăceanu (Aga Constantia), 7^a, 8^a,
 11^a. (sopa lui, Maria), 7^a-8^a, 4
 (7), 5, 7-8 (12), 41 (77), 47, 61-2
 (113).
 Balașa (Doctona), 48^a.
 Bălăneș (familie), 221 (5); II, 19-20.
 Bălgărad, 4^a și n. 2, 6^a, 8^a, 52^a-3^a,
 9, 45, 51-2 (97), 55 (103), 81
 (146), 86, 89 (171), 124 (260),
 149-50 (305-6), 154, 161-2 (333),
 282, 284 (13), 285, 297-8;
 II, 11, 32-5 (și Lipoveni), 79,
 84, 96 (și Grecii), 230, 248
 (59; și omăneni), 262 (133), 263
 (136; și Lipoveni), 261 (123; și
 popa Ionu), 264 (144; și protopopul
 Simion Stora) (tereni), 285,
 (historia din Mater), 300 (13);
 II, 32 4. (numeși români), 52 (27).
 Băltălaș, II, 256 (98).
 Bălița (Bale; Voivod români), 39^a-
 41^a. (fratele, Drag), 39^a și n.
 Bănelul, 133, 167, 186.
 Băduffy (familie), II, 46-7.
 Băniș (sat), 227 (1).
 Băniș (sat), 229 (2).
 Băran (protopopul Florea), II, 216
 (121).
 Bărași, 216 (9).
 Bărbăniș (sat), II, 230.
 Bărbăniș (sat), 242, 250-1, 255.
 Bărdin (sat), 227 (1); II, 226.
 Bări (Cb., L. și P., tipografi sibieni),
 82 (154), 175 (377), 202 (37);
 II, 16-7, 145.
 Bănești, II, 44-6, 250 (80), 261 (134),
 266 (152).
 Băbhor (sat), II, 243-6 (42)

Bărcov (Craina), 123 (258).
 Bărbory (Cristofor, principe al Arde-
 lului), II, 134.
 Bărbory (Gabriel, principe al Arde-
 lului), 46^a.
 Bărbory (Stefan, principe al Arde-
 lului), 4^a.
 Bărbina (monte), 230.
 Beauport St. Ansim (marchizul de),
 156 (319).
 Bechin (sat), II, 168.
 Becherescul-Mic, II, 176.
 Beclan (Ț. Făgărașului), 20^a, 208
 (53), 215-6 (9); II, 44, 149, 208,
 216.
 Beclan (Ț. Histric), II, 46-7.
 Begui (sat), II, 261 (121).
 Belas, 9^a, 56^a, 61^a, 269 și urm., II,
 48-51. (ul-Mic), 272. (Greci din),
 II, 50.
 Beldiman (Alexandru, poetul), II, 21.
 Belgradul albesc, 3^a, 86 (162). (epi-
 scopul de), 43^a. (Mitropolitul de),
 II, 246 (51).
 Belloval (contele de), 185 (344-5).
 Benckner (Ioan, din Brașov), II, 61.
 Bendorf (sat), 169 (364), 215.
 Benedetti (secretarul Leopold), 296
 (14).
 Bengescu (familie), 27^a, 22-3 (33),
 221 (5), 222 (8), 225 (11), 281 (9).
 Bengoșii (sat), 167 (354).
 Berbeyli, 51^a, 243, 250-1, 255.
 Bercea (sat), 185-6.
 Berchiș, II, 228.
 Berig (comitat), 40-1^a.
 Berezova, II, 137.
 Berib (sat), II, 220.
 Berivoial-Mare, I, 258-9 (111); II,
 51-3, 218.
 Berivoial-Mic, 203 (39), 258-9 (111);
 II, 51-3, 218.
 Berlin, 102 (195).
 Berimbav, II, 54-5, 150, 205, 216.

- Bethlen (familia), 93 (176), 129, 244-5 (92); II, 46.
- Bethlen (Gavril, principe al Ardealului), 46^a.
- Bethlen (Wolfgang), II, 6.
- Bethlen (familie), 129 (264).
- Berdead, II, 143.
- Bibescu (Ștefan), 168 (358).
- Bibica (Hartmanul), 140 (286).
- Bielad (sar), 177 (382).
- Biesad (mănăstire), 50^a.
- Biaran (sat), II, 222.
- Bihar, 41^a, 49^a-50^a.
- Bikafalva (sat), 273.
- Bimpuți, II, 229.
- Birgău (sat), II, 137.
- Birgăul-de-sus, II, 45, 261 (126).
- Birolt, II, 266 (155).
- Biserica-Altă, 51^a.
- Bistra, 40^a-1^a, 294 (11); II, 10-1.
- Bistrița (oraș ardelean), II, 55-7, 137. (Măreț), II, 56-7. V. și Hirube.
- Bistrița (mănăstire ortodoxă), 29 (44). (egumenul Nicodim), II, 248 (66).
- Blahnița (râu), 275.
- Blași, 8^a, 54^a, 42 (78), 45-6, 124-5 (260-1), 126 și u. (263), 175, 289 (234, 291 (25), 292-3 (27-8), 295, 298); II, 10-5, 17-8, 24, 45-6, 49, 57, 105, 114, 120, 122, 133, 161, 175, 192, 259 (112). (Etiografia din), 13 (21); II, 10-2. (Cărți religioase din), 175 (377).
- Blași (sat), 217 (1).
- «Blehen» (sat), 274.
- Bobărești, II, 151.
- Bobeni, II, 90.
- Boblina (sat), 213 (72); II, 58.
- Bod, II, 69.
- Bodești (în Maramurăș), 252-3.
- Boer (Francisc, secretarul episcopului), 288 (19).
- Bogala (sat), 177 (382).
- Bogdan (Voievod maramurșean, Domn al Moldovei), 39^a.
- Bogdan (fiul lui Arca-Vodă), II, 6.
- Boholt (sat), II, 58-9, 221.
- Borșa, 5, 95 (181), 98 (184), 99 (187), 100, 110-7 (232-4), 130 (267), 169 (364); II, 219.
- Bolii (sat), 274.
- Bojnca (Lamascuin), 213 (70); II, 19, 22-3.
- București (Mare și Mic), 45; II, 226.
- Burța (sat), 38^a, 49^a, 238 (13).
- Burșoș (familie săgetârănească), 117 (235), 118 (238), 186-7 (15); II, 98.
- Bucuradac (Bucurud) (sat), 83; II, 228 (5), 283 (12).
- Bota (Munio), II, 21.
- Boțco-Bădăraș (sat), 226 (1).
- Botoșani, II, 21.
- Buz (sat), 274.
- Buzău (sat), II, 102, 104.
- Brad, 27 (41); II, 60, 264-5 (146).
- Bradet (Bradutalva), II, 272.
- Brăila, 134 n. 1.
- Brăilești (familie), 38^a, 110 (216), 220 (4), 222 (7), 229 (10-1), 225 (12-3), 226 (12-4).
- Brasov, 11^a; II, 70, 177, 224.
- Brancovici (Gheorghe), II, 202.
- Brandenburg (markgraful Gheorghe de), 279-80 (5-6).
- Brășov, 4^a, 6^a-8^a, 8-9 (15), 10-1, 32, 38 (72), 39 (74), 40 (45), 45, 62, 68 (121), 71, 75-6 (135), 76-7 (137), 78 (139), 82 (150), 86 (160), 87 (164), 91, 120, 121 (255), 131, 152 (311), 153 (314), 158 (324), 161 (334), 162 (338), 167 (353, 357), 168 (360), 168-9 (362), 176-7 (382), 198 (27), 213 (71), 236 (91); II, 5, 10, 31-2, 58, 61-3, 65, 68-9, 71, 76, 86-7, 105, 120-1, 140, 152, 158, 164, 168, 176-8, 198, 224.

243-4 (30), 244 (35), 247 (53),
252 (85), 253 (90), 256 (96), 261
(165), 261-2 (129), 263 (240),
(Șcheif-uluf), 82 (154), 91, 118
(240), 131 (272); II, 32, 61, 145.
(Preoți și protoșofi: Ștefan), 5°.
(Kadu Tempe), 32 (51), (Eustatie
Vasilovici), 68 (121); II, 246-7
(51), (U. Doma), 38°, 236 (9).
(Ioan Ștefanovici), II, 145. (Gheor-
ghe Hirsul din), II, 246-7 (51).
(călugări din), 15°. (Compania
grecească din Brașov), 14°-5°.

Braza, II, 217.

Brașau, 7.

Brianoveanu (Constantin-Vodă), 12°,
75, 224 (12); II, 62, 112, 139.
(Elona), II, 67. (Emanuel), II, 68,
258-9 (111) (?), (sufla lui), 170
(363), (Grigore), 168-9 (362).

Bruckenthal (Samuel de), II, 83, 95,
243 (28).

Buză, 12 (20).

Bucow (general), 20°; II, 11-2, 248,
(61), 256 (92).

Bucovă (munte), 230.

Buchumi, II, 70, 102, 218, 250 (78).

Bucovăț, II, 97.

Bucovina, II, 23.

Bucurinescu (Anton), II, 128.

București, 12°, 8 (14), 24, 32 (49),
34-5 (60-2), 35 (64, 68), 50 (96),
79-80 (142), 81, 82 (153), 97
(183), 107-8 (208), 113 (212),
121 (251), 228, 131 (274), 132
și u., 143 (293), 150 (307), 156
(319), 262 (337), 165-6 (344-5, 348,
350), 167 (357), 168 (359), 170
(368), 177 (382, 384), 180 (392).

192 (17), 281 (9); II, 5, 19, 24, 32,
54, 52, 55, 68-70, 81-2, 117, 105-7,
112, 121, 128, 131, 133-4, 137,
140-2, 150, 156-7, 165-6, 168,
170, 180, 192, 263 (140). Biso-
riești: Nărlindar, 140 (286) Soralu;
Podul-Caliellor, 135 (274) Car-
vatarana, 141 (287). Academia,
II, 29-20, Spizile, II, 20 Preoți,
din, 24-5 (35). Tipografii, II,
257-8 (107).

Buda, 175, 275, 275, 278 (3); II,
18, 21, 23-4, 69, 135, 139, 175-6,
275. (Minea din), 162-3 (338),
Buda (familii de nemeși ardeleni),
27°-8°, 220-1 (4-5), 224-6.

Budai (Aron, cleric), 194 (22),
227 (3)

Budai (consilierul), II, 23.

Budești (sat), 37°, 50°, 234 (3),
254, 273.

Budila (sat), II, 71.

Buna (sat), II, 71, 110.

Buitur (sat), II, 248 (64).

Bulbac (sat), II, 104.

Bulgari, 89 (170), 275. (carolici), 9°.
(companiști), 10°.

Bula (sat), II, 264 (143).

Bundorf, II, 222.

Bungari, 7°, 3 (2-3), 4 (7), 5, 7-8 (12),
41-2 (77), 61-2 (113), 63, 69-70
(125), 83 (156), 117 (234), 168
(360), 204; II, 71-2, 181, (preștii
din), 6 (8).

Burderei (sat), 273.

Burdoiass (sat), 270-1.

Buteasa (sat), II, 227.

Burd (sat), II, 222.

Buzescu (familie), 155.

C

Călcăra (pârâie), 276 (2).
Călcăra, 198 (28).
Căcova, II, 216, 249 (72).

Căsan (Dimitrie, profesor), II, 18.
Cănel (sat), II, 227.
Călnaf, 35 (69), 138.

Calburn (ant.) II, 59, 73-4, 221.
 Calburn (Nivernus, clavis), 54, 289
 (23); II, 60.
 Calburn (David), 217.
 Calburneant, 120 (265), 156 (320),
 157-8 (321).
 Calburn (ant. marianopolis), 254-5.
 Calburn (ant. Ingara-Vodis), II, 62.
 Caloch (Ierona, clavis), II, 160.
 Calvernia, II, 113.
 Camilli (*Calvernia* int.), 49.
 Cam (ant.), 187 (9).
 Canarino (Imparior Iona), II, 66.
 Canarino (Consuetu Stouenij),
 17-X (22); II, 54, 157.
 Canarino (*Canarino*, *Canarino*),
 221 (5).
 Canarino (Serban-Vodis), 17; II,
 193, 221.
 Canarino (Strib-Vodis), 221 (5),
 225 (12); II, 68, 91.
 Canaric (Dumir-Vodis), 19, 21.
 Canaric (Troopie, negator), 162-3
 (338).
 Canina (ant.), II, 187.
 Caninther, 9, 10 (17), 45; II, 75-8.
 Caninther (episcopus Iosij Iannovici), II, 76.
 (Nistor Iannovici, Vicedominus Iosij-
 novici, II, 21, Vicedominus Popo-
 vic), II, 76, (P. Iannovici), II, 76.
 76. (protopop de), II, 76.
 Canobant (=Karobant) (ant.), II, 270.
 Canobant, 27.
 Canobech (Zabaria), II, 19, 21.
 Canoy, 49.
 Canowice, II, 75, 170. (Bischoff)
 de), II, 76, 245 (38).
 Carol xi Altes (Imparior), II, 65,
 73, 298, 300.
 Carolina (Imparior), II, 221.
 Carpen (ant.), 282 (9); II, 159, 221.
 Carpen, 274, 276.
 Casoria, 43, 48.

Casita (ant.) II, 220.
 Carante (ant.), II, 180.
 Cap (ant.), II, 223.
 Caragiu (Irnovici), 14.
 Căciort (ant.), II, 151.
 Căciort-Komnane, II, 229.
 Cay (ant.), II, 265 (149).
 Căgă (ant.), II, 225.
 Căciort (Ierona-Vodis), II, 67.
 Căciort-Mare (ant.), II, 250 (29).
 Cerna (ant.), II, 85.
 Cernat (ant.), II, 69, 224. (de-foe),
 II, 48.
 Cernat, 123 (258).
 Cernisora (ant.), 115 (228).
 Cerven (episcopus de), 18 (24).
 Cernovoda, 12.
 Căciort (ant.), II, 228, 241 (21), 249 (10).
 Căciort-de-Băltă, 45; II, 32, 77.
 Căciort-de-Plăria (ant.), II, 227.
 Căciort (ant.), II, 135.
 Căciort (ant.), II, 257 (102-3).
 Căciort (ant.), II, 189.
 Căciort (ant.), II, 272.
 Căciort (ant.), II, 160. (vulgaris).
 Căciort (ant.), II, 229.
 Căciort (ant.), II, 88.
 Căciort (ant.), II, 225.
 Căciort, 45, 52.
 Căciort (numus), 223.
 Căciortive (ant.), II, 247 (28).
 Căciort (Irnovici), 39; II, 45, 252
 (207).
 Căciort (ant.), 39 (74).
 Căciort (ant.), 127.
 Căciort (Irnovici de), conuol nra la Bn-
 conuol, si fructe 288, 136
 (260).
 Căciort (locutivus), 20 (17).
 Căciort-Mare (ant.), II, 257 (103).
 Căciort (Socrua recedens), II, 226.
 Căciort (ant.), 224.
 Căciort (conuol), 40-3.
 Căciort (Mare, venitor), 18.

Cigăniș (sat), II, 102, 265 (149), 266 (153).
 Clăna (sat), II, 134.
 Clinciu (sat), II, 77, 86.
 Clăpăuți (sat), II, 78-9, 246 (48), 264 (143).
 Clăpina, 218 (1), 281-2 (9).
 Clăpulești (muntenii), 18°, 28 (42) (tipografie), II, 258 (107) (numarmărușan), 42°.
 Clăpulești (sat), II, 109.
 Clănu-Mare, 93 (179); II, 73, 221.
 Clănuș, 12 și u. (20), 31 (31), 26-7 (39-40), 53 (100), 115 (228), 117 (234), 129 (265), 140-1 (287-8), 143 (293), 164 (343), 175 (377).
 Clăntărești (sat), II, 273 (142).
 Clăna (sat), II, 98.
 Clănt (sat), II, 227.
 Clăntărești (sat), 139 (283).
 Clănuș (sat), 138 și n. 1.
 Clănuș (localitate), 277.
 Clăndeu (sat), II, 225.
 Clăna (sat), II, 84.
 Clăntărești (sat), 230, II, 5.
 Clăna (sat), II, 219. (-stănescu), II, 82.
 Clăpărești (sat), 177 (382); II, 217.
 Clăndăria (sat), 143-4, 229-30.
 Clăna (sat), II, 110.
 Clăntărești-de-sus, II, 241 (19).
 Clăntărești, 51°, 234 (4).
 Clăna (sat), II, 40.
 Clăna (sat), 227 (1).
 Clăna, 8°, 34°, 38 (73), 76 (136), 127, 203 (40), 283; II, 27, 80, 100, 154, 229.
 Clăna-Măntărești, II, 101, V. și Măntărești.
 Clăna (munte), 230.
 Clăntărești (sat), II, 225.
 Clăntărești («Kochubia») (sat), 272.
 Clăntărești, 277.
 Clăna, II, 69, 224.

Cobalza, 30, 194 și u. (24), 198 (29); II, 177, 223, 245 (39).
 Cobza (sat în Maramureș), 237 (10).
 Colomeia, II, 134.
 Coloni (sat), II, 219.
 Comana-de-jos, 198 (28), 205 (46); II, 52 (218), 55, 252 (88), 254-5 (91-2) (de-sus), II, 218, 254-5 (92).
 Comănești (sat), II, 228.
 Comorănu (sat), 51°, 234.
 Comandul-de-jos (sat), 274.
 Constantin-Vodă (Clănuș), 47°-8°; II, 94, 105, 222.
 Constantinopol, 39°, 41°, 6 (9), 12 (19), 77 (138), 95 (181), 97 (182), 108 (202), 120, 133, 136 (250), 174 (376); II, 258 (111) (patriarhal Ananie), 38° (patriarhal Chiril), 17 (21), 18 (24) (patriarhal Ignatie), 34 (63) (patriarhal Serafim), 35 (67).
 Copăcel (sat), II, 81, 218.
 Copandul (sat) 274; II, 227.
 Copșa (sat), II, 246 (45) (-mare), II, 222. (-mică), II, 222.
 Copul (sat), II, 108.
 Corabia-Cicou, II, 81.
 Corbi (sat), 222 (8); II, 82, 216.
 Cornăpui (sat), II, 164.
 Corni (sat), II, 29.
 Corodă (familie), 93 (176), 186 (1), 187 (8), 188-9 (12-3), 199 (33).
 Corvin (Beatrice), 59°-60°, 278-9 (4).
 Corvin (Ioan), II, 21.
 Corvin (filii lui Ioan), 59°-60°, 278 (3).
 Corvin (regula Măntărești), 229.
 Coștău (localitate), 230, 231 (1).
 Coștău (sat), II, 250 (78).
 Cozia (egumoni de), II, 180.
 Crăciun (sat), II, 257 (106).
 Crăciunescu (familie), II, 180.
 Crăciunepui (sat), II, 227.
 Crăciunelău (sat), 227 (1), 246 (49).
 Crăciun, 4° u. 2.

Craiova, 9°, 36, 53 (100), 59-60 (111), 110-1 (116-8), 132 (176), 133, 134 n. 1, 135-6 (280), 139 (283), 142 (290), 150-1 (307), 152 (312), 153 (314), 155, 159 (327), 168 (359), 179-80 (392), 221 (5), 224 (10), 225 (11), 241 (17), 293 (30), 296 (4); II, 20, 58 (Compania de negoț din), 179-80 (392), (starostește do), 61 (111).

Crasna (Tintul), 49°; II, 229. (protopopul do), II, 258 (109).

Crăstinaru (familie), 281-2 (9).

Crămenea (sat), II, 228.

Cribalona (sat), 196 (26).

Crișba (sat), II, 69, 249 (67).

Criș (negustorii de pe), 27-8 (41).

Crișcior (sat), II, 83.

Cristianul (Brazovului), II, 5, 60-70.

Cristurii (sat), II, 256 (98) (ungurenc; sat), II, 226.

Cucerdea (sat), II, 242 (23).

Cociolata (sat), II, 125, 218, 262 (135).

Cobou (sat), II, 83. V. și Cobla.

Cobanle (sat), 233 (2).

Cușe (sat), II, 220.

Culpiu (sat), 227 (1).

Canța (sat), II, 84.

Canțu (sat), II, 222.

Corpeni (sat), 219 (1), 282 (9).

Curtu (sat), 282 (9).

Curuș, 52°.

D

Dabija (Istratic-Vodă), II, 61, 137.

«Dach» (sat), II, 245 (39).

Dafina (Doamna, a lui Dabija-Vodă), II, 62.

Dăianul (Avram, protopop), 64 (115).

Dălgomra, 196 (26).

Dancu (sat), II, 32, 220.

Dănsuș (sat), II, 9, 84.

Darvari (dr. C.), 108 (208-9).

Davia (negustor din Pera), 6 (9).

Deal (sat), II, 223, 265 (148).

Decia (sat), II, 241 (19), 242 (23).

Delari (sat), II, 77, 86.

Deșani (sat), II, 218.

Deșești (în Măzăraru), 35°, 233 (2).

Desplina (Doamna lui Neagoe-Vodă), II, 62.

Deva, 8°, 45; II, 86-7, 242 (25), 244 (34). (protopopul), II, 242 (24).

Dida (?) (mășăstire), II, 268 (149).

Dimitrie (Polibronie, medic), 13°.

Dincoș-Mic (sat), II, 229.

Direș (sat), II, 223.

Dieste (sat), 277.

Dobrița (sat), II, 88, 221, 299.

Dobra (sat), 45; II, 90, 242 (25), 264 (150).

Dobra (Alexandra), II, 6. (Petru), 21 (31) și n. 1; II, 221.

Dobrișin, 49°.

Donoștei (Mitropolitul — Filie), 168-9.

Drăghici (familie, din Iași), II, 21.

Drăgăniș (sat), 221 (5).

Dragomirești (sat), II, 92.

Drăgulești (sat), 51°; II, 151.

Drăguș (sat), 277; II, 92, 217.

Dridif (sat), II, 93, 208, 216.

Dreidiș (familie), 92-3 (176).

Duc-Vodă, II, 62. (Doamna lui Anastasia), II, 62.

Duca (Neofit, slujcilor în Bucuroșii), 14°, 162 (337).

Dudacul (contele), 108 (211).

Duma (Dimitrie, proș), II, 256 (66), 263 (140). (Radu), II, 31, 133, 206.

Dumală (sat), II, 118.

Dumbrău (sat), II, 225.

Dumbrăveni (?) (sat în Maramureș),
172.
Dumitriu (Poliaachi), 132 și n. 166
(348).

Dunăre, 115 (229).
Dupasdorf (sat), II, 222.

E

Egerszeg, 256 (95).
Elba, II, 50.
Ellad (Rădulescu, *Grammatica lui*),
II, 23.
Endrei (Ioanclie, diacon și tipog-
raf), II, 11.
Erlau, II, 48.
Ernei (sat), 227 (1).

Eted (sat), II, 226.
Eustatievic (Dimitrie), 82 (154),
100 n. 1, 263 (237), 264 (244);
II, 17.
Eutropie, 162 (337).
Evioghie Dascălul, II, 91, 162.
Evrei, 25 (37), 45, 97 (183), 139-40
(285).

F

Făgăraș, 8°, 19° și n., II, 38 (73),
47, 56 (105), 75 (133), 89-91,
93, 107, 117, 119, 128, 165, 186,
187-8 (8), 188-9 (12), 190, 197,
199, 200, 207 (49), 211 (83),
213 (71), 276, 280 (15-6), 300:
II, 20, 22-3, 45, 56, 113-4, 126,
131, 133, 150, 177-8, 216, 222
(27), 262 (129). Protopop, 61°.
Bucur, 186, 187 (1-2, 6-8), 188
(11), Ghiorghie Făgăraș, 21°-2°,
186 (3-4), 187 (8), 189 (14), 191-2
(16), 197. Simion Jiuariu, 22°-3°,
192 (17), 198-9 (31), 201-2 (37), 208
(54), 209 (56), II, 48. V. Chiș,
198 (10), 199-200 (33). Constan-
tin Ioanovic, II, 81, 91. Procof:
Bucur, 21°, Toma Banceiu, 22°,
199 (32-3), 200 (36). Vasile Ha-
rompotaș, 22°, 197. Dascăli, 208
(54). V. procof: Gh. Poțarușu, Si-
mion Jiuariu, Andrei al lui Șo-
vâllă, 21°, 188 (8), 189 (12),
191-2 (16). Kolori, 20°, 47-8 (95).
Goelmani, 21°. Selari, 21°. Ti-
mari, 250 (77). Tabla, 36 (107).

Făgăraș (Țara—ulof), 289 (22).
Fălcășianu (familie), 120 (147).
Făurovia (Aughei), II, 181.
Feketepatak, 272.
Feldioara, II, 69, 179, 225.
Feldioara (Făgărașului), 106 (203),
II, 98 și n., 198.
Felenec, II, 29, 100-1, 129.
Folmer, II, 223, 261 (227).
Foteczko (sat), 272.
Fotegani (sat), 298 (5).
Foteyil (Maramureș), 246-8, 260.
Fotislam, 138.
Filipari (Vasile, profesor), II, 18.
Filipescu (Alexandru), 172 (373);
II, 19, 20.
Filipoi, 6°; II, 66.
Filșanu (familie), 154 (317).
Filtis (dr. Silvestru), 102 (195),
107-8 (208), 162 (337), 268-9
(362).
Fîșeriu (sat), II, 223.
Fîșeriu (sat), 228 (5).
Fitochie, Fetochie (familie), 126 (1),
199 (33), 200 (36).
Fotegani, 189; II, 244 (35).

Fofeldea (sat), II, 92, 215.
 Fogarasi (familie), 119 (243, 245-6),
 120 (249), 129 (264), 188-9 (12-3),
 190, 192 (16), 192-3 (18), 198
 (30), 199-200 (32-3), 214 (4), 218
 (1), 281 (9).
 «Fonachs» (sat), 274.
 «Folferth-Sukan» (sat), 274.
 Francisc I-ii, Imparat al Austriei,

II, 22, 28-9, 46, 65, 76, 114,
 150, 135, 182-3, 210. (Imparatul
 roman), II, 29.
 Franc (Valoniu, Sar), II, 6.
 Franta, II, 50.
 Frederic al II-lea (regala Prusiei), 7*.
 Friua (sat), II, 222.
 Fules (Moise), 80 (393); II, 24, 180.

G

Galati (Casa de comerț in 1813),
 169 (365).
 Galati (Făgărașului), 20*, 91, 185-6,
 188 (9), 204 (43); II, 227.
 Galdă (sat), II, 230.
 Gales (sat), II, 40, 58, 215.
 Gavra (Alexandru, profesor), 180 (395).
 Gazd (Theodor, scriitor), 13*.
 Geanoglu (Constantiu), 296 (4).
 Geangiu (sat), II, 158. (-ul-do-jos),
 II, 101 și n. (do-sus), II, 105.
 (-Feredă), II, 103.
 Gheorghiu, 49*; II, 101-2, 229.
 Gherla, 45, 109-10 (214-5); II, 107.
 Ghica (Band Dumitrachi), II, 52.
 Ghica (Grigore Alexandru-Vodă), 13*.
 Ghica (Grigore Matei-Vodă și alții),
 II, 62.
 Ghica (Scarlat și Alexandru-Vodă; și
 Ecaterina Doamna), II, 64, 263
 (140).
 Ghimbavul (sat), II, 70.
 Ghiontuleț (Turgu), 218 (1), 222 (8).
 Ghirova (sat), II, 129, 147, 221,
 249 (76).
 Giulești (sat in Maramureș), 51*,
 235 (7), 239 și n. (măndărire),
 51*, (protopop), 55*.

Giurgiu, 8*, 33, 55 (104), 169 (364).
 Giurtelec (sat), II, 56, 229.
 Glimboacă (sat), II, 215, 244 (31),
 256 (99).
 Glogoveanu (familie), 296 (4).
 Glogovei (sat), II, 228.
 Glykya (Nicolae, tipograf), 12*.
 Göttingen, 108 (208).
 Gojdu (Emanuil), II, 19.
 Goleacu (familie), 221 (5). (Dimi-
 tric), II, 145. (Vornicul), 139 (284).
 Gorosău, II, 229.
 Govora, 28 n. 1.
 Grădite, II, 107.
 Graș, 147 (299), 151 (309).
 Graccano (Șorban), 12*, (Irafi), 12*.
 Greci, 86 (161). (scoll altă lor in
 Ardeal), 9*.
 Greci (sat), 219 (1), 282 (9).
 Grid (sat), II, 219, 254-5 (92).
 Griza (sat), II, 102.
 Grulă (sat), 219 (1), 230.
 Grumț (sat), 219 (1).
 Gura-Jiului, 281.
 Gura-Răului, 72-3 (130); II, 107,
 219, 262 (122). (Arhimandritul
 grec din), 180 (384).
 Gura-Sadului, II, 91, 109.
 Gura-Văii, II, 200.

H

Hagi-Moscu (Dimitrie), 121 (251).
 Hagi Petru Luca (din Sibiu), 54
 (103), 72-3 (129-30), 78 (140);
 14, 179. (Ienachi), 158 (318).
 Hagi Pop. V. Pop (Hagi).
 Haines (directorul de penit Ghoo-
 gho), 201.
 Hălechiu, II, 69, 224.
 Haliciu (sat), 40*.
 Halle, II, 23.
 Haller (comite), II, 162 (124).
 Halnaghi (familie), II, 126, 205.
 (vicarul Ioan), II, 101.
 Halmogiu, 27 (41).
 Halmecag (sat), II, 224.
 Hărășuș (sat), II, 255.
 Harăil (Harăil; sat), II, 60, 102.
 Hărnicopol, 255.
 Hârțed (sat), 227 (1).
 Hășag (sat), II, 232.
 Hășan-Pasa (din 1801), 135 (279).
 Hășag, 8*, 27*, 61*, 45, 143 (294);
 218 și u., 211, 223, 226-7, 281-2
 (9), 282-3 (11), 288 (19), 289
 (21); II, 84, 110. (vicarul Chiril
 Topa), 19*. (dascăli), 227 (3). (că-
 pitalul de neameș din), 28*.
 Hătvân, II, 228.
 Hăleade (Manase, dascăl), 79-80
 (142), 100 (189), 108 (210), 167
 (355), 168-9 (362).
 Hăndorf, II, 221.
 «Henkeres-Bathas» (sat), 273.
 Henter (Francisc), II, 260 (117).
 Herbers-Kathkeal (internuțiu), 120
 (247).
 Hurești, 273.

Hidiș (sat), II, 225.
 Hidveghid (sat), 176 (382).
 Hirman (sat), II, 69.
 Hlăseni (sat), II, 122-3, 218.
 Hlipar (localitate), 198 (29).
 Hochmeister (tipograf), II, 24.
 Hodoș-Bodrog (mănăstire), II, 114.
 Hoghilag (sat), II, 216.
 Holbav (sat), II, 219.
 Homonay (Gheorghe), 45-6*. Va-
 lantia), 45*.
 Homorod (sat), II, 223.
 Hondoi (vicarul Ioan Popovici de),
 121 (253), 186 (4), 194 (22).
 Horca, II, 211.
 Hortobágy (căpitanul), 221 (6), 226
 (13).
 Horvai (Nichita, canonic), II, 16.
 Hotar (sat), 273.
 Hotsni (sat), 255.
 Hrișea Manual, 33*.
 Hrube (parte din Hîstelița), II, 50.
 Huardorf (sat), II, 114.
 Hunedoara. V. Ialdora.
 Hunyady. V. Corvin.
 Hureș (sat Ōgărașean), 166 (349),
 219 (1), 282 (9); II, 59, 96-7, 114,
 219. (plaiu), 130 (271).
 Hurcz (archiepiscopul Ilarion), 29.
 Husovici (familie), II, 29, 31. (vi-
 carul Nicolae), II, 130.
 Hăst, 39*, 45*, 50*.
 Hănsău (sat), II, 140, 228.
 Hutter (D.), II, 261 (122).
 Hypoménas (Gheorghe, din Trapo-
 zunt), 12*.

Iancu (Avram), II, 87
 Iancina, II, 281.
 Iancu (Pater), 7*, 29*.
 Iancu, 13*, 44*, 57-8 (108), 167 (353).

168-9 (362), 209 (55), II, 137,
 260. (negustori din), 130 (270).
 (tipograf), II, 21, 154.
 Iaji (din Turn Ōgărașean) II, 219.

Ibaşfalău, II, 115-6.
 Ibişdorf, II, 222.
 Iclod, II, 246 (45).
 Ideciu (sat), II, 222.
 Idrasalg. (sat), II, 245 (39).
 Ierusalim, 11°. (patriarhî de), 66°. (Avramie), 106 (204). (Dusofielă), 3 (4), 4 (5-6), 8 (13-4), 12 (19). (Efram), 32 (153). (Ifrisant), 12°. 18 (23), 20 (27, 29), 38 (71), 286-7 (18). (Ignatie), 34. (Meletie), 34 (60-2), 35 (64). (Palsie), 299 (9), Partenie, 22 (32), 42 (80), 44 (87-8), 43 (45). (egumanaul Simion de Ia), 300 (14), 300 (14). (Silveanu), 33 (64). (patriarhî de), 42 (79, 82, 84). (Mihail stoghelul, scriitor), 12°. (Cutia Sf. Marmelat), 38°.
 Iesuşi, II, 136.
 Ieud (sat), 38°, 233 (1).
 Ighil (sat), 241-2 (22).
 Ilimbav, Ilimbav, II, 215, 262 (130).

Jalova (sat), 51°.
 Jaru (Măgi Star), 61 (111), 79 (141), 110 (256).
 Jibert (sat), II, 223.
 Jiblaş, 129 (265).
 Jibot (sat), II, 111.
 Jidov (sat), II, 110.
 Jina (sat), 22°; II, 127.

Kapoinok-Monastor, II, 23.
 Kávásd (sat), II, 228.
 Kemény (familie), II, 76, 257 (102).
 Keuple (Tina de), II, 18.
 «Keompedstoy» (sat), 274.
 Kis-Banlva (sat), 274.
 Kis-Buny, II, 227.
 Kis-fanoshgye, II, 247 (58).

Klent, 200 (36); II, 216-7, 219.
 Kik Mărkăulă, 61°.
 Iudul (sat), II, 79.
 Knidora, 6°, 52°, 59°, 60°-1°, 27-8 (41), 226 (23), 278 p.m., 282 (10), 286-7 (17), 289 (23), 290-1 (25), 292 (27); II, 117-8, 120-1, 145, 248 (62), 263 (177). (protopopi de), 60°; II, 117-8. (Tiontal), II, 242 (25).
 Knur (sat), II, 225.
 Knur-Vodă (pl. ſiel săă, Radu), II, 61.
 Iorgovici (scriitor), II, 76.
 Ioanî Al II-lea, 12°, 293 (28), 297, 302; II, 16, 30, 60, 65, 75, 95, 135, 143, 164, 179.
 Iovipole (familia), 161 (111), 166 (349), 167 (354); II, 14.
 Iprilanti (Alexandru-Vodă), 13°.
 Iprilanti (Constantin-Vodă), 14.
 Italiani (negustori în Orient), 4°.

Jipul (munte), 230.
 Jncăpănal (munte), 272, 276.
 Jucul (sat), II, 196. (-alb), II, 229. (de-joa), II, 229. (noh), II, 229.
 Juncul (sat), II, 113.
 Jupăunştă, 27°, 218 (1), 220 (4), 222 (7-8), 223, 224 (11), 226 (14) 281-2 (9), 266.

Kis-Kocs, 273-4.
 «Kolnitas» (sat), 273.
 Kollonits (cardinal), 283-4 (13).
 Koryatowicz (Teodor, duce), 39°.
 Kovács (dr. Mihail), 209 (57).
 «Kralyoms» (sat), 274.
 «Kresulyas» (sat), 270.

L

Lambriță (Manolachi), 32 (55).
 Lancetta, II, 121, 223.
 Lascu (Fihotea, vicarul al Făgărașului), II, 95.
 Lazăr (Gheorghiu), II, 20.
 Laca (C. pictor), II, 19.
 Lebecescu (Vlad), 275-6 (5).
 Leipzig, 30, 90 (173); II, 244 (35). (Universitatea din), 13*.
 Lejnic (sat), II, 88.
 Leleg (sat), 291 (27).
 «Leleștea» (sat), 273.
 Lemberg, II, 160.
 Lemény (familie), II, 244 (37).
 Leon Armeanul (Imperial), II, 3.
 Leon-Vodă, 222 (8), 281-2 (9).
 Leopold (Imperial), 297.
 Letea (sat), II, 122-3.
 Lidești, II, 149.
 Ligia. V. Leipzig.
 Lina, 68 (120), 86 (160), 145 (297).
 Lipova, 45; II, 9. (-enii în Bălgrad), II, 248 (59).

Lisa (sat), 300; II, 124, 183, 186, 217.
 Lișkianici (dr.), 108 (208).
 Lobkowitz (Cb de), II, 65.
 Logofeț: II, 3, 30, 163, 166, 187.
 Lona (sat), II, 252 (86).
 Losárd (sat), II, 252 (86).
 Lotrișoru (sat), 78.
 Lovitea (căpitan și vâtaf de), 68-9 (123).
 Lovite (sat), II, 223.
 Lozna (sat), II, 90, 123, 125.
 Ludescu (Stoicu, cronicar), II, 145.
 Ludique (sat), II, 126-7, 149, 217.
 Ludiquei (sat), 276 (2).
 Ludușul-Mare, II, 127-9, 221. (-Mic), II.
 Lüneburg, II, 6.
 Lugoș, 45. 89 (169); II, 129.
 Lunca (sat), 78, 273; II, 137, 228, 261 (126).
 Lupa (sat), 299.
 Luta (vice-colonel), II, 257 (104).

M

Machowicz, 48*.
 Măcișagul-Unguresc (sat), II, 229.
 Măcișul (sat), II, 84.
 «Măzulu» (sat), 272.
 Mada (sat), II, 102, 255 (94).
 Mădăraș, 226 (1).
 Maer (sat Maramureșean), 236 (10).
 Magdeburg, 106 (209).
 Măgheraș (sat), II, 69.
 Măhaciș, II, 225.
 Măcina (localitate), 115 (228).
 Maior (Petru, scriitor), II, 22.
 Maja (sat), II, 120.
 Măjina (sat), II, 131, 250 (76).
 Mănăstii aplicele; Arpașul-de-Jos, II, 43, 92. Dala, II, 169. Orș-

gari, II, 92. Ojgoreni, II, 86. Ploara, II, 169. Racovița, II, 93.
 Mănăstior (sat), II, 190.
 Manga (localitate), 287 (17).
 Mănicati (Casa), 163 (339), 164 (341-2), 165 și u., 179 (388, 390). (dr. Ioan), 12*-3*, 102 (195), 107-8 (208-9), 108-9 (212), 111 (219). (dr. Teodorachi), 101 (191). (Maria), II, 179. V. Sibliu, Compania grozească (bătăi).
 Manu (Spătarul), 121 (251).
 Măraș (Lodulău), II, 60.
 Maramureș, 37*, 39*, 42*, 53*-4*, 66*, 233 și u., 235, 285, 298; II, 91. (carta episcopilor români).

- 46° și n. (Iosif Stoica, episcop), 57°, 66°, 233-4 (3-4), 298 (5); II, 164. (Serafim), 53°, 283-5 (13-4); II, 164. Vasile Tarasovici, 46°, 49°, 66°. Dozavoi Teodorovici, 53°. V. și Muncaciă. (spanii), 37°. (vamezi), 234 (3). (protopopi), 234 (3), 235 (7). (județul vicleului-de-sus din), 37°. (biserica Sf. Nicolae), 44°, 54°.
- Mănăscău, II, 243 (29).
- Mărcușeni, II, 243 (26).
- Mareș (I. L., drăgoman), 159 (326), 160 (329).
- Marcovici (Simion, dr.), II, 20.
- Mărgineni, II, 123, 132-2, 169, 218.
- Mărgelme, II, 28.
- Maria-Teresa (Impărăteasă), 292-3 (28); II, 65, 95.
- Mărtinești, II, 84, 251 (81).
- Mateii (sat), II, 229.
- Matei-Vodă Basarab, 27°, 219 (1); II, 61, 132.
- Mavrocordat (Alexandru Exaporitul), 12°.
- Mavrocordat (Constantin-Vodă), 12°, 39 (74).
- Mavrocordat (Nicolae-Vodă), 28-9 (43); II, 204.
- Mavrogheni (Nicolae-Vodă), II, 157. (clămeasa și spitalul sâb în București), II, 20.
- Mecheal (I. M.), II, 24.
- Medelnicorul Pantazi, 35 (68).
- Medeșfalău, II, 226.
- Medley, 286; II, 132-3, 134, 221. (Matorii), II, 133.
- „Megyesalja”, (sat), 41°.
- Mehadia, 97 (182), 275-6 (1).
- Melenic, 5° n. 1, 6°.
- Mentsag (sat), II, 226.
- Merchiaș, 194 (21); II, 223.
- Merghindeal, Merghindeal, 202 (38); II, 32.
- Mesropi... (localitate grecomacă), II, 71.
- Mostencăni, II, 78.
- Mezeșul-de-jos și de-sus, 272-3.
- Micsasul (sat), II, 115.
- Miercurea, 301; II, 134, 221.
- Mihail Viteazul, 44°-5°, 280 (7); II, 19, 61, 252 (86).
- Mikes (Mihail, grufin), 286 (16).
- Milașești (sat), 226 (1).
- Milășul-Mare (sat), II, 162.
- Militoal (Grigore Costandă, lăcădă-epoul), 14°.
- Miluan (sat), II, 265 (147).
- Mindra (sat), II, 219.
- Mindăzești, II, 226.
- Mircea-cel-Bătrân, 231 (1).
- Mirele, 35 (66) (Cabinic, Mitropolit de), 42 (81, 83). (Filaric), 100 (189).
- Mislea, 227.
- Misțieze (uniăstre), 47°.
- Mizieș (sat), II, 57.
- Mlenjic (sat), II, 88.
- Moarșeș, II, 222.
- Moonești, 277.
- Muga (episcopul Vasile), 249 (68) V, Ardeal (episcopi).
- „Mughoran” (sat), 273.
- Mohu (sat), 54; II, 219.
- Molgrad (sat), 265 (147).
- Molisei (mănăstire) 49°, 53°, 235-6. (6), 237 (11).
- Molamfalău, II, 266 (154).
- Moldova, 50°, 52°, 198 (19), 289 (22); II, 19, 65, 77, 79, 90, 121, 261 (127).
- Moldova (Mitropolia ei), 285. (Mitropoliști: Dosofteid), 38°. (Gavril Callimachi), 66°, 300 (16) (Iacov I-ii), II, 5. (Iacov al II-lea), II, 5. (Nichifor), II, 204. (Varlaam) 46°-7°. (Veniamin Costachi), II, 19, 21. (clerul din), 47°.

Molnar (dr.), 162-3 (338), 175 (377);
 II, 80.
 Morozanchiș (protopopie), II, 263
 (141).
 Moruzi (Alexandra-Vodă), 103, 132
 și n., 142-3 (291-2).
 Moruzi (Constantin-Vodă și fratele
 său Alexandru), 103, 198. (Elenca,
 sora lui), 140 (286).
 Morvay (Ioan), 213 (72).
 Moșna, II, 222. V. și Mujina.
 Movilă (Simion-Vodă), 45*.
 Muchendorf (sat), 194 (23).
 Mucio (Gheorghe), II, 22.
 Mujina, 27*.

Muncaciū, 39*, 44*-7*, 50*, 52*
 54*, 235; II, 9, 136. (episcopul),
 43*-4*, 54*. (Ioanichie), 67*. (Sîr-
 gie), 45*-6*. (Eftimie), 46*. (Baciu-
 tchi), 250. (Bisanie), 50*, 54*,
 66*, 298 (6). (Blajovschi), 235 (7).
 (Camil), II, 9. (Grigorovici), 46*.
 (Hodermarschi), II, 136. (Toofan
 Mavrocordat), 48*. (Metodie), 43*,
 48*. (Petronie), 45*, 52*. (vicaritul
 Chisaghi, Kőszegi), 252.
 Muntea, II, 106.
 Murgășanu (familie), 144 (295), 153-4
 (375).
 Murgu (Eftimie), II, 24.

N

Nadișul-Româneșc (sat), II, 134.
 Nagyág (localitate), 178 (386).
 Napoleon I-ău, 21; II, 30.
 Năprade (sat), II, 136.
 Nășăud, II, 134.
 Neagoe Basarab, 27*, 51, 66.
 Neamț (mănăstire), II, 121.
 Negruș (Constantin), II, 22.
 Nemeș (Ioan, vicar), II, 161.
 Neofit (arhimandritul), 79 (141),
 161; II, 35.
 Nerasviciuș (sat), 67*.

Nergheș (familie Șigășoană), 21*,
 188.
 Netotul (sat), II, 208, 219.
 Nețuș (sat), II, 221.
 Nicolae (Împăratul), II, 87.
 Nicolopol, 31 (46).
 Nicula (mănăstire), II, 138.
 Nierghiș (familie), 188-9 (8, 9, 12-3).
 Nirășău (sat), II, 226.
 Noctiș, II, 35.
 Novacș (plai), 130 (271), 156 (320).
 Novacovici (de, tipograful), II, 140.

O

Oaie (sat), 227 (1).
 Oanceceșii, 254.
 Oașnăf (Țara), 50*.
 Obășinău (sat), II, 258 (108).
 Obrescoveci (Casă de negoț), 131
 (272).
 Ocibă (sat), II, 246 (47).
 Oena (olteană), 8*. (Cămkraș și de
 8; 144).
 Oena (Ardeal), 21, 94 (182), 100

(188), 121 (252), 280 (7), 293;
 II, 138-9, 257 (105), 259 (114),
 262 (131), 264 (145).
 Ocolul-Mare (sat), 296 (5).
 Odoza, 167 (357).
 Odobescu (i. C.), 122 (257), 125-6
 (262).
 Odoșești, II, 226, 259 (114).
 Ofenbala, II, 87.
 Ogrum (sat), 282 (9)

- Ohaba (sat), II, 240, 177, 218, 258 (108).
 Olanda, 67 (120).
 Olmp (mănăstirea Climent din muntele), 13*.
 Oradea-Mare, 50*, 55*-6*, 67*, 295 (1, 3), 296 (3), 302; II, 16, 50. (Episcopul de), 67*. (Ignatie Darabank), 67*, 302 (23). (Vasile Erdélyi), 302 (27). (Melotic), 295 (1). (Moise Drague), II, 49, 260 (119). (topografie), II, 24.
 Orăştio, 6*, 61, 45-6 (90), 55 (103); II, 120, 141-2, 242 (26), 243 (30), 247 (37), 256 (82), 253-4 (90), 255 (93), 256 (97). (Ruminii din sus), II, 255 (93). (protopopul, guchman, dascăl), II, 241 (20).
 Orăştio-de-sus și de-jos, II, 220.
 Orășioara, II, 250 (81).
 Orlat, 151 (308), 177 (382); II, 53, 219.
 Orminda (sat), II, 227.
 Ortelec (sat), II, 45.
 Otetelișanu (familie), 31-2 (47-8), 33-4 (58).
- P**
- Paloș (sat), 186 (2), 196 (26).
 Pantelimon (mănăstire), II, 20.
 Pantoșești, 273.
 Pârâu (sat), 210 (59), 211 (64); II, 59, 218, 262 (135).
 Paris, 108 (209).
 Pârșul-Negru (Feketeptak), 272.
 Pârșocovani (familie), 107 (206), 111 (219), 160 (332), 296 (4). (Ștefan, Vornic), 107 (206), 108-9 (212), 111 (219).
 Pater (lanos), 7*, 29*, 10 (17) (Niculae), 25 (36), 35 (66).
 Păuca (sat), II, 47.
 Pauer (dr.), 131 (274).
 Pavel (Țar), 140 (286).
 Pavidat (sat), II, 247 (52).
 Pavloviți (Sofronie, egumen la Mijina), II, 131.
 Pazvanoglu, 132 (276) și o., 141 și u.
 Pencovici (Eustatie), 142 (291).
 Perii (și mănăstirea Sf. Mihail), 38* și u.; II, 142.
 Periceib, II, 229.
 Perjani, II, 143, 219.
 Persiano (Alexandra, Ștefan și dragomaniul Emanuel), 121 (254).
 Peța, 209 (57); II, 19, 22, 176, II, 120, 141-2, 242 (26), 243 (30), 247 (37), 256 (82), 253-4 (90), 255 (93), 256 (97). (Ruminii din sus), II, 255 (93). (protopopul, guchman, dascăl), II, 241 (20).
 Petrasco-Vodă, V. Petru Cercol.
 Petridul-de-sus, II, 143-4.
 Petroșeni, II, 145, 227.
 Petrova, 40*, 53*, 234 (5); II, 164.
 Petru-Vodă Cercol, II, 61, 67.
 Petru-Vodă Schiopul, II, 134.
 Photiodes (Lambru, dascăl), 24*.
 Piatul-Romănesc, II, 223. (-de-jos), II, 223.
 Picioarii Zarei (?), 244.
 Pichinși, II, 229.
 Pitcești, 153 (314), 164 (342), 171 (370), 171-2 (372).
 Pitul (Bănt), 45.
 Pleșolanu (Grigore), 22; II, 20.
 Plopuș, 277.
 Ploșca, II, 145.
 Pociovaliste (mănăstirea ardelenă de la), II, 246 (46). (satul), 272.
 Pogány (sat), 274.
 Pogonina (localitate), II, 69.
 Polana Ardepuș, II, 225.
 Polana Mărușii, II, 219.
 Polana Siblinii, II, 38-9, 128, 145 și u., 221.
 Poteni (Marasurdu), 233 (2), 272.
 Poteniță (sat), II, 123.
 Pojorta (sat), II, 126, 149-51, 185, 217.

Polonia și Poloni, 46°, 177 (382), 289 (22); II, 55, 137, 234 (35).
 Polynus (episcopul de), 25 (36).
 Ponor (sat), II, 158.
 Ponorul (sat), II, 150, 249 (74).
 Ponthalvasa (sat), 272.
 Pop (Hagi Constantin, negustor), 10°-2°, 86 (160), 114-5 (224-5, 237), 118 (242), 119 (243-4, 246), 120 (249), 174 (260), 130 (271), 155, 176 (380), 180 (392), 198-9 (31); II, 179.
 Pop (Tudor, de Ujfalú), II, 24.
 Pop (Zamfirachi), 13°-4°, 180 (392); II, 179.
 Poplana (sat), II, 139, 131, 219.
 Popovici (Ioan, de Mondol, vicaril), 194 (22); II, 152.
 Popovici (Sava, protopop), 117 (234), 121 (252), 145 (296), 294; II, 5, 32, 83, 155-6.
 Porcenul, 222 (8), 226 (13), 281 (9).
 Porceșul, 5; II, 152-3, 219.

Porphyrita (Iancși, dragoman), 6-7 (11).
 Porumbacul-de-șau, 177 (382); II, 217. (-de-șos), 43-4 (87); II, 217.
 Poseu, II, 244 (35).
 Postolnicul Radu, II, 152.
 Poteca (Eufrosia, arhimandrit), II, 20.
 Prahova (vale), II, 177.
 Prâid (sat), II, 226.
 Proias (general), II, 95.
 Prejmer, II, 69.
 Prolică (localitate), 244.
 Pressburg, 235-6 (8).
 Prișoa (sat), II, 220.
 Prișbeanu (familie), 192 (17).
 Prisaca (sat), II, 227.
 Priștop (sat), II, 227.
 Prund (sat), II, 237.
 Prumys (episcop), 46°.
 Pucărani, II, 69, 224.
 Pucăreșul, II, 245 (39).
 Pusta Simeriului, II, 227.
 Putna, 41°, 49°, 53°, 237 (11); II, 65. (egumenul Calistrat), 237 (11).

R

R.-Keresztúr, II, 252 (84).
 Răchib (sat), II, 225.
 Răchita (sat), II, 223.
 Răchitova, 27°; II, 85.
 Răchitelni, 272.
 Racla (sat), II, 47.
 Racovița (sat), 179 (265); II, 219.
 Racovița (Constantin-Vodă), 57-8 (108); II, 62.
 Racovița (Mihai-Vodă), 57-8 (108).
 Racovița (Dimitrie Bani), II, 62-4.
 Racovița (familie), II, 61 și u.
 Rădăuș (episcopie), 40°-1°. (episcopul Varlaam), II, 204.
 Radna (localitate), 10 (17).
 Radu-Negru, 33°, 230, 231 (1).
 Radu-Vodă Mihnea, 47°.

Radu-Vodă Șerban, II, 19, 61.
 Rădăușul, II, 91.
 Ragla, II, 187.
 Răhău (sat), II, 101-2, 153 și u.
 Răhova, 115 (229), 130 (271).
 Raiza (sat), 238 (13).
 Rákóczy (Francisc, revoltat), 53°, 39 (74).
 Rákóczy (Gheorghe, principe al Ardealului), 5°, 19°; II, 79, 117, 250 (79). (văduva lui), 47°. (Gheorghe al II-lea), 48°.
 Rapold (sat), II, 58, 102.
 Răscălița (localitate), 27.
 Rășinari, 33°-4°, 45, 98 (186), 117, 145 (296), 228 și u., 294; II, 5, 83, 155-6, 268, 274, 219, 246

(43), 264 (143) (St. Paraschiva), 33^a (dascăl), 34^a.
 Răstoaia (sat), 272.
 Răstoci (sat), 245 (39).
 Raș (Logofătul Petru, secretariu episcopial), 289 (23).
 Rătescu (Neagoe), II, 95.
 Recea (sat), 203 (39).
 Recea (Vaide și Taleki), II, 157, 278, V. și Valda-Recea.
 Reziș (sat), II, 221.
 Regimentul valahilor, II, 76.
 Remetii, 298, 300; II, 158.
 Richșdorf (sat), II, 222.
 Riga (din Velestina), 120 (250).
 Rilniș (sat), 273.
 Rimnicul-Vilceș, 8^a, 9^a, 11^a, 14^a, 45, 98, 100 (187), 104 (109), 115 (218), 117, 143 (293), 147 (300), 150-1 (307), 160 (330), 164 (341), 165 (346), 169 (363), 229-30, 232, 293 (29), 294; II, 44, 105, 108, 136, 155, 174 (episcop), II, 244-5 (38), 246 (51). (Chesarie), II, 82, 142. (Clement), 66^a, 299 (10); II, 44. (Damaschin), II, 105. (Filareol), 66^a, 293 (29), 301 (21). (Grigorie), 66^a, 290 (24), 300 (17); II, 145. (Stefan), 28 (42). (Constantin Logofătul din), 290 (24). (Hrăpărașii din), II, 8-9.
 Ripa (sat), II, 110.
 Rîșnov (sat), II, 70, 224.

Rîzreni, 296 (265).
 Rîul-lui-Bărbuț (sat), 27^a, 220 (4), 221 (5), 223 (9), 281 (9); II, 201.
 Rîul-Seu, 276 (2).
 Rîșnor (sat), II, 219.
 Robata (schit), II, 52.
 Robești, 153 (312).
 Rod (sat), II, 159, 221.
 Rodna, 40^a; II, 160 și u.
 Roman (episcop), 299 (8) (Ghedeon), 66^a, 299. (Pahomie), 66^a, 299.
 Români (din Ungaria; statist.), II, 123.
 Romos, II, 220.
 Romoșul (sat), II, 220, 251 (81).
 Roșcașii, II, 265 (150).
 Roșia (sat), II, 29, 102.
 Ruclă, II, 112, 162 și u., 219.
 Ruja (sat), II, 221.
 Rumella, 13, 15.
 Ruminesco (pământ în Ardeal), 230.
 Rumâni (în Ardeal), 143 (294), 153 (313), 280 (8); II, 163-4. (în zona socială), 95 (181). (despre cuvîntul), II 22.
 Rușcu (sat), 221 (5); II, 138.
 Rușarii (sat), 5.
 Rușava, 123 (258).
 Rușiori (sat), II, 24.
 Rușia și Rușii, 172 (372), 177 (382), 289 (22). (consular în principatu), 166 (352). (Rușii în Ardeal), II, 265 (149).
 Rușorul (în Chioar), II, 263 (139).
 Rușeni (din Maramureș), 240-1.

S

Săbed (sat), 227 (1).
 Săca (sat), 272.
 Săcădatu (sat), 198 (27); II, 152, 219, 256 (99).
 Săcărtamb (sat), II, 35, 101.
 Săcel (sat în Maramureș), 27^a, 51^a, 53^a, 235 (5); II, 164, 167, 219, 244 (33), 246 (44).

Săcele (sat), 82 (149).
 Săcord (sat), II, 247 (52).
 Sad (sat), 63-4 (113); II, 71, 110, 115, 164, 219, 247 (54), 249 (70), 253 (89).
 Sadova (mănăstire), 87-8 (165).
 Săeș (sat), II, 221.
 Safranos (familie), 94 (180), 103 (98).

Safra (Dronna laf Gheorghe Ștefan-Vodă), II, 61.
 Săltănoșii (familie), 14.
 Sakellario (bancher), 170 (368).
 Sălegiu, 40°, 42°; II, 45.
 Sălișani, 214 (2).
 Sălciua (sat), II, 145.
 Șălimber, 105 (203), 223; II, 168, 221.
 Săliște (sat), 82 (151), 302; II, 40, 41, 89, 90, 128, 165 și u., 215, 227, 256 (99). (rudele sat), II, 249 (68).
 Săliște (lingă Beiuș), 273-4.
 Săliște (In Maramureș), 37.
 Săliște (In Zarand), II, 227.
 Săliște-Mara și Săliște-Mick, II, 222.
 Salzburg, II, 11.
 Samouela (Eusebiu de), II, 30.
 Sămșud, 227 (1).
 Santalul-Mara (sat), II, 228.
 Sântana (sat), 227 (1).
 Sântău (sat), II, 265 (149).
 Săpina, 38°, 238 (12), 254.
 Săriceală (sat), II, 167.
 Sărata (sat), II, 217, 246 (30), 257 (105).
 Sărdar (Timoteiu, episcop de), 116 (231).
 Șarov (sat), II, 168, 222. (-ul-unguresc), II, 133.
 Sas-Vodă, 30°.
 Sădăuț (sat), 215.
 Săchib (sat), 30, 194 și u. (24); II, 220.
 Săciord (sat), II, 52, 168, 173, 219.
 Sas-Dala, II, 221.
 Sas-Sebes, V. Sebeșul-Săseș.
 Sătecle (sat în țara Hategului), 27° (protopop), 45°, 50°.
 Sătmăreț, 41°, 48°.
 Sătulung, II, 58, 69, 224.
 Sătu-Nob, II, 69.
 Scălvrossi (Lavanliu), 7 (11).

Schei (in Ardeal), 7 (12), 91, 273.
 Schindelmayer (gravor), 13°.
 Seorclii (sat), II, 217.
 Sezeca, II, 220.
 Seaten (lingă Adrianopol), 192 (17).
 Seuca (sat), 272.
 Seșeșul Păgărașului, II, 170 și u., 218.
 Sebeșul-Săseș, 8°. In (17), 45, 168 (361); II, 172, 181, 223.
 Sebeșul-de-jos, II, 124, 219. (-de-sus), II, 219.
 Șebeșul (sat), II, 220.
 Secuina, 177 (382).
 Segaroca (sat), 138.
 Segheșii (Șebeșii), 41°, 60°, 273; II, 175.
 Șelmbur, Șelmbăr, V. Șălimbăr.
 Senliu, 97 (182).
 Senș (baronul de), 164.
 Seps-Singioz, II, 226.
 Șercuia (sat), II, 218-9.
 Șerăcița (sat), II, 132, 171 și u., 176 și u., 208.
 Șerdarul Barbu, 226.
 Șerădiu (sat), II, 46.
 Seviatrenț, II, 241, 219.
 Severinului (Țara), 275-6 (4).
 Sibiel (sat), II, 28, 145, 216.
 Sibliu, 4°-6°, 8°, 10°, 51°-2°, 65°, 3, 5-6, 9-11, 18, 20, 24, 28-9, 31-2, 37, 40, 43, 49, 51, 54, 58-9, 64-5, 71, 75-6, 78-9, 81, 86-9, 91-3, 98, 101, 103-4, 106, 108, 111, 115, 117, 119, 125, 147-8, 156-60, 162, 170, 174-5 (377), 181, 186, 194 (12), 200 (34), 201-2 (37), 203 (40), 211 (63), 227 (3, 289 (21-2), 292-3 (28)); II, 6, 18, 23-4, 48, 155, 164, 179 și u., 243 (28), 264 (144) (Măreșii -ului), 25°, 47-8 (95), 88 (166), 98 (186), 117 (234; paroh), 154 (316); II,

- 181, 244 (35), 248 (60). (historica din Groep), 117 (234), 198-9 (31). (biserica Grecilor), 42 (84), 167 (356); II, 32. (efimerii: Domnului), 158 (324), 162 (337), 175 (378), 177-8 (385), 179 (388). (Grigorie Agloritul), 52-3 (99) (Iacob Olimpiulul), 15°. (Neofit), 161-2 (335-6), (alții), 81 (145), 90 (172), 113 (222), 117 (234). Protopop: Ioan Moga, 181 (396) Ilie Popovici, 158 (324), 171 (370). Proști (în 1796), 88-9 (167), 121 (252). (Dan), 101-2 (192). Cantori, 34 (59). Compania de negoț a Grecilor, 3, 5, 9, 16, 26, 32-4, 52-3, 58-9, 65, 69, 72, 78, 87, 98, 102-3, 110, 122, 156, 176-7; II, 49-50, 243 (8). (Biseri: 1. Cincu), 9°. (Dima), 32 (51, 55). (Dimitrie, din 1694), 6 (9). (Costacki Dama), 22-3 (33). (Grigorie), 27 și u. (Gican), 71. (Diamandi), 64 (115). (Gh. Florvut), 10 (16), 36-7 (70). (Hrisani), 19-20 (26). (I. Marco), 9°, 52-2 (97), 61 (112). (Manicatu), 9°, 15°, 74, 82, 90, 94, 102-3, 107-8, 111, 220-2, 224-6, 228, 130-3, 135, 139-40, 144, 147, 149-54, 157, 159, 163, 165-6, 167-8, 175-6, 179. (Gh. Marco), 104. (Gr. Marcu), 10°. (Stan Popovici, 181 (396). (C. Saffranos) 47 (94). (M. Ziguță), 181 (397). Casa Manicatu, 10°, 53 (100), 121 (251, 254), 122 (257), 124 (260), 126 (292), 128, 130 (168), 131 (272-4), 132 și u., 146-7 (299), 151 (308-9) și u., 162 (337) Căști, 38 (71). Dascăl, 79-80 (142), 84-5 (157), 177 (384), 180 (393). Croitor, 5. Mănăstire catolică de călugări, 22-3 (13). Cloșterul, 30.
- Sibișani (sat), II, 244 (73).
 Șibișel (sat) II, 101, 174.
 Șibot (sat), II, 220.
 Sidla (Grigorie, episcop), II, 52.
 Șicul-Marc, II, 244 (37).
 Sigbet, 39°, 51-2, 234 (5).
 Sighișoara, 30, 83 (156), 299; II, 220.
 Sikiod (sat), I°, 226.
 Silcsla, 7°.
 Silatra, 11°, 25 (37), 142.
 Silvaș, 40°; II, 256 (100).
 Sîmbăta-Marc, 49°, 108 (211); II, 9.
 Sîmbăta (sat), 223 (8). de-sua, 74-5 (132), 91, II, 92, 183-4, 217. (mănăstirea), II, 127. (-de-jos), 260 (120), 288-9 (19); II, 182 3, 219.
 Sîmbetiniul (sat), 281 (9).
 Simcei (sat), II, 156, 186. (Popa Iancu din, traducător), II, 156.
 Sina (protosinghelul din), 32 (52) (teachim prolegumenul), 109 (213).
 Șinca, II, 219, 257 (104). (-Nouă), 204 (44). (-Veche), II, 186.
 Șincai (Gh., istoric), II, 13.
 Slocrașu (sat), II, 255-6 (95).
 Slogora, 296 (5); II, 86, 187, 226.
 Sîmlihalul (-de-sua și de-jos), II, 215.
 Sîmpetru (sat), II, 69, 252 (87).
 Sîteglude (sat), II, 160.
 Sîtimbru, II, 187, 230.
 Sîntou (sat), 227.
 Sîrbi (sat în Maramurăș), 255, 275, 278 (3).
 Sîrul (Efreem, Părinte al Bisericii), II, 66.
 Șitov, 59 (109), 166 (348, 350).
 Sivas (episcop de), 43°.
 Slatca (Căminștii de, în Moldova), 25 (37).
 Slatina (munteană), 129 (265), 134 (278), 153 (314); II, 20.
 Slatina (în Maramurăș), 51°.

Blătincanu (familie), 136-7 (285).
 Blătioara (sat), 132 (277).
 Slobozia (mănăstire), 163 (332).
 Smederevo (Mitropolit de), II, 86.
 Snagor, II, 5.
 Soala (sat), II, 222.
 Socodol (sat), II, 159.
 Socolava (sat), II, 225.
 Sofronie (ceşugăru, căpitanie de răz-
 conă), II, 251 (83).
 Socoloai Branului, 274; II, 5, 78.
 Soima (sat), II, 138.
 Soimuş (sat), II, 32, 187. (-ni ro-
 mânească), II, 188. (-de-sua), 270.
 Solnoc (comitat), II, 45-6, 228.
 Sultana (Doamna, a lui Petru Cer-
 cal), II, 61.
 Sombor, II, 223.
 Someşfalău, 8*; II, 188.
 Someşul-Mare (râu), II, 125.
 Sona (sat), II, 224.
 Şonfalău (sat), II, 225.
 Şoteştin (sat), 126 (262), 128.
 Sorvad (sat), II, 95.
 Sotirvieş (Duca, tipograf), II, 195.
 Spineni, 115 (228).
 Stanca (Doamna lui Mihail Viteazul),
 II, 61.
 Stavropole (Grigore, oplot de), 101
 (191).
 Ştefan-cel-Mare, 43*-4* n. 2; II,
 61.
 Stoianca (mănăstire), II, 79.

Stena (sat), II, 223.
 Stilova, II, 195.
 Ştirbei (Barbu-Vodă), 296 (4).
 Ştirbei (Barul Constantin), 220 (3).
 Ştirbei (Ecaterina), II, 180.
 Ştirbei (Ilie), 221 (5).
 Stodhaza (sat), II, 247 (55).
 Stročid (sat), II, 189.
 Stroni (sat), II, 189, 243 (27), 248
 (61).
 Streza-Cirşioara, II, 217.
 Strilbitchi (preotul, tipograf), II, 34.
 Sturdza (Scarlat), 13*-4*.
 Şumla, 17 (21).
 Şucului (sat), II, 49.
 Şuncuta (sat), II, 189, 245 (39).
 (-Mare), II, 45, 227. (-Mică), II,
 228.
 Şura-Mică, II, 190.
 Surâşag (sat), 227 (1).
 Surdac, II, 136.
 «Suth» (sat), 274.
 Suşu (Mihail Constantin-Vodă), 142-3
 (291-2).
 Szaplouczay (familie), 238 (13), 240,
 250.
 Szederjes (localitate), 120 (247).
 Székely (comitate), II, 263 (138).
 (familie), II, 249 (69).
 Szent-Lélek, II, 226.
 «Szodoró» (sat), 228.
 Szunyogh (Francisc, teolog), 283 (33).

T

Tălmăciş (sat), 95 (184), 128; II,
 219.
 Tara-de-Jos (din Ardeal), 258 (108).
 Tărcăia (sat), 269.
 Tărlungeni, II, 69.
 Tărlat, 37*, 39, 289 (22); II, 241
 (57).
 Tărnău, II, 224.
 Tărlău-Şărat, II, 137.

Tearciş (sat), II, 237.
 Tebea (sat), 27 (41); II, 87, 290.
 Tecău (Sf. Maria din), 42*; II, 174.
 Tecuşul-năsăuc şi românesc, II, 224.
 Teluş (sat), 45; II, 191 şi u.
 Teleky (familie), 232; II, 252 (86),
 257 (106).
 Teluc (sat), 290 (24); II, 119-20.
 Tempes (local), II, 70. (Radu, di-

- rector al școlilor nouite), 32.
 191-2 (16), 193 (19), 197 (27).
 Teodosevici (Ioan, scriitor), II, 22-3.
 Teodosie-Vodă, II, 61.
 Thelek (sat), 273. V. Teliac.
 Theotokis (Nichtifor, dascăl), 13*.
 Thugut (ministru austriac), 120 (247).
 Thury (Ladislav de), 110 (247).
 Tichindeal (Ilmătre, scriitor), II,
 176, 215.
 Tiganii (sat), II, 46.
 Tiganii, 40 (45), 87-8 (165), 93 (179),
 95 (181), 134 (278), 196 (24),
 202 (38), 241-2, 246, 252, 257,
 259, 277; II, 265 (151).
 Tilcea, II, 40, 193, 216, 256 (99).
 Timisoara, 78, 113 (223), 175-6
 (379), 278 (3); II, 19, 23, 78,
 155, 197. (Fabric), II, 197. (epis-
 copul Petrovič), 78.
 Tîpretoie (sat), 226 (1).
 Tîrgoviște, 18 (23), 278 (2); II, 8,
 66; (Logofătul Petrușcu din), II, 3.
 Tîrgul-Gilortului, 281 (9).
 Tîrgul-Jiuului, 163 (339), 168 (358).
 Tîrgul-Oenei, 9*; II, 207.
 Tîrnava (apă), II, 163, 228.
 Tîrnova 13 (20). (sat), II, 110.
 Tizmana, 45*-6*, 19 (26); II, 173.
 (Atanasio, egumen), 220. (Sîrghiu,
 egumen), 45* (alt I), 220 (3).
 Tismandi (logofăt episcopal), 289
 (21).
 Tîryș, II, 209.
 Toarcă (sat), II, 221.
 Toderița (sat), II, 113, 219.
 Tokoly (Emeric, rege al Ungariei),
 11*, 48*.
 Török (Valentin), 280 (6). (familia),
 279.
 Topografi: P. Bart. V. Bart. Popa
 Iosif, II, 100. Diaconul Teodor,
 și Ioan, II, 154. Pavel Clopotariu-
 riul, II, 154. Dimitru Râmănceanu-
 nul, II, 10. Ion Râmănceanu, II,
 186. Iosif de Kurabeck, II, 16.
 Vasile Chițescu din Suceava, II,
 160. Ioedachi, II, 209. D. Pando-
 vici, 46 (91). P. Tekold, II, 11.
 Petru Popovič, II, 13.
 Tohan (sat), II, 70, 224.
 Tokaj, 6*, 7*, 151.
 Toța (Chiril, vicariul Hategului),
 29*, 227 și u. (2 și u.); II, 111.
 Toplicea (sat), 176 (379); II, 88,
 221, 259 (113).
 Toplița, II, 245 (39).
 Toțala (Toții), II, 261 (124).
 Tothaza, II, 256 (100).
 †Totisser (sat), 280 (6).
 Tranș (sat), II, 46.
 Trapold (sat), II, 221.
 Trăpșa-de-Jos (sat), 51*.
 Trei-Scaune, II, 226.
 Treștia (sat), II, 87.
 Treșt, 78 (140).
 Turechi (sat), II, 69, 224.
 Turcia și Turci, 27 (41), 28, 33
 (57), 130, 143 (294), 176-7 (382).
 (nagustori în Ungaria), 3*.
 Turda, II, 24, 193 și u., 227, 256-7
 (101-3), 261 (121), 262 (132),
 266 (155).
 Turdaș (sat), II, 194 (220), 251 (81),
 Turnșor (sat), II, 169 (366).
 Farnu-Roș, 22 (31), 117 (224), 164
 (340).
 Turena (mănăstire), 171 (372).

U

Ucea-de-cos, 218 (3); II, 198, 217.
 (-de-Jos), II, 197, 217.

Uglea (mănăstire), 54*.
 Ugroca, 40*.

Ufalnal-sásanc, II, 230.
 Ungaria, 222 (8). (regele Ludovic I-ile), 59°. (regele Matias), 3°, 33°. V. și Corvin, (regele Vladislav), 43°.
 Ungria, II, 234.
 Ungrovlaklei (Mitropolitii): (Dionisie Lupul), II, 19. (Dosenfeld), II, 69. (Grigorie II), 100 (189). (Macarie

col nou), II, 66. (Mihail), II, 66. (Neofit), 299 (11). (Serafim), II, 66. (Teodosie), 298 (4); II, 113.
 Unguras (cetate), 40°.
 Unguri, II, 264 (145).
 Ungvár, 47°.
 Usseni, 274.
 Uricheni, 143 (294).

V

Văcărescu (Gheorghe), II, 67. (Barbut), II, 19-20. (Iancu), II, 21.
 Văcărești, 135 (279).
 Vad, II, 133, 300, 218. (episcopii de), 43°. (Țipitidan), 46°.
 Vaida (Dimitrie, profesor în Blaj), II, 18, 175.
 Vaidalaza (sat), II, 252 (87).
 Vaida-Rocca (sat), II, 124, 356.
 Valdeci (sat), 156 (320), 167 (354); II, 220.
 Văleni (sat), 273.
 Vălnari (sat), 219 (1), 282 (9).
 Valașnița (sat), 275-6 (1).
 Vălcana, II, 70, 224.
 Valchid (sat), II, 222.
 Vale (sat), II, 215, 249 (68).
 Valea-Dosulei (sat), II, 200.
 Valea-Lăpușului (sat), II, 201.
 Valea-Măreșului (sat), 248.
 Valea-Sencă (sat), 244.
 Vălceni (Gura-ilor), 129 (265).
 «Valtenișgyas» (sat), 274.
 Vănelcești, 234 (3).
 Vărfalău (sat), II, 225.
 Vărlino (dicționarul), 12°.
 «Vărlan și Iosava», II, 3.
 Vărbănești, 9°, 11, 210-1 (63); II, 133, 245 (41), 248 (61), 262 (132).
 Vărbăni (sat), II, 49.
 Vărcii (dr.), II, 21.

Vasile-Vodă Lupu, II, 16.
 Văchler (sat), II, 261 (128).
 Veli (sat), 227 (1); II, 222.
 Veneția (țipar), 9°, 12°, 13, 45, 67 (120), 78 (140), 123 (259), 210 (61).
 Verșinari (sat), II, 69, 225.
 Veytom (sat), 15°, 63, 169 (364), 291 (26); II, 201-2, 219, 247 (56), 248 (60).
 Vepci (sat), II, 265 (150).
 Veterani (genomul), 6-7 (9-11).
 Vidembac, II, 169.
 Vidin, 138, 147 (300), 153 (313).
 Vidolm, II, 144.
 Vidra-de-jos, II, 202.
 Vienna, 10°, 13°, 45, 67 (120), 90 (173), 94 (181), 98-9 (107), 100, 106, 131 (275), 143 (293), 165 (344), 167-8 (355-6), 188 (20), 224 (10), 226 (13), 300; II, 17, 19, 81, 140, 253 (89). (colegiu), 292 (28). (Upravna Venedol), 13°.
 Vilară (familie), 9°, 10°, 74 (131), 77, 87 (164), 93-4 (180), 105, 108 (120), 155.
 «Vinești» (sat), II, 245 (39).
 Vinere (sat), 250 (81); II, 220.
 Vinieța-de-jos, 193-4 (20), 270; II, 73, 218. («de-șur»), II, 218.
 Vingard, II, 28, 244 (16), 258 (108).
 Vinț, 45, 52 (98), 245; II, 102. («de-

- sus), II, 225. (Snigaci din), 52 (98).
- Vîrteș, II, 23, 76. (Ioan de Șarabent, episcop de), 76. (Petru Ionovici de Vidac), 76. (Vichentiu Popovici), II, 76.
- Vișeu-de-jos, 51^r, II, 203. (-de-mișloc), 51^r. (-de-sus), II, 203.
- Vigori (sat), II, 123.
- Vișegrad, 276 (1).
- Vișeu-de-jos, II, 82, 95, 130, 169, 205-6, 216. (-de-sus), II, 206, 217.
- Vistierul Vasile (din 1600), 280 (7).
- Vlad-Vodă, II, 61.
- Vlad-Vodă Dracul, 59^a, 276 și n. (2).
- Vlădeni, II, 69, 207, 224.
- Vlădolanu (familie), 28^a, 225 (13), 226 (14).
- Vlah (discuție cu privire la cuvîntul), II, 23.
- Vlăica-Vodă, 59.
- Vișeu, II, 126.
- Voica Doamna, II, 61.
- Vodă (sat), 27 (2), 276: II, 207, 217.
- Voileanu (Mateiu), II, 93, 114.
- Voinescu (familie), 50 (96), 164 (342).
- Voinigescu (familie), 221, 223-5.
- Voioșești (sat), 28^a, 222 (7), 224 (11), 225 (12).
- Volvodeni (sat), 277: II, 200. (-f. Maci), II, 126, 209, 217. (-Maci), II, 217.
- Vorunloc, II, 122.
- Vorodul (-de-sus și de-jos), 274.
- Vulcan, 166 (349).
- W
- Wittenberg, II, 6.
- Z
- Zăicani, 28^a-9^a.
- Zăleș, II, 166 (152).
- Zarnudul, II, 60, 227.
- Zărin, II, 60, 224.
- Zărnicea, 166 (350).
- Zărnesti, 12^a: II, 70, 210, 224.
- Zărna, 45, 170-1 (369): II, 30, 80, 83, 200, 210, 227.
- «Zărewnyky» (Slăvenișii?), 272.
- «Zocathu» (preot din), 60^a, 279 (4-5).
- Zoltan (localitate), 194 (24).
- Zosima (frați, editari), 13^a.

INDICE DE LUCRURI.

A

- Abă, 14.
 Ac de sac, 98 (184).
 Acoperiș (punct de judecată biserică), 281 (8).
 Aer (epură), II, 89, 203.
 Agabanuș, 123 (258).
 Agazon, 152 (313).
 Agbenția, 155.
 Agbiasmă, 54.
 Airab, 67 (120).
 Aingloh (*Elmischlag*), 81 (146).
 Alămie, 15.
 Aldamaș, 92 (176).
 Alagătarii (biserici), II, 271.
 Alorlal (marți amonitcast), 86.
 Alexandria, 145 (296).
 Anafurș, 64.
 Angario, 216.
 Anghiner, 146 (297), 174 (376).
 Anglic, 10 (16), 12 (20), 15, 45, 78, 90 (172), 94 (181), 188 (9); II, 243 (30).
 Anison, 14.
 Antimise, 50^a-7^a, 65^a-7^a, 297 și u.; II, 30, 241 (21), 251 (81).
 Aramă roșie, 168 (360).
 Arăndaș, 21^a, 186 (1).
 Arbatoiu, 30.
 Arac, II, 195.
 Are, 39 (75).
 Argint-viu, 13. "
 Argintari, 97, 118 (242).
 Arluță, 204 (44).
 Armaruș, 227 (4).
 Armași, 222 (8).
 Armiția (tricesima), 10 (17).
 Arnicu, 13, 45, 145 (296); II, 255 (93).
 Arșeas, 67 (120), 208 (53).
 Artar, 46.
 Artofor, 54 (103).
 Arvud, 153 (313), 156 (320), 256.
 Așesor, 233.
 Așezători de slova (șarari), II, 154.
 Așpri, II, 219, 222.
 Astaluș, 54 (103).
 Așu, 67 (120).
 Atestat peolar ardelean (c. 1800), 293 (19).
 Atlas, 123 (258), 143 (293), 145 (296), 146 (298); II, 62, 96.
 Azvason, 46 (90).

B

- Băcani, 9 (16), 33-4 (58), 38 (72), 40 (46), 47-8 (95), 50-1 (96), 56 (111), 75 (134), 78-9 (141), 81-2 (146), 112 (220).
 Băclă, 9 (16), 10.
 Bădăș, 67 (120), 81 (146).
 Băneș, II, 253 (90).
 Băl, 205 (201).

- Banco-tidulă, 124 (260), 144 (295).
 Banț, 89; II, 113, 116, 132. (tur-
 coșă și nemțoșii), 176 (381), (de
 hirtie), II, 171. (amblikbarf), II,
 140. (pierduț), II, 79. (oprirea
 înșirii—hor împărăteștii), 46 (91).
 (ochivalențe), 63.
 Bărbierf, 91.
 Bardă, 63.
 Barhet, 45, 59 (110).
 Bascid, 129.
 Bășculă, 64 (115).
 Bașmă (stufă), 123 (259).
 Băște, II, 130.
 Băștă, 174 (376), 207 (49).
 Batlace, 67 (120).
 Bătrînii satului, 4, 217 (2), 229,
 231-2 (2), 294, 296 (5); II, 143,
 182. (de jeh), 216 (11).
 Beatzac («Betsack»), 99 (187).
 Băcerf, II, 152.
 Bederniță, II, 63, 96.
 Boniș (binaș), 123 (258), 125.
 Burbecf, 27 (40); II, 4.
 Burbinșă, 232 (277).
 Bopică, 45. (cu haur), II, 242 (23).
 Beșil, 177 (382).
 Betble, 13.
 Beșle, 143-4 (20).
Biblioteca românească, II, 19 și v.
 Bicilă (păotăinare), 296 (5).
 Biculni (s), 296 (5).
 Bigamie, 198 (29); II, 265 (147).
 Bigeleizen («Bigeleizen»), 174 (376).
 Bir, 56 (106), 153 (313). 180 (392),
 277 (al altorilor).
 Birac, 277, 280 (8), 296 (5); II,
 79, 99, 143, 171, 182, 255 (94).
 (domnesc), 204 (44). (de ani), II,
 171, 245 (39). (Curtii), II, 260
 (120). (mare), II, 159. (de tablă),
 II, 45.
 Birămie, II, 260 (120).
 Birne, 228 (4).
 Birsag, 281 (8); II, 59, 263 (135).
 Birsăgălni (s), 50 (95), 216 (11).
 Biserica (rînduiala în), 190 și v.
 Bisanț, 148-9 (393 4).
 Bito, 228 (4).
 Bivulț, 238 (13).
 Bivulțo, 170 (368).
 Biant (de nure), 16, 123. (în ge-
 nere), 14.
 Bilitiș, 63.
 Biotiș, 147 (299).
 Bido, II, 132, 146 (397), 160, 174
 (376), 208. (de-sua), 170.
 Bugaciă (pugaciă), 45-6 (90), 63,
 67 (120).
 Bugovierf, 33-4 (58).
 Hoi, 13. (la război), 72 (129), 125
 (262), 152 (312).
 Boierf (în Ardeal), 295 (1).
 Boierf (de Făgăraș), II, 150, 254-5
 (91-2), 262 (134).
 Boierome, II, 255 (92).
 Bultă, II, 36.
 Boldyșă, 157 (321).
 Borbanșă, II, 187.
 Boreau, 143.
 Botușf, 263.
 Brănișierf, 210 (59).
 Brașovreule (marșă de), 177 (382).
 Breda, 11.
 Bricega, 67-8 (120), 166 (349). (cu
 forculișă), 166.
 Brina, 90 (172), 99 (187), 188 (9); II,
 3, 51, 241 (17). (săsoșii), 94 (181).
 Brință, 13; II, 103.
 Bronște (cu arc), 110 (217).
 «Brochiș», 40 (76).
 Babarib, 129.
 Babai (vornai), 202 (38).
 Baccă, 174 (376).
 Buchlarco, 127.
Bucovina, II, 13.
 Bumbac, 12 (20), 67 (120), 91, 176
 (361).

Burdă, 98 (184), 99-100 (187), 172 (374), 145 (297), 227 (4).
 Burduour (burduour), 146 (298).
 Bureto, 67 (120).
 Buriu (ban), II, 250 (81).

Butea, 123 (258), 146 (295), 168 (355).
 Butaie, 58, 151 (308).
 Buznar, 145 (297).

C

Căbel (*Käbel*), II, 158.
 Cădeloia, II, 96, 137, 154.
 Căfea, 29 (44), 67-8 (120), 80 (143), 170 (369).
 Cafenea, 137.
 Cai, 13-4. (in loc de hani), 222 (8). (hoi de), II, 50.
 Căipe, 144-6 (290-7).
 Căldărari, 200 (36).
 Căldări, 95 (181), 99 (187).
 Calendare, II, 17, 21-3.
 Calfe, 153 (313).
 Călimariu, călimări, 45; II, 253 (99).
 Călugărița (in Ardeal), II, 255 (92).
 Calușeri, II, 225 (93).
 Căminari, II, 124-5.
 Căminari, 25 (37), 81, 107 (206), 224 (9).
 Cămarăle, 100, 166 (348).
 Cămăși, 63, 97 (183), 145 (296-7), 174 (376), 227 (4). (de Linz), 145. (de bucluc), 208 (33). (numeșii), 20 (28).
 Cămăță, 10 (16); II, 34.
 Cămforă, 68 (120), 81 (140).
 Cămiloi (cameloi), 45.
 Căminari, 25.
 Cană, II, 160.
 Canale, canale (canvă, *canvazzo*), 59 (110), 81 (144), 123 (258).
 Candelă, II, 118.
 Căndidaș (de proaf), 207.
 Canonice (cauori), 281 (8).
 Cauori, 34, 100, 198, 227 (3); II, 140, 163, 204.
 Căpătușă, 174.

Capană, 147 (300).
 Căpăliș, 123 (258).
 Capelă, 81, 208 (54).
 Capelari, 113 (223), 119 (32).
 Căpencag, chepencag, 174 (376), 227 (4).
 Căpere, 80 (133).
 Căptană, 113; II, 65, 143. (muonten), 39 (74), 72 (129), 110 (216). (ardelen), 61 (112), 75-6 (135).
 Căpruți (militari), 169, 166, 217 (2).
 Capre, 147 (300), 293 (300).
 Căput, 145 (296), 174 (376).
 Cară, 177 (382).
 Cărmăndari, 119 (24-5).
 Cărtuși, 31, 53 (100), 76, 115 (29); II, 249 (67).
 Cărușin, II, 105.
 Caruzetoi (voștăoi), 145 (296).
 Carușin (*carușin*), 86 (160).
 Cășei (de hotărâncie), 223. (de numeșii), 56. (de pace), 127. (de plecare), 178 (387). (de proaf), 282-3 (11), 288 (19), 293 (29). (de tocăire de proaf), 189 (14).
 Căși (in genere), 202 (37). (editara de — românești), 180-1 (395). (bisericăști), 63, 100 (188), 175 (377), 251 (81) (din vechi al XVIII-lea, oprita in Ardeal); II, 224-5 (38). (de școală), 201, 209 (56). (legături de), 168 (359); II, 83.
 Căși de joc, 45, 179 (389).
 Carou, 59 (110), 67 (120), 146 (298), 174 (376).

- Cărnă, 29.
 Caracără, 141 (287).
 Căstărie (carte de), 218 (3), (mixă),
 II, 257 (105). (A treia și a patra).
 198 (29), 256-7 (101); II, 265
 (147). (nelegiuță), II, 242 (25).
 (ca fugă), II, 251 (81).
 Cascan (cutie; *Kasten*), 146 (297).
 Castron, 143 (294), 179 (390).
 Cătană de margine, 200 (35).
 Cașaveică, II, 3.
Catichism (al lui Șlucal), II, 13-4.
 Cățuț, 146 (297).
 Cazan (de rachiță), 153 (313).
 Ceață, 86 (160).
 Ceapă, 130 (267).
 Ceamă, 50 (96), 53, 90 (173), 236.
 (6) (rațe), 67-8 (120). (de pe-
 celtuit), 67. (gulbonă), 59 (110).
 (de biserică), 14.
 Cereaf, 123 (258).
 Cereșnic, 127, 130 (269), 144
 (295-6), 156 (320).
Cerșoave, 166 (349).
 Cîrpă, 145 (296). (pentru grumaj),
 146 (298), 174 (376), 208 (23).
 Cîrpător, 146 (297-8).
 Cîrbă, 146 (297).
 Cîrnășol, 148 (302).
 Cîrnayl, 116 (230), 216 (2).
 Clama, 63, 128 (238), 174 (376),
 177 (382), 207 (49).
 Clăciul Pashaloi, II, 5.
 Cloacă (cleamp); 213 (69).
 Clopot, 75 (133); II, 43, 48, 161.
 Clopotari, 144 (295); II, 154.
 Clopotărite, II, 120.
 Cloz, 231, 280 (6).
 Coarne de mar, 16.
 Coase, 14, 46 (90), 153.
 Coctai, 115 (229).
 Coctay, coctay, 97 (183), 141 (295),
 153 (313); II, 110.
 Cocte, 173; II, 143 (30).
 Cofe, 207, 215 (8); II, 4, 150 (ca
 măsură), 207 (49), 208 (53); II,
 14.
 Cofierie, II, 241 (17).
 Cojoc, 208 (53); II, 3.
 Cojocari, 50 (96), 65 (116), 92 (175),
 129 (265), 204 (43); II, 139, 182.
 Colac, II, 15.
 Colac (răspălăc pentru descoperirea),
 15, 72 (129); II, 170.
 Colăci (8) (4 întreba de un lucru),
 II, 112.
 Colibă, II, 198.
 Colindărit, II, 160.
 Colive, 146 (297).
 Colofiale, 177 (382).
 Coma, 201.
 Comet, II, 171.
 Comăcar, 115 (229).
 Comdie, 86 (160).
 Comfetur, 86, 179 (390).
 Comel, 54 (102), 97 (183), 145 (296),
 170 (367), 188 (9).
 Comest, 283.
 Comet, 63.
 Comeri, 222 (7); II, 44.
 Combedroi, 81 (146).
 Comtoare, 213 (69), 215 (5).
 Comptor (deptar), 63, 145.
 Comsalvan, 63.
 Comblimbar, 14.
 Comdarșuh (*Kinderichau*), 67 (120).
 Comdee, comdeo, hindmaa, 63, 146
 (298), 170 (367), 227 (4).
 Cîngă, II, 41.
 Chipcă, 288 (9).
 Chipel (cum; *Kipfel*), 83 (156).
 Chipuri, 174 (376). (roșii, negre),
 146 (297).
 Chiriu, 77 (138), 86 (160), 143
 (294).
 Chirigă (chirigay), 143, 152 (310),
 153 (313) V, și chîrșăși.
 Chischinod, 63.

Chimeriă, 123 (258), 125.
 Chivere, 12 (20).
 Chivoi, II, 64.
 Chiseaf, II, 33 (57), 70 (116), 82 (152), 96, 101 (190), 141 (288), 214 (4), 259 (116), 260 (108), 293 (210); II, 34, 37, 111.
 Cingătoare, 63.
 Cîntar, 99 (187), 141, 143 (294).
 Cîntări, 201.
 Ciobani, 293 (30).
 Ciocane, 216 (7).
 Ciocol, 222 (7).
 Ciurbă, 179 (340).
 Clorogari, 216 (9).
 Cipekă, 146 (298).
 Cîrciumă, II, 149, 243 (30), 260 (120), 264 (145).
 Cîrciumari, 143 (294).
 Cîrmași, II, 41.
 Contop, contop, 10 (16), 87 (165).
 Contract (de economie), 86-7 (163), 92 (173), 104-5 (201). (de învățare), 94 (180).
 Cop, 145 (296), 174 (376).
 Copul de suflet (carte de înțorie), 161 (333).
 Copleșuș, 63, 112 (223).
 Cordovano, 152 (310), 153 (313), 155, 159 (327).
 Corfi, II, 127.
 Coropuș (de samur), 12 (20), 19.
 Cort (cortel, umbrelă), 146 (297). (de mîșcătoare), 146 (298).
 Costitor, 67 (120).
 Costando, 75, 132; II, 55.
 Cot, II, 3, 29, 45, 59, 65, 81, 83, 97-8, 145.
 Coteș, II, 166.
 Cover, II, 224.
 Covrigi, 83 (156), 102 (196), 130 (267).
 Cozonac, II, 167.

Cradel, 145 (296).
 Crăgăli, 146 (298).
 Crănci, 279 (6); II, 90, 246 (46).
 Crămpari, 37, 192, 199, 208, 267; II, 14, 120, 131.
 Crămaș, 238 (13).
 Crătință, 63; II, 3.
 Craiță, 146 (297).
 Credincuroș, 160 (331).
 Creditor (stofă), 68 (120).
 Crudul (stofă), 123 (258).
 Cremă, 67 (120).
 Criptogramă, II, 51.
 Crîșna, II, 265 (146).
 Crîștici, 258 (13), 294; II, 87, 104-5, 108, 151, 166, 169, 175, 203, 255 (93), 258 (108).
 Croitor, II, 65, 88 (156), 145 (296).
 Cronografo, II, 3.
 Cîtor, II, 126, 144, 154, 162, 173, 191, 202.
 Cucurus, 115 (228); II, 150, 206.
 Culfar, 99 (187), 160 (330).
 Cuhnia, 107 (206).
 Cășnara, 67 (120).
 Comutrenă, II, 205.
 Campănă, 99 (187). (de galben), 68 (120).
 Canuile (aluzivitate de), 145 (296).
 Cananii (de metal), II, 64.
 Capă, II, 160. (de viii), II, 41 (mășură), 67 (120).
 Căpșer, 227 (4). (-voaf; culoare), 31 (146).
 Cărnăreț, 144 (295).
 Cărnătură, 219 (2), 220.
 Cărsala, 177 (382).
 Cărsarii de ambale sear, II, 21.
 Cărsul banilor, 152 (312).
 Cărsula, 250 (81).
 Cășător (-oara) 81 (148), 145 (296).
 Căște, 14, 123 (258), 170 (367).

D

Dajde (în Moldova), 41°, 232. (vlădicescă), 282 (10); II, 125.
 Dăjdeați, 232.
 Damașc, 45.
 Darea împărătească, II, 105.
 Darea mlașii (în Lugodnă), 195.
 Dascăli, II, 31, 65-6, 74, 20, 92, 96, 108, 120, 148, 157, 162, 164, 170, 178, 188, 200, (Dumăschiu), 13°. (Costli), II, 65. (Dumbravă), II, 148. (Dumitru), II, 108. (Ștefan), II, 162.
 Datul-mlașii, 92 (176); II, 263 (135).
 Delnișii, II, 198.
 Desagi, 62, 168 (360).
 Despărțenie, 157 (322), 158 (325). (carere de), 148 (303). (proceș de), II, 243-4 (30). (carte de), 88-9 (167).
 Destinământul, 15, 31.
 Dargrupare, 88 (166), 114-5 (224-5, 227).
 Diacl, 208, 220 (2), 268; II, 9, 36, 148-9, 155, 160, 170, 194, 202, 263 (142), 265 (149).
 Diaconi, II, 9, 44, 242 (26-7), 262 (122).
 Diaconi (a so), II, 173.

Diaconia, II, 184.
 Diașă, 188 (9).
 Dihoari, 14.
 Dijma, 277.
 Diocastor (de țipar), II, 162.
 Diplă, 44 (89), 46 (92).
 Direste, 277.
 Diacon, II, 57, 96.
 Divan, 196 (297).
 Doblodă, 8 (15), 59 (111).
 Doctori, 83 (156).
 Docturii, 43 (87), 59 (110).
 Dogari, II, 172.
 Dragohete (sobătoare), 75.
 Dragomanii, 159.
 Dragători, dorogători, dragători, 27 (41), 235, 236 (6); II, 126, 149, 171, 174, 257 (102).
 Drept roman, II, 20.
 Dreptii de undeleani, 68 (120), 193 (181).
 Duceați, 78 (140); II, 134. (urcoșii), II, 6.
 Dulmă, 90 (172).
 Dulceapă, 174 (376).
 Dutea săd după, 55 (105), 215 (8); II, 3, 102, 108, 116, 125-6, 131-2.
 Drevo, II, 161.

E

Economia de cîmp (carte de), II, 18.
 Epitrahil, 129 (266); II, 257 (108).

Eturia dass die Walachen nicht römischer Abkunft sind. II, 23-4.

F

Fachtal, 45, 59 (110), 67 (120).
 Facii, II, 256 (97).
 Factoră, 115 (228).
 Făgădaș, 187 (8).
 Fălnă, 175-6 (379).

Fălcer, 51 (96).
 Fălnogii, felnogii și fonogii, 7 (12), 46 (92), 102 (192), 194 (21); II, 264 (145).
 Falon, II, 56.

Falușbiriu, II, 181.
 Farfurii, 123 (258).
 Fartal, fărtăie, 207 (49); II, 3, 95, 132, 160, 207. (de pămînt), 235 (6).
 Față de masă, 63, 91, 99 (187), 123 (258), 145 (296), 170 (367); II, 100. (de perină), 63.
 Fător (fămur), 93 (178), 103 (202).
 Făul (blăscuții), II, 265 (349).
 Faur, 55.
 Fecior (de noia), 176 (380).
 Federmeser, federmesăr, 81 (146), 174 (376) V. și briceng.
 Fele, 174 (376), 212 (66), 215 (91); II, 74. (de vin), II, 133.
 Fegunu, 123 (258), 150 (320).
 Felon, II, 162.
 Ferbăre (= rugrav), 67 (120).
 Ferdenă, ferdel, 130 (267), 208 (53), 263, 267; II, 3-4, 16, 108, 132, 164, 197, 206, 208, 230 (81), 254 (90).
 Ferde, II, 154.
 Ferlas, II, 104.
 Feru, II, 103. (de vin), 296 (5).
 Feștic, II, 100-1.
 Fiară (de că), 63.
 Fiorari, 45.
 Fiorarii, 177 (382).
 Fierăstrău, 63.
 Fieșe de vie, II, 85.
 Fișă (măsură), 130 (267).
 Filacton, II, 61.
 Filosof, II, 290.
Philosophia lucidiorum, II, 17.
 Fiuș, 287.
 Fiuș, II, 247 (56).
 Fir de fier, 147 (299).
 Firușă, 228 (4).
 Firtal, firtaliă, firtaliu, 207 (91); II, 74.

Fippan (marfă), 81 (146).
 Fînel, 68 (20), 174 (376).
 Fîșpapic, 146 (90), 151 (308).
 Fluetni: (nomotești), 6, 35, 37, 122 (ungurești), 47, 55, 63, 72, 76, 117, 122; II, 85, 89, 94, 115, 143. (vunzești), 233 (2); II, 56, 59, 84, 98, 127, 149, 161. (în genere), 4, 5, 7, 9, 10, 21-2, 32, 41, 55, 59, 75, 201; II, 49, 57, 53, 56, 59, 70, 73, 80, 116, 139-20, 124-6, 128, 132, 137, 141. (prețul în ducați), 6 (9).
 Forhomet (pieptar de cămașă), 174 (376).
 Fota, 176 (382).
 Frate dulce, 96.
 Frateș (stuf), 145 (297).
 Frâșie de cruce, 225 (53); II, 16, 242 (22).
 Frine, 174 (376), 217 (4).
 Frispiură, 179 (390).
 Fructariu, II, 162.
 Franșă (panglică), 98 (184).
 Franșioară, 67 (120), 131 (272).
 Frustuc, 173.
 Fulanze, II, 256 (97).
 Fulosi, 207 (49).
 Fuară, 123 (259).
 Funduc (baul), 170.
 Funș, 177 (382). (de clucpă), 206 (202).
 Fuar, II, 34, 106. (de ucară), 235 (6).
 Furcă, II, 260 (120).
 Furcoș, II, 163.
 Furculiță, 166 (349).
 Fureșă, 209 (58) (de carne), 146 (297).
 Futerilanel, 68 (120), 151 (308).

G

Galbeni, 11, 36, 55, 77, 82, 87, 89, 91, 292 (27); II, 161. (olăo-deși), II, 176.
 Gălbinași (în salbă), 98 (184).
 Gălbiori, 95 (184), 99 (187).
 Găleată, 277; II, 205.
 Găleată (dore), 277.
 Galeș (marfă), 81 (146).
 Galon, 45, 145 (297).
 Gătituri, 212 (67).
 Gardă, II, 263 (142). (copii 14), 22-3 (33).
 Gărdulo, 9 (16), 120 (249), 248; II, 153, 175.
 Gelepci, 8°-9°, 10 (17), 19 (25).
 Geremeș, 115 (229).
 General-pardon, II, 10°.
 Gheordis, II, 241 (17).
 Ghindă, 150-1 (307).
 Glajă, grajă, 45, 59 (120), 81 (147), 156 (320), 228 (4).
 Giloahă, 65, 93 (176), 223 (9), 235, (6), 287 (17); II, 120. (dom-nească), 277. (sobornici), 15°.
 Glugi, 106 (202).
 Goolman, gojman, gojmani, 4 (7).

124 (260), 186 (1), 187 (8), 190, 197, 294; II, 90, 97, 208, 239, 182, 251 (87-2), 252 (85).
 Golod, 59.
 Goloșă, 67 (120).
 Goroși, II, 78, 182.
 Gopierit, 115 (228).
 Grădinași, 166 (351), 170 (368).
 Grajd, 107 (206).
 Gramatică, 145 (296).
 Grămățel, 145, 293; II, 74, 112, 153, 202.
 Granat, 45, 75 (132).
 Grănicer, II, 135, 162, 244 (37), 257 (104). (Legiunea a doua de), II, 24.
 Grătar, 146 (297).
 Grăunțe de granat și mărgăritar, II, 75.
 Grățari, 267.
 Grintet, grintet, 81 (146), 86 (160).
 Grișcă (=hrîșcă), 267.
 Grîd, 13-4; II, 4, 266.
 Groși, 38 (140).
 Groșice, 143 (294), 227 (4); II, 87.
 Guri, 46 (90).

H

Hăbătar, 59 (110).
 Hagil, 11°; II, 262 (133).
 Halbăraș, 145.
 Halbasandin, 68 (120).
 Halbură (salbură), 47.
 Halătrean, 68 (120).
 Hamalii, 174 (376).
 Hambară, 228 (4).
 Hamori, 97 (183), 174, 177 (352), 227 (4). (cu ținte), 174 (376).
 Hantar, 180.
 Haraciă, 5°.
 Hărăgari, 5°.

Harar, 176 (379).
 Hară, 149 (304), II, 99.
 Hățuri, 174 (376).
 Hăstăinwand (plăzi de casă) 145.
 Hăvesul Doamnei, 115 (228).
 Hătegluc, II, 41.
 Hățalm, 234 (31).
 Hățalm, 229.
 Hățenle, II, 169.
 Hățenă, 98-9 (186-7).
 Hăție, 151 (308), 177 (352), 179 (390) (de poștă), 86 (160).
 Hăber, 216 (11).

Holané, 213 (21) : II, 178.
 Hollet, 248 : II, 189.
 Hongoyf, II, 104, 106, 137, 254.
 Horard, 20 (17).
 Hoff, 33 (37).
 Hourngf, 221 (6), 236 (9) : II, 211.

Ibl, 68 (120).
 Ibeulier (*Thauriller*), II, 56.
 Ibruel, 146 (297).
 Ibrün, 129 (266).
 Icoare, 54 (103), 63, 99 (187), 174 (376).
 Iconost, II, 38.
 Ie, 91 : II, 3.
 Iepart, 68 (120).
 Ievodiscant, II, 135.
 Ievodiscovp, II, 103.
 Iieart (?), 143 (294).
 Iiba, 45.
 Iibiche, II, 261 (128).
 Iimpetrice, II, 259.
 Ioi, 13.
 Ioay, 207, 215 (8).
 Iuelc, 156 (346), 170 (307).
 Iañora (s—an holar), 223 (8).
 Ingopare, 63-4 (115), 83 (156), 112 (221), 200 (341).
 Inpantie, 49, 52 (96), 107 (203), 227 (1), 231-2 : II, 259 (113).

Ider, 13, 50 (96).
 Iolert, II, 185, 265 (149).
 Iordhik, 297.
 Iordik, jimbé, 102 (196), 130 (267).
 Iir, 230.
 Jade (de sei), II, 99.
 Judicat, II, 22.
 Judoci, 223 (8).
 Jupa, 86 (160).
 Jupin (in Mirsamorh), 255.
 Jupin, 52*.

Shengrin, 129 (264).
 Shim, 237.
 Shikan, 143 (294).
 Iricen, 263.
 Rorduzh, 210 (60).
 Ilongy, 227 (4).

Intraclocune, 135.
 Iortnalé, 147 (300), 153 (313).
 Iostiane du chibit, II, 186.
 Iovpilarf, II, 125.
 Iovpiktor (continué de), 207-8 (51).
Iovpiktor erpiktorik depoz jovic
vaic, II, 8-9.
 Investigatorf, 198 (27).
 Iubegf, Iobact, 200 (36), 226 (13).
 I33 (2), 296 (5) : II, 178, 250 (79), 254 (91).
 Iosag, 51*, 210 (61), 212 (68), 235 (6).
 Iposiacon, II, 78.
 Iplc, 45.
 Ippant, 280 (8).
 Ipparvict Gendarf, II, 254 (91).
 Iindanté, 231 (2) : II, 243 (28), 265 (147).
 Ipe, 273.
 Iznoro, 145 (296), 174 (376), 227 (4).

Jurkalin, II, 59. (de Pehid), 225 (6).
 Jurnif, 28 (18), 197, 198 (30), 199 (33), 207 (50), 210 (42), 214 (1), 233 (2), 246 : II, 92, 99, 130, 143, 182. (eparthé), 227 (1). (—unrté) 238 (13). (de sei), II, 255 (94). (et unsemtf), II, 255 (93), 257 (508), 262 (229, 131).
 Jurbuert (—unpibuerf), 207 (51).
 Juat (de sei), II, 152.

Lădă, 99 (187), 227 (4).
 Lăibăr, 145 (296), 174 (376), 227 (4).
 Lămâi, 12 (20), 55 și u., 77 (138), 99 (187). Cf. alămli.
 Lampas (turcesc), 145 (296).
 Lăncii, II, 163.
 Lăscăo, II, 175.
 Latumestori, 214 (1), 216 (10).
 Latinii (profesori în Moldova), 209 (55).
 Lăutar, 83 (158), 206.
 Lăzaroi, 26 (39), 50 (96), 33 (100), 55 (105), 77 (138), 93 (178) 96, 200, 115 (229), 124 (259), 120-7 (263), 128, 130 (267), 151 (310), 152 (312).
 Lazur, 81 (146).
 Leacuri, 146 (297).
 Lehadă, II, 187.
 Lebedee, 145-6 (297-8), 170 (367).
 V. și Lepedeu.
 Lecmus (morfă), 81.
 Lechi, 97 (146).
 Legatori de chiri, II, 55, 71, 97, 105, 132, 154, 172, 202, 207.
 Lege (=judecată), 234 (3).
 Legenda Sf. Paraschiva, II, 53-4.
 Legume, II, 74.

Măgari, 167 (357).
 Măgari, 94 (181).
 Mahmutițe, II, 176.
 Mahramă, măramă, 45, 67 (120), 207 (49); II, 3.
 Măjezi, 154 (316).
 Măji, II, 31, 34, 80 (143), 95, 110, 142.
 Mălăci, 263, 267; II, 125.
 Moldav, 123 (258).
 Molari, 220.
 Mănăstere, 174 (376).

L

Lei, II, 87 (bătoși), II, 154 (nem-țesii), II, 5, 90. (turcesc), II, 126.
 Lontar, 83.
 Lopedeu, 145 (296), 227 (4); II, 133.
 Leves (supl.), 227 (4).
 Lini, 12 (20), 14, 21 (31), 31, 36, 46 (86), 50 (96), 132 (277), 140-2 (287), 144 (295), 148 (294), 176 (382).
 Linguri, 170 (367), 309 (58); II, 22, 154. (-ițe), 123 (258).
 Lipsican, II, 261 (123).
 Litere latine, 6 și u., 107-10 (214-5), 251-2, 255-6, 258.
 Litiu, 187 (7).
 Litografii, II, 113.
 Litră, II, 45, 80.
 Liturghie, II, 15.
 Livadă, II, 205.
 Logofăt, 95°; II, 3, 4, 6, 9, 62, 163, 170, 179, 187.
 Lopată, 216 (9); II, 172.
 Lot (măsură), II, 45, 59, 67 (120), 146 (297).
 Lotărie, 119 (276).
 Lubonji, 43.
 Luda (fiscală), II, 131.
 Lulea, 14.
 Lumini de cerșă, 83 (156), 189 (13).

M

Mănuși, 67-8 (130).
 Mărgăritare, 11°, 75 (132), 170 (307).
 Mărgela, 45.
 Mărhă, 277; II, 237 (103), 261 (134).
 Măriaș, mărieș, măreș, 10 (17), 31 (46-7), 34 (58), 45, 46 (90), 55 (105), 88, 95 (181), 110 (217), 227 (4), 244-5, 263, 267-8; II, 3, 4, 15, 56, 59, 116, 119, 125, 151, 146, 185, 181 (81), 267-8. (mic), II, 227.

Mănari (fețe de masă), 227 (4).
 Măscăricid, 173.
 Măscuți, 153.
 Mășină, 177.
 Mășină, 19-20, 63.
 Mășină, II, 119. (noștrii suetă), 67
 (120). (turcească), 174.
 Mătat, 59 (110).
 Mătrouși (*Mătroușe, saltea*), 227-8 (4).
 Mătrouși, 68 (120).
 Măzăr, 13; II, 254 (90)
 Meli, 13.
 Melisă, 81 (146).
 Mese, 174 (376)
 Meși, 63.
 Meșină, 13 (20).
 Miadr, 59 (110).
 Miere, 24; II, 74.
 Mierțe, mărțe, mărțe, 219 (2), 267;
 II, 125, 219.
 Migdale, 67 (120), 177.
Mineis (de Buda), 175 (387).
 Mintie, 63, 91, 96, 98 (184), 188
 (9), 227 (4)

Nădragi, 85, 90 (172), 174 (376)
 Năfrâni, mărâni, 80 (143); II, 160.
 Năghel (hald), 81 (146)
 Nămeșnic, 292 (28), II, 32, 95,
 126, 254 (91), 263 (140).
 Năneș, 215 (8), 243 pl. u.
 Năneșnic, 145 (296).
 Năneșnic, II, 165.
 Năneșnic, 55 (105)
 Năneș, 236 (6)
 Năneșul, II, 135.
 Năneșul, 45.
 Năneșul, 81.
 Năneșul, 185-6 (1), 189, 200, 221,

Obștește, 230.

Oci, 16, 21, 31, 40, 63, 109, 116,
 163.

Mintiuși, 97 (183).
 Mir, 190, 246.
 Mirodeni, 4.
 Mișe, 130 (271), 132 (277), 156
 (320), 178 (323), 163 (339), 166
 (349), 167 (354)
 Mișă, II, 96.
 Mișă, 217 (2), 242, 245
 Mobilie, 177 (382)
 Moldani, 145 (296).
 Mornari, II, 156, 254 (91).
 Morun, 93 (179).
 Mosc, II, 96.
 Mășă, 146 (297), 227 (4); II,
 256 (97)
 Mumbășă, 151 (307).
 Mușă, 45.
 Mușă, 179 (389).
 Mușă, II, 103.
 Mușă (mușă), 68 (110), 145
 (296).
 Mușă, 146 (298).

N

286-7 (17), 290; II, 27, 53, 20,
 262 (135) (de ora), II, 90 (bi-
 rău de), 238 (13), 262-3, 267-8.
 Nămeșnic (carte de), 56 (107).
 Năneș, II, 176.
 Năneș, 81 (146).
 Năneș, 208 (54), 216 (10), 234
 (13); II, 45, 97, 126, 132,
 273.
 Năneș, 67 (20).
 Năneș, II, 78, 158, 203.
 Năneș, II, 3.
 Năneș (blând), 223 (258).

O

Ochetași, 68 (120).
 Ocolnișă, 223 (12), 229 231 (4).
 Odăjdi, 41.

Oglini, 45, 146 (297).
 Ogradă, 228 (4).
 Of, 13.
 Oierii, II, 263 (140).
 Oljete, 144.
 Olari, 264, 268; II, 254 (91).
 Opincari, II, 173.
 Orez, 12 (20), 177.
 Orosch (la trăsura), 153 (373).
 Ortăci, 180-1 (395).

Pașala, 97 (183); II, 53 (125).
 Păhare, 174 (376), 228 (4).
 Păpurl, 45.
 Pălan, 120 (249).
 Pălării, 67 (120), 174 (376).
 Pălăriei, 116 (230).
 Pămucgii, 12.
 Pantilei, 45, 67 (120), 97 (183),
 129 (266).
 Pănpălă, 45.
 Păpuși, 59 (110), 173.
 Pâr (de capră), 109 (214).
 Părale, 115 (228), 129 (265), 150
 (307).
 Paracheiori, II, 74.
 Parisoari, II, 85.
 Parizen, 146 (298).
 Parmezau, 67-8 (12).
 Parnajac, 227 (4).
 Pașii, 211-2 (64).
 Pașuș, 127, 130 f 57).
 Pat (de pale), 63.
 Pată (gătesală), 67 (120).
 Pătuși și petoci, 40, 56, 176, 227
 (4), 263, 267-8; II, 13, 123-
 (vechi) 227, 267.
 Pateni, 172 (372), 180.
 Pateri, 22.
 Patrăbir (și veniturile -ului), II, 14
 și n., 63, 161.
 Patrînă, 239 și n.

Ortografe, 201: II, 23.
 Ora, II, 3.
 Ornea, 14.
 Orais, 335 (6).
 Ospăți de nuntă, II, 247 (58).
 Oicad, 228.
 Ojci, 13; II, 153.
 Otnog, 234. V. hoinog.
 Ovdă, 130 (267), 267; II, 164.

P

Peanlon, II, 111.
 Păceliuit, II, 263 (140).
 Pocialinic, 95 (181).
 Pellin, 148.
 Porne, 91, 209 (58), 212 (67), 237
 (4).
 Pașohiro, 94 (181), 174 (376).
 Pește, 14, 129 (265) (sărut), 95
 (187), 177 (382).
 Peșab (*Udskrog*), 81 (146).
 Piată-aceă, 45.
 Pichonre (de fier), 146 (297).
 Pichei, 174 (376).
 Piciulei, 75.
 Pictori profane, 30.
 Ploi, 25-6 (48), 62 (114), 143 (293),
 147 (300), 152 (312), 164 (342),
 170 (368), 177 (382) (de capră),
 23-4 (34) (de lup), 13, 221 (6) (de
 miel), 13 (de prim-ă), 81 (144).
 (de vacă), 115 (228) (de vulpe),
 167 (357); II, 137. (de ură), 56
 (106).
 Ploptare, 45, 208 (53), 145 (297).
 Plopteni, 45, 65 (346) (de bumbac),
 146 (297) (de caț), 110 (217),
 120. (de coșu), 177 (382).
 Ploșniș, 75.
 Ploști, 91, 174 (376), 228 (4).
 Pintenii (de tăiat alnaul), 146 (297).
 Pline (și val de), 63, 68 (120), 83

- (156), 97 (183), 157 (321) (In-cru de), 213 (68).
- Piper, 4°, 12 (20), 29 (44), 30, 131 (272), 208 (53).
- Pipouă, 170 (367).
- Pîrcealăbî (de aul, în Ardeal), 4, 129 (165), 221 (5); II, 171, 260 (120). (pîrcealăbol), 152°-3°; II, 152.
- Pîrşarb (coloare), 145.
- Pisari, II, 147.
- Pîşcote, 67 (120).
- Pistol, 82 (150).
- Pîlă, 130 (267), 173.
- Pîxis (caţiu), 146 (298).
- Pîlăşul, II, 255 (92).
- Pîlavnis, 80 (143).
- Pîpamă, 92, 123 (258), 146 (298), 170 (367), 173.
- Pîpamăş, 8°.
- Platole, 3, 31, 39, 44, 47, 81.
- Plăstăria, II, 198.
- Placă, 227-8 (4).
- Plug, 13.
- Plumb, 177 (382).
- Pluman (-ainşion; *Stumen-Firschlag*), 81.
- Poclonul (proşilor), 41°.
- Pocrovei, II, 57.
- Pogăcil, II, 254 (90).
- Pogoncaş, 129 (266).
- Polecovaci, 104 (179), 111 (219).
- Poleşar (atofă), 146 (298).
- Policandra, 144 (295); II, 161.
- Poliş, 145 (296).
- Polişă, 122 (257), 148 (302), 165 (346).
- Pollentă, 177 (382).
- Pomadie, 143 (293).
- Pomeselnic, 215 (5).
- Poplon (plăpome), 27, 227 (4).
- Popuştină, 263, 267-8.
- Porc, 9°, 13, 78 (140), 124-5 (261-2), 143-4 (293-4), 147 (300), 150-1 (307), 151-2 (310), 153 (313), 177 (382); II, 205. (ingreşăul), 115 (228), 126-7 (263), 143-4 (293-4).
- Portar, 223 (9).
- Porţelan, 168 (359), 174 (376), 179 (390). (-tubel), 81 (146), 168.
- Porţic, 98 (186); II, 82, 135, 266 (152). (de fln), 207 (48).
- Porţocale, 55 (105).
- Porumb, II, 154.
- Posăchilă, 45.
- Poşă, 9 (16), 70 (126).
- Postav, 15, 23 (33), 29 (44), 31 (47), 81 (144), 143 (294), 151 (308), 176-7 (382) (valomellur anglic), 45. (de tral peceş), 45.
- Postăvar, postăvari, 116 (230); II, 125.
- Postăpărie, 81 (146).
- Postămaşorii aşă postă-meşteri, II, 76-7, 264 (144).
- Poiş, 80 (143); II, 154.
- Potori, 4°, 27, 30, 45, 55 (105), 95 (181), 215, 267-8; II, 51, 59, 96, 126, 125-6.
- Potoriţă, 210 (50).
- Povarnăş, 171-2 (272-3).
- Povornă, 12 şi u. (20).
- Pram-primil (tabac), 81.
- Prapom-meşter (meşter de plăpome), 258.
- Prapor, 187 (7); II, 161.
- Prăvălie, 79.
- Prăvari, 200 (36); II, 205.
- Pravilă, 11°, 79, 296. II, 48. (cea Mare), II, 4, 11. (criminală), II, 16.
- Prăvăleşt, II, 187.
- Preştul, II, 76.
- Primuri, II, 96.
- Prîpsa, 72 (129).
- Prizil (tabac de prizil), 145 (297).
- Procură, 70 (126), 125 (261).
- Procov, 14.
- Procovite, 13, 86 (160), 227-8 (4); II, 63, 89.
- Proctoal, II, 3.

Prohod, 263, 293.
 Propoziție, 63.
 Proptele (=garduri), 215 (3).
 Prorocovici, II, 135.

Proscomidia, II, 163.
 Protopopiat, 204 (40).
 Prunc, 173.
 Puzos (fuzi), 30, 34 (38).

R

Rachieră, 170, 171-2 (372); II, 113.
 Rachișă, 13, 99, 130 (267), 207 (49),
 208 (53), 210 (60), 212 (66), 215
 (9); II, 4.
 Rădăchi, 130 (267).
 Rădăci, 36; II, 208.
 Rasol, 179 (390).
 Răspetic, II, 40, 160.
 Răvna, 20, 27, 82.
 Răvășel, 46.
 Răzăchă, 68 (20).
 Reblate (=rubiole), 176.
 Rechi (rechel), 145 (296), 174 (376).
 Rețele, 145 (297).
 Rețetă, 59 (110).
 Rie, 145 (296).
 Rîmători, 123-6.
 Rîș (conș), 81 (147); II, 81, 86,
 151.

Ris (blanș), 14.
 Roșo (de bambac), 146 (297).
 Răbia (proșof la), 194 (22).
 Roche (la mără), II, 3.
 Rogojinc, 116 (229), 129 (26)
 Răcova, 16.
 Rope (postav), 63.
 Rotar, 245, 253 9, 296 (5).
 Rucoliu, 67-8 (120), 80 (143), 81
 (147), 130 (268), 131 (272), 273;
 II, 141.
 Rozor, 62 (113).
 Rubine, 46 (90).
 Rubie, II, 176. (turcești), II, 3.
 Rucavițe (rocavice), 129 (268); II,
 63.
 Rudă (măsură), 68 (120), 211.
 Rugăciună (părute), II, 18.
 Runtmang, 85 (146).

S

Sabie, 99 (187) (turcească), 222 (6).
 Săcară, II, 132, 141, 150.
 Sacl, II, 3.
 Saclă, 59 (110).
 Sacos, II, 96, 193.
 Sacrapă, 81 (146).
 Săculeț, 63.
 Sadron, 146 (298).
 Săftan, 12 (20).
 Săgentă, 39 (75).
 Șal, 174 (376).
 Șalbă 98 (184), 123 (258); II, 3.
 Șalme, II, 89.
 Salop, 145 (297).
 Saltea, 123 (258).

Salvet, 145, 227.
 Samsaj, 175.
 Samur, 12 (20), 19 (26), 45.
 Sancio, II, 171, 176, 178.
 Santamer, 68 (120).
 Săpă, 216 (9).
 Săpun, 16.
 Sărăcustr, 180 (394).
 Sarasir, II, 96.
 Sarc (negot di), 85 (37).
 Sarcă, 68 (130).
 Sărindate, 21 (30) 32 (51), 64, 82
 (149), 93, 117 (234), 180 (394),
 188 (9); II, 13, 123, 183, 207,
 209.

- 188 (9): II, 15, 123, 285, 207.
 Sarrasin, 207 (49)
 Sarrasin, I.
 Sarrasin, II, 84, 199 (32)
 Sarrasin, 152-3 (312-3)
 Sarrasin (de piper sarrasin), 174 (275)
 (de tabac), 174 (276)
 Sarrasin (de inges), 229
 Sarrasin, 174 (376), 206, 227 (4)
 Sarrasin, 140
 Sarrasin, II, 57
 Sarrasin, II, 96
 Sarrasin (de rate), 208
 Sarrasin, 60, 80 (143); II, 243 (30)
 Sarrasin, 14, 104 (199), 109-10
 (214-5), 115-6 (229), 129 (265)
 130 (271), 147 (300), 166 (349)
 216 (9)
 Sarrasin, II, 135
 Sarrasin, 14
 Sarrasin, 186 (1), 187 (8), 189 (13),
 194 (24)
 Sarrasin, 174 (376)
 Sarrasin (sarrasin), 126 (298)
 Sarrasin, 202 (41)
 Sarrasin, 165 (345)
 Sarrasin de motte, 223 (8)
 Sarrasin, II, 16, (the ring), II,
 249 (26)
 Sarrasin, 123 (258), 245-6 (296-7),
 170 (367), 174 (376), 207 (49)
 Sarrasin, 202
 Sarrasin, 141 (288); II, 141, 176,
 202 (297)
 Sarrasin, 13
 Sarrasin, 110 (217)
 Sarrasin, 231 (1), 232
 Sarrasin (sarrasin), II, 200 (118)
 Sarrasin, 12 (20)
 Sarrasin, 234, 295-6 (2-3), II, 256
 (98)
 Sarrasin (Sarrasin), 113, 59, 47 (120)
 Sarrasin, 11, 63
 Sarrasin, 207 (49)
 Sarrasin, 173
 Sarrasin, 45, 68 (120)
 Sarrasin, 227 (4)
 Sarrasin, 201
 Sarrasin (la bisette), 175 (377)
 263-5
 Sarrasin, 147 (299)
 Sarrasin, 12 (20), 68 (120)
 Sarrasin, 59 (110), 176 (382)
 Sarrasin, 246, 254
 Sarrasin, II, 123
 Sarrasin, 45, 67 (120), 81 (146)
 Sarrasin, 219 (8), 280 (7); II,
 45, 85
 Sarrasin, 68 (120), 120 (367)
 Sarrasin (in Mammouth), 256, 258, 261
 II, 49, 120
 Sarrasin, 170
 Sarrasin, 213
 Sarrasin, 145 (297), 146 (297-8)
 Sarrasin, 81 (145)
 Sarrasin (in haluk), 145 (296)
 Sarrasin, 81 (146), 188 (9)
 Sarrasin, 145-6 (297)
 Sarrasin, 16, 55 (104)
 Sarrasin (in Arden), 291 (27)
 Sarrasin, 19, 209, 23, 28, 32, 35, 61,
 93, 103
 Sarrasin de battement, II, 249 (76)
 Sarrasin, 71
 Sarrasin Kowler, II, 119
 Sarrasin, 174 (376), 177 (382)
 Sarrasin, II, 62, 90, 161
 Sarrasin, 7 (12); II, 4, 62
 Sarrasin, 68 (120), 80 (143)
 Sarrasin, 146 (297)
 Sarrasin, 14
 Sarrasin, 63, 106 (202), 174 (376),
 176 (382)
 Sarrasin, 25, 169 (376), 238 (113)

Stărnători, 13, 46 (90), 157 (321),
255 (93).
Ștrăngări, 13, 68 (120).
Ștrigași, 129 (265).
Ștrimbă (bași), II, 183.
Ștrimț, 59, 67 (120), 174 (376).
Ștrugari, 189 (113), 256, 262; II,
223.
Ștupf, 228 (4).
Ștupini, 231 (2); II, 197.
Șucitor, 146 (297).
Șucnă (șugnă), 59 (410), 95 (181),
96, 99 (287), 188 (9).
Șucuar, 156 (320).

Sudălmy, 199 (32).
Suduy, 9 (151), 140, 159 (307), 179-80
(342).
Subat, 147 (300).
Sulgeri, 118.
Sanător (macă), 67 (120).
Șuncă, II, 40.
Sapă, 174 (376).
Sapuppișchel, 81.
Șură, 196 (24).
Surfachi, 45.
Șorț, 63, 98, 145 (297), 146 (298),
188 (9); II, 241 (17).
Șuștacl, II, 160.

T

Tahac (șipalișin), 68 (120), 153 (212).
Tăbăcari, 197.
Tăbăcăriș, 210 (63).
Tabachere, 144-5 (296), 146 (298),
164 (342).
Tăbaci, 147 (300).
Tăbăiă, 201.
Tăbat, 145 (297).
Table, 209 (57), 228 (4); II, 166.
Taero, 143 (294).
Tăfă, 145 (296-7).
Tăiere, 227 (4).
Tăiere, 2, 23, 26, 28, 72-3, 87, 99,
107, 151, 170 (367), 174 (376),
179 (390); II, 52, 62-4, 74, 114,
125.
Tăiger, II, 160.
Tănierniș, 146 (298).
Tănto-meyer, II, 176.
Tărif, 27.
Tărlatan, 45.
Tăruș, 123 (258).
Tăvi, 174 (376). (de felagene), 123.
Tăcpăli, 64 (115).
Tăbilă, 50, 186, 197, 214 și n.; II,
95, 97, 214 (4).

Tăhăi-meșter, 200 (16), 214, 216.
Teleguri, 127.
Tălemaș, II, 20, 22.
Teletu, 144 (295).
Tălică, II, 197-8.
Teologie dogmatică, II, 17.
Tăermonie, II, 20.
Tărbăleș, 68 (120).
Tăslă, 110 (217).
Tătrapod, II, 161, 198.
Tăvi, 220 (4). (de aramă), 27.
Tăere, 79, 146 (297).
Tăgh, 63.
Tăgle, 129 (243), 120.
Tămar, 186 (1), 210-1 (63), 214 și
n.; II, 95, 97, 150.
Tăncar, 67 (120).
Tămoș, 46 (90).
Tămpo, 20.
Tăngre, 63, 95 (181), 99 (187).
Tănto, 67 (120).
Tăntorin, 281 (8).
Tăpar, 215 (5).
Tăpic, 143 (294).
Tărg, 84-5 (157).
Tărguș, 21 (30).

Tiță (lună de), 174.
 Tistari, 53 (100), 109 (202), 291,
 292 (27); II, 119, 188.
 Titorî, 70, 124, 294; II, 138.
 Tuncu, II, 161.
 Tocale, 106 (202).
 Tocari, 99 (187).
 Tolarî, 173. (măsură), II, 4.
 Torturî, 106 (202), 145 (296), 214
 (5).
 Tovarăși (de negoș), 38 (72).
 Tralsia, 56 (100), 177 (382), 215
 (5). (de cocle), 174 (376).
 Trandafile, 45.
 Trepede, 8.

Trichfel (*Trinkgeld*), 115, 116
 (229).
 Trihțarariă, 22.
 Trimbiciș, II, 152.
 Troaci, -ușă, 8 (146), 148 (297-8),
 228 (4).
 Troc, 8; (146).
 Tropare, II, 135.
 Tafecibuză, 138.
 Talt, II, 87.
 Tăndă, 63.
 Tupoliac (șinet), 45.
 Turala, 110 (215), 155. (de piol),
 152 (312).
 Tutun, 14, 129 (265).

U

Ucenic, II, 113.
 Ucenicie (contract de), 245 (35).
 Uclăniș, II, 180.
 Uborzuch (*Uborzug*), 174 (376).
 Unbaroc (*Ubarrock*), 145 (296).
 Uleai, 13.
 Undelema, 13.
 Untre, unit. 52-3 (99), 288, 293.

Unt, 145 (296).
 Urbariă, 269.
 Urcior, 68 (120).
 Urdinare, II, 244 (12).
 Uric, 214 (3); II, 58, 102, 124, 160.
 Urmă (măsură), 112 (221).
 Ușășenile, 212 (66).
 Ușoșe, II, 15.

V

Văcăriț, 72 (129).
 Vădina, 205 (36).
 Vădră, 99, 148, 215.
 Văltovire, 196 (24).
 Vamă, 12*, 13 și 14, 21-2, 31, 93,
 107 (207), 115 (228), 168 (359),
 267. (chitanță de), 21 (31). (zăvat
 de), 132 (277).
 Vameș, 13 (140), 32 (177).
 Văpșea, 14, 16, 45, 67 (120).
 Vărsat (= vacuin), 202 (38).
 Vase (de lut), 177 (382).
 Vătafi, 115, 219 (2), 282 (9); II,
 174. (In Macamură), 238 (13).
 (de hotar), 177 (382). (de școală),
 II, 174.

Vătrăiă, 228 (1).
 Vechil, 128.
 Vecin, 4, 5.
 Vechișe, 125 (261).
 Vedenii, II, 33, 256.
 Veghotori (de nouă), 213 (5).
 Verigil, 54 (102).
 Vezze, II, 74.
 Vicarez, vicariș, 121, 186, 194, 218,
 (3), 251, 292; II, 9. (-ghibocariș)
 II, 161.
 Vidră, 14, 46 (90).
 Vigan, 145 (296), 146 (297).
 Vin, 13-4, 152 (310), 153 (313),
 160 (321), 167 (353), 177 (382),
 207 (49), 215 (9); II, 133, 250

(S₁) (dulce), II, 265 (146). (po-
lin), 148 (301). (de Tokaj), 152
(308).
Vinărieii, 277.
Vinoșle (mară de), 53 (100).
Viță de via, 296 (5).

Vite, II, 133, 158.
Vișăpani, II, 45, 257 (103).
Vornici de Poniți, 97^a. (stori, în
Ardeal), 4 (7).
Vulpi, 13, 30, 56 (206).

X

Xilografii, II, 13 (21).

Z

Zăbau, 63, 207.
Zahăr, 67 (120), 167 (357) (rafinat),
131 (272). (de Brașov), 166.
Zăif (=zăr). 123.
Zăioage, 70-1 (126), 233 (2): II,
117, 197.
Zamă (de lămâie), 67 (120), 76 (136).
Zanchet, 145 (297).
Zerăf, 164 (342).
Zorcho (=zoghă), 211 (64).
Zăciușii, 3 (1), 8 (15), 44 (89).
Zemnice, 143 (293).
Zestre, 210 (61). (foula de), 122-3
(258), 174 (376).
Zepuși, II, 9, 162.
Zidari, 106 (203).
Zimăț (=zimalț), II, 97.
Zloti, 28-9, 31, 40, 56, 124, 150,

179, 208, 220 (2), 222, 296 (5);
II, 14, 56, 79, 82, 122, 139, 155.
(noușești), II, 114, 132, 139. (tar-
cușii), II, 208. (valoarea în ducă),
II, 183.
Zornut (=Sammet), 67 (120).
Zugrăvi, 50^a, 213; II, 73, 76, 80,
101, 104, 109-10, 118, 127, 129,
134, 144, 147, 163, 166, 181,
183, 188, 192, 198, 202. (100
Pop. din 1828), 213 (71). (D. Di-
mitrie), II, 28. (Vlaicu), II, 10
(16). (Mici), II, 30, 34, 39-40, 51,
53, 58.
Zugrăvișo, II, 190.
Zup (=zupă), 146 (298). V, și supă.
Zupășoi, 170 (167).

ONOMASTIC.

A

- Aaron, 295 (1, 2), 296 (3)
 Abram, II, 258 (94).
 Achim, 88 (166), 175 (375), 187 (5).
 Adamovici (f.), II, 28-9.
 Adamuș, 81.
 Adințoc, 246.
 Adriașonia, 245.
 Afușasia, II, 74.
 Afulea, 124 (160).
 Agripă, 243, 248.
 Ahimila, II, 149.
 Alaman, 232; II, 139.
 Albaș, 246, 256.
 Albosau (f.), 225 (12).
 Albu, 232, 245.
 Aldoa, 206, 212 (66), 217 (1), 276 (2); II, 92-3.
 Aldigold, 205, 206 (48).
 Aldrofan, II, 57.
 Aliman, 34*, 231 (1).
 Alisandru, 217 (1), 231 (1).
 Alivăș, 43-4 (87).
 Alpes, 169 (364).
 Alpini (f.), II, 133.
 Alutan (f.), 216 (11).
 Ampul, V, Anghel.
 Anania, 251.
 Andhna, II, 58.
 Andreocul (L), 221 (5).
 Andrias, 210 (62).
 Andriș, 45-6 (90).
 Andron, 256.
 Andronic, 241.
 Andronicu, 241.
 Andronie, 218 (1), 282 (9).
 Anghel, 159; II, 255 (94).
 Anisia, 240, 243.
 Antea, II, 228.
 Antinia, 249.
 Apolzanu, 124 (260).
 Apostoliu, 104.
 Apostoloiu, 91.
 Ardan, 47*.
 Ardlean (f.), 240.
 Argintar, 118.
 Arjona, 194 (23).
 Armeencu, II, 143.
 Arnat, 41 (77).
 Aronita (soția lui Aron), 171 (369).
 Arpașan, II, 43.
 Artinle, 226 (1).
 Asinella, II, 43.
 Atiu, 254.
 Avasalia, 256.
 Aviasalom, 217 (2).
 Avram, 216 (1), 217 (2), 227 (3), 255 (93), 274, 280 (7).

Avramescu (1), 243.
Aze, II, 79.
Azona, II, 255.

Avram, 519, 220, 244.
Axlone, 189 (13), 214 (4).
Aymig, 47.

Babincui, 54 (101).
Babincui, 205 (46).
Babin, 152-3 (312-3).
Bacu, 147-8 (301), 152.
Badrachovo, 219, 187 (5), 189 (13).
200 (36), 214 (1); II, 97.
Badnari, 119 (244).
Badari, II, 130.
Badcu, 278 (2).
Badriceanu, 45.
Badul, 5.
Bageacu, II, 222.
Bageu, II, 225.
Baboc, 244.
Bajic, II, 39.
Bajinov, 230.
Baju, II, 75.
Babban, 196 (47).
Babiceanu, 221 (7).
Bacchi, II, 75.
Bacui, 176 (379), 189 (13).
Baciu, 56; II, 22.
Babotop, 245.
Babot, II, 195.
Bacot, II, 220.
Bacot, 153 (313).
Bance, 294.
Bacchi, 231 (1), 232.
Bancul, 5, 61-2, 54 (100), 117.
[234], 298 (30), 294.
Banculescu, II, 223.
Bancu, 239 n. 1, 251.
Bacu, 231 (1), 232.
Babu, 198 (28).
Babu, 219 (2).
Babu-Vilcu, 232.

Babru, II, 86.
Babruq, 217 (1), 219 (1).
Babruca, II, 94.
Babruciu, II, 94.
Babruciu, 143 (294).
Babru, 143 (294).
Babu, 256.
Babu, II, 191.
Babru, 145 (297).
Babu, Babu, 243, 265.
Babru, 171 (371), 172 (372), 287.
(17); II, 35.
Babu, II, 123.
Babuciu, II, 258 (108).
Babucianu, II, 101.
Babuciu, II, 130.
Babu, II, 146.
Babu, II, 103.
Babuciu, 217 (1).
Babuciu, 143 (294).
Boccheseanu, II, 102.
Bedeacu, 245.
Bedeacu, 209.
Bedeacu, II, 105.
Bedeacu, 247.
Bedeacu, II, 248 (59).
Bedeacu, 81.
Babina, 265.
Babu, 6 (10).
Babu, 245.

- Borbelyana, 247.
 Borcan, 195.
 Borca, 244, 246.
 Borez, 240.
 Borghesani, II, 128.
 Borha (Perha), 271.
 Borilba, 256.
 Besne, II, 174.
 Belesanu, 200 (36).
 Bib, 273-4.
 Bina, II, 209.
 Bidigu, II, 30.
 Bija, II, 103.
 Bihă, II, 59.
 Bih, 37.
 Bimjan, II, 141.
 Bira, 208 (52), 258 (108).
 Bird, II, 65.
 Bircă, 268.
 Birgiu, 243, 248.
 Birly, II, 144.
 Birle, 249.
 Birsan, 217 (2).
 Birsă, II, 155.
 Birsan, 196, 197 (25).
 Bit, 226 (1).
 Bîta, 217 (1).
 Biss, 195.
 Blaga, 272.
 Blăgescu, II, 4.
 Blagol, II, 141.
 Blăjan, II, 133.
 Bleda, 248, 249.
 Bles, II, 90.
 Blerol, 232.
 Blinga, 116 (23).
 Bonia, II, 165.
 Bobăni, 205 (47).
 Bobdan, II, 148.
 Bobes, 4 (7), 5, 131 (253).
 Bobieu, 56-7 (107), 62 (113).
 Bociș, II, 103.
 Bocoșniș, II, 86.
 Bode, 245, 271.
 Bodes, 117 (234).
 Bodljeo, 251, 255-6, 263, 274.
 Bodrog, II, 39.
 Boer, 200 (36), 216 (10).
 Bogdan, 217 (2), 272, 275.
 Bogdanffy, 146-7 (299).
 Bogha, 271.
 Boghici, II, 140.
 Boghina, II, 65.
 Boghit, 274.
 Boghid, 200 (36).
 Bogorin, II, 39.
 Bogoslov, II, 74.
 Bois, II, 103.
 Bojiș, 174.
 Boibac, 129, (265), 217.
 Boldea, 194 (21).
 Boldes, 194.
 Boldoc, II, 102.
 Boldor, II, 103.
 Bologa, II, 105.
 Bolovan, II, 55.
 Bone, 165.
 Boran, 195.
 Boranu, 194 (24).
 Borotov, 191 (15).
 Dore, Borca, 240, 257, 261.
 Borda, II, 203.
 Bordenianu, II, 174.
 Borea, 269.
 Boria, 248.
 Borod, 248.
 Borys, 273.
 Bosa, 217 (2).
 Bopota, II, 137.
 Bote, 219, 264.
 Bote, 219 (2).
 Botoș, 264.
 Botocaci, II, 96.
 Borgeș, 238.
 Bostia, 7.
 Bragheș, 216 (1).
 Brancanovici, II, 120.
 Branciu, II, 147.

Brandicn, 34 (58).
 Brânză, 216 (10).
 Brâncoveanu, 41 (77).
 Brateiu, II, 222.
 Brădănu, 172 (372-3).
 Brătioia, II, 81.
 Breaznă, 187 (8).
 Brebovescu, II, 21.
 Brucoveanu, 104 (199).
 Hălzeș, 212 (65), 214 (1).
 Broja, 263.
 Bubiia, II, 105.
 Bucov, II, 122.
 Bucșă, 33-4 (58).
 Bucureni, II, 94.
 Bud, 249-50, 256, 260, 262-3, 272.
 Budai, 27*-8*.
 Budia, 244.
 Budic, 204 (44).
 Budola, 195.
 Budrea, 195.
 Budrea, 143 (294).
 Bugdan, 255 (94).
 Bughea, 272.
 Buzău, 209-10 (58).

Buđa, 273.
 Buje, 3, 249.
 Bun, 196 (25).
 Bumbul, 57.
 Buna, 196, 231 (1).
 Bungeș, 38 (73), V. și Bungeș.
 Bunoala, 41 (77).
 Bur, 120.
 Burceanu, 141.
 Borda, 272.
 Burdan, 270.
 Burduje, 266.
 Burches, 38.
 Burlan, 141.
 Bura, 218 (3).
 Bușcar, 25-6 (38), V. Bușeni.
 Bușeni, 23 (34).
 Bută, 104 (200).
 Butu, 246.
 Butu, 254.
 Buzdughină, 5.
 Buzes, 190 (29), 273.
 Buzguro, 287 (17).
 Buziloiu, 221 (5).

C

Căleșca, 276.
 Cajanea, II, 87.
 Calangiva, 129 (265).
 Calara, 54 (103), 65 (116).
 Căldăreșu, 200.
 Căldăreșu, II, 168.
 Calicea, II, 180.
 Călin, 217 (1).
 Călin, 240.
 Calmeș, 45, 46 (90).
 Calomir, II, 127.
 Calot, 45, 110 (216), 111 (218).
 Cambura, 41 (37).
 Căminaru, 24 (35).
 Căni, 232.
 Căni, 216 (1).

Căndolu, 232.
 Cants, 254 (9).
 Căpățînă, II, 244 (35).
 Căpenaru, II, 154.
 Căplina, 227 (3).
 Căptăneșu, 61.
 Căpriș, 62, 69 (123).
 Cărbules, II, 139.
 Cărnă, II, 48.
 Caradon, Carandon, 41 (77), 149 (305).
 Căran, II, 39.
 Cărată, II, 165.
 Cărbunaru, II, 263 (139).
 Carotă, 247.
 Căleșca, II, 113.

- Carleneagă, II, 174.
 Carp, II, 77.
 Cărcălan, 123 (114).
 Cărtuşa, II, 199.
 Casandra, II, 62.
 Catalina, 251.
 Căţană, 118 (240), 222 (8); II, 103.
 Căţenoi, 120 (265).
 Căţuţa, II, 119.
 Căţuc, 277.
 Căţuţă, II, 264 (145).
 Căţuţ, II, 255 (94).
 Cău, II, 147.
 Cănuşear, 222.
 Căpota, 260.
 Cărnăianul, 221 (5).
 Cărnău, II, 99.
 Cărbunari, 222.
 Căpota, 260.
 Cărnăianul, 221 (5).
 Cărnău, II, 99.
 Călcăria, 222.
 Călcăria, 222 (9). V. Călcăria.
 Căra, 50 (95), 145 (296).
 Cărbunari, 221 (7).
 Cărbunari, II, 258 (108).
 Cărbunari, 222.
 Călcăria, 222 (8).
 Călcăria, II, 40.
 Călcăria, 10 (17), 234; II, 52.
 Călcăria, II, 159.
 Călcăria, 252.
 Călcăria, 198 (30), 199 (33), 200 (36),
 236 (9); II, 49.
 Călcăria, 264.
 Călcăria, 124 (260), 249-50 (305-6),
 161-3 (334-5); II, 35.
 Călcăria, 196 (25); II, 145.
 Călcăria, II, 125.
 Călcăria, 210 (58).
 Călcăria, 46 (90).
 Călcăria, 62 (114), 69 (124).
 Călcăria, 169 (364).
 Călcăria, II, 27.
 Călcăria (?), 248.
 Călcăria, 230.
 Călcăria, 82 (152), 159 (328).
 Călcăria, 169 (364), 257.
 Călcăria, 238 (13).
 Călcăria, 240.
 Călcăria, 216 (1).
 Călcăria, 289.
 Călcăria, 10 (17).
 Călcăria, 129 (265).
 Călcăria, 217; II, 263 (137).
 Călcăria, 243.
 Călcăria, II, 251 (83).
 Călcăria, II, 255 (93). V. şi Călcăria.
 Călcăria, 227 (1); II, 172.
 Călcăria, II, 174.
 Călcăria, 43 (86).
 Călcăria, 235.
 Călcăria, II, 256 (96).
 Călcăria, 276 (2).
 Călcăria, 235 (6).
 Călcăria, 272.
 Călcăria, 220 (248), 221 (255).
 Călcăria, II, 142.
 Călcăria, II, 172.
 Călcăria, 241.
 Călcăria, 230.
 Călcăria, 116 (232).
 Călcăria, II, 125.
 Călcăria, 238.
 Călcăria, 210 (62).
 Călcăria, II, 40.
 Călcăria, II, 254 (91).
 Călcăria, 217 (1).
 Călcăria, 519, 231 (1).
 Călcăria, 272.
 Călcăria, 232; II, 92.
 Călcăria, 238 (13).
 Călcăria, II, 92.
 Călcăria, 278 (2).
 Călcăria, 82 (148).
 Călcăria, 273.
 Călcăria, 5, 6 (8), 61-2 (123), 232,
 272; II, 36.
 Călcăria, 189 (13), 210 (4); II,
 124.
 Călcăria, 106 (203); II, 94.

- Comărdicioș, II, 143.
 Comșe, Comșu, 231 (1).
 Condrat, 241.
 Conșescu, II, 143.
 Copăceanu, 188-9 (13).
 Copandi, 293 (30).
 Coptilea, 265.
 Copla, 262.
 Corneaciu, II, 36.
 Corneșanu, 86 (161).
 Coroiă, II, 139.
 Coroiă, 242.
 Corțun, 215 (7).
 Coșofret, II, 160.
 Costach, 129 (265).
 Costan, 217 (2), 264; II, 252 (87),
 265 (147).
 Coroiă, 254, 256.
 Coșoiu, 260.
 Cotoros, II, 123.
 Covaniț, 287 (17).
 Covuran, 200 (36).
 Cuznița, 92 (175).
 Crăcișteanu, 249.
 Crăciunovic, II, 196.
 Crăciun, 271; II, 91, 118.
 Crăinic, 268.
 Craiovan, 200 (36).
 Crămaș, 238.
 Crăstavote, 189 (13).
 Creștina, 91, 210 (63); II, 142.
 Creștescul, 192 (217).
 Creșul, 210 (59).
 Crișan, 296 (5).
 Criștof, 204, 273.
 Crișășan, 200 (36).
 Crăcea, 65 (116).
 Cucul, 8°, 212 (61); II, 43.
 Cupaș, 268.
 Cușco, 266.
 Căpuț, 239 n. 2.
 Curiu, 106 (203), 211; II, 82.
 Căpuț, II, 174.
 Căpușlah, 104 (199).
 Cuzma, 93.
 Cuzman, 9 (16).
 Călcăz, 241.

D

- Dăbija, 14°.
 Dăbina, II, 113.
 Dăbul, 143 (294).
 Dan, 51°, 210 (62), 232.
 Danciu, 198 (29), 238 (13).
 Dancuș, 265.
 Dăndăreacă, 232.
 Dănilă, II, 255 (92).
 Dăteu, 219 (1), 282 (9).
 David, 160 (330), 168 (359), 204
 (44), 217 (1); II, 254 (91).
 Deaneș, II, 152.
 Dăbu, 217 (1).
 Deida, II, 192.
 Deleanocș, 100, 166 (348).
 Demeter, 200 (36).
 Deșea, 231 (1).
 Despa, II, 62, 82.
 Dima, 9, 91, 200 (36).
 Diman, 148, 157 (322).
 Dimăneș, 164 (343).
 Dîm triu, 105; II, 21.
 Dobolipa, II, 113.
 Dobra, II, 90.
 Dobre, 271; II, 66.
 Dohrin, 217 (2).
 Dohrul, 272.
 Dochia, 255.
 Dogariș, 216 (1).
 Dumălca, II, 44.
 Domnița, 262.
 Dop, II, 147.
 Dorna, 168 (360).
 Dorofeiu, 248.

Dostă, II, 133.
 Dotri, 217 (1).
 Draga, II, 194.
 Drăgan, 288 (19).
 Drăghicâi, 232; II, 255 (93).
 Drăgoișcu, 172 (373).
 Drăgoișii, 232 (270).
 Dragomir, 270.
 Dragotă, II, 37.
 Dragotel, II, 102.
 Dragotici, 187 (8).
 Dragu, 270.
 Drăuș, II, 177, 191.
 Drugă, II, 150.
 Duca, 232; II, 53.

Dugulă, 210 (62).
 Dumitra, II, 71.
 Dumitran, 238 (13).
 Dumitrana, 33^a.
 Dumitruș, 212 (66).
 Dumitrică, 56 (106).
 Dunea, II, 24.
 Dușe, 258 (108).
 Dușescu, II, 210.
 Dușteniță, II, 265 (149).
 Dușă, 122 (257).
 Dutoă, 30, 94 (181), 116 (233),
 117-8 (234-6), 120 (247), 121
 (255), 124 (260), 129 (264).

E

Edeveși, 159 (13).
 Eftemir, 36.
 Eftene, 216 (1).
 Eftimie, II, 126.
 Eliența, 118 (240).
 Eudochia, 257.

Epanca, 255.
 Epanul, 246, 266.
 Eriua, 250.
 Eva, 34^a, 250; II, 263 (140).
 Evuș, 65.
 Evdochia, II, 43.

F

Făcheș, 264.
 Făcher, 263.
 Făgăraș, 186.
 Făgurel, II, 254 (91).
 Făloș, 296 (5).
 Fântâni, 232.
 Fântânoasa, II, 45.
 Făni, 243.
 Fărcăș, 226.
 Fărtărie, 200 (36).
 Făru, 247-8.
 Fărudin, 265.
 Făru, II, 113.
 Făur, 291 (27).
 Făchetele, II, 32.
 Făchete, 265.
 Făgheș, 249.

Făru, 245.
 Fărdău, 260 (36).
 Fărcășeni, 260-1.
 Făru, 248.
 Făruș, 27 (41).
 Făcher, II, 83.
 Făciș, 216 (1).
 Făru, 118 (237).
 Făruș, 264.
 Făceni, II, 57.
 Făclănda, 272.
 Făclănda, 196 (25).
 Făclănda, 194 (23), 195, 232.
 Făclănda, 264.
 Făclănda, II, 44.
 Făclănda, 241.
 Făclănda, II, 61.

- Florilaneasa, II, 57.
 Flacus, 204 (44).
 Foale, 250.
 Focșeni, 157 (321), 165 (347)
 188-9 (12-3), 200 (36), 204.
 Fodor, 272.
 Fofeda, II, 155.
 Foltea, II, 141.
 Foltescu, 110 (216)
 Fomoto, II, 151.
 Fonta, 249.
 Fornaș, 227 (1)
 Fota, 225 (13), 226 (14).
 Fotinea, 94.
 Frâință, 245.
 Franj, 217 (1).
 Frăsina, 249.

- Frat, 203 (39).
 Frâj, 265.
 Fraca, 247.
 Frâncu, II, 35.
 Fregheci, 216.
 Fregheci, 216 (1)
 Francis, II, 254 (97).
 Franj, 217: II, 122.
 Frâncu, 205 (46), 255 (92)
 Frâncu, 258.
 Frâncușan, 241.
 Fug, 65.
 Fulea, II, 28.
 Fulavici, II, 195.
 Funar, 123.
 Fusca, II, 128.
 Fuște, 186 (1).

G

- Gabâr, Gabor, 27 (41), 176, 255;
 II, 207.
 Gafu, 240.
 Gafuș, 212 (65)
 Găitan, 249.
 Gal, 269.
 Gălcășcu, 224 (9).
 Gales, 34^a, 23 (1).
 Galez, 214 (1), 215.
 Gănoala, 216 (8).
 Ganța, 230.
 Ganul, 271.
 Gârlea, 223.
 Gaur, 230.
 Gaură, 269; II, 94.
 Gaură, 271.
 Ghalea, 41 (77)
 Gheme, II, 147.
 Gheorghitșos, 93 (179)
 Gheorghitșos, 191.
 Ghepcan, II, 194.
 Gheștie, 60.
 Ghila, 227.
 Ghimbășan, 216 (10).

- Ghinca, 129 (265).
 Ghinoid, 161 (334), 167 (333).
 Ghinșu, 227 (3).
 Ghiera, 10 (17).
 Ghivd, 160 (330).
 Ghizdavei, 137 (281).
 Gianb, 78 (139).
 Gigul, II, 45.
 Gintol, 64.
 Gion, 64 și n.
 Giotea, 245.
 Gîrbea, 219 (2).
 Gîrca, 223 (8).
 Giuban, 161 (332).
 Giuncan, II, 106.
 Giurca, II, 28.
 Giurcuș, 232.
 Giurgă, 232.
 Giurgoa, 232, 253.
 Giurgiu, II, 235 (94).
 Giurgăveanu, 8^a, 55.
 Gliga, II, 265 (149).
 Ghineanu, 4 (7), 6 (8), 7, 62 (113).
 Goadă, 248 (59).

Gociu, II, 172.
 Gog, II, 123.
 Goia, II, 202.
 Gojo, 254.
 Golea, 191 (15)
 Goloba, 227 (1).
 Gorgonea, 214 (1).
 Gojo, 249.
 Grad, 238 (13).
 Grama, 196 (25); II, 113.
 Graucea, 54 (100).
 Granciu, II, 171.
 Grant, 226 (1).
 Grațen, II, 97.

Grebenea, 232.
 Gracu, 27 (41).
 Greliș, 256.
 Grovacia, 5.
 Grîd, 200 (32)
 Grigor, 248.
 Griguti, 242, 248.
 Groza, 273, II, 76, 255 (93)
 Grozav, II, 174, II, 255 (93).
 Guba, 272.
 Guma, 28; (396).
 Gura, II, 45.
 Gușăria, II, 126.
 Gușu, 44 (59), 46 (92), 122 (257).

H

Hăhian, 255.
 Hădic, II, 174.
 Hăgla, 254.
 Haida, II, 183.
 Hamba, 232.
 Hambașu, II, 72.
 Hamaș, 222 (8), 28; (9).
 Hambaș, 274.
 Hăndurean, II, 146.
 Hăndurca, II, 141.
 Hanea, II, 253 (93).
 Hango, II, 43, 94.
 Hăngul, 46 (92)
 Hănuș, II, 107.
 Hăruș, II, 53.
 Hărbun, II, 120.
 Hărbăria, 233 (2).
 Hărlu, 64.
 Hărtăganul, 243 (394); II, 258 (108).
 Hăruș, II, 129.
 Hăntea, II, 130.
 Hera, 54 (103)
 Herle, II, 250 (82).
 Herculășeni, 250.
 Heș, 102.

Hicla, 76, 238 (12)
 Hillimon, II, 144.
 Hîrcoaga, 198 (28)
 Hîrcoșu, 217 (1)
 Hîrcoșanu, 195
 Hoban, II, 67.
 Hodrea, 231 (1).
 Hojda, 235 (6)
 Homorodan, II, 45.
 Homorodanu, 195.
 Honoiș, 278 (2).
 Horbeș, II, 90.
 Horge, 273.
 Hordar, II, 56.
 Horvat, 10 (16), 64 și n., 227 (3)
 Hosa, 241.
 Hota, 240, 252, 256.
 Hotean, 242.
 Hova, 238 (13).
 Hozman, 264.
 Hriștie, II, 72.
 Hrișta, 9-10 (10).
 Hrușu, II, 83.
 Hroșan, II, 94.
 Hrușu, II, 92.

Iadveș, 224 (1)
 Iafet, II, 244 (34).
 Ianea, 269.
 Ianclou, 10 (17), 18 (25).
 Ianca, 222 (7).
 Ianea, 200.
 Iani, 247.
 Iarul, II, 126.
 Iășcan, II, 133.
 Ibru, 246.
 Idomir, 217 (1).
 Idreiponia, 247.
 Iornaciū, 259.
 Ighisiofeana, II, 37.
 Iguat, Icuat, 244.
 Ihnat, 363.
 Iica, II, 113.
 Iișș, 242.
 Iișescu, 129 (265).
 Iișie, II, 99.
 Iobărș, 4 (7), 6 (10), 7-8 (12).
 62 (113).
 Iovra, 265.
 Iudreasa, 252.
 Iudreica, 268.
 Iudraș, II, 130.
 Iudriș, II, 255 (94).
 Iure, 246.
 Iuriū, 259.
 Iușu, 143.
 Iouuaș, Iouuș, 249; II, 108. V. și
 Iouuș.
 Iouneasa, 253.
 Iouuș, II, 59.
 Iocșan, 191 (15).
 Iojă, 227 (2), 296 (5).
 Iouș, Iouuș, 232, 236.
 Ioușciū, 260.
 Ioușcu, 200.

Jarda, II, 135.
 Jerglou, II, 141.

Ionăte, II, 211.
 Ionica, 169 (364).
 Iordache, 43.
 Iordan, 124 (259), 227 (3).
 Iorga, 129, 200.
 Iosafet, II, 117.
 Iosib, 252.
 Iosiv, 204 (43).
 Iova, 45; II, 76-7.
 Iovan, 219 (2).
 Iovanca, II, 77.
 Iovăniș, 219 (2).
 Ilimac, 238 (12).
 Inac, II, 43.
 Iania, 248.
 Iasariū, 188 (8), 189 (13).
 Iasru, 143 (294).
 Iășan, 281.
 Iășu, 36, 129 (265); II, 78.
 Istenie, II, 39.
 Ișloneacu, II, 84.
 Iștoc, 248.
 Istrate, 250.
 Iștoacă, 210 (59).
 Ițu, 210; II, 170.
 Iuga, 254, 271; II, 5.
 Iugaș, 258.
 Iujgla, 83.
 Iuliana, 265.
 Iure, 242.
 Iustina, 159 (326).
 Ivaciū, II, 262 (147).
 Ivan, II, 255 (93).
 Iveniș, 167.
 Ivannuș, 55 (103).
 Ivașcu, 238.
 Ivon, 254.
 Ivdriiș, 34*.

Jiga, 213 (5); II, 204.
 Jimăn, II, 35-6.

Jocsthorova, 19.
Jofna, 264.
Jovan, II, 503.

Jura, 241.
Jura, II, 40.

L

Lakšing, II, 126, 257 (107).
Lachie, 193 (18).
Lachovis, 193.
Lakšik, II, 150.
Lambovic, 20 (17).
Langer, II, 143, 254 (91).
Lajpat, 295.
Lajpding, II, 194.
Lar, II, 103.
Larec, II, 85.
Laric, II, 122.
Larpi, 30, 100 (189), 143 (294).
Lazar, Lazar, 260, 266.
Lashol, Lashol, 9 (25).
Lasson, 217 (2); II, 43.
Leshol, Jan (248); II, 51, 64.
Leta, II, 82.
Lentia, 248.
Leul, 258.
Lienah, 232.
Lihobani, II, 174.
Linnar, 5.

M

Mackig, II, 130.
Maezovic, 68 (360).
Machie, II, 84.
Machua, II, 35.
Macovoleq, 245.
Madhnan, 252.
Madhna, II, 83.
Manr, 225.
Magrove, 238 (133).
Magharne, 274.
Magling, 94, 232.
Magul, II, 144.
Maler, 227 (1).
Maleruan, 98.

Liocun, 182 (150).
Lina, 95, 121 (255), 149 (300).
Lira, 200 (26).
Lismak, II, 40.
Luceq, 228 (4).
Lodriwan, II, 228.
Lokojan, II, 255 (93).
Lujadi, II, 120.
Loman, II, 223.
Luna, 252.
Lud, 208 (33).
Ludaxun, II, 40.
Lula, II, 194.
Lungul, 258, 270.
Lupq, 241.
Lupq, 269-70, 273.
Lupnia, II, 153.
Lupov, 239 n. 1.
Luppa (de unde nume de comună)
274; II, 129, 217.
Lupul, 235, 261; II, 43, 110.
Lupa, II, 231, 217.

Milab, 33 (57).
Malachi, 33 (56), 61 (111).
Mälän, II, 141.
Man, 255 (94).
Mangra, II, 62.
Mänjor, 189 (13), 216 (10).
Mänli, II, 39.
Mandil, 41 (77), 232 (1), 232; II, 97.
Mancu, II, 207.
Mankul, 271.
Mancu, 87.
Mardai, II, 44.
Marsca, II, 31.
Marschaul, II, 118.

- Marco, 65, 255.
 Mardan, II, 245 (39).
 Mărgineanu, 225 (9), 225 (12); II,
 114.
 Marțușu, 207 (49).
 Marinca, II, 29.
 Mărincașu, 297.
 Maruța, 191 (15).
 Mărișen, 138 (238).
 Marta, II, 43.
 Măruș, 76.
 Măuca, 258.
 Măureș, 260.
 Măureșcu, 253.
 Măurește, 258.
 Măuroșu, 250.
 Matraru, 243.
 Maxin, 217 (2), 262.
 Mohodintol, II, 66.
 Melbe, 257.
 Merșuț, II, 53.
 Merisău, 268.
 Meten, II, 116.
 Micăckiu, 260.
 Micășușu, II, 89.
 Micășu, 260.
 Micășușu, 217 (1); II, 95.
 Micles, 278 (2).
 Mical, 277.
 Mihăilescu, 200 (30), 231.
 Mihășanul, II, 258 (108).
 Mihan, 246.
 Mihil, 273.
 Mihnea, 231 (1).
 Mihoc, II, 139.
 Mihui, 287 (17).
 Mișea, 205-6, 208 (46); II, 113.
 Milco, 60, 67 (178-9).
 Milca, 45, 60, 245; II, 109.
 Milțeanu, 124 (265).
 Milupol, II, 141.
 Minăuș, 240.
 Mindreanu, 200 (30).
 Mineș, 227 (1).
 Mireca, 280 (7).
 Mărice, 267.
 Mișen, II, 159.
 Mișciul, II, 224.
 Mișu, 232.
 Mișel, 234.
 Mișitel, 239.
 Mișușcu, 264.
 Mișu, 129 (265).
 Mișciu, 272.
 Mocan, 280 (7); II, 245 (39).
 Moga, II, 256 (99), 258 (108).
 Mogaș, 271; II, 248 (59).
 Mohanu, 124 (265).
 Molan, 276 (2).
 Moș, 244.
 Molsa, 212 (67), 217 (1), 280 (6),
 286-7 (17).
 Moldovanu, 24 (35), 33 (50), 35
 (65), 189 (13), 300 (13).
 Moldoveșu, 157, 255.
 Molușuț, II, 174.
 Monda, II, 30.
 Monea, II, 254 (91).
 Mora, II, 133.
 Morariș, 27 (21), 243.
 Morcheș, II, 208.
 Morozan, 249.
 Moruț, II, 78, 209.
 Moșuș, 98.
 Moșu, II, 255 (94).
 Moșuș, 221 (7).
 Motora, II, 59.
 Mucra, II, 78.
 Mudalaș, II, 194.
 Mulben, 170 (3-8).
 Munteanu, 177 (383), 189 (13), 212
 (66), 217 (7); II, 128.
 Munteșu, 143 (249).
 Mureșanu, 189 (13), 200 (36).
 Murgol, 222 (7); II, 255 (91).
 Mureșu, II, 248 (59).
 Mutu, 254; II, 94, 191.

N

Nacea, 238 (13).
 Nafansill, 217 (1).
 Nan, 51°, 278 (2).
 Nandra, II, 120, 130.
 Naniap, 272.
 Nastafă, 244-5.
 Năstoca, 65 (116), 117 (235), 187 (5).
 Năsto, 175 (378).
 Nasta, 97 (182), 179.
 Navin, II, 150.
 Nazario, II, 116.
 Neacşa, II, 61.
 Neacşa, 122 (256); II, 68.
 Neagor, 268 (361), 230; II, 254 (91).
 Neari, 199 (33); II, 254 (9).
 Nechita, 250, 255.
 Nedea, 248.
 Nedelcu, 200 (39).

Nedelea, II, 169.
 Negu^e, II, 181.
 Nemes, 274.
 Nemfodora, 63.
 Netia, 245.
 Netita, 244-5.
 Netolea, II, 203.
 Nene, 255.
 Nica, 27 (40), 30, 205 (46), 217 (2).
 Nicouril, 255.
 Nicodim, 122 (256), 210 (62).
 Nicole, 257.
 Nicolita, 169 (363).
 Nitare, II, 103.
 Nistea, II, 28.
 Nistor, 231 (1), 272.
 Notanog, 40.
 Not, II, 203.

O

Oana, 217 (2).
 Oancea, 217 (1), 241.
 Oancea, 116 (232).
 Oanşa, 265.
 Ocnariu, 129 (265), 153 (313), 160
 (331). V. cf. Ognanul.
 Odochia, 248.
 Odoria, 245.
 Odra, 245.
 Ognanul, 9 (16).
 Oiaş, II, 189.
 Oieca, 234, 249.
 Oiiş, 255.
 Omoia, 231 (1).
 Omyu, II, 40.
 On, II, 59.
 Onap, 243.

Onciul, 250, 256.
 Ondolea, 191.
 Onca, 122 (257), 128.
 Onca, 238 (13).
 Oniga, 131, 263.
 Onoho, II, 39.
 Onu, 245.
 Opan, 266.
 Opreana, 10 (16), 65 (116); II, 194.
 Oprea, 143 (294), 219 (1).
 Orăştian, II, 39.
 Orban, 273.
 Org, 240.
 Oros, II, 196.
 Osmache, II, 173.
 Ostraju, II, 54.

P

Pacintea, 173, 179 (389).
 Păcuruie, 110 (215); II, 258 (59).
 Padua, 240.

Pădure, 76-7 (137); II, 243-4 (30).
 Păicu, 54 (102).
 Păida, II, 159.

- Pălădie, II, 153.
 Palaghiu, 240, 248.
 Pălăguța, 255.
 Palaloga, 218 (1), 281 (9), 282.
 Palcu, 8*, 8.
 Palmă, 272.
 Pană, 4, 186.
 Panait, 5.
 Pandovici, 46.
 Pandrea, II, 131.
 Panovici, 118 (239).
 Pantazi, 45, 49.
 Pantea, 310-1 (63), 227 (3).
 Panteleimon, 232.
 Papa, 221.
 Păralău, 200 (36).
 Parnacu, 239, 252.
 Paraschiva, II, 4.
 Paraul, 160.
 Pârșache, 187 (6).
 Pârșălebu, 129.
 Păsat, 232.
 Pască, 275; II, 255 (94).
 Păscu, 54 (100), 271, 277; II, 85.
 Păscu, II, 79, 86.
 Pășălie, 85 (157).
 Păteț, 242, 250, 256.
 Păteț, II, 78.
 Pătraș, 214.
 Pătrașcu, 176, 214 (1), 215 (7), 216 (10).
 Patronca, 129 (265).
 Pătruț, 231 (1).
 Pătrușan, 238 (13).
 Păun, 130 (268), 159 (327), 175 (377), 176 (381), 179 (389).
 Pavlovič, 179.
 Pecid, 159 (326), 160 (329).
 Pegoana, 110.
 Pele, 46 (90).
 Peite, II, 258 (108).
 Pene, 193 (80).
 Penel, 85 (159).
 Perian, II, 87.
 Perța, 240.
 Pescu, 85 (159).
 Petca, II, 44, 53.
 Peuca, II, 141.
 Petreu, 269.
 Petrușcu, II, 97.
 Petreasa, 261.
 Petrișor, II, 35.
 Petriș, 231.
 Petrovič, 140.
 Pîbu, 200.
 Piciu, 232.
 Piele, 287 (17).
 Pilea, 200 (36).
 Pileș, 194 (21).
 Plișia, II, 94.
 Pinches, II, 102.
 Pinciu, 231 (1), 232.
 Pinte, 238 (12), 244.
 Pîntu, 249.
 Pipos, 269.
 Pîde, 249.
 Pîrjă, 243.
 Plăte, 267.
 Plătară, 232.
 Plăte, 194 (21).
 Pîșie, II, 113.
 Pîșoc, 265.
 Pîșor, 253.
 Plămădeală, 244.
 Plăpouagiu, 8*.
 Pîșcu, 5.
 Pleavă, 238 (13).
 Plopescu, 277.
 Pluria, II, 86.
 Poap, II, 143.
 Poștăru, II, 143.
 Podencia, 75.
 Pogon, 17*.
 Pogor, 269.
 Poienaru, 104 (199), 167 (354), 224 (9).
 Pop, 249; II, 179.
 Popescu, II, 185.

Popica, 223 (8).
 Poplăceanu, 65 (116).
 Popovici, II, 28.
 Popșă, 273.
 Porfir, 264.
 Porfira, 259.
 Portirea, 253.
 Poșunaru, 247. -
 Potok, II, 255 (93).
 Potoc, 250.
 Potruca, II, 168.
 Potura, II, 103.
 Prăhar, 238 (13).
 Prășca, 102 (192).
 Prăvan, 200.
 Prăvariu, II, 205.
 Predetici, 125 (261).

Predești, 232.
 Prescorița, II, 141.
 Pricop, 263; II, 64.
 Prostu, 198 (28), II, 254 (91).
 Pșampson, II, 82.
 Puchea, 238 (13).
 Pucică, 200 (36).
 Pușca, II, 133.
 Puia, II, 254 (91).
 Puși, II, 201.
 Pulesu, II, 99.
 Punași, II, 31.
 Pulpas, 105 (202).
 Puzcoala, 189 (13).
 Puzdu, II, 99.
 Puzosul, 3 (3), 5; II, 5.

R

Răchiarul, II, 112-3.
 Raco, 100 (189).
 Răcurea, II, 166.
 Rad, II, 255 (94).
 Rădăși, 237 (1).
 Răducan, 39.
 Rădulea, II, 51.
 Răduș, 205 (47), 207 (49).
 Răduțu, 114 (226), 200 (36).
 Rașna, 210 (61).
 Rașile, 198 (28).
 Rașire, 188 (167), 206.
 Rașoi, 219 (2).
 Raibu, 212 (56).
 Raicu, 275.
 Răioșanul, 221 (5).
 Rașu, II, 123.
 Rașariul, 124 (260), 125-6 (262),
 126 și n. (263).
 Rașon, 72 (129).
 Rănos, II, 112-3.
 Rașu, 141.
 Raosa, 264.
 Răscălița, 27 (41).
 Rășiga, II, 203.

Rășop, 232.
 Raș, 149 (305), 250, 273, 289;
 II, 16.
 Rășnău, 221 (5).
 Rășnău, 102-5 (24); II, 105.
 Rășnăușul, II, 56.
 Recea, 230.
 Rednic, 239 și n., 250.
 Rinișul, 69 (124).
 Rișu, II, 126.
 Rășnăușul, 189 (13).
 Rirea, 40 (46).
 Rășnăuș, II, 227.
 Rob, II, 103.
 Roban, 75, II, 75.
 Rodion, II, 82.
 Rogozu, II, 37.
 Rășnăușul, 243, 264.
 Roșu, II, 143.
 Roman, 232, 253.
 Romodan, II, 141.
 Romoșanul, II, 255 (93).
 Roș, 258.
 Roșu, 189 (13).
 Roșca, 234 (1).

Roșoga, 273.
 Rosolen, 171.
 Rotarlu, 129 (265).
 Rugiok, 240, 242, 259.
 Ruja, II, 94.
 Runcanul, 211 (5).
 Rus, 148, 246, 270; II, 134.

Rusan, II, 248 (59).
 Rușca, 242.
 Rușold (Rușold), 204 (42).
 Rușoveanul, 144 (295).
 Ruvin, II, 57.
 Ruxanda, II, 44.

S

Sabău, II, 79, 87.
 Săbișanul, II, 44.
 Săcaș, II, 154.
 Săcere, 238 (13).
 Sacle, 268.
 Șafarica, 23 (34).
 Sain, 231 (1).
 Sălișeanul, 42^a-3^a.
 Sămbotin, 117; II, 71.
 Samoila, 200 (36), 215 (5).
 Sănătescu, 224 (9).
 Sandru, 20 (39).
 Sanislav, 280 (7).
 Sars, 121 (252).
 Sarafin, 217 (2).
 Șarbănuț, -ă, 200 (36), 216 (1).
 Sas, 232.
 Săul, 23 (34), 25-6 (35), 147 (300).
 Sava, 254.
 Savel, 261.
 Saverius, II, 139.
 Sayul, 45, 227 (1).
 Șcău, 261.
 Șchlaș, 17.
 Șchitoc, II, 166.
 Șcripățul, II, 160.
 Secoleanul, 200 (36).
 Ședea, 247.
 Șefran, 47.
 Șeghețel, 274.
 Șamcuța, 290.
 Șelenar, II, 57.
 Șeneveșoșu, II, 116.
 Șenfoleanul, II, 57.

Sentită, II, 141.
 Șerb, 217 (2), 232.
 Șerpales, 129 (265).
 Șevastin, II, 72.
 Severina, II, 44.
 Șfrichincea, II, 172.
 Șifotș, II, 159.
 Șileș, II, 99.
 Șima, 212 (66), 255.
 Șimodru, 296 (5); II, 141.
 Șimeu, 278 (2).
 Șimle, 205 (46).
 Șimintc, 249 (305).
 Șimleonaș, 259.
 Șimon, 256.
 Șimlon, 227 (1); II, 149.
 Șimțianu, II, 194.
 Șimca, 269.
 Șingiorzan, II, 256 (95).
 Șintămbreanu, II, 88.
 Șimșylan, II, 141.
 Șipop, II, 86.
 Șirbaca, 246.
 Șirbal, 280 (7).
 Șircano, 157 (321).
 Șitca, II, 153.
 Șivan, 248.
 Șmorcegda, II, 62.
 Șucaciș, 261, 262, 265.
 Șocheariul, 197, 214 (1), 215 (7).
 Socla, 205 (46).
 Sofia, 12 (30).
 Șoflete, 203 (39).
 Șofrona, 254, 263.

Sofronia, 241.
 Sohanul, 189 (13).
 Solomon, II, 21.
 Solovăstru, II, 57, 110.
 Șontorog, 270.
 Șopa, 261.
 Sora, 5.
 Sorca, II, 110.
 Spornicu, 196 (24).
 Stama, 45.
 Stăncăraci; 223 (8).
 Stanca, 276 (2).
 Stănciul, 215, 271.
 Stănișlav, II, 129.
 Stănuța, 169 (364).
 Stăla, II, 117.
 Ștefănel, 241.
 Ștefălu, 257.
 Șteful, 96; II, 141.
 Ștefău, 268.
 Șterchiă, II, 113.
 Sterea, 31 (46).
 Șteț, 51*, 265.
 Ștețo, 238 (13).
 Știrbei, II, 163.
 Ștrou, II, 141.
 Sisan, II, 141.

Stoa, 41* (77).
 Stoian, 124.
 Stolea, 200.
 Stoleleasa, 23 (155).
 Stăichița, 287 (17).
 Stoenescu, 110-1 (218), 169 (263).
 Străru, II, 39.
 Strazoa, II, 81.
 Strizat, II, 174.
 Strova, 200 (38).
 Stuchirasau, II, 163.
 Șubra, 238 (13).
 Sincial, II, 185.
 Șuchla, 236-7 (10).
 Suelul, 255; II, 19.
 Șufană, II, 146.
 Șufe, 72 (128), 82 (152), 84-5 (159).
 Șugăci, II, 150.
 Șugătan, 266.
 Șulgerul, II, 118.
 Șuma, II, 82.
 Șumou, II, 29.
 Șusa, 291 (27).
 Șusan, II, 141.
 Șupală, II, 224.
 Șutea, II, 47.

T

Taba, 296 (5).
 Tăbăcărița, 210.
 Tăbăcariu, II, 141.
 Tăftan, 196 (25), 210 (62).
 Talpan, 272.
 Tănăsie, 248.
 Tanciu, 106 (203).
 Tărbă, 188-9 (12-3).
 Tărmonca, 43.
 Taala, 250.
 Tatarciu, II, 141.
 Tatarul, 8*.
 Tatomir, II, 140.
 Taul, 232, 278 (2).
 Teampes, 194 (24).

Tocașu, II, 36.
 Techeran, II, 104.
 Tecoță, II, 35.
 Teceș, II, 105, 256 (98), 263 (141).
 Teșpanu, 153 (313).
 Teleguș, II, 28, 31.
 Teodosia, 242.
 Teșou, II, 132.
 Teuk, II, 132.
 Tetradiu, 11*.
 Țibag, II, 204.
 Țibanca, 270.
 Țibiș, II, 81.
 Țichindeleasa, II, 35.
 Țicul, 45.

- Țicml, 230.
 Țifor, 238 (13).
 Țifroaie, 246.
 Țigan, 97 (183), 252, 260, 272;
 II, 99.
 Țiguilă, 238 (13).
 Țimac, II, 152.
 Țimic, 238 (13).
 Țimoc, 240.
 Țimofie (Țimoc, Țimohie), 241.
 Ținca, 29 (15), 296.
 Țincu, II, 174.
 Țintac, 264.
 Țirică, 189 (23), 259.
 Țirila, 262.
 Țirlea, II, 248 (59).
 Țla, II, 191.
 Țlăsoara, 28-9 (43), 235.
 Țlău, Țlăuan, II, 91.
 Țlăuan, 263.
 Țlărib, 36.
 Țlău, II, 18.
 Țlău, II, 52.
 Țlău, 241.
 Țlăvador, 259.
 Țlăvăr, 248.
 Țlăvăr, 194 (21).
 Țlăvăr, II, 27.
 Țlăc, II, 203.
 Țlăcor, 74 (132).
 Țlădăriceanul, II, 113.
 Țlădău, 219 (2).
 Țlădăroaie, 259.
 Țlădăruș, II, 265 (147).
 Țlădoara, 249.
 Țlădoara, 216 (11).
 Țlădăuș, II, 245 (39).
 Țlănu, II, 92.
 Țlănoaie, II, 151.
 Țlănică, II, 76.
 Țlănoaia, 259.
 Țlănoaga, II, 204.
 Țlănoșii, 259.
 Țlănoșu, 231 (1).
 Țlănuș, II, 47.
 Țlăoșii, 116 (232); II, 141.
 Țlăoș, II, 87.
 Țlăoșu, 212 (67).
 Țlăghiorău, II, 193.
 Țlăneș, II, 184.
 Țlăneș, II, 85.
 Țlăneș, II, 246 (47).
 Țlău, 271; II, 248 (59).
 Țlăuș, 227 (1).
 Țlăhăranu, 22*.
 Țlăpou, 272.
 Țlăpăuș, 176 (379).
 Țlăneș, II, 172.
 Țlăneș, II, 141.
 Țlădi, II, 85.
 Țlădău, 252.
 Țlădăruș, 87 (165).
 Țlăneș, 72 (129).
 Țlăbuș, 271.
 Țlăneș, II, 83.
 Țlăneș, 271.
 Țlăneș, II, 91.
 Țlăneș, II, 133.
 Țlăneș, II, 255 (94).
 Țlăneș, 208 (51).

U

- Uenariu, 129.
 Ungurean, II, 89.
 Urșu, 163 (339).
 Ursu, 242, 254, 265.
 Ursușii, II, 45.
 Ucașu, 273.
 Ușoș, II, 94.
 Ușu, 267.
 Ușu, 246.

- Vadeș, II, 102.
 Vălaru, 230.
 Vale, 287 (17).
 Valea, 145 (297).
 Vana, 273.
 Vanoca, 273.
 Văranu, 94.
 Varga, 269.
 Vârja, II, 45.
 Varnava, II, 122.
 Vărtolomeiul, 258.
 Vartom, 248.
 Vas, 217 (2); II, 264 (142).
 Vasălu, 249.
 Vășarheianul, 189 (13).
 Văscan, 239.
 Vasoia, II, 94.
 Vasilca, II, 116.
 Vasilei, II, 141.
 Vălcuș, 56 (105).
 Voroana, 204 (43). V, și Virmana.
 Veronica, 118 (241).
 Veseli, 190.
 Vichentio, 200 (35).
- Vilcu, 116 (232), 129 (266).
 Vința, 269.
 Virian, II, 141.
 Viroana, 212 (65); II, 141.
 Virstoid, 248.
 Viroc, 256.
 Virvau, 245.
 Vișu, 189 (13).
 Visnău, II, 241 (17).
 Vișnău, 240, 249.
 Vișna, II, 138.
 Vișovanul, 262.
 Vișoria, 296 (5).
 Vișu, 265.
 Vizantiu, II, 85.
 Vlăgăra, II, 94.
 Vlăscu, 275.
 Vodă, 216 (1).
 Voichița (familie), 25-6 (38).
 Vollea, 226 (1).
 Voivodescu, 220 (4), 221 (6), 222-4
 (8-9), 224 (10), 225 (12).
 Voivoda, 169 (364).
 Vrajbă, 264.
- Z**
- Zabelca, 259.
 Zăcangan, II, 172.
 Zăgăr, II, 116.
 Zăbe, Zăbeș, Zăblău, 210 (62), 217
 (1), 267; II, 44.
 Zăhuc, 246.
 Zălcu, 221 (6).
 Zămfăru, 48.
 Zău, 210 (62).
 Zăvoianu, II, 120.
 Zăulea, II, 84.
 Zăgripes, 194 (21).
 Zădu, II, 127.
- Zăguri, 174.
 Zăuda, II, 194.
 Zămfăru, 189 (13).
 Zăuca, II, 4.
 Zăușă, 227 (3).
 Zăușă, 268.
 Zăușă, 257. V, și Zăușă.
 Zăușă, 259.
 Zăușă, 256.
 Zăușă, 262.
 Zăușă, 245.
 Zăușă, II, 123.
 Zăușă, 252.

G L O S A R I Ū.

A

Acțiunt, 201.
 Actriță (termen juducătoresc), 191
 (15).
 Acurat, II, 14.
 Adebtorie, 53 (100), 155, 294.
 Adevărații, 79 (141).
 Administrație, 224 (11).
 Admonoloi (s), II, 264 (146).
 Adoii, 282 (10).
 Ahasta, 10 (18).
 Alanoușeg, 234 (3).
 Angarie, 216 (9).
 Apiloăcinna, 169 (366).
 Arunafta, II, 162.
 Ardica (s), 163 (339).

Arendă, 93 (176).
 Areșii, 37.
 Armada, II, 164.
 Arsură (loc), II, 48.
 Ardunul, 215 (6).
 Așipor, așipor (casar), 233 (1).
 236 (6).
 Aștaliș (șimplar), 54.
 Atestat, — om, 143 (296), 149 (305),
 201.
 Atastă, atastă, 37. 61, 200, 119
 (243) II, 125, 244 (35), 266 (154).
 Atestatul (s), II, 264 (146).
 Avală, 123 (258).
 Avecernic, 253 (90).

B

Bai (=bade), II, 255 (92).
 Baiă, II, 266 (152).
 Băițaș, II, 258 (68).
 Bărbăci (s se), II, 19.
 Băi, 227 (4).
 Bacher, 180 (342).
 Balit (jupuit), 216 (9).
 Benefactor, 203 (40).
 Basel (cașă), 176 (380).
 Binițăoi (s), 282 (10).

Binoșeg, 238 (12).
 Bili (s), 206.
 Biliș, 227.
 Bileș, 252 (87), 255 (92).
 Bimaru, 67 (120).
 Bocioc, 204 (44).
 Boșicișeg, 277.
 Bolșai, II, 241 (20).
 Bolșii, 150 (307).
 Boldi (s), 194 (23).

Bominaș, II, 265 (149).
 Bontifcălini (s), II, 259 (113).
 Bolar, II, 92.
 Bradă (s f lu), II, 99.
 Brîncă (mluș), II, 46.

Brună (s), II, 50.
 Bubă (s m), 202 (38).
 Bugăt, 247.
 Buisc, II, 96.

C

Candidat, 208 (54).
 Canonicesc, II, 132.
 Căpeliște, căpelișteu (cauceliste), 83
 (155); II, 158.
 Cantor, 100, 198 (30).
 Capital, căpital, 78 (140), 95 (182),
 96 (103).
 Capitalariș, 259.
 Caplan, II, 90.
 Căplănesc, II, 55.
 Cărlindar (calendar), II, 48.
 Cărtie (=birție), II, 48, 132.
 Căsacl (=câșacl), II, 39.
 Căsi (=case), 183 (156).
 Căthol (s m), II, 265 (151).
 Cataroiu (dambă), 78 (141).
 Causă, 157 (320).
 Cavalir (=cavaler), 173.
 Chemuș (s), 234 (3).
 Chendel, A, II, 15.
 Cherata, 85 (157).
 Chenatiuc, 167.
 Chilară (=blată), II, 263 (141).
 Chișoleog, 43 (87).
 Chișchinesă, 227 (4).
 Chișlian, 52 (96).
 Chișlini (s), 206 (48), 232 (2).
 Chiș (=familie), 172-3.
 Cloale (=otel), II, 153.
 Cloșie, 204 (44).
 Clujul, 194 (24).
 Cler, 203 (40).
 Clie (=clieș, clor), 281 (8).
 Cocon, coconaș, 51, 156 (321), 239
 și v.; II, 164.
 Coleghiuș, 292 (28).
 Comănaș, 130 (267); II, 124, 135.

Comembru, 176.
 Comișade, comișaru, II, 250 (80),
 266 (152).
 Comisar, comișar, 51 (96); II, 124.
 Comișic, 186.
 Comișion, 115, 123 (259), 207 (50),
 224 (11), 225 (12).
 Compașic, II, 49 (militară), II, 135.
 Complement, 170 (369).
 Comună, II, 173.
 Comunitate, 86 (160); II, 90.
 Comunitate, II, 178.
 Concursuș, 82 (152).
 Condiție, 186.
 Condițioș, 151 (309).
 Conjistoriu, conistoriuș, 64, 148
 (303), 158 (325), 197.
 Conșcripție, II, 165 (148).
 Conșcripș, II, 163.
 Conștituțioșal, 200 (34).
 Cont, 165 (347).
 Contractaș, 70, 214 (3), 223 (2).
 Controler, 227 (3).
 Copie, 100-1.
 Coratori, curatori, 124, 186 (3), 188,
 199 (33); II, 59.
 Correspondențe, 30.
 Coruș (=coroșă), II, 33.
 Coștălin (s; s m), 173 (374).
 Crămbădă (kirly - biró; judecător
 crămbă), 48-9.
 Credă (=ereditate), 161 (332).
 Creditor, 146 (298).
 Caberniuș (=gubern), 54.
 Căldul (s), II, 243 (30).
 Caprină (s; s mascul), 208 (52).
 Caramă, 112 (220).

Cormătură, II, 198.
 Cursuri, 223 (8).
 Cursus, 208 (54).
 Curenți (s), 154 (316)

Curvelnic, II, 111.
 Cărușii (s), II, 243 (30).
 Cărușie, 89, 120 (249), 178 (388),
 202 (37).

D

Dăbiu, 224 (3).
 Dărăb, 63, 146 (297), 206, 238
 (12); II, 42.
 Dătom (=dajde), 262.
 Director, director, directoriu, di-
 lector, 128, 191 (16), 225 (11),
 262 (132); II, 17.
 Directoriș, II, 48.
 Depozit, 173.
 Dezvalte, II, 17.
 Dezbrăcați (s), II, 241 (17).
 Diașă (=ghiașă), II, 122.

Dicționar (s), 94 (180).
 Dispoziție, II, 44.
 Distrință, 91.
 Dobândi (s; =a naște), 211 (64).
 Document, 194 (20).
 Doșor, 171 (372).
 Dominia, 204 (34).
 Domnișor, II, 139.
 Duda, II, 74.
 Dudul (s), 208 (52).
 Dulamă, II, 253 (90).
 Dulce (=fruct), 206.

E

Echejie, II, 195.
 Economie, 224 (10).
 Eșpaiă, 134-5 (279).
 Eștișug, II, 206.
 Eșurie, 282.
 Eșur, 233 (1), 238 (13).
 Eșur, 5.

Examen, 209 (56), 291 (27); II,
 18.
 Exces, II, 17.
 Excontentela (s), 160 (329).
 Expedierii (s), 167 (357).
 Explicație, 291 (27).
 Extract, 209 (56).

F

Făgădaș, 102 (192), 187.
 Familie, 188 (11), 217 (2), 232;
 II, 241 (18).
 Făgășug, fărșug (caravani), 211 (63);
 II, 259 (113).
 Fecioa (făcșă), 198 (28).
 Fellet, 234 (3).
 Fetești (s), II, 37, 134 (3), 292
 (27); II, 266 (152).
 Fieor, II, 98.
 Ficior, II, 134.

Fidiș, II, 243 (28).
 Finanț, II, 21.
 Fitești (s), II, 60.
 Fișurșoc, 93 (176).
 Flăst (Flăst), 217.
 Foche, 196.
 Fogășul (s), 234 (3).
 Formă, II, 119, 204.
 Forum, 149 (304), 187 (6).
 Funduș, 157 (5).
 Funghonț, 158 (324).

G

Gerunze (=gerunche), II, 5.
 Ghibr (nemş. *Gicht*), 159 (328).
 Ghileng (ung. *gikol*, *ocigan*), 200
 (35).
 Ghindarid, 225 (12).
 Glicolü (glicuc), II, 255 (92).
 Gianra (=ginero), 267; II, 90, 218.
 Gleghealt (*Gelegenheit*), 151 (308).

Goz, II, 241 (20).
 Gracie, 153 (313), 224 (10).
 Graniatle, 86 (162).
 Grozavire, 148 (304).
 Grufü, 230, 276 (2).
 Gubernator, II, 95.
 Gubernia, 216 (9).
 Gubig (=cubic), 216 (9).

H

Häl (=*äl*), II, 254 (91).
 Hälle, 43 (86).
 Hämiyag, II, 266 (153).
 Härgint, II, 241 (17).

Härmose, 262 (137).
 Häsnög (ung. *folositor*), 291 (27).
 Hätei (a), II, 251.
 Heliü (ung. *loc de casä*), 188 (12).

I

Ieraş, nemş, II, 242 (25), 247 (55).
 İmpovära (a; a *İngreuna*), 212 (65).
 İmpute (a), 211 (63).
 İmputare, II, 266 (152).
 İuchitinal, 236 (10).
 İocomodaşie, 51 (97), 86 (162).
 İocuşna (=a *ocuşnă*), 211 (63).
 İncivrali (a), II, 264 (146).
 İngropare (=a *İngropăcare*), 297-8
 (27).
 İnsorta (a), 206.
 İntanşie. V. la *İacraf*.

İnşucşie, 201, 209.
 İntroduşli (a), 202 (37).
 İntentariu, 246 (297).
 İnvitare, II, 252 (85).
 İroş, II, 19.
 İşag, 234 (3).
 İşcolă, II, 109.
 İşpector, 36, 207 (51).
 İstorioiă, II, 17.
 İstroment, II, 96.
 İşrucşie, II, 261 (128).
 İşrăni (a), 152 (312).

J

Janigş, 202 (38).

Janşan, 202 (38).

L

Lăcu, II, 198.
 Lămşurş, II, 177.
 Lăşu (=lăşu), 212 (64).
 Legheşnă, II, 14.
 Legătămăli (a), 202 (37).

Lingăturş, II, 211.
 Lăpăş, II, 242 (24).
 Livadoi, II, 198.
 Lotrie, II, 253 (90).

M

Măceș, măcaș, 206; II, 266 (155)
 Măcelator, 108 (194, 196).
 Maghiștră, 231 (2).
 Maghiștrator, II, 5*.
 Maghiștrator, II, 14*.
 Măgulișuri, II, 243 (30).
 Maicștat, II, 13.
 Malăr (pictor), II, 110.
 Mărdui (s), II, 46.
 Mărduic, 233 (2); II, 45, 58, 204.
 Maronafă, II, 205.
 Mardă, 95 (182), 98 (184).
 Marhă, 277.
 Marț (*≡ Mărt*), 143 (294).
 Mărturiseniă, 56 (107).
 Mătușeșie, 261.
 Mătușet, 250.
 Matriculă, II, 96.
 Meal (*≡ mal*), II, 75.
 Medicinăr, II, 21.
 Meșday, 238 (12).

Mășvalto, II, 135.
 Mășl, 200 (36).
 Neglicavos, 189 (14).
 Netruș, 205 (46).
 Nemit (*≡ nămit*), 205 (46).

Omășghe (*≡ varmășghe*), 51*, 233
 (2), 234 (3).
 Obagț (*≡ inbagț*), II, 254 (92), 258
 (109), 259 (116).
 Oblăgătui (s), 85 (159).
 Oblăgătui (s), 224 (10).
 Ocașion, vcașion, 166, 167 (353).
 175 (377).
 Ocioș (*≡ ocioșic*), II, 208.
 Olat (caș), II, 48.
 Olat (s), 202 (38).
 Olat (s), 235 (6).

Mestereghină, 216 (9, 11).
 Mestereșug, 222 (8).
 Metriță, 245.
 Milltar, 130 (267).
 Mlucări (*≡ mlușeri*), 153 (313).
 Mintar, II, 255 (92).
 Mlănoșel, 234 (3).
 Mirșug, 235 (3).
 Mirtari, II, 257 (103).
 Mișăliște, 205 (45).
 Moașă (*≡ bunică*), 161 (333).
 Moduș, 259 (113).
 Molșie, 75.
 Motaliș, II, 18.
 Most (*≡ mușt*), II, 74 (de gunoșii),
 206.
 Mușșan, 221; II, 206.
 Mușșin, 219 (2).
 Munteș (din Tarm-Romănușca), 230.
 Muscăni, II, 164.

N

Nălicar, 198 (30).
 Normă, II, 109.
 Normaliș, 188 (8).
 Noță, 164 (342).

O

Omăt, II, 144.
 Opăci (s), 244 (2).
 Opăștine, 92 (76).
 Opolouare, II, 4.
 Opriște, II, 255 (92).
 Oradă, 287 (17).
 Ordinar, 45, 174 (376).
 Original, 74 (135).
 Orișci (s), II, 251 (82).
 Orlay, 235 (6).
 Oxio, 281.

P

- Plecinie, 92 (176).
 Ploboș, II, 26, 167.
 Porțială, 50*, 233 (3).
 Porție, II, 25.
 Pastorală, II, 28.
 Patent, 291 (27).
 Patcută, 180 (392).
 Părtol, 171 (372).
 Patron (-ie), 37, 73 (130), 101 (192),
 178 (388); II, 280.
 Pecealnic, 95.
 Pericol, 197.
 Perșoană, 82 (152).
 Perceptor, II, 45.
 Piatră (= grindină), II, 172.
 Pictor, II, 78.
 Plușicră, II, 62-3.
 Pinșon, 39 (75).
 Pînă, 235.
 Pișpec, II, 158.
 Pistreală, 219.
 Pitrop (= pitrop), 99, 107, 121, 124.
 Pitula (a = a sa), 212 (67).
 Pîșulpotențiar, 75, 90, 125.
 Pîștanție, II, 198.
 Plav (= bleh), II, 161.
 Pocăninde, 294.
 Pofțurire, 201.
 Polceră (= poreclă), 124 (260).
 Polostav, II, 204.
 Ponoșie, 101, 114.
 Pontom (= punct), 173.
 Popadin, II, 44.
 Popistaș, 45.
 Popoale (pretească), 95.
 Popreliște, 167 (357).
 Porțiaș, II, 25.
 Porumbi (= porumb), 150 (307).
 Poslanie, II, 16.
 Poutig, II, 211.
 Potenție, 255 (92).
 Porvolonie, 204.
 Prăbăși (= probă), 160 (329).
 Predenare, 51.
 Predicaș, II, 160.
 Prefectură, II, 133.
 Pronepotențial, 157 (322).
 Pronepușinariu, 90 (172).
 Prenoi (a), II, 266 (151).
 Pretandăliu, pretandui (a), 96, 99
 (187).
 Proceptoare (= proceptori), 242 (24).
 Procieghnat, II, 90.
 Prevezon, 115 (239).
 Proclădium, 181 (396).
 Prilog, II, 161.
 Prișoră (u), 197.
 Prințip, II, 30.
 Privilegiat, II, 17.
 Proclăp (a), 19 (26); II, 204.
 Procod, II, 266 (152).
 Progres, 86 (162).
 Proțes, 75 (133).
 Protocptului, protoștolui (a), 36-7,
 77 (138).
 Proștație, II, 253 (90).
 Proștolui (a; a protoșta), 172 (372).
 Protocolum, 214 (5).
 Provezon, 52 (97).
 Proviașialist, II, 14.
 Provizor, 40 (45).
 Publicăliu (a), II, 262 (134).
 Rășpăș, 169 (366).
 Reast (= rest), 157 (34).
 Rebell, II, 180.
 Rebelia, II, 253-4 (90).
 Rekomenduleaș (a), 52 (97).

R

Referenș, 85 (157).
 Regiment, 169 (366); II, 14.
 Reghinș, 188 (8), 214 (4).
 Regrație (=recreație), II, 208 (54).
 Regulă, 92 (175).
 Reșcriptum, II, 14.
 Rete (=rate), 207 (51).
 Rezidenție, rezidenție, 52, 203 (40);
 II, 155.
 Rimănească (biserica), II, 83.
 Rimăntur, II, 74.

Sabadș, II, 123.
 Sădășăcești, 52 (97).
 Salvator, 227 (4).
 Sămădai, 181 (397), II, 191.
 Săpătură (morțitor), 216 (9).
 Sărăcoște (adverb), II, 259 (13).
 Scandală, 189 (14); II, 44, 257
 (105), 259 (113).
 Schălv (s), II, 255 (92).
 Schălvici, 285, 291 (27).
 Secretariă, II, 72.
 Șarb (=rob), II, 164.
 Sesie, 148 (303).
 Șărșang (*farshing*), 44 (39).
 Steadule, II, 95.
 Știrar (=strădu), II, 86.
 Șholmăceș, II, 17.
 Șigureșai (=s), 148 (301).
 Șinfonie, 150 (307).
 Ștugios, II, 252 (87).
 Șlăvă (=slăvină), II, 103.
 Șlove latinești, 209 (56).
 Șug, 97 (183).
 Șogor, 82 (149), {-ișă}, 209-10 (58).
 Șolear, 30.
 Șolmăș, 105 (201).
 Șomșig (=vecl), 235 (6).

Tagă, 97 (183).
 Tăgăș (s), II, 251 (90).

Rit, 228 (5).
 Ritus, 186 (5), 292-3 (28).
 Rob (=mochla), II, 255 (92).
 Robotă, 285.
 Rod (=mană, II, 143).
 Rodos (=plin de roada), II, 74.
 Roșcoală (=școală), 74 (131).
 Roșină, II, 198.
 Rod (=băt), 211 (64).
 Rodești (=rudeni), 119 (244).
 Rupturi, 5.

S

Săuă, 152 (311).
 Societate, 211 (63).
 Speculator, II, 256 (96).
 Specificație, 144 (296).
 Șpionă, II, 264 (143).
 Șprânșar (=vagașand), II, 243 (30).
 Șprinjinală, 205 (46).
 Șup (=astup), II, 257 (103).
 Ștampa, II, 196.
 Ștăpnic, II, 90.
 Șuar (=ștau), II, 252 (87).
 Șteapă (=secolă), 205 (43).
 Știlpișor, II, 118.
 Ștrăuri (*Strifen*), 146 (297).
 Ștrău, II, 135.
 Ștrău, II, 161.
 Ștrigărie, 190; II, 260 (120).
 Ștucătoș, 159 (328).
 Ștuc, 45, 68, 81, 99, 112, 144, 256 (9).
 Ștucurei, 63.
 Ștbladen, 146.
 Șulfă, 73 (131).
 Șumăș, II, 191.
 Șupșigăi, 81 (146).
 Șușig, 234 (6).
 Șușter, 116.
 Șușug, 233 (2).

T

Tănar (=țandă), 143 (291).
 Tărina (=șogor), 211 (64).

ÎNDREPTĂRI.

Vol. XII.

La pagina 13⁸, rândul 2 de jos, citește, «Scrisoara, în loc de «Alexandru».

La pagina 126, n° 406, rândul 10 de sus : «patukha», în loc de «patonny».

La pagina 134, rândul 16 de jos, locul șters trebuie să se infățișeze astfel :
«cele trei căruțe ce avem cu luna în curte la noi».

Vol. XIII.

Nota de la pagina 127 e trecută la pagina 128.

La pagina 243, n° 30, rândul 4 de jos, după «kole» exprimă claritatea.

Pentru unele tipărituri bălțene v. și (secțiunea a doua din vol. II al *Bibliografiilor* Biana-Hodoș. Pentru anexa IV v. cartea mea *Săie și preoții din Ardealul* Bucureștii, 1901. N° 1 s'a dat și în vol. VII, p. CCXI, nota 2.

BU

ENVIRONMENTAL

WATER

RESOURCES

FOR

AMERICA

BOOK

BCU

